

Inhoudsopgave

0 Agenda AB ODMH d.d. 15 oktober 2026	2
1a Samenstelling nieuw AB ODMH	3
1b Kandidaatstelling voorzitter en db-lid	4
2b 20260730 Conceptbeoordeling eindrapportage ODMH	5
2ci Brief aan FKGR_juli 2026	6
2cii Brief financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen	9
2d Brief Min BIZA - Cyberbeveiligingswet in werking 15 augustus 2026	14
4 Conceptverslag AB ODMH d.d. 25 juni 2026	20
5a AB voorblad AB 2e Marap 2026	27
5b 2e Managementrapportage 2026_AB versie	29
6a AB voorblad Nota Weerstandsvermogen en risicomanagement 2026 - 2029	63
6b Nota weerstandsvermogen en risicomanagement 2026-2029	65
7a AB voorblad investeringsvoorstel MH-huis	75
7b Investeringsvoorstel verduurzaming en herinrichting Midden-Hollandhuis	77
8a AB voorblad Nota VTHA 2027- 2030	82
8b Nota VTHA 2027-2030_def	84
8c Conceptcollegevoorstel vaststelling Nota VTHA 2027-2030 ODMH	202
8d Raadsinformatiebrief Nota VTHA ODMH	207
9a AB voorblad evaluatie GR	210
9b Memo Evaluatie GR ODMH	211
10a AB voorblad Normenkader 2026	214
10b Normenkader 2026 ODMH	215
11a AB voorblad NDE jaarprogramma 2026-2027	217
11b Jaarprogramma_26-27_NDE	219
12a AB voorblad bij vergaderschema 2027	248
12b Vergaderschema DB AB adviescommissies 2027 EXTERN	249

AGENDA ALGEMEEN BESTUUR ODMH

Deelnemers	Leden algemeen bestuur
Van	ODMH
Onderwerp	Vergadering van het algemeen bestuur van de ODMH
Datum	15 oktober 2026
Tijd	10.30 – 12.00 uur
Locatie	Kamer 1.84/1.86, ODMH, Thorbeckelaan 5, Gouda

1. Opening, vaststelling nieuw AB, benoeming voorzitter en aanwijzing DB lid
2. Ingekomen stukken en mededelingen
 - a. Omvorming Omgevingsdienst NL
 - b. Beoordeling robuustheid
 - c. Bestuurlijke werkgroep FKGR (verzonden brief en ontvangen brief)
 - d. Brief Min BIZA 'Cyberbeveiligingswet in werk 15 augustus 2026'
3. Vaststellen agenda
4. Conceptverslag AB-vergadering d.d. 25 juni 2026 (ter vaststelling)
5. 2^e MARAP 2026 (ter vaststelling)
6. Nota weerstandsvermogen en risicomanagement (ter vaststelling)
7. Investeringsvoorstel Midden-Hollandhuis (ter vaststelling)
8. Nota VTHA 2027-2030 (ter vaststelling)
9. Evaluatie GR ODMH (ter vaststelling)
10. Normenkader 2026 (ter vaststelling)
11. Jaarprogramma NDE 2026-2027 (ter kennisname)
12. Vergaderschema 2027: AC Inhoud/Financiën/DB/AB (ter kennisname)
13. Rondvraag
14. Sluiting

Samenstelling nieuw AB ODMH

Alphen aan den Rijn:	E.J. Straver F.D. van Heijningen
Bodegraven-Reeuwijk:	M.K.A. Grauss J.L. van den Heuvel
Gouda:	A. van Popering – Kalkman H. Hooglander
Krimpenerwaard:	S. Kovačić D. van Sluis
Waddinxveen:	A. Kerssies E.J. Nieuwenhuis
Zuidplas:	P. Meppelink F. van Wijnen
Provincie Zuid-Holland:	M. Stolk R. Tieman

In de vergadering van het algemeen bestuur d.d. 15 oktober 2026 worden een nieuwe voorzitter en een nieuw DB-lid gekozen.

Zittende DB-leden zijn J.L. van den Heuvel en M. Stolk.

Aan de leden van het algemeen bestuur

Betreft: kandidaatstelling voorzitter en leden dagelijks bestuur

Geachte leden van het algemeen bestuur,

Tijdens de eerstvolgende vergadering van het algemeen bestuur zal worden overgegaan tot de aanwijzing van een nieuwe voorzitter van het algemeen bestuur en de verkiezing van een lid van het dagelijks bestuur (portefeuille financiën).

Op grond van artikel 14 van de Gemeenschappelijke Regeling wijst het algemeen bestuur uit zijn midden een voorzitter aan. De voorzitter is op grond van artikel 12 tevens voorzitter van het dagelijks bestuur.

Voor de functie van voorzitter heeft zich inmiddels één kandidaat gemeld:

- A. van Popering, namens Gouda.

Het dagelijks bestuur kent momenteel twee zittende leden, die hun functie behouden:

- J.L. van den Heuvel, namens Bodegraven-Reeuwijk
- M. Stolk, namens de Provincie Zuid-Holland

Met de aanwijzing van een nieuwe voorzitter bestaat het dagelijks bestuur uit de voorzitter en de twee zittende leden. Daarnaast is er ruimte voor één aanvullend lid van het dagelijks bestuur.

Leden van het algemeen bestuur die belangstelling hebben voor:

- de functie van **voorzitter**, en/of
- de functie van **lid van het dagelijks bestuur**,

worden uitgenodigd zich kandidaat te stellen.

Wij verzoeken u uw kandidaatstelling uiterlijk **12 oktober 2026** kenbaar te maken aan A. Mutter via amutter@odmh.nl. Desgewenst kunt u daarbij een korte motivatie voegen.

Na sluiting van de kandidaatstellingsperiode zal een overzicht van de kandidaten aan het algemeen bestuur worden verstrekt. De aanwijzing van de voorzitter en de verkiezing van het nieuwe lid van het dagelijks bestuur zullen plaatsvinden tijdens de vergadering van het algemeen bestuur van 15 oktober 2026.

Voor vragen over de procedure kunt u contact opnemen met mvogelzang@odmh.nl.

Met vriendelijke groet,

A. Mutter
Secretaris ODMH

OD			Haalbaar voor 1-4-2026				Toelichting taxatie eindrapportage
OD	KPI/ randvoorwaarde	Criterium	O.b.v. PoA	O.b.v. 1e VP	O.b.v. 2e VP	O.b.v.eindrapportage	Duiding Ambient
ODMH	Randvoorwaarde	n.v.t.	3	Alle gemeenten en provincies nemen deel en alle basistaken zijn overgedragen			In de eindrapportage heeft ODMH aangegeven dat alle basistaken, zowel gemeentelijk als provinciaal, zijn belegd bij de ODMH. Dit blijkt ook uit de bijgevoegde mandaatbesluiten. Hiermee voldoet ODMH aan deze randvoorwaarde.
ODMH	Randvoorwaarde	n.v.t.	4	De governance is ingericht en er is onafhankelijkheid en de directeur heeft mandaat			Uit de eindrapportage en de bijgevoegde mandaatbesluiten blijkt dat ODMH het mandaat heeft van de deelnemers. Ook blijkt uit de bijgevoegde Nota planning & control en de Wegwijzer voor regioambtenaren dat er duidelijke afspraken zijn op het gebied van governance. Daarnaast is ODMH bezig om het in het IBP VTH ontwikkelde modelmandaatbesluit te implementeren. Hiermee voldoet ODMH aan deze randvoorwaarde.
ODMH	Randvoorwaarde	n.v.t.	5	De OD is v.w.b. de omzet in staat onderscheid te maken tussen taken			In de eindrapportage meldt ODMH dat er geen veranderingen zijn ten opzichte van de laatste voortgangsrapportage. De begroting van ODMH kent een onderverdeling in 'Bouw- en woningtoezicht' (niet-milieuge relateerd) en 'Milieu'. In de mail met aanvullende informatie op de eindrapportage wordt ook een onderscheid gemaakt tussen de basistaken en milieuge relateerde plustaken. Hiermee voldoet ODMH aan deze randvoorwaarde.
ODMH	Omvang	KPI 1	6	Omzet en basistaken incl. milieutaken ≥ € 16,5 mln.			In de eindrapportage en bijgevoegde jaarstukken 2025 wordt vermeld dat de omzet meer dan € 16,5 mln. bedraagt. In de mail met aanvullende informatie op de eindrapportage is een onderscheid gemaakt tussen de verschillende soorten taken. Hieruit blijkt dat de omzet van basistaken en milieuge relateerde plustaken ongeveer € 20 mln. bedraagt. Hiermee voldoet ODMH aan dit criterium.
ODMH	Omvang	KPI 1	7	≥ 80% in vaste dienst van het totaal aantal fte			Uit de eindrapportage blijkt dat 92% van het personeel in vaste dienst is. Op 1 januari 2026 had ODMH 15,4 FTE inhuur op 21,0 FTE vaste medewerkers. In de mail met aanvullende informatie op de eindrapportage wordt dit onderbouwd met een geanonimiseerd overzicht van het aantal FTE. Hiermee voldoet ODMH aan dit criterium.
ODMH	Kwaliteit	KPI 2	8	Voldaan aan de kwaliteitscriteria basis- en plustaken: kritieke massa, procescriteria, competenties			Uit de eindrapportage blijkt dat in 2025 de omslag naar de Kwaliteitscriteria 3.0. Uit de bijgevoegde jaarstukken ODMH 2025 blijkt dat er wordt voldaan aan de kwaliteitscriteria 3.0, waarbij sommige onderdelen in samenwerking met andere omgevingsdiensten worden uitgevoerd. Op basis van de kwaliteitscriteria 3.1 komt de ODMH tot eenzelfde conclusie. In samenwerking met andere omgevingsdiensten in Zuid-Holland wordt verkend hoe op een uniforme manier omgaan kan worden met registratie en monitoring op de kwaliteitscriteria. Hiermee voldoet ODMH aan dit criterium.
ODMH	Innovatie	KPI 3	9	Komt er een innovatie-agenda?			Uit de eindrapportage blijkt dat ODMH met de andere Zuid-Hollandse omgevingsdiensten een gezamenlijke innovatieagenda heeft ontwikkeld. Hieronder vallen onder andere gezamenlijke projecten en een methodiek die ervoor zorgt dat het als samenhangend programma functioneert, waarbij ook jaarlijkse prioritering en bijstelling plaatsvindt. Aanvullend hierop heeft ODMH een eigen innovatiekalender. Deze is gebaseerd op dezelfde methodiek als de gezamenlijke agenda. Er is een innovatieteam opgericht waarin medewerkers van alle afdelingen van de ODMH deelnemen. Het Innovatieteam rapporteert aan het MT, stelt jaarlijks een innovatiekalender op en zorgt voor afstemming met het Zuid-Hollandse innovatieprogramma. In de innovatieagenda wordt aangegeven dat de innovatiekalender op jaarbasis is, maar dat de innovatieagenda wel een meerjarige insteek heeft. De innovatieagenda sluit aan bij de Strategische Koers 2023-2026. Hiermee voldoet ODMH aan dit criterium.
ODMH	Innovatie	KPI 3	10	Innovatiebudget ≥ 1% begroting?			In de eindrapportage wordt vermeld dat de programmabegroting van ODMH 2026-2029 een innovatiebudget van 1% van de begroting bevat. Er wordt ook vermeld dat dit structureel is. In de programmabegroting ODMH 2026-2029 is het innovatiebudget echter niet terug te vinden als aparte post op de begroting. Er wordt wel vermeld dat het innovatiebudget valt onder de apparaatskosten. In de mail met aanvullende informatie op de eindrapportage wordt de begin- en einddatum van de projecten benoemd en toegelicht hoe het innovatiebudget is opgenomen in de begroting. Hierdoor voldoet ODMH aan dit criterium.
ODMH	Continuïteit	KPI 4	11	Uitbreiding met niet-milieutaken gerelateerde plustaken mogelijk?			In de eindrapportage wordt vermeld dat ODMH ook BWT-taken uitvoert voor vier van de zes regio-gemeenten. Op natuurlijke momenten vindt het gesprek plaats over het takenpakket van de omgevingsdienst. Er loopt op verzoek van vier BWT-gemeenten bijvoorbeeld een pilot 'Toezicht en handhaving in het kader van de Wet goed verhuurderschap'. Hoewel deze wetgeving ver af staat van het domein fysieke leefomgeving, is ODMH hierin wel meegegaan omdat toezicht en handhaving wel tot de expertise behoort. Ook is er een pilot met één van de gemeenten om Bibob-taken uit te voeren die zien op milieu- en bouwdoel. Hiermee voldoet ODMH aan dit criterium.
ODMH	Continuïteit	KPI 4	12	Afspraken toereikend in GR van terugnemen (milieuge relateerd) plustaken			Aan de eindrapportage is een Nota planning & control met een frictiekostenregeling bijgevoegd. De frictiekostenregeling maakt duidelijk in welke gevallen en in welke mate kosten van bezuiniging voor rekening van de betreffende deelnemer komen en hoe de berekening van deze kosten tot stand komt. Met het vastleggen van deze frictiekostenregeling in december 2024 voldoet ODMH aan dit criterium.
ODMH	Continuïteit	KPI 4	13	Weerstandratio ≥ 0,8?			In de eindrapportage en bijgevoegde programmabegroting 2026-2029 wordt vermeld dat de weerstandscapaciteit in 2026 naar verwachting 86,1% is (weerstandratio is dan 0,86). Hiermee voldoet ODMH aan dit criterium.
ODMH	Continuïteit	KPI 5	14	Fusie-perspectief			In de eindrapportage wordt vermeld dat er samenwerking is met andere omgevingsdiensten in Zuid-Holland met als doel het verbeteren van de uitvoering. Hierbij is op het moment geen sprake van fusie. Hiermee voldoet ODMH aan dit criterium.
ODMH	Continuïteit	KPI 5	15	Intensieve samenwerking met andere OD's?			Uit de eindrapportage blijkt dat de vijf omgevingsdiensten in Zuid-Holland in 2021 zijn gestart met intensivering van de samenwerking om de omgevingsdiensten in de toekomst ook voldoende robuust te laten zijn. Dit heeft geleid tot projectmatige samenwerking binnen samenwerkingprogramma's van 2025 en 2026. Per project wordt de vorm van samenwerking bepaald. Voor de doorontwikkeling van het VTHA-stelsel in Zuid-Holland en de samenwerking tussen de omgevingsdiensten is in 2021 een bestuurlijke begeleidingscommissie ingesteld, waarin vertegenwoordigers van de dagelijkse besturen van de vijf diensten zitting hebben. In de eindrapportage wordt de verwachting uitgesproken dat de samenwerking tussen de omgevingsdiensten de komende jaren verder zal worden uitgebreid en geïntensiveerd. Hiermee voldoet ODMH aan dit criterium.
ODMH	Sturing	KPI 5	16	Opleidingsprogramma			Aan de eindrapportage is een opleidingsprogramma 2023/2026 bijgevoegd. In het opleidingsprogramma 'Kennis, kunde en vaardigheden ODMH 2025-2026' wordt zowel de inhoud als de financiering toegelicht. Hiermee voldoet ODMH aan dit criterium.
ODMH	Sturing	KPI 5	17	Opleidingsbudget ≥ 3% loonsom			In de eindrapportage wordt vermeld dat er geen veranderingen zijn in het opleidingsbudget ten opzichte van de laatste voortgangsrapportage. Uit het bijgevoegde opleidingsprogramma Kennis, kunde en vaardigheden blijkt dat de opleidingsbegroting voldoet aan de 3%-norm. De verwijzing naar de opleidingskosten in de Programmabegroting 2026-2029 is onduidelijk. Ondanks dat dit niet helder is voldoet ODMH aan dit criterium, doordat in het opleidingsprogramma duidelijk wordt gemaakt dat ODMH hieraan voldoet.
ODMH	Sturing	KPI 5	18	Businessintelligence (BI) strategie			Aan de eindrapportage is een Business-intelligence strategie toegevoegd. In de Business-Intelligence strategie wordt beschreven wat de nul-situatie is worden de ambities beschreven. Voor de financiële onderbouwing wordt verwezen naar de Informatievisie ODMH 2025-2028. In deze informatievisie is een financiële onderbouwing te vinden. Hiermee voldoet ODMH aan dit criterium.
ODMH	Sturing	KPI 5	19	Capaciteit BI ≥ 3 fte			In de eindrapportage wordt benoemd dat ODMH beschikt over genoeg bezetting voor Business-Intelligence. Met ingang van 1 januari 2026 is er een nieuwe afdeling Informatievoorziening & Dienstverlening bij de ODMH. In het team Informatievoorziening is datamanagement en -analyse / business intelligence belegd. Dit team is inclusief programmamanager 8,6 FTE, waarvan > 3 FTE voor BI. In de mail met aanvullende informatie op de eindrapportage wordt dit onderbouwd. Hiermee voldoet ODMH aan dit criterium.
ODMH	Congruentie	KPI 6	20	Congruentie en samenhang werkgebied			In de eindrapportage wordt benoemd dat het werkgebied van ODMH congruent is. Het gebied bestaat uit een combinatie van landelijk gebied en middeelgrote steden in het Groene Hart. De ODMH staat open om mee te denken met oplossingen bij eventuele problematiek elders in het Groene Hart. Hiermee voldoet de ODMH aan dit criterium.
Toelichting taxatie o.b.v. eindrapportage							0
ODMH	Inschatting of OD per 1 april 2026 robuust is						0

Bestuurlijke werkgroep financiële kaderstelling
Gemeenschappelijke regelingen Hollands Midden
t.a.v. de secretaris, de heer H. Smit

Per e-mail: H.Smit@leiden.nl

Onderwerp
Zorgen over gewijzigde systematiek FKGR per 2026

Geachte leden van de Bestuurlijke werkgroep FKGR,

Met ingang van 2026 is de indexeringsystematiek van de FKGR gewijzigd. Tot 2026 werd er gewerkt met een aparte loon- en prijsindex (CPB-indices voor lonen en prijzen overheid) met nacalculatie op t-2. Vanaf 2026 is de systematiek gewijzigd en wordt er een koppeling gemaakt met het BBP.

Wij onderschrijven het belang van een eenduidige, transparante en bestuurlijk goed uitlegbare systematiek voor de financiële kaderstelling van gemeenschappelijke regelingen. De FKGR-systematiek heeft daarin een positieve rol gespeeld. Tegelijkertijd achten wij het van belang om aandacht te vragen voor enkele risico's die de nieuwe systematiek ingaande 2026 met zich meebrengt voor de financiële positie van uitvoeringsorganisaties en voor de continuïteit van de publieke dienstverlening.

Effecten nieuwe systematiek op basis van BBP

De nieuwe systematiek leidt ertoe dat we bij het opstellen van de programmabegroting 2027 moesten rekenen met een fors lagere index voor lonen dan waar sprake van was op basis van de indexeringsmethodiek die gold tot 2026. Hiermee loopt de ODMH structureel ca. 350.000 euro aan deelnemersbijdragen mis vanaf 2027.

Als gemeenschappelijke regeling (GR) hebben we te maken met een fors aandeel loonkosten (> 80%), waarbij de BBP-index structureel achterblijft bij de daadwerkelijke kostenstijging die bepaald wordt door cao-ontwikkelingen. Daarnaast worden we als organisatie geconfronteerd met flinke inflatie, mede als gevolg van geo-politieke ontwikkelingen.

In combinatie met een eerder opgelegde bezuinigingstaakstelling (als gevolg van het ravijnjaar 2026) zorgt dit voor een cumulatieve aanpak van ontwikkelingen die maken dat het voor de ODMH lastig wordt om tot een sluitende begroting te komen. Dit staat nog los van diverse autonome ontwikkelingen die op ons als dienst afkomen.

Ongelijk speelveld

Binnen de Veiligheidsregio Hollands Midden zien we dat deze problematiek breder wordt gevoeld en er in een aantal gevallen toe heeft geleid dat er door collega GR'en is afgeweken van het advies van

de FKGR ten aanzien van de indexatie voor de programmabegroting 2027. Dit leidt vervolgens tot een ongelijk speelveld.

Waardevastheid als uitgangspunt

Colleges in de regio Hollands Midden hebben, met het instellen van de FKGR, de afspraak gemaakt dat gemeenschappelijke regelingen mogen rekenen op een waarde vaste begroting. Voor uitvoeringsorganisaties zoals de ODMH, waarvan een belangrijk deel van de kosten bestaat uit personeelslasten, is het van wezenlijk belang dat de indexering voldoende aansluit bij de feitelijke loon- en prijsontwikkelingen.

De ontwikkeling van het BBP weerspiegelt echter niet noodzakelijkerwijs de kostenontwikkeling waarmee gemeenschappelijke regelingen worden geconfronteerd. Indien de groei van het BBP achterblijft bij de ontwikkeling van lonen, sociale lasten en overige prijscomponenten, ontstaat het risico dat de beschikbare middelen onvoldoende meestijgen met de werkelijke kosten. Daarmee komt het principe van een waarde vaste financiering onder druk te staan.

Structurele effecten op de uitvoeringskracht

Wanneer de indexering gedurende een reeks van jaren achterblijft bij de daadwerkelijke kostenontwikkeling, kan sprake zijn van een geleidelijke afname van de financiële ruimte binnen gemeenschappelijke regelingen. Dit kan leiden tot een situatie waarin organisaties hun taken slechts kunnen blijven uitvoeren door efficiencymaatregelen te treffen, reserves aan te spreken of aanvullende financiële bijdragen te vragen.

Daarmee ontstaat het risico dat de nieuwe systematiek op basis van ontwikkeling BBP in de praktijk leidt tot een impliciete taakstelling voor de uitvoeringsorganisaties. Naar onze mening dient een indexeringsystematiek primair gericht te zijn op het in stand houden van de bestaande uitvoeringscapaciteit en niet op het realiseren van structurele besparingen. Het indexeringsvraagstuk en bezuinigings-/ financieringsvraagstuk dienen strikt gescheiden behandeld te worden. In de huidige indexeringsmethodiek, waarbij een koppeling wordt gemaakt met de ontwikkeling van het BBP, lopen deze twee vraagstukken ten onrechte door elkaar heen.

Noodzaak van een kostengeoriënteerde benadering

Gezien de aard van de werkzaamheden van veel gemeenschappelijke regelingen ligt het voor de hand dat de indexering in belangrijke mate wordt gebaseerd op de ontwikkeling van de relevante loon- en prijscomponenten. Een systematiek die onvoldoende relatie heeft met de feitelijke kostenstructuur van uitvoeringsorganisaties kan op termijn leiden tot een discrepantie tussen de middelen die beschikbaar worden gesteld en de middelen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de opgedragen taken.

Wij achten het daarom van belang dat bij de verdere uitwerking/ herijking van de indexeringsystematiek expliciet wordt aangetoond dat het uitgangspunt van waarde vastheid behouden blijft.

Belang van nacalculatie

Naast de keuze van de indexeringsgrondslag achten wij het essentieel dat binnen de systematiek ruimte wordt geboden voor nacalculatie of een vergelijkbaar correctiemechanisme.

De indexering van begrotingen vindt plaats op basis van prognoses die ruim voorafgaand aan het betreffende begrotingsjaar worden vastgesteld. In de praktijk blijkt regelmatig dat de daadwerkelijk gerealiseerde loon- en prijsontwikkelingen afwijken van deze prognoses. Bij een indexeringsystematiek die is gebaseerd op BBP-ontwikkelingen kan dit effect verder worden

versterkt, omdat de relatie tussen economische groei en de reële kostenontwikkeling van gemeenschappelijke regelingen beperkt is.

Een structureel correctiemechanisme biedt de mogelijkheid om achteraf vast te stellen in hoeverre de gehanteerde index overeenkomt met de daadwerkelijk opgetreden loon- en prijsontwikkelingen. Hiermee wordt voorkomen dat afwijkingen zich jaar op jaar opstapelen en uiteindelijk leiden tot een structurele aantasting van de financiële positie van uitvoeringsorganisaties. Nacalculatie draagt daarmee niet alleen bij aan het behoud van een waarde vaste financiering, maar bevordert tevens de transparantie van de systematiek en een evenwichtige verdeling van financiële risico's tussen deelnemers en gemeenschappelijke regelingen.

Verzoek

Wij verzoeken de bestuurlijke werkgroep FKGR om bij de verdere uitwerking en beoordeling van de FKGR-systematiek, ook in het licht van de recent uitgevoerde evaluatie van de FKGR, expliciet aandacht te besteden aan de volgende aspecten:

1. de mate waarin de BBP-systematiek op langere termijn leidt tot een waarde vaste vergoeding van de daadwerkelijk gemaakte kosten;
2. een analyse van de effecten voor gemeenschappelijke regelingen van deze nieuwe systematiek t.a.v. de jaren 2026 en 2027;
3. de noodzaak van correctiemechanismen wanneer de ontwikkeling van lonen en prijzen substantieel afwijkt van de ontwikkeling van het BBP;
4. het expliciet verankeren van waarde vastheid als uitgangspunt van de indexerings systematiek;
5. het opnemen van een structurele nacalculatie- of verrekeningssystematiek waarmee afwijkingen tussen geraamde en gerealiseerde kostenontwikkelingen kunnen worden gecorrigeerd.

Wij hechten aan een gezamenlijke financiële systematiek die zowel bestuurlijk uitlegbaar als financieel houdbaar is. Naar onze overtuiging zijn het behoud van waarde vastheid en de toepassing van een adequaat nacalculatiemechanisme daarvoor essentiële randvoorwaarden.

Wij verzoeken u bovenstaande aandachtspunten te betrekken bij de verdere besluitvorming en zien de verdere uitwerking van de voorstellen met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst Midden-Holland,
namens deze,

A. Mutter
Directeur

Aan de colleges van B&W in de regio Hollands Midden

Datum 7 juli 2026
Ons kenmerk Z/26/4012096
Onderwerp Financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen
Hollands-Midden 2028 - 2031

Contactpersoon Hans Smit
Mob.nummer 06-52443174

Geacht college,

Inleiding

De gemeenten in de regio Hollands-Midden werken sinds 2010 samen via de Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen (FKGR). In verband met veranderde financiële context (o.a. herijking gemeentefonds, nieuwe BBP-systematiek) en interne vragen over rol, mandaat en effectiviteit van de FKGR, is een evaluatie over het functioneren van de werkgroep uitgevoerd door Berenschot. Bij de evaluatie is gekeken naar de (ervaren) werking van de FKGR om te beoordelen of het versterken van het instrument mogelijk is als een van de maatregelen voor een solide financiële sturing op gemeenschappelijke regelingen. In deze brief geven we een samenvatting van de bevindingen en de aanbevelingen, ten behoeve van het gesprek dat u als college zal hebben over de conclusies en aanbevelingen.

Overall conclusie van het onderzoek is dat het instrument waardevol wordt geacht en dat op een aantal punten verbeteringen mogelijk zijn, met name op het gebied van governance en communicatie.

De eerste aanbeveling in rapport hebben wij inmiddels opgevolgd door een stuurgroep FKGR vanuit de gemeentesecretarissen in te stellen om vervolgens een ambtelijke werkgroep samen te stellen om de aanbevelingen in het rapport verder uit te werken in een beslisnotitie voor de colleges van B&W in Hollands Midden. Zie verder de alinea aanbevelingen.

Gevraagd besluit van uw college:

Instemmen met:

1. De voorgestelde planning om voor 15 november 2026 i.o.m. de gemeenschappelijke regelingen afspraken te maken over de opvolging van de aanbevelingen in het evaluatierapport FKGR van Berenschot.
2. De samenstelling Bestuurlijke stuurgroep FKGR (aanbeveling 3 in het evaluatierapport)
 - a. In ieder geval wethouders financiën van Leiden, Alphen aan den Rijn en Gouda (waaruit de voorzitter bepaald wordt)
 - b. Aangevuld met vier wethouders financiën kleinere gemeenten (iedere subregio één (Leidse regio, Rijnstreek, Duin- en Bollenstreek, Midden-Holland)
 - c. Aangevuld met twee wethouders zonder financiële portefeuille maar wel DB-lidmaatschap van een GR

- d. Aanvullend op deze aanbeveling ook één of twee burgemeesters toe te voegen aan de bestuurlijke stuurgroep.
3. Het verzoek aan de gemeente Alphen aan den Rijn om het voorzitterschap van de bestuurlijke stuurgroep op zich te nemen.
4. Het actief medewerking verlenen aan het samenstellen van de vertegenwoordiging in de bestuurlijke stuurgroep FKGR i.o.m. de colleges in uw sub-regio.

Samenvatting belangrijkste punten het evaluatierapport

Evaluatie.

Bij de evaluatie stonden vier vragen centraal:

- Welke rol en positie heeft de werkgroep en welke taken voert het uit?
- Hoe ziet het huidige proces van kaderstelling eruit?
- Hoe ziet de bezetting van de bestuurlijke en de ambtelijke werkgroep eruit en voldoet dat?
- Wat is een goede manier om tot inhoudelijke uitgangspunten te komen?

Kernpunten van de bevindingen uit de evaluatie

- **Grote tevredenheid** over de FKGR als technisch-financieel instrument: het biedt rust, stabiliteit en voorspelbaarheid.
- **Governance en mandaat** zijn vervaagd: onduidelijkheid over status, toepassing en reikwijdte van adviezen.
- **Communicatie en betrokkenheid** kunnen beter: behoefte aan structureel overleg met GR'en en meer transparantie over keuzes.
- **Uniformiteit vs. maatwerk**: generieke taakstellingen sluiten niet altijd aan bij de diversiteit van GR'en.
- **Vergelijking met andere regio's**: elders is meer structurele besluitvorming, controllersoverleg en jaarlijkse vaststelling van kaders gebruikelijk.

Belangrijkste conclusies

- FKGR is waardevol en moet worden voortgezet.
- Governance en mandaat moeten worden aangescherpt en periodiek worden vastgesteld.
- Meer structureel overleg en communicatie met GR'en is noodzakelijk.
- Jaarlijkse vaststelling van het FKGR-advies door alle gemeenten is wenselijk.
- Naleving en toepassing van adviezen moeten jaarlijks worden gemonitord.
- Indexatiemethodiek vraagt om verdere verfijning en betere onderbouwing.

Aanbevelingen en de opvolging daarvan:

- Aanbeveling 1: maak concrete afspraken over de herbevestiging van de FKGR

"Gezien de grote algemene tevredenheid over de FKGR adviseren wij om de FKGR voort te zetten voor de volgende bestuursperiode. In de meeste gemeenten zijn de coalitieonderhandelingen afgerond. Binnenkort worden de nieuwe colleges gepresenteerd. Wat ons betreft is dit bij uitstek hét moment om het voortzetten van de FKGR gezamenlijk te

herbevestigen. Wij adviseren u onze aanbevelingen in de GR'en en de gemeenten te bespreken. Dit kan door de kring van gemeentesecretarissen te vragen om een werkgroep in te stellen, die op basis van de aanbevelingen een voorstel gaat doen voor het vervolg van de FKGR. In afstemming met de GR'en kan dit voorstel dan aan de colleges worden voorgelegd zodat na de zomer een bekrachtiging van de methodiek kan plaatsvinden en een nieuwe ambtelijke werkgroep en bestuurlijke stuurgroep kan worden geïnstalleerd.

De kring van gemeentesecretarissen heeft op 1 juli jl. naar aanleiding van deze aanbeveling besloten tot:

1. Een ambtelijke stuurgroep van gemeentesecretarissen (GS) in te stellen
 - a. Voorzitter/opdrachtgever FKGR: Hans Demoed
 - b. 1 vanuit Leidse Regio (nader te bepalen)
 - c. 1 vanuit Duin- en Bollenstreek (nader te bepalen)
 - d. 1 vanuit Midden-Holland (nader te bepalen)
 - e. 1 vanuit Rijnstreek (nader te bepalen)
2. De voorzitter van de ambtelijke stuurgroep GS is adviseur van de bestuurlijke stuurgroep.
3. De stuurgroep van GS een ambtelijke werkgroep te laten samenstellen van concerncontrollers, adviseurs concernfinanciën/gemeentefonds, concernadviseurs regionale samenwerking en beleidsadviseurs/accountmanagers*) voor een regiobrede gemeenschappelijke regeling om de aanbevelingen van Berenschot verder uit te werken.
4. De ambtelijke werkgroep stelt een concept-beslispuntennotitie op voor de colleges van B&W.
5. De concept-besluitpuntennotitie wordt besproken in de stuurgroep van gemeentesecretarissen en vastgesteld in een overleg van de kring van gemeentesecretarissen. Daarna vindt aanbidding aan de colleges van B&W plaats.
6. Bij voorkeur besluitvorming op 22 september 2026 te laten agenderen in de colleges van B&W.

**) Evenals bij de aanbeveling over de samenstelling van de bestuurlijke werkgroep kunnen ook (twee) beleidsadviseurs/accountmanagers voor gemeenschappelijke regelingen toegevoegd worden aan de ambtelijke werkgroep. Bij voorkeur adviseurs/accountmanagers voor Hecht en de Veiligheidsregio. Hiermee kunnen we vanuit de financiële kaderstelling breder kijken naar de (financiële) positie en taakuitoefening van de gemeenschappelijke regelingen.*

- **Samenstelling Bestuurlijke stuurgroep FKGR (aanbeveling 3)**

Toelichting in het rapport:

"Binnen de werkgroepen, zowel bestuurlijk als ambtelijk, is de financiële expertise sterk vertegenwoordigd. Gezien de financieel-technische aard van de FKGR is dit ook niet zo verwonderlijk. Toch zou het de overweging waard kunnen zijn om te kijken of de bezetting van de werkgroep, in ieder geval de bestuurlijke, verbreed zou kunnen worden met een inhoudelijke portefeuillehouder of een burgemeester. Voordeel hiervan is dat het inhoudelijke perspectief vanuit de GR'en onderdeel wordt van de werkgroep, waardoor de advisering mogelijk beter aansluit bij de context van de GR'en en hierdoor meer draagvlak voor het

advies van de werkgroep ontstaat. Daarnaast is het belangrijk om goed na te denken over het voorzitterschap".

Afspreken welke gemeente de voorzitter gaat leveren inclusief ambtelijke ondersteuning.

Voorstel van de kring van gemeentesecretarissen is om aan Alphen aan den Rijn te vragen het voorzitterschap op zich te nemen.

De verdere aanbevelingen zijn (nader uit te werken in de beslispuntennota):

- **Herbevestiging mandaat Bestuurlijke werkgroep FKGR (aanbeveling 2, 8 en 9)**
 - Advisering over jaarlijkse loon- en prijsindexen GR- begrotingen
 - Advisering over meebewegen bij bezuinigingsopgaven
 - Advisering over reservevorming bij GR'en
 - Toetsing naleving kaders van de FKGR (zoals vast te stellen door gemeenten aanbeveling 5)
- **Vaste werkwijze /proces vaststellen als kader voor de bestuurlijke stuurgroep FKGR**
 - M.b.t. Advisering jaarlijkse loon en prijsindex incl. vaststelling door gemeenten (pag. 24 rapport)
 - Advisering over meebewegen bij bezuinigingsopgaven (incl. Rol GR'en en Colleges hierbij, aanbevelingen 4 en 5)
 - Advisering over reservevorming bij GR'en
- **Verantwoordingsplicht GR'en over toepassing kaders FKGR (aanbeveling 6)**
- **Laten uitwerken van stroomlijning ambtelijke beleidsmatige advisering GR'en per GR) zoals bijv. model Drechtsteden (aanbeveling 10)**

Vervolg.

Vervolg van het proces tot bepaling en de besluitvorming van het financieel kader voor gemeenschappelijke regelingen voor de begrotingen van 2028 t/m 2031.

Streven is om het kader voor 15 november 2026 toe te sturen aan de gemeenschappelijke regelingen. Dat was tot nu toe 1 november. Dat is niet haalbaar. Zie verder de planning in bijlage 1.

Met vriendelijke groet,

Hans Demoed

Voorzitter stuurgroep FKGR kring gemeentesecretarissen Hollands Midden

Bijlagen:

1. Planning opstelling en besluitvorming financieel kader gemeenschappelijke regelingen begroting 2028 – 2031.
2. Evaluatierapport FKGR

Bijlage 1. Planning opstelling en besluitvorming financieel kader gemeenschappelijke regelingen begroting 2028 – 2031.

Wanneer *)	Wie	Activiteit
15-jul	Werkgroep	Start werkgroep uitwerking aanbevelingen en opstellen besispuntennota
17-aug	Werkgroep	Start bijeenkomsten werkgroep met controllers GR-en
4-sep	Werkgroep	Oplevering concept besispuntennota
10-sep	Stuurgroep GS	Bespreking in stuurgroep gemeentesecretarissen
11-sep	Werkgroep	Afronden besispuntennota en aanbidding colleges van B&W
15-sep		Publicatie septembercirculaire 2026
22-sep	Colleges B&W	Bespreking besispuntennota in colleges B&W Bevestiging samenstelling ambtelijke werkgroep- en bestuurlijke stuurgroep FKGR
23-sep	Ambt. Werkgroep FKGR	Uitwerking financieel kader 2028 i.o.m. controllers GR-en
30 sep	Bestuurlijke stuurgroep FKGR	Eerste bijeenkomst bestuurlijke stuurgroep FKGR
15-okt	Stuurgroep GS	Bespreking concept financieel kader in stuurgroep gemeentesecretarissen
23-okt	Bestuurlijke stuurgroep FKGR	Bespreking financieel kader in bestuurlijke stuurgroep
3-nov	Colleges van B&W	Besluit over financieel kader 2028
12-nov	Bestuurlijke stuurgroep FKGR	Verzenden kader naar gemeenschappelijke regelingen

*) data zijn onder voorbehoud van beschikbaarheid deelnemers.

ODMH
Datum: 2 8 AUG. 2026
Nr.:

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Omgevingsdienst Midden-Holland
Ter attentie van de bestuurder van uw organisatie
Postbus 45
2800 AA Gouda

**DG Digitalisering &
Overheidsorganisatie**

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contact

Cyberbeveiligingswet@minbzk.nl

Datum 26 augustus 2026
Betreft Cyberbeveiligingswet in werking 15 augustus 2026

Onze referentie
2026-0000436468

Geachte bestuurder,

Graag wil ik u erop attenderen dat de Cyberbeveiligingswet op 15 augustus 2026 in werking is getreden. De Cyberbeveiligingswet heeft mogelijk gevolgen voor uw organisatie. Deze is namelijk van toepassing op alle ministeries, provincies, gemeenten en op veel gemeenschappelijke regelingen en zelfstandige bestuursorganen¹. Organisaties die onder de Cyberbeveiligingswet vallen, zijn verplicht hun digitale weerbaarheid te verhogen. Burgers en bedrijven moeten er immers op kunnen vertrouwen dat hun gegevens bij de overheid veilig zijn. In deze brief wordt u geïnformeerd over het doel van de Cyberbeveiligingswet, de verplichtingen die hieruit volgen en uw verantwoordelijkheden als bestuurder bij de naleving van deze verplichtingen.

Doel van de Cyberbeveiligingswet

De Cyberbeveiligingswet (Cbw), de nationale implementatie van de Europese NIS2-richtlijn, verplicht organisaties hun digitale weerbaarheid te verhogen. Het verhogen van digitale weerbaarheid is hard nodig. De afgelopen jaren wordt duidelijk hoe geopolitieke spanningen zich vertalen richting het digitale domein. Er is een grote verscheidenheid aan aanvallen door statelijke actoren, cybercriminelen en andere kwaadwillenden. Digitale dreigingen ondermijnen het vertrouwen in de overheid. Digitale veiligheid is geen luxe, maar een basisvoorwaarde voor een functionerende democratie. Aan ons de taak dit goed te beschermen.

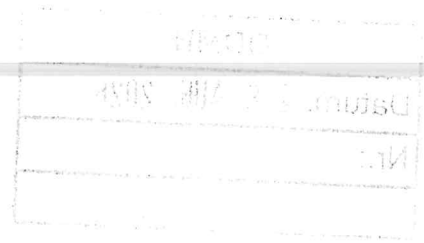
Verplichtingen

Binnen de overheid geldt de Cbw voor de ministeries (inclusief dienstonderdelen en agentschappen), gemeenten, provincies, waterschappen en voor veel gemeenschappelijke regelingen en zelfstandige bestuursorganen. Voor gemeenschappelijke regelingen en zelfstandige bestuursorganen is dit afhankelijk van de organisatie (zie voor nadere uitleg hierover Bijlage I van deze brief).

Deze organisaties hebben vanuit de Cbw de volgende verplichtingen:

- Een registratieplicht om uw organisatie te registreren via het portaal van het Nationaal Cyber Security Centrum (NCSC).

¹ Is uw organisatie een gemeenschappelijke regeling of een zbo? Lees dan bijlage I van deze brief goed door.

**DG Digitalisering &
Overheidsorganisatie**
DGDOO-DS-Afdeling C

Datum

Onze referentie
2026-0000436468

- Een zorgplicht die uw organisatie verplicht om op basis van mogelijke risico's passende maatregelen te treffen voor het beveiligen van uw netwerk- en informatiesystemen en deze te controleren op effectiviteit. Daarbij is het nodig ook afhankelijkheden van leveranciers en ketenpartners mee te nemen.
- Een meldplicht om significante incidenten zo snel mogelijk, maar in elk geval binnen 24 uur te melden bij het Computer Security Incident Response Team (CSIRT) en de toezichthouder. In de praktijk gebeurt dit via het NCSC-portaal. Na een melding kan ondersteuning worden gekregen van het CSIRT bij het oplossen van het incident.
- Een trainingsverplichting voor de bestuurders van organisaties. Deze training heeft als doel dat u als bestuurder de risico's voor de cybersecurity van uw organisatie en beveiligingsmaatregelen beter kunt beoordelen en uw verantwoordelijkheid goed kunt invullen.

Toezichthouder Cyberbeveiligingswet overheidsorganisaties

Onderdeel van de Cyberbeveiligingswet is dat onafhankelijk toezicht gehouden wordt op de verplichtingen. Voor overheidsorganisaties – uitgezonderd de waterschappen – is dit de Rijksinspectie Digitale Infrastructuur (RDI). De RDI heeft verschillende instrumenten om de naleving van de wet en regels te bevorderen. Zo deelt RDI haar kennis over digitale weerbaarheid, kan de RDI handhaven op geconstateerde overtredingen of – als laatste pressiemiddel – een bestuurlijke boete of sanctie opleggen.

Verantwoordelijkheden bestuurders overheidsorganisaties

In de Cyberbeveiligingswet is bestuurlijke verantwoordelijkheid voor cybersecurity een belangrijk uitgangspunt. U bent u als bestuurder eindverantwoordelijk voor de integrale beveiliging van uw (digitale) organisatie. Concreet is de bestuurder – bent u – verantwoordelijk voor:

- Het maken van een risicoanalyse voor uw organisatie, inclusief uw toeleveringsketen.
- Het goedkeuren van maatregelen om deze risico's te mitigeren.
- Het volgen van een training binnen twee jaar na inwerkingtreding van de Cyberbeveiligingswet. Dit houdt ook in dat u uw kennis actueel moet houden want cyberbeveiliging is nooit 'af'. Op dit moment zijn het Rijk en de verschillende bestuurslagen bezig met het vormgeven van de gewenste inhoud voor deze training. De VNG heeft daarnaast al een syllabus gepubliceerd over de training voor bestuurders die ook voor andere bestuurslagen goed bruikbaar is².

Hoewel u als bestuurder eindverantwoordelijk bent, bestaan er natuurlijk verschillende experts binnen uw organisatie die bijdragen aan de invulling van Cbw-verplichtingen. Deze experts moeten u ondersteunen in uw verantwoordelijkheid als bestuurder. Aan u de taak om deze personen actief te betrekken. Denk bijvoorbeeld aan uw Chief Information Security Officer (CISO) die u vanuit een onafhankelijke positie advies over informatiebeveiliging kan geven.

² De VNG-syllabus Cyberbeveiligingswet is te raadplegen via [VNG.nl](https://www.vng.nl)

Goede samenwerking binnen uw eigen organisatie en met andere (overheids)organisaties is cruciaal om de overheid weerbaarder te maken. Daarnaast is het ter invulling van uw verantwoordelijkheid van belang om na te gaan of de governance, beschikbare capaciteit, deskundigheid en middelen binnen uw organisatie aansluiten op de verplichtingen van de Cyberbeveiligingswet.

Bestaande aansprakelijkheid bestuurders overheidsorganisaties

De Cyberbeveiligingswet bevat een bepaling over de aansprakelijkheid voor bestuurders wanneer verplichtingen van de richtlijn niet worden nagekomen. Deze bepaling is niet van toepassing voor overheidsinstanties. De Cyberbeveiligingswet brengt voor overheidsbestuurders geen nieuwe aansprakelijkheden met zich mee, buiten dat wat al bestond. Bestuurders kunnen nu al bij grove nalatigheid aansprakelijk worden gesteld. Dit betekent dat een bestuurder vervolgd (en veroordeeld) kan worden of een boete kan krijgen om de ontstane schade aan een ander te vergoeden. Dit verandert niet als gevolg van de Cbw.

Bestuurders van overheidsorganisaties volgens de Cbw

Per overheidsbestuurslaag bevat de Cyberbeveiligingswet een uitwerking van wat moet worden gezien als de bestuurders³:

Bestuurslaag	Bestuurder
Ministeries	De minister
Zelfstandige bestuursorganen	Het zelfstandige bestuursorgaan zelf
Provincies	Gedeputeerde Staten
Gemeenten	Het college van B&W
Gemeenschappelijke regelingen	Het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam, het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie of het gemeenschappelijk orgaan

Registratieplicht

Organisaties die onder de Cyberbeveiligingswet vallen, moeten zich op 15 augustus 2026 hebben geregistreerd via MijnNCSC. Voor het vergemakkelijken van uw registratie voor de Cyberbeveiligingswet, is een koppeling gemaakt met het Register van Overheidsorganisaties. De gegevens van uw organisatie die al bekend zijn, worden ingeladen in het registratieportaal van het NCSC.

Ondersteuning implementatie Cyberbeveiligingswet

Op verschillende manieren worden overheidsorganisaties ondersteund bij de implementatie van de Cyberbeveiligingswet. Zo wordt via websites als www.digitaleoverheid.nl en www.bio-overheid.nl algemene, uitgebreide informatie over de verplichtingen van de Cyberbeveiligingswet gegeven en tools aangereikt die handig zijn voor uw organisatie. Voor de uitwerking en implementatie binnen uw eigen bestuurslaag kunnen aanvullende handreikingen en ondersteuning

³ Cyberbeveiligingswet, art 24, lid 12

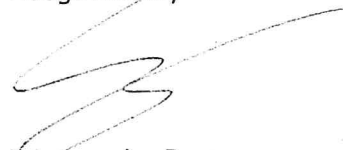
beschikbaar zijn via de koepelorganisaties. Daarnaast is het mogelijk om vragen en suggesties in te sturen via: cyberbeveiligingswet@minbzk.nl.

Datum

Met de Cyberbeveiligingswet maken we Nederland samen digitaal veiliger. Cyberveiligheid is namelijk een continue zorg, het is nooit 'af'. Ik vertrouw erop dat wij als overheid ons intrinsiek verantwoordelijk voelen voor de digitale veiligheid van alle opgeslagen gegevens van burgers en organisaties, en dat wij ons tot het uiterste zullen inspannen om dat te garanderen.

Onze referentie
2026-0000436468

Hoogachtend,

Eric van der Burg
Staatssecretaris van Binnenlandse
Zaken en Koninkrijksrelaties

Bijlage I voor gemeenschappelijke regelingen en zbo's

Toetsen van overheidscriteria

Voor gemeenschappelijke regelingen en zelfstandige bestuursorganen (zbo's) geldt dat zij moeten voldoen aan de vier overheidscriteria uit de Cbw om onder deze wet te vallen⁴. Bent u een gemeenschappelijke regeling of een zbo? Dan moet u zo spoedig mogelijk verifiëren of de betreffende overheidscriteria op u van toepassing zijn. Uw bevinding moet u inclusief een motivatie toesturen naar cyberbeveiligingswet@minbzk.nl.

Eerdere brief

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft in december 2025 ook een brief gestuurd naar ca. 220 van de 440 gemeenschappelijke regelingen en 52 van de ca. 180 zbo's. Deze brief is gestuurd aan organisaties waarvan het ministerie de inschatting heeft gemaakt – op basis van openbare informatie – dat zij mogelijk aan de criteria voor overheidsorganisaties voldoen. Deze brief van december 2025 bevatte ook het verzoek om te verifiëren of uw overheidsorganisatie aan de criteria voldoet. Veel organisaties hebben hierop gereageerd, maar nog niet allemaal. Mocht u de verificatie al hebben gedaan en de uitkomst heeft doorgegeven aan BZK, dan hoeft u dit niet opnieuw te doen.

Eigen verantwoordelijkheid

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties kan niet bepalen of een gemeenschappelijke regeling of zbo voldoet aan de overheidscriteria omdat zij onvoldoende inzicht heeft in de specifieke taken en kenmerken van deze organisaties. Bovendien benoemt de Cyberbeveiligingswet de eigen verantwoordelijkheid van organisaties die onder de wet vallen. Daarom is een verificatie door uw eigen organisatie noodzakelijk. Door deze verificatie bijtijds uit te voeren, voorkomt u dat u niet voldoet aan de verplichtingen uit de Cbw.

Registratie verplicht

Alle overheidsorganisaties die onder de reikwijdte van de Cyberbeveiligingswet vallen, dienen vanuit de registratieplicht op 15 augustus 2026 geregistreerd te zijn via het meld- en registratieportaal van het NCSC. Het is uw eigen verantwoordelijkheid om uw organisatie te registreren.

⁴ Deze vier overheidscriteria staan opgenomen in de Memorie van Toelichting op de Cyberbeveiligingswet onder 5.1.2 of zijn te vinden op www.digitaleoverheid.nl onder de pagina 'Voor welke overheidsorganisaties geldt de Cyberbeveiligingswet?'

CONCEPTVERSLAG van het algemeen bestuur ODMH

Aanwezig	: J.L. van den Heuvel, Bodegraven-Reeuwijk (voorzitter) M. Grauss, Bodegraven-Reeuwijk H. Hooglander, Gouda A. van Popering-Kalkman, Gouda W. Pannekoek, Krimpenerwaard P. van der Hek, Krimpenwaard M. Stolk, Provincie Zuid-Holland E.J. Straver, Alphen aan den Rijn J.W. Schuurman, Zuidplas W. Zijlstra, Zuidplas A. Mutter, directeur / secretaris M. van Dijk, afdelingshoofd concernstaf en controller
Afwezig	: E. van Heijningen, Alphen aan den Rijn A. Kerssies, Waddinxveen E.J. Nieuwenhuis, Waddinxveen M. van Leeuwen, Provincie Zuid-Holland J. Sargentini, Gouda T. van Vugt, Gouda
Notulist	: Emma Handson B.V.
Onderwerp	: Vergadering van het algemeen bestuur
Datum	: 25 juni 2026
Bijlage(n)	: n.v.t.

1. Opening, kennismakingsronde, benoeming tijdelijke voorzitter voor deze vergadering en vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering om 11:00 uur en heet de aanwezigen welkom.

E. van Heijningen, A. Kerssies, M. van Leeuwen, E.J. Nieuwenhuis, J. Sargentini en T. van Vugt zijn met kennisgeving afwezig.

Vanwege het verlopen van de ambtsperiode van T. van Vugt als wethouder en daarmee als AB-lid en voorzitter stemt het AB in met het waarnemend voorzitterschap van J.L. van den Heuvel tijdens deze vergadering. Omdat nog niet alle nieuwe colleges zijn gevormd, is het AB nog niet in de volledige nieuwe samenstelling bijeen. De benoeming van het dagelijks bestuur en de nieuwe voorzitter vindt naar verwachting plaats tijdens de AB-vergadering van 15 oktober 2026.

De voorzitter constateert dat het quorum is gehaald. **De voorzitter** heet H. Hooglander en A. van Popering-Kalkman, die beiden op 24 juni 2026 zijn benoemd als wethouder in Gouda, welkom

in het AB. Ook heet hij nieuwe AB leden E.J. Straver (Alphen aan den Rijn) en M. Grauss (Bodegraven-Reeuwijk) van harte welkom. De aanwezigen stellen zich aan elkaar voor met een kennismakingsronde.

De agenda wordt conform vastgesteld.

2. Ingekomen stukken en mededelingen

Er zijn geen mededelingen.

a. Stand van zaken herinrichting en groot onderhoud / verduurzaming Midden-Hollandhuis

A. Mutter licht toe dat de ODMH groen licht heeft gekregen voor het aanvragen van subsidie voor de herinrichting en de verduurzaming van het Midden-Hollandhuis. Op dit moment werkt de ODMH het plan voor de herinrichting en de verduurzaming verder uit. Door oplopende inflatie vanwege de geopolitieke situatie verwacht hij dat de kosten van dit plan oplopen. De ODMH monitort de situatie en geeft in een volgende AB-vergadering een update.

b. Omvorming Omgevingsdienst NL

M. Stolk licht toe dat sprake is van een breed draagvlak voor de verdere professionalisering van de omgevingsdiensten en daarmee voor het VTH-stelsel. Op dit moment zijn de 26 omgevingsdiensten gekoepeld in de vereniging Omgevingsdienst NL. Officieel zitten de directeurs van de 26 omgevingsdiensten op persoonlijke titel in deze vereniging. Vanwege de grote omvang is het voornemen Omgevingsdienst NL om te vormen naar een Vereniging van Omgevingsdiensten. Er vindt al langere tijd een discussie plaats over de juiste (juridische) constructie, die zowel recht doet aan de besturen van de omgevingsdiensten als aan de rol van de directeurs daarvan. Deze discussie draait voornamelijk om de vraag wie de regie krijgt in de algemene ledenvergadering van de nieuwe vereniging. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Interprovinciaal Overleg (IPO) hebben voorgesteld de bestuurders van de omgevingsdiensten een beperkt aantal bevoegdheden toe te kennen, waaronder het vaststellen van de statuten, de begroting, de jaarrekening en het beleidsplan. Op die manier kan de organisatie goed en zuiver worden vormgegeven. Een aantal directeurs heeft echter aangegeven bezwaar te hebben tegen het toekennen van bevoegdheden aan bestuurders. **M. Stolk** licht toe dat Omgevingsdienst NL recent 2 digitale bijeenkomsten heeft georganiseerd, waarin Omgevingsdienst NL de 26 bestuursvoorzitters van de omgevingsdiensten heeft bijgepraat over de stand van zaken met betrekking tot de voorgenomen omvorming. Het streven is tijdens het Jaarcongres 2026 van de VNG op 30 september 2026 een besluit te nemen over de omvorming van Omgevingsdienst NL. **M. Stolk** merkt op dat vervolgens een zienswijzeprocedure moet worden gestart, waarbij alle gemeenteraden indien gewenst hun zienswijze kunnen indienen. **De voorzitter** stelt voor dat de ODMH de lijn van de VNG en het IPO volgt en de ontwikkelingen monitort. Het AB kan zich hierin vinden.

c. Samenwerkafspraken DSO 2026

De werkafspraken Omgevingswet voor de regio Midden-Holland zijn geactualiseerd. Het AB heeft geen vragen of opmerkingen over het voorliggende document.

d. Reactie Omgevingsdienst NL aan ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) inzake Staat van VTH

In de voorliggende brief gaat Omgevingsdienst NL in op de belangrijkste thema's die in de Staat van VTH aan bod komen. Omgevingsdienst NL benoemt in de brief onder andere de noodzaak van adequate financiering voor de aanpak van indirecte lozingen. Daarbij geeft Omgevingsdienst NL aan met het Rijk in gesprek te willen gaan over de uitvoeringsknelpunten waarmee de omgevingsdiensten te maken hebben. **M. Stolk** merkt op dat dit concrete voorbeeld zijns inziens het

belang van de omvorming van de Omgevingsdienst NL benadrukt. Gesprekken over de financiering van diensten moeten wat hem betreft aan de bestuurstafel worden gevoerd. Desgevraagd licht **A. Mutter** toe dat voor de Staat van VTH geen zienswijzeprocedure geldt. De Staat van VTH is een rapport van het Rijk, waarin een momentopname van het VTH-stelsel is opgenomen. Dit is geen beleidsrijp document op basis waarvan de omgevingsdiensten besluiten moeten nemen.

e. Zelfevaluatie en visitatie ODMH

A. Mutter licht toe dat alle omgevingsdiensten worden gevisiteerd in het kader van de landelijke toets op de robuustheid van de omgevingsdiensten. Collegiale feedback, uitgevoerd door ODNL en een tweetal directeurs van andere omgevingsdiensten. De eerste stap in de visitatie is het invullen van een zelfevaluatie. De ODMH bereidt deze zelfevaluatie op dit moment conform het aangeleverde format voor. De deadline voor het inleveren van de zelfevaluatie is 6 weken voor de visitatie die op 7 en 8 oktober 2026 plaatsvindt. **A. Mutter** geeft aan dat de ODMH de vorige visitatie glansrijk heeft doorstaan. **M. Grauss** merkt op dat het niet erg is als bij de visitatie bevindingen naar voren komen, omdat de ODMH eventuele bevindingen kan aangrijpen om de organisatie te verbeteren. **A. Mutter** geeft aan dat de bestuurders van de ODMH binnenkort een uitnodiging ontvangen om tijdens de visitatie in gesprek te gaan over de manier waarop zij tegen de ODMH aankijken. Vragen die daarbij aan bod kunnen komen, zijn onder andere hoe het eigenaarschap binnen de ODMH is ingevuld, of de ODMH voldoende mandaat heeft en of de ODMH voldoende vrij kan opereren.

De voorzitter merkt op dat de ODMH alle nieuwe bestuurders een meeloopdag aanbiedt. Hij vervolgt dat hij de nieuwe bestuurders kan aanbevelen op dit aanbod in te gaan.

f. Robuustheidstoets

De voorzitter geeft aan dat de door de ODMH ingeleverde robuustheidstoets aan de vergaderstukken is toegevoegd. Naar aanleiding van de robuustheidstoets van de ODMH heeft het ministerie van IenW enkele aanvullende vragen gesteld. De deadline voor de beantwoording van deze vragen is 7 juli 2026, waarna hoor en wederhoor plaatsvindt. De ODMH verwacht in oktober 2026 robuust te worden verklaard.

3.

a. Alsnog vaststellen besluiten vergadering AB ODMH d.d. 12 maart 2026 wegens ontbreken quorum

- i. Verslag AB-vergadering ODMH 11 december 2025**
Het AB stelt het verslag conform vast.
- ii. Uitgangspuntennotitie 2027**
Het AB stelt de uitgangspuntennotitie 2027 conform vast.

b. Conceptverslag AB-vergadering d.d. 12 maart 2026

Het AB stelt het verslag conform vast.

4. Jaarstukken 2025 (ter vaststelling)

Publieke Sector Accountants (PSA) heeft een goedkeurende controleverklaring afgegeven bij de jaarrekening 2025 van de ODMH. In het accountantsverslag 2025 doet PSA verslag over de jaarrekening en de controle daarop. In 2025 heeft de ODMH een positief exploitatieresultaat van € 910.157 gerealiseerd. Het positieve jaarrekening resultaat heeft een grotendeels incidenteel karakter en komt met name door het verschil tussen de gehanteerde index van 4,92% en de daadwerkelijke cao-stijging in 2025 van 1,97%, waardoor de personeelskosten lager uitvielen dan begroot. Andere factoren die hebben bijgedragen aan het positieve resultaat zijn de lagere kosten (dan begroot in 2025) voor de gezamenlijke IB&P-office (informatiebeveiliging & privacy), de hogere

realisatie, en de ontvangen subsidies en specifieke uitkeringen.

Het voorstel van het DB is bij de resultaatbestemming het exploitatieresultaat van € 910.157 voor ongeveer 2/3 in te zetten voor toekomstige ontwikkelingen en voor het op peil brengen van het weerstandsvermogen, en voor ongeveer 1/3 te restitueren aan de deelnemers. De bestemmingsvoorstellen zijn nader toegelicht in paragraaf 2.4 van het document Jaarstukken 2025. **J.W. Schuurman** constateert dat in de eerste managementrapportage (MARAP) van 2026 sprake is van een geprognosticeerd tekort. Desgevraagd bevestigt **W. Pannekoek** dat hij als penningmeester verwacht dat het geprognosticeerde tekort in de loop van 2026 oplosbaar is.

Het AB is akkoord met het voorliggende document, inclusief de resultaatbestemming. **De voorzitter** bedankt de personen die in de afgelopen periode hebben bijgedragen aan het opstellen van de jaarrekening en de Jaarstukken 2025.

Het AB stelt de Jaarstukken 2025, inclusief de resultaatbestemming, vast.

5. Programmabegroting 2027-2030 (ter vaststelling)

De voorzitter licht toe dat de ODMH een sluitende programmabegroting voor de jaren 2027-2030 presenteert. In de begrotingscijfers is een index van 4,15% verwerkt. Deze index is gebaseerd op de regionale afspraken inzake het toepassen van inflatiecorrecties die zijn vastgelegd in de financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen (FKGR). Met de voorliggende programmabegroting geeft de ODMH blijk van de volledige naleving van de robuustheidscriteria die voortvloeien uit het Interbestuurlijk programma (IBP) VTH.

De voorzitter geeft aan dat alle 7 deelnemers inmiddels via een (concept)zienswijze of een (concept)reactie te kennen hebben gegeven dat zij akkoord zijn met de programmabegroting 2027.

J.W. Schuurman merkt op dat de gemeenteraad van de gemeente Zuidplas de programmabegroting 2027 pas op 30 juni 2026 behandelt. **J.W. Schuurman** geeft aan dat hij ervoor wil pleiten in de komende jaren het moment van vaststellen van de programmabegroting zo dicht mogelijk in de buurt van de wettelijke termijn te laten plaatsvinden. Hij merkt op dat de gemeenteraad van de gemeente Zuidplas voornemens is enkel een reactiebrief te sturen en geen zienswijze in te dienen. Hij plaatst de kanttekening dat de gemeenteraad later in 2026 nog een gesprek heeft over het jaarprogramma, waarin de gemeenteraad nog enige keuzeruimte heeft. Met de vooraankondiging dat hoogstwaarschijnlijk een reactiebrief volgt, bevestigt **J.W. Schuurman** dat de gemeente Zuidplas nu kan instemmen met de programmabegroting 2027. **De voorzitter** concludeert dat het AB de programmabegroting 2027 unaniem vaststelt.

M. van Dijk licht toe dat de ODMH op basis van de ontvangen (concept)zienswijzen en (concept)reacties een conceptbeantwoordingsbrief heeft opgesteld. Deze conceptbeantwoordingsbrief wordt nog aangevuld met de inhoud van de daadwerkelijke zienswijzen van de 2 gemeenteraden die nog een formeel besluit moeten nemen over de programmabegroting 2027. Desgevraagd geeft het AB aan zich te kunnen vinden in de voorliggende conceptbeantwoordingsbrief.

Het AB stelt de programmabegroting 2027-2030 van de ODMH vast.

6. 1e MARAP 2026 (ter vaststelling)

De eerste MARAP van 2026 geeft een prognose die is opgesteld aan de hand van de realisatiecijfers tot en met april 2026. **M. van Dijk** licht toe dat 2026 een lastig jaar is voor de ODMH. Dit is het gevolg van verschillende ontwikkelingen. Zo wordt de ODMH vanaf 2026 geconfronteerd met een structurele bezuinigingstaakstelling van 4%, waarvan al 2,5% structureel is ingevuld door een verlaging van het

uurtarief. Daarnaast was de ODMH in de afgelopen jaren genoodzaakt te investeren in de bedrijfsvoering om te kunnen blijven voldoen aan de wet- en regelgeving, onder andere op het gebied van informatiebeveiliging, privacy en rechtmatigheid. Bovendien zijn investeringen nodig om te voldoen aan de minimale robuustheidseisen. Deze investeringen leiden tot structurele meerkosten. Momenteel is sprake van een geprognosticeerd tekort van € 250.000 tot € 300.000. Desondanks presenteert de ODMH een budgettaire neutrale begroting, enerzijds om begrotingsonrechtmatigheden te voorkomen en anderzijds omdat het managementteam van de ODMH de komende maanden actief stuurt op het realiseren van een prognose van € 0. **M. van Dijk** licht toe dat de ODMH onder andere onderzoekt of het mogelijk is de externe inhuurportefeuille nog verder terug te brengen. In de tweede MARAP van 2026 kan de ODMH een actueler financieel beeld schetsen, waarbij de ODMH expliciet ingaat op de effecten van de voorziene oplossingsrichtingen. **M. van Dijk** geeft aan dat de ODMH in de tweede MARAP een concreter beeld hoopt te kunnen schetsen van het verwachte resultaat per ultimo 2026.

J.W. Schuurman spreekt zijn waardering uit voor de manier waarop de ODMH met de geschetste oplossingsrichtingen een bijdrage probeert te leveren aan de ingewikkelde bezuinigingsdiscussie waarmee alle gemeenten worden geconfronteerd. Hoewel incidentele oplossingen voor 2026 wellicht voldoende zijn, plaatst **J.W. Schuurman** de kanttekening dat structurele tegenvallers uiteindelijk ook vragen om structurele, inhoudelijke keuzes. **De voorzitter** geeft aan dat dergelijke keuzes deels door de omgevingsdiensten en deels door de gemeenten zelf kunnen worden gemaakt. **W. Pannekoek** merkt op dat het zijns inziens goed is de discussie over eventuele structurele keuzes te voeren, maar dat het daarbij zeer belangrijk is de robuustheidsdiscussie in ogenschouw te blijven nemen.

A. van Popering-Kalkman geeft aan dat de taakstellingsdiscussie veel tijd in beslag neemt. Zij vraagt of de ODMH al bezig is met een inventarisatie. **M. van Dijk** licht toe dat de ODMH de taakstellingsdiscussie nader in kaart brengt tijdens de voorbereidingen voor de begroting 2028. Naast de in 2026 ingeboekte taakstelling van 2,5% moet de ODMH in 2028 nog een taakstelling van 1,5% inboeken. Daarnaast leidt de systematiewijziging van de FKGR ertoe dat de ODMH in 2027 € 350.000 per jaar aan deelnemersbijdragen misloopt. Bovendien vervalt in de nieuwe systematiek de compensatie met terugwerkende kracht voor de loon- en prijsontwikkeling. Het DB heeft besloten de gevolgen van de nieuwe systematiek voor de Gemeenschappelijke Regelingen middels een brief bij de FKGR onder de aandacht te brengen. **M. van Dijk** merkt op dat het speelveld in de regio aan het veranderen is. Waar de ODMH de FKGR nog heeft toegepast voor de begroting 2027, heeft een aantal Gemeenschappelijke Regelingen dit niet gedaan. De ODMH is voornemens de implicaties van de taakstellingsdiscussie inclusief het historisch perspectief en het aspect van de robuustheid in het najaar van 2026 nader in kaart te brengen. **J.W. Schuurman** merkt op dat hij vanuit een andere portefeuille lid is van de werkgroep FKGR. Hij stelt voor na afloop van de vergadering even verder te praten, in de hoop de perspectieven van de ODMH en de FKGR dichter bij elkaar te brengen.

De voorzitter licht toe dat de voorliggende MARAP is gebaseerd op de realisatiecijfers van de eerste 4 maanden van 2026. Idealiter moet per ultimo april 2026 33,3% van alle jaarprogramma's zijn gerealiseerd. De totale realisatie voor het programma Milieu bedraagt per ultimo april 2026 33,7% en voor het programma Bouw- en woningtoezicht (BWT) 32,8%. **De voorzitter** merkt op dat het beeld per gemeente wisselt.

De voorzitter geeft aan dat een begrotingswijziging voor zienswijzen aan de gemeenteraden en Provinciale Staten moet worden voorgelegd, als het totaal aan wijzigingen groter is dan 5% van het totaal aan baten van de begroting. De voorliggende MARAP (exclusief mutaties in reserves) blijft onder de 5%, waardoor een zienswijzeprocedure achterwege kan blijven.

Het AB stelt de besluiten, zoals weergegeven in hoofdstuk 8 van de eerste MARAP van 2026, vast.

7. Productenboek 2027 (ter vaststelling)

Het productenboek 2027 bevat de producten en de diensten die de ODMH in 2027 kan leveren aan de gemeenten en de Provincie Zuid-Holland. Het betreft een basisdocument in de cyclus Planning & Control van de ODMH dat is geactualiseerd. **De voorzitter** licht toe dat de ODMH zich in een transitiefase bevindt, als het gaat om de Omgevingswet (Ow) en de Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb). De ODMH ziet dat jaarlijks een aantal producten wordt aangepast, omdat de praktijk anders loopt dan vooraf was bedacht. Daarnaast zijn ook andere ontwikkelingen van invloed op het Productenboek. Zo is bijvoorbeeld een nieuw product geïntroduceerd als gevolg van een pilot rondom de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet Bibob) die op dit moment loopt bij een deelnemer van de ODMH. De aanpassingen die in het productenboek 2027 zijn doorgevoerd, hebben geen financiële consequenties. De deelnemers van de ODMH zijn, op de regionale producten na, in hoge mate vrij om te kiezen wat zij afnemen. Het AB heeft geen vragen of opmerkingen over het productenboek 2027.

Het AB stelt het geactualiseerde productenboek 2027 vast.

8. Uitwerking focusonderwerpen Nota VTHA 2027-2030

In het kader van de nieuwe Nota VTHA 2027-2030 (vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering) zijn eerder 9 regionale focusonderwerpen vastgesteld. Nadat de focusonderwerpen in december 2025 aan het AB zijn gepresenteerd, heeft het AB de ODMH gevraagd deze nader inhoudelijk uit te werken. De ODMH heeft deze uitwerking vormgegeven middels het voorliggende memo en de bijbehorende bijlage. De conclusie van deze uitwerking is dat de focusonderwerpen concreet invulling geven aan de Handreiking regionale beleidscyclus, die is opgesteld in het kader van het IBP-VTH-traject. De uitwerking wordt opgenomen in de nieuwe Nota VTHA 2027-2030 die in oktober 2025 ter vaststelling wordt voorgelegd aan het bestuur en de colleges. Het voorliggende memo kan worden beschouwd als tussenstap in het proces. Het AB heeft geen vragen of opmerkingen over het memo en de bijlage.

Het AB neemt kennis van de uitwerking van de regionale focusonderwerpen zoals opgenomen in het memo en stemt in met de voorgestelde koers voor de verdere uitwerking en toepassing van de focusonderwerpen binnen de Nota VTHA 2027-2030.

9. Rondvraag

W. Pannekoek bedankt het AB, het DB en de overige medewerkers binnen de ODMH voor de prettige samenwerking in de afgelopen jaren. Hij wenst de bestuurders die recent tot het AB zijn toegetreden veel succes tijdens hun periode bij de ODMH.

De voorzitter bedankt P. van der Hek, H. Hooglander en J.W. Schuurman voor hun mooie bijdrage aan de ODMH die zij in de afgelopen jaren hebben geleverd. **De voorzitter** wenst hen veel succes bij hun werkzaamheden in de toekomst. Namens het DB ontvangen zij een attentie.

10. Sluiting

De voorzitter bedankt de aanwezigen voor hun inbreng en sluit de vergadering.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur d.d. 15 oktober 2026.

De secretaris,

De voorzitter,

A. Mutter

.....

AB-vergadering: 15 oktober 2026		Agendapunt: 5
Onderwerp: 2^e Managementrapportage 2026		
Portefeuillehouder: vacant	Openbaar: ☒ ja / ☐ nee	Bijlage(n): 1
Samenvatting: Voor u ligt de tweede managementrapportage 2026 van de Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH). De rapportage is gebaseerd op de realisatiecijfers over de periode januari tot en met augustus 2026 en bevat een geactualiseerde prognose voor het begrotingsjaar 2026. Op basis van de huidige inzichten wordt voor 2026 een financieel tekort van circa € 500.000 verwacht. De belangrijkste oorzaak is de opgelegde bezuinigingstaakstelling van 4% (in verband met het verwachte ravijnjaar 2026). Het ravijnjaar heeft zich echter niet in de praktijk voorgedaan. De ODMH is een sobere en doelmatige dienst, die tegen de laagst mogelijke kosten haar taken uitvoert. Dit begrenst de mogelijkheden om bij een gelijkblijvend takenpakket en kwaliteits- en robuustheidsniveau de wettelijke taken uit te blijven voeren tegen een lagere kostprijs. Ondanks verschillende maatregelen om het tekort te beperken, waaronder het afbouwen van externe inhuur en het kritisch beoordelen van uitgaven, blijkt de beschikbare sturingsruimte inmiddels vrijwel volledig te zijn benut. De financiële druk wordt versterkt door toenemende wettelijke en maatschappelijke eisen. De afgelopen jaren heeft de ODMH noodzakelijke investeringen gedaan in onder meer de financiële functie, informatiebeveiliging, privacy, inkoop, informatievoorziening en de verdere professionalisering van de bedrijfsvoering. Deze ontwikkelingen zijn zoveel mogelijk binnen de bestaande financiële kaders opgevangen. Ook het meerjarige financiële perspectief geeft aanleiding tot zorg. Door de invoering van de nieuwe FKGR-systematiek ontvangt de ODMH vanaf 2027 structureel circa € 350.000 minder aan deelnemersbijdragen dan onder de voormalige systematiek het geval zou zijn geweest. Hiermee ontstaat een aanvullende structurele financiële opgave. De ODMH blijft zich inspannen om het verwachte tekort in 2026 waar mogelijk verder te beperken. Tegelijkertijd wordt dit najaar met de opdrachtgevers in gesprek gegaan over een structureel robuuste financiering, zodat de ODMH haar taken ook in de toekomst adequaat kan blijven uitvoeren en kan blijven voldoen aan de steeds hogere wettelijke en maatschappelijke verwachtingen. De uitkomsten van deze gesprekken worden verwerkt in een actualisatie van de Programmabegroting 2027 en in de Programmabegroting 2028.		

Financiële consequenties:

Op basis van de huidige prognose wordt voor 2026 een tekort van circa € 500.000 verwacht. Voorgesteld wordt dat het algemeen bestuur besluit dit tekort te dekken uit de algemene reserve. Als gevolg daarvan daalt het weerstandsvermogen in 2027 naar circa 67%. Hiermee komt het weerstandsvermogen onder de minimale norm van 80% (robuustheidsnorm I&W) en wordt het als onvoldoende beoordeeld. Het algemeen bestuur wordt daarom gevraagd expliciet in te stemmen met deze onttrekking aan de algemene reserve en de daarbij behorende daling van het weerstandsvermogen.

Een begrotingswijziging dient voor zienswijzen aan de gemeenteraden en Provinciale Staten te worden voorgelegd indien het totaal aan wijzigingen meer bedraagt dan 5% van de totale baten van de begroting. Daarnaast moeten eventuele overschrijdingen van de begrote lasten financieel zijn gedekt. Deze managementrapportage (exclusief reservemutaties) blijft onder de genoemde 5%-grens. Bovendien is voor de mutaties die niet binnen de begrote baten kunnen worden gedekt, voorzien in dekking vanuit de algemene reserve. Daarmee is het inwinnen van zienswijzen niet noodzakelijk.

Voorgestelde beslissing:

Het algemeen bestuur wordt voorgesteld om de besluiten, zoals weergegeven in hoofdstuk 8 van de tweede managementrapportage, vast te stellen.

Verdere procedure / Communicatie over besluit:

Niet van toepassing

Verplicht publiceren in GR blad: ☐ ja / ☒ nee:

Niet van toepassing

2e Managementrapportage 2026

Zaaknummer	385111
Omschrijving	2e Managementrapportage 2026
Status	AB versie
Datum	01 oktober 2026
Opgesteld door	M. Swager

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Leeswijzer	6
2	Financiële samenvatting	7
2.1	Uitgangspunten.....	7
2.2	Gewijzigde begroting	10
2.3	Toelichting kosten- en opbrengstensoorten	10
2.4	Overzicht van baten en lasten	11
3	Programma Milieu	12
3.1	Realisatie	12
3.2	Financiën	14
4	Programma Bouw- en woningtoezicht.....	16
4.1	Realisatie	16
4.2	Financiën	17
5	Overhead	19
5.1	Mens & Organisatie	19
5.2	Informatievoorziening	21
5.3	ICT & Facilitaire Dienstverlening	22
5.4	Inkoop en rechtmatigheid	24
5.5	Financiën	24
6	Reserves, voorzieningen en investeringen.....	26
6.1	Reserves en voorzieningen	26
6.2	Weerstandsvermogen.....	28
6.3	Investeringen	29
7	Overzicht van baten en lasten	30
8	Vaststelling 2 ^e Managementrapportage 2026	31
Bijlage 1	Bijdragen 2026.....	32
Bijlage 2	Provinciale bijdragen 2026	33
Bijlage 3	Innovatiebudget	34

1 Inleiding

De tweede managementrapportage van de Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH) is opgesteld op basis van de realisatiecijfers over de periode januari tot en met augustus 2026. Op grond van deze cijfers en de actuele financiële ontwikkelingen wordt een geactualiseerde prognose voor het begrotingsjaar 2026 afgegeven.

Voor 2026 wordt op basis van de huidige inzichten een financieel tekort van € 500.000 verwacht. Dit tekort kan niet binnen de bestaande kaders worden opgelost zonder afbreuk te doen aan de kwaliteit van de dienstverlening en het vermogen van de ODMH om te blijven voldoen aan wettelijke verplichtingen en robuustheidseisen.

Zoals al in de eerste managementrapportage is gemeld, staat de ODMH in 2026 voor aanzienlijke financiële uitdagingen. Een samenloop van ontwikkelingen leidt tot een structureel ongunstig financieel beeld. De belangrijkste oorzaak is de opgelegde bezuinigingstaakstelling van 4% (in verband met het verwachte ravijnjaar 2026). Het ravijnjaar heeft zich echter in de praktijk niet voorgedaan. De ODMH is een sobere en doelmatige dienst, die tegen de laagst mogelijke kosten haar taken uitvoert. Dit begrenst de mogelijkheden om bij een gelijkblijvend takenpakket en kwaliteits- en robuustheidsniveau de wettelijke taken uit te blijven voeren tegen een lagere kostprijs.

Dit najaar gaat de ODMH in gesprek met haar opdrachtgevers over een duurzame financiële basis. Dit is van belang, gelet op de structurele doorwerking van het financiële tekort. De uitkomsten van deze gesprekken zullen worden verwerkt in een geactualiseerde Programmabegroting 2027 en in de Programmabegroting 2028. Uiteraard zal de ODMH bij het dichten van het tekort alle mogelijkheden onderzoeken om dan wel via de exploitatie, dan wel via het vermogen oplossingen aan te dragen.

De eisen die aan (omgevings)diensten worden gesteld zijn de afgelopen jaren aanzienlijk toegenomen. De robuustheidseisen uit het Interbestuurlijk Programma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (IBP VTH), wettelijke verplichtingen op het gebied van onder meer rechtmatigheid, informatiebeveiliging en privacy, evenals de noodzakelijke verdere professionalisering van de bedrijfsvoering, hebben geleid tot onvermijdelijke investeringen. Zo is geïnvesteerd in de versterking van de financiële functie (waaronder Verbijzonderde Interne Controle), de inrichting van een inkoopfunctie, informatiebeveiliging en privacy, de doorontwikkeling van de informatievoorziening en de verdere professionalisering van de bedrijfsvoering.

De ODMH heeft deze ontwikkelingen de afgelopen jaren zoveel mogelijk binnen de bestaande financiële kaders opgevangen. De begroting is daarbij uitsluitend gecorrigeerd voor loon- en prijsontwikkelingen, waardoor de financiële ruimte voor het opvangen van nieuwe taken en verplichtingen steeds verder onder druk is komen te staan. Bezuinigingen in het verleden maakt dat de ODMH (bewezen) sober en doelmatig haar taken heeft uitgevoerd.

Aan het begin van 2026 was nog de verwachting dat het geprognostiseerde tekort door actieve sturing en aanvullende maatregelen kon worden beperkt. In de afgelopen periode zijn diverse interventies doorgevoerd om loyaal invulling te geven aan de bezuinigingsopgave, waaronder een substantiële afbouw van de externe inhuur en het tegen het licht houden van materiele budgetten. Inmiddels moeten wij echter constateren dat de beschikbare sturingsruimte vrijwel volledig is benut. Verdere besparingen zijn binnen een organisatie die reeds sober en doelmatig opereert niet meer mogelijk zonder gevolgen voor de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening. Het grootste deel (> 80%) van de kosten die de ODMH maakt zijn namelijk personeelskosten.

Ook het meerjarige perspectief geeft aanleiding tot zorg. Een deel van de huidige financiële problematiek werkt structureel door naar 2027 en verder. Daarnaast heeft de invoering van de nieuwe FKGR-systematiek vanaf 2026 een nadelig effect op de financiering van de ODMH. Bij het opstellen van de Programmabegroting 2027 moest hierdoor worden uitgegaan van een aanzienlijk lagere loonindex dan onder de voormalige systematiek het geval zou zijn geweest. Als gevolg hiervan ontvangt de ODMH vanaf 2027 structureel circa € 350.000 minder aan deelnemersbijdragen. Feitelijk ontstaat daarmee een

aanvullende indirecte taakstelling. De zorgen hierover zijn in de zomer van 2026 onder de aandacht gebracht van de bestuurlijke werkgroep FKGR.

Het voorgaande maakt duidelijk dat een structureel robuuste financiering noodzakelijk is om de ODMH in staat te stellen haar taken adequaat uit te voeren en te blijven voldoen aan de steeds hogere wettelijke en maatschappelijke verwachtingen.

Vanzelfsprekend blijft de ODMH zich inspannen om het verwachte tekort dit jaar te beperken.

1.1 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de prognose van de ODMH voor het jaar 2026. Hier zijn ook de uitgangspunten voor deze prognose benoemd. Hoofdstuk 3, 4 en 5 bevatten informatie over respectievelijk het programma milieu, het programma bouw- en woningtoezicht (BWT) en de overhead. Hoofdstuk 6 geeft de actuele zaken weer van de reserves en voorzieningen, het weerstandsvermogen en de investeringskredieten. Uiteindelijk komt alle informatie samen in hoofdstuk 7. Hier wordt het verwachte resultaat over het jaar 2026 weergegeven. De vaststelling van deze managementrapportage en de bijbehorende begrotingswijziging is opgenomen in hoofdstuk 8.

2 Financiële samenvatting

Onderstaande prognose voor het lopende boekjaar is gebaseerd op de jaarrekening 2025, de programmabegroting 2026, de 1^e management rapportage 2026, de ontwikkelingen die plaatsvinden in 2026 en de realisatiecijfers van de eerste acht maanden. Op ongeveer twee derde van het jaar verwachten we op basis van de huidige inzichten een tekort van circa € 500.000.

Voorgesteld wordt dat het algemeen bestuur besluit dit tekort te dekken uit de algemene reserve. Als gevolg daarvan daalt het weerstandsvermogen in 2027 naar circa 67%. Hiermee komt het weerstandsvermogen onder de minimale norm van 80% (robustheidsnorm I&W) en wordt het als onvoldoende beoordeeld. Het algemeen bestuur wordt daarom gevraagd expliciet in te stemmen met deze onttrekking aan de algemene reserve en de daarbij behorende daling van het weerstandsvermogen.

Voorgesteld wordt om de begroting voor het jaar 2026 aan te passen aan de nieuwste inzichten en deze managementrapportage dus als begrotingswijziging aan te merken.

2.1 Uitgangspunten

Op 26 juni 2025 is de Programmabegroting 2026 vastgesteld door het algemeen bestuur. Deze begroting was sluitend. Op basis van de realisatiecijfers tot en met augustus en de actuele verwachtingen voor de rest van het jaar wordt voor 2026 een tekort van circa € 500.000 verwacht. Deze prognose is gebaseerd op de huidige inzichten en kan de komende maanden nog wijzigen als gevolg van onder andere de daadwerkelijke realisatie (productie), de ontwikkeling van de koop- en verkoop van verlof en de omvang van het verlofstuwmeer. Ondanks de maatregelen die de afgelopen jaren zijn genomen om de bedrijfsvoering efficiënter in te richten en de externe inhuur terug te dringen, blijkt het niet mogelijk om de volledige bezuinigingsopgave op te vangen binnen de bestaande organisatie en tegelijkertijd te blijven voldoen aan wet- en regelgeving en aan de eisen die aan een robuuste omgevingsdienst worden gesteld.

De in de begroting verwerkte bezuinigingsopdracht heeft geleid tot lagere bijdragen vanuit de jaarprogramma's. Hierdoor is het uurtarief voor 2026 vastgesteld op € 115,34, tegenover € 115,73 in 2025. Tegelijkertijd wordt de ODMH geconfronteerd met stijgende kosten als gevolg van inflatie en autonome ontwikkelingen, waaronder aanvullende eisen op het gebied van informatiebeveiliging, privacy, rechtmatigheid en de robustheidscriteria voor omgevingsdiensten. Daarnaast nemen de subsidie-inkomsten af.

Onderstaand zetten we de belangrijkste uitgangspunten van deze managementrapportage uiteen. De onderwerpen die bedrijfsvoering aangaan, worden verder toegelicht in hoofdstuk 5 Overhead.

Bezuinigingen

In het algemeen bestuur zijn verschillende bezuinigingsscenario's besproken. Daarbij is besloten tot een structurele taakstelling van 4%, welke is verwerkt in de begroting. Hiervan is 2,5% structureel gerealiseerd via een verlaging van het uurtarief 2026. Voor de resterende 1,5% wordt in 2026 en 2027 een korting gegeven op de gemeentelijke en provinciale bijdragen. Deze korting wordt incidenteel gefinancierd vanuit de bestemmingsreserve Ontwikkelingen. Het algemeen bestuur heeft daarnaast besloten dat individuele deelnemers gedurende de eerstkomende vier jaar geen gebruik maken van de mogelijkheid om aanvullend 2,5% frictiekostenloos te bezuinigen. Hiermee wordt een stapeling van bezuinigingen voorkomen en blijft de ODMH in staat haar taken adequaat uit te voeren en te voldoen aan de robuustheidseisen die aan omgevingsdiensten worden gesteld. Hoewel de ODMH de afgelopen jaren aanzienlijke besparingen heeft gerealiseerd, onder meer door een forse afname van de externe inhuur,

blijkt uit de huidige prognose dat de financiële ruimte voor verdere bezuinigingen niet meer aanwezig is. Verdere kostenreducties van vergelijkbare omvang zijn niet haalbaar zonder gevolgen voor de kwaliteit van dienstverlening van de uitvoering van de (wettelijke) taken, het kunnen voldoen aan wet- en regelgeving en de robuustheid van de organisatie.

Cao

Begin juni 2025 is de nieuwe cao voor gemeenten en gemeenschappelijke regelingen definitief vastgesteld. Deze kent een looptijd van 1 april 2025 tot en met 31 maart 2027 en omvat diverse momenten waarop de lonen zullen stijgen. De effecten van deze cao waren al in de 1^e managementrapportage meegenomen.

Realisatie jaarprogramma's

Deze managementrapportage is gebaseerd op de realisatiecijfers over de eerste acht maanden van het jaar. Op dit moment zou idealiter circa 67% van de jaarprogramma's gerealiseerd moeten zijn. Zowel bij Milieu als bij BWT zien we per deelnemer afwijkingen van de norm. De afwijkingen worden deels veroorzaakt door capaciteitsknelpunten, maar hangen ook samen met de vraaggestuurde aard van een aantal producten en de spreiding van werkzaamheden over het jaar. Hierdoor blijft de realisatie op sommige onderdelen achter, terwijl andere onderdelen juist voorlopen op de planning. Daarnaast vindt een deel van de werkzaamheden, zoals toezichtactiviteiten op buitenlocaties, voornamelijk plaats in de tweede helft van het jaar. Op basis van de huidige inzichten verwachten we dat het jaarprogramma voor Milieu volledig wordt gerealiseerd. Voor BWT wordt een hogere realisatie verwacht, waarbij de productie binnen vergunningverlening naar verwachting boven de begroting zal uitkomen als gevolg van een groter aantal aanvragen dan vooraf voorzien.

Robuuste omgevingsdiensten

Op verzoek van de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat zijn een aantal jaren geleden de mogelijkheden onderzocht om het VTH-stelsel milieu in Nederland te versterken. De commissie van Aartsen deed aanbevelingen in het rapport 'Om de leefomgeving'. Om uitvoering te geven aan deze aanbevelingen was er het Interbestuurlijk programma VTH (IBP VTH).

In dit programma zijn robuustheidscriteria met bijbehorende KPI's ontwikkeld. Deze hebben financiële consequenties. Er is een wet in voorbereiding, 'wet versterking VTH-stelsel milieu', die de robuustheidscriteria wettelijk borgt.

Alle omgevingsdiensten in Nederland hebben zich april 2026 getoetst op de criteria en de stukken aangeleverd aan het ministerie van IenW. Na hoor en wederhoor volgt naar verwachting oktober 2026 de definitieve beoordeling.

Randvoorwaarden	3	Alle basistaken overgedragen aan omgevingsdienst
	4	Governance ingericht, er is onafhankelijkheid en directeur heeft mandaat
	5	OD maakt in omzet onderscheid tussen milieu- en andere taken
KPI 1 Omvang	6	Omzet milieutaken bedraagt ≥ € 16,5 mln
	7	≥ 80% in vaste dienst van het totaal aantal FTE
KPI 2 Kwaliteit	8	Er wordt voldaan aan de (vigerende) kwaliteitscriteria
KPI 3 Innovatie	9	Er is een innovatie-agenda
	10	Innovatiebudget bedraagt > 1% begroting
KPI 4 Continuïteit	11	Uitbreiding met niet-milieu-gerelateerde plustaken mogelijk?
	12	Afspraken toereikend in GR terugnemen (milieu-gerelateerde) plustaken
	13	Weerstands-ratio ≥ 0,8
	14	Fusie-perspectief
	15	Intensieve samenwerking met andere OD's gericht op het voldoen aan robuustheidscriteria?
KPI 5 Sturing	16	Opleidingsprogramma
	17	Opleidingsbudget bedraagt > 3% loonsom
	18	Er is een vastgestelde Businessintelligence (BI) strategie
	19	Capaciteit Business Intelligence > 3 FTE
KPI 6 Congruentie	20	Congruentie en samenhang werkgebied

Figuur 1 Robuustheidscriteria en KPI's

Innovatie

Een van de robuustheidscriteria uit het Interbestuurlijk Programma VTH is dat minimaal 1% van de begroting wordt besteed aan innovatie. De ODMH beschikt hiervoor over een structureel innovatiebudget. Dit budget wordt ingezet voor de ontwikkeling en toepassing van nieuwe werkwijzen, digitalisering, data-gedreven werken en technische innovaties die bijdragen aan een effectieve en efficiënte uitvoering van de VTH-taken. Voor 2026 bedraagt het beschikbare innovatiebudget € 300.000. Hiervan heeft € 152.000 betrekking op interne uren, € 120.000 op externe ontwikkelkosten en € 28.000 op de bijdrage aan het Zuid-Hollandse innovatiebudget. Met deze middelen blijft de ODMH voldoen aan de landelijk gestelde robuustheidseisen en wordt tegelijkertijd geïnvesteerd in de verdere ontwikkeling van de organisatie. Dit jaar wordt er onder andere gewerkt aan het versnellen van werkprocessen met AI / RPA en Risico gestuurd toezicht met behulp van data. Een overzicht van het beschikbare innovatiebudget en de besteding daarvan is opgenomen in bijlage 3.

Samenwerking vijf Zuid-Hollandse omgevingsdiensten

Om ook in de toekomst een betekenisvolle rol te kunnen spelen en voorbereid te zijn op nieuwe uitdagingen, werken de vijf Zuid-Hollandse omgevingsdiensten samen. Een bestuurlijke begeleidingscommissie, bestaande uit de voorzitters van de vijf algemeen besturen, ziet toe op de samenwerking. Het samenwerkprogramma 2026 van de vijf diensten is in maart 2026 ter kennisname aangeboden aan het algemeen bestuur van de ODMH. De samenwerking vindt in beginsel plaats zonder extra belasting in de programmabegroting en moet vorm krijgen binnen de bestaande financiële kaders.

Effect Omgevingswet (OW) en Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb)

De OW en de Wkb hebben een grote impact op de werkwijzen van de ODMH. Bij de start in 2024 is ons productenboek ook bijgesteld, indien nodig passen we ons productenboek verder aan.

De ODMH onderzoekt mogelijkheden om efficiënt om te gaan met de grotere administratielast sinds de OW, zie ook 5.2 van deze marap. Bijvoorbeeld omdat je onder de OW niet meer alle vergunningen voor een plan tegelijk aan hoeft te vragen. Je kunt dat initiatief opdelen in verschillende activiteiten en voor die activiteiten op verschillende momenten vergunningen aanvragen. Sinds 2024 krijgt de ODMH ook significant meer vragen van inwoners en bedrijven. Er is een landelijke evaluatiecommissie Omgevingswet, in hun tweede evaluatierapport onderkennen zij deze problematiek¹.

De uitdaging van de Wkb is dat we minder vooraf kunnen controleren of een bouwwerk technisch aan de regels voldoet, terwijl we wel verantwoordelijk blijven voor toezicht en handhaving als er problemen ontstaan. Als er tijdens de bouw iets misgaat, verwacht iedereen dus nog steeds dat het bevoegd gezag het oplost. Het goed inbedden van de nieuwe rolverdeling en verantwoordelijkheden vraagt nog steeds veel aandacht.

¹ https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2026Z13954&did=2026D31290

2.2 Gewijzigde begroting

2e Managementrapportage 2026	Milieu	Bouw- en woningtoezicht	Overhead	Totaal
Baten				
Contractuele bijdragen	-16.536.693	-8.974.956	0	-25.511.650
Overige bijdragen	-112.542	-31.000	-633.565	-777.108
Projectbaten	-2.468.065	-69.818	0	-2.537.883
Financieringsbaten	0	0	-190.000	-190.000
Onttrekking reserves	-417.227	-130.172	-426.543	-973.942
Totaal Baten	-19.534.527	-9.205.947	-1.250.108	-29.990.582
Lasten				
Personeelskosten	10.199.169	7.127.455	6.560.296	23.886.920
Apparaatskosten	546.100	290.900	2.884.699	3.721.699
Directe productkosten	246.950	19.000	0	265.950
Projectlasten	2.468.065	69.818	0	2.537.883
Financieringslasten	0	0	66.596	66.596
Dotatie reserves	11.534	0	0	11.534
Totaal lasten	13.471.817	7.507.174	9.511.591	30.490.582
Saldo baten en lasten	-6.062.710	-1.698.773	8.261.482	500.000

In dit overzicht zijn de opbrengsten met een minteken weergegeven.

Voor een toelichting op de kostensoorten wordt verwezen naar het hoofdstuk 2.3.

2.3 Toelichting kosten- en opbrengstensoorten

In de tabellen van hoofdstuk 2.2 en ook in latere hoofdstukken worden de baten en lasten weergegeven in diverse kosten- en opbrengstensoorten. Hierna volgt per soort een korte uiteenzetting van de kosten en opbrengsten, die onder deze posten verantwoord worden.

Baten:

- Contractuele bijdragen: Contractuele bijdragen conform de jaarprogramma's voor milieu en bouw- en woningtoezicht;
- Overige bijdragen: Overige inkomsten en bijdragen;
- Projectbaten: Projectopbrengsten, die in het algemeen geen onderdeel uitmaken van het exploitatieresultaat;
- Financieringsbaten: Werkelijke rentebaten op banktegoeden;
- Onttrekking reserves: Bijdragen in de exploitatie vanuit de reserves.

Lasten:

- Personeelskosten: Alle personeelslasten van vast en ingehuurd personeel, inclusief bijkomende lasten zoals studiekosten en reiskosten;
- Apparaatskosten: Diverse kosten, zoals leaseauto's, automatiseringskosten, innovatiebudget, huisvestingslasten en afschrijvingslasten;
- Directe productkosten: aan het realisatieproces gerelateerde kosten, zoals werkbudgetten;

- Projectlasten: Projectlasten, die in het algemeen geen onderdeel uitmaken van het exploitatieresultaat;
- Financieringslasten: Werkelijke rentelasten op opgenomen gelden;
- Dotatie reserves: Bijdragen vanuit de exploitatie aan de reserves.

2.4 Overzicht van baten en lasten

Omschrijving	Programmabegroting 2026			Jaarstukken 2025			1 ^e Marap 2026			2 ^e Marap 2026			
	Bedragen x € 1.000	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Baten en lasten													
Programma Milieu	12.481	-18.222	-5.741	13.727	-20.043	-6.316	13.062	-19.017	-5.955	13.460	-19.117	-5.657	
Programma BWT	7.091	-8.738	-1.647	7.030	-9.114	-2.083	7.182	-8.896	-1.714	7.507	-9.076	-1.569	
Overhead	8.333	-499	7.834	8.285	-597	7.688	9.825	-1.156	8.669	9.872	-1.060	8.811	
Treasury	67	-200	-133	74	-231	-157	67	-200	-133	67	-190	-123	
Totaal baten en lasten	27.972	-27.659	313	29.117	-29.985	-868	30.135	-29.269	866	30.906	-29.443	1.462	
Mutaties reserves													
Programma Milieu	12	-278	-266	12	-7	5	12	-321	-309	12	-417	-406	
Programma BWT	0	0	0	0	0	0	0	-130	-130	-	-130	-130	
Overhead	0	-47	-47	0	-47	-47	-427	0	-427	-427	-	-427	
Totaal mutaties reserves	12	-324	-313	12	-53	-42	-415	-451	-866	-415	-547	-962	
Resultaat	27.983	-27.983	0	29.128	-30.039	-910	29.720	-29.720	0	30.491	-29.991	500	

In dit overzicht zijn de opbrengsten met een minteken weergegeven.

Bovenstaand overzicht bevat een weergave van de begroting conform de Programmabegroting 2026, de realisatie conform de Jaarstukken 2025 en de begroting conform de 1^e en 2^e managementrapportage 2026.

In de hierna volgende hoofdstukken 3 en 4 worden de cijfers van de 1^e managementrapportage vergeleken met de 2^e managementrapportage.

3 Programma Milieu

De ODMH draagt bij aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving. Dit doen we door milieutaken in de hele regio uit te voeren in opdracht van de aangesloten gemeenten en de provincie Zuid-Holland. Daarnaast voeren wij de wettelijke zwemwatertaak uit in de gehele provincie Zuid-Holland.

De taken van de ODMH omvatten vergunningverlening, toezicht en handhaving van milieuregels en zwemwater. En advisering, ontwikkeling en uitvoering van duurzaamheidsbeleid. De ODMH adviseert gemeenten ook over milieuaspecten bij ruimtelijke plannen. Daarnaast voert de ODMH taken uit ten aanzien van bodem en ondergrond, archeologie, externe veiligheid, geluid- en luchtkwaliteit, ecologie en natuur- en duurzaamheidseducatie. Samen met iedere deelnemer stellen we jaarlijks een uitvoeringsprogramma milieu op. Hierin staan ook de te realiseren doelen (regionaal en lokaal).

Bij de uitvoering van deze taken streven wij ernaar een professionele, betrouwbare en vertrouwde organisatie te zijn.

3.1 Realisatie

De voortgang van de realisatie kan als volgt worden weergegeven:

Organisatie	ODMH Totaal				Toezicht en Handhaving				Vergunningverlening			
	geleverd	begroot	%	JEV	geleverd	begroot	%	JEV	geleverd	begroot	%	JEV
Alphen aan den Rijn	24.909	37.046	67,2%	101,2%	8.258	12.662	65,2%	100,0%	1.471	1.963	74,9%	102,0%
Bodegraven Reeuwijk	10.689	16.215	65,9%	101,4%	3.130	5.102	61,3%	100,0%	621	775	80,1%	102,0%
Gouda	11.922	18.613	64,1%	99,1%	3.384	5.675	59,6%	100,0%	363	597	60,8%	99,0%
Krimpenerwaard	15.775	24.382	64,7%	99,7%	4.511	7.378	61,1%	100,0%	781	1.333	58,6%	98,0%
Provincie Zuid-Holland	16.328	26.131	62,5%	98,1%	8.263	13.481	61,3%	99,0%	1.042	1.407	74,1%	102,0%
Waddinxveen	7.383	11.767	62,7%	98,1%	2.844	4.059	70,1%	103,0%	462	640	72,2%	102,0%
Zuidplas	11.947	18.619	64,2%	101,5%	3.943	6.893	57,2%	100,0%	717	1.234	58,1%	98,0%
Eindtotaal	98.952	152.773	64,8%	100,0%	34.333	55.250	62,1%	100,0%	5.456	7.949	68,6%	100,5%

Organisatie	Algemeen				Bodem en Archeologie				Geluid en Lucht			
	geleverd	begroot	%	JEV	geleverd	begroot	%	JEV	geleverd	begroot	%	JEV
Alphen aan den Rijn	4.020	5.932	67,8%	110,0%	3.482	5.256	66,2%	100,0%	1.467	2.401	61,1%	94,0%
Bodegraven Reeuwijk	691	1.010	68,4%	102,0%	1.657	2.482	66,8%	105,0%	1.036	1.642	63,1%	100,0%
Gouda	981	1.491	65,8%	100,0%	1.394	2.596	53,7%	90,0%	1.705	2.794	61,0%	93,0%
Krimpenerwaard	2.917	4.350	67,1%	100,0%	2.410	3.853	62,5%	100,0%	768	1.459	52,7%	81,0%
Provincie Zuid-Holland	1.523	2.268	67,2%	100,0%	3.008	5.050	59,6%	97,5%	323	560	57,6%	100,0%
Waddinxveen	488	789	61,9%	100,0%	999	1.690	59,1%	98,0%	713	1.324	53,8%	95,0%
Zuidplas	1.077	1.249	86,2%	125,0%	2.650	3.233	82,0%	117,5%	678	1.264	53,7%	82,0%
Eindtotaal	11.697	17.089	68,4%	105,4%	15.599	24.160	64,6%	101,1%	6.690	11.444	58,5%	92,0%

Organisatie	ROM, EV en Ecologie				Juridisch				Duurzaamheid			
	geleverd	begroot	%	JEV	geleverd	begroot	%	JEV	geleverd	begroot	%	JEV
Alphen aan den Rijn	2.866	3.937	72,8%	107,0%	759	1.067	71,2%	106,0%	2.586	3.828	67,6%	99,0%
Bodegraven Reeuwijk	1.378	1.914	72,0%	105,0%	194	293	66,3%	99,0%	1.981	2.997	66,1%	99,0%
Gouda	1.302	1.780	73,1%	108,0%	460	576	79,8%	120,0%	2.332	3.104	75,1%	101,0%
Krimpenerwaard	1.551	2.062	75,2%	110,0%	448	654	68,6%	102,0%	2.389	3.293	72,6%	97,0%
Provincie Zuid-Holland	1.027	1.425	72,1%	100,0%	516	1.090	47,3%	75,0%	627	850	73,7%	100,0%
Waddinxveen	772	1.513	51,0%	90,0%	206	535	38,5%	80,0%	900	1.217	73,9%	100,0%
Zuidplas	1.375	2.149	64,0%	96,0%	390	641	60,9%	90,0%	1.117	1.956	57,1%	90,0%
Eindtotaal	10.271	14.780	69,5%	103,3%	2.974	4.856	61,2%	94,8%	11.932	17.245	69,2%	98,1%

Toelichting

De bovenstaande tabel brengt de realisatie na acht maanden in beeld. Na acht maanden is een realisatievoortgang van 67% ideaal.

Toezicht en handhaving

De totale realisatie blijft op dit moment achter bij de planning. Daarbij is sprake van een wisselend beeld tussen de verschillende deelnemers. Bij de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard en Zuidplas is sprake van een achterstand, voornamelijk als gevolg van capaciteitsknelpunten. Om deze achterstand in te lopen, wordt inmiddels aanvullende capaciteit ingezet door middel van externe inhuur. Aangezien het hierbij grotendeels gaat om planbare producten, is de verwachting dat de jaaropgave alsnog zal worden gerealiseerd. Bij de gemeente Waddinxveen ligt de realisatie momenteel voor op schema. Naar verwachting zal deze voorsprong tegen het einde van het jaar afnemen, waardoor ook hier de eindrealisatie rond de 100% zal uitkomen. De gemeente Alphen aan den Rijn ligt overeenkomstig de planning op schema.

Voor de provincie wordt de huidige achterstand deels verklaard door de seizoensgebonden aard van de zwemwater werkzaamheden. Het zwaartepunt van het toezicht op zwemwater op buitenlocaties ligt in de zomerperiode, waardoor er na het zomerseizoen weer extra focus komt te liggen op de uitvoering van de T&H taken op badinrichtingen. Dit zorgt ervoor dat er een tijdelijke vertekening in de cijfers zit, deze zal zich naar verwachting herstellen in de komende maanden. We hebben dit jaar echter wel te maken gehad met een verminderde personele bezetting. In afstemming met de Provincie hebben we de prioriteiten afgestemd. We zetten op deze manier alle zeilen bij om de achterstand zo goed mogelijk in te lopen. Daarnaast hebben we tot nu toe bij de Provincie minder strafrechtelijk hoeven op te treden dan vooraf was ingeschat.

Vergunningverlening

De totale realisatie van Vergunningverlening milieu loopt op dit moment netjes op schema volgens de jaarprogramma's. Wel zien we daarin dat, ten aanzien van de jaarprogramma's, sommige deelnemers wat voor lopen en anderen achter. De producten van vergunningverlening zijn grotendeels niet planbaar, ze zijn vraaggestuurd. De marges die we bij de verschillende deelnemers zien, zijn op die manier verklaarbaar. Bij de gemeenten Gouda, Krimpenerwaard en Zuidplas is sprake van een achterstand op de norm die gehanteerd wordt na de 8e maand. Bij de gemeenten Alphen aan den Rijn, Waddinxveen en PZH ligt de realisatie momenteel iets voor op schema. Als de werkzaamheden voor vergunningverlening milieu in de komende maanden niet afnemen, zullen we een over-realisatie hebben bij gemeente Bodegraven-Reeuwijk. Dit heeft te maken met eerder wegbezuinigde uren op vraaggestuurde producten.

Expertise

Met een gerealiseerd percentage van 69% ligt Team Duurzaamheid voor op de norm van 67%. De hogere realisatie wordt vooral gedragen door onze inzet in Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en de provincie Zuid-Holland waar ten opzichte van de verwachting meer uren zijn gerealiseerd dan gemiddeld. Alphen aan den Rijn en Bodegraven-Reeuwijk lopen nagenoeg gelijk aan de norm. De realisatie in Zuidplas blijft achter, waardoor het verschil tussen onze opdrachtgevers relatief groot is.

De beide bodemteams lopen iets achter op planning, maar we zien dat we inlopen en naar verwachting rond de 100% overall uitkomen aan het einde van het jaar.

Team Geluid en Lucht loopt in de breedte achter op de planning. Hiervoor zijn enkele oorzaken aan te wijzen. De vraag vanuit de gemeenten blijft achter, met name op de RO gerelateerde advisering op geluid en lucht. Daarnaast wordt er meer inzet gepleegd op onderdelen die voor andere teams worden uitgevoerd en die in dat deel van de realisatie worden gerapporteerd (met name RO-projecten en advisering aan BWT en Toezicht en Handhaving). Tot slot is het team een aantal maanden onderbezet

geweest. De verwachting is dat de achterstand nog ten dele kan worden ingelopen voor het eind van het jaar.

Een meer uitgebreide toelichting op de realisatiecijfers staat in de voortgangsrapportages. Wij blijven ons best doen om de gestelde doelen uit de jaarprogramma's te realiseren. Voor de gemeenten Alphen aan den Rijn en Krimpenerwaard zijn de slooptaken meegenomen in de kolom Algemeen.

3.2 Financiën

Onderstaand volgt de gewijzigde begroting voor het programma milieu in 2026. De vergelijkende cijfers betreffen de programmabegroting.

Milieu	2e Marap	1e Marap	Mutaties
Baten			
Contractuele bijdragen	-16.536.693	-16.536.693	0
Overige bijdragen	-112.542	-143.563	31.021
Projectbaten	-2.468.065	-2.336.727	-131.338
Onttrekking reserves	-417.227	-320.920	-96.307
Totaal Baten	-19.534.527	-19.337.903	-196.624
Lasten			
Personeelskosten	10.199.169	9.929.071	270.098
Apparaatskosten	546.100	548.870	-2.771
Directe productkosten	246.950	246.950	0
Projectlasten	2.468.065	2.336.727	131.338
Dotatie reserves	11.534	11.534	0
Totaal lasten	13.471.817	13.073.152	398.665
Saldo baten en lasten	-6.062.710	-6.264.751	202.041

In deze managementrapportage wordt voor het jaar 2026 voor het programma milieu een positief resultaat van € 6.062.710 geprognosticeerd. Ten opzichte van de 1^e managementrapportage zijn onderstaande mutaties te melden. Mutaties groter dan € 50.000 worden vervolgens toegelicht.

Milieu	Mutaties	
bedragen x € 1.000,-		
Overige bijdragen	31	N
Projectbaten	-131	V
Personeelskosten	270	N
Apparaatskosten	-3	V
Projectlasten	131	N
Mutaties reserves	-96	V
Totaal	202	N

Toelichting personeelskosten

Binnen de personeelskosten wordt een overschrijding van ruim € 270.000 verwacht. Deze wordt

grotendeels veroorzaakt door hogere kosten voor externe inhuur. Ondanks de succesvolle inspanningen de afgelopen 2 jaar om vacatures met eigen personeel in te vullen (wat heeft geresulteerd in een afname van de totale uitgaven voor inhuur met 25-30% t.o.v. 2025), bleek dit door personele wijzigingen en ontwikkelingen op de arbeidsmarkt nog niet volledig mogelijk. Om de continuïteit van de werkzaamheden te waarborgen was aanvullende inhuur noodzakelijk.

Toelichting projectbaten en -lasten

In de loop van het jaar hebben we wat extra opdrachten buiten de jaarprogramma's om ontvangen. De inkomsten en de uitgaven stijgen daarom. De projectlasten worden volledig gedekt door de projectbaten.

Toelichting mutatie reserves

De bestemmingsreserve Externe Veiligheid is gevormd om risico's rondom de financiering van gesubsidieerde EV-taken op te vangen. Voor de huidige subsidieperiode 2025–2028 is financiering toegezegd, waardoor het risico waarvoor de reserve is ingesteld de komende jaren beperkt is. Omdat de reserve al geruime tijd niet is aangesproken, wordt voorgesteld deze vrij te laten vallen.

4 Programma Bouw- en woningtoezicht

De ODMH draagt bij aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving. Namens onze regiogemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Waddinxveen en Zuidplas en de provincie Zuid-Holland verlenen wij vergunningen voor en houden wij toezicht op bouwactiviteiten. Tijdens de bouw controleren wij of er volgens de vergunning gebouwd wordt. Ook houden wij toezicht op de kwaliteit van bestaande bebouwing en monumenten en handhaven we waar nodig. In het verlengde van de BWT-taak adviseren we onze regiogemeenten, bijvoorbeeld over erfgoed en de verduurzaming daarvan. Samen met iedere deelnemer stellen we jaarlijks een uitvoeringsprogramma BWT op. Hierin staan ook de te realiseren doelen (regionaal en lokaal).

Bij de uitvoering van deze taken streven wij ernaar een professionele, betrouwbare en vertrouwde organisatie te zijn.

4.1 Realisatie

De voortgang van de realisatie kan als volgt worden weergegeven:

Gemeente	ODMH Totaal				Toezicht				Vergunningverlening			
	geleverd	begroot	%	JEV	geleverd	begroot	%	JEV	geleverd	begroot	%	JEV
Bodegraven Reeuwijk	10.615	16.505	64,3%	100,3%	2.257	4.048	55,8%	100,0%	4.253	6.026	70,6%	102,0%
Gouda	16.638	23.040	72,2%	103,7%	3.744	6.028	62,1%	100,0%	7.934	9.719	81,6%	108,0%
Waddinxveen	9.821	13.100	75,0%	106,3%	1.989	3.023	65,8%	100,0%	4.368	5.263	83,0%	115,0%
Zuidplas	11.375	18.113	62,8%	97,8%	2.580	4.728	54,6%	100,0%	4.744	5.957	79,6%	110,0%
Eindtotaal	48.450	70.758	68,5%	100,8%	10.570	17.827	59,3%	100,0%	21.299	26.965	79,0%	108,5%

Gemeente	Juridische aspecten				Handhaving				Diversen			
	geleverd	begroot	%	JEV	geleverd	begroot	%	JEV	geleverd	begroot	%	JEV
Bodegraven Reeuwijk	1.114	1.643	67,8%	100,0%	1.015	1.603	63,3%	100,0%	1.977	3.185	62,1%	98,0%
Gouda	1.722	2.475	69,6%	100,0%	1.007	1.605	62,7%	100,0%	2.232	3.213	69,5%	102,0%
Waddinxveen	1.219	1.612	75,6%	100,0%	849	1.204	70,5%	100,0%	1.397	1.998	69,9%	102,0%
Zuidplas	1.145	2.356	48,6%	85,0%	604	1.828	33,0%	60,0%	2.302	3.244	71,0%	103,0%
Eindtotaal	5.199	8.086	64,3%	95,6%	3.474	6.240	55,7%	88,3%	7.907	11.640	67,9%	101,2%

Toelichting

In de bovenstaande tabel is de realisatie na acht maanden in beeld gebracht. Na acht maanden is een realisatievoortgang van 67% ideaal.

De algemene verwachting voor team toezicht en handhaving is dat we op minimaal 98% gaan uitkomen. We merken wel dat de bouw stagneert en niet alles wat vergund is, op korte termijn gebouwd wordt. Wel zien we een toename in zaken die betrekking hebben op ondermijning, asbest en sloop en handhaving.

De productie van team vergunningen loopt voor op de begroting. De verwachting is dat we in 2026 circa 8% - 10% overproductie realiseren. Dit is overigens volledig vraaggestuurd. We zien veel kleinere aanvragen met relatief lage bouwsommen, met name voor verbouwingen.

De realisatie van Team Juridische Zaken ligt halverwege het jaar grotendeels in lijn met de begroting. Op basis van de huidige cijfers wordt verwacht dat de totale urenbesteding aan het einde van het jaar rond de begrote omvang uitkomt. Er zijn momenteel geen aanwijzingen voor een overschrijding van de begroting. De verdere ontwikkeling blijft afhankelijk van de aard, complexiteit en omvang van de juridische dossiers en handavingsverzoeken in de tweede helft van het jaar.

4.2 Financiën

Op de volgende pagina volgt de gewijzigde begroting voor het programma bouw- en woningtoezicht in 2026. De vergelijkende cijfers betreffen de 1^e managementrapportage.

Bouw- en woningtoezicht	2e Marap	1e Marap	Mutaties
Baten			
Contractuele bijdragen	-8.974.956	-8.827.419	-147.537
Overige bijdragen	-31.000	-31.000	0
Projectbaten	-69.818	-37.323	-32.496
Totaal Baten	-9.205.947	-9.025.914	-180.033
Lasten			
Personeelskosten	7.127.455	6.833.050	294.405
Apparaatskosten	290.900	292.376	-1.476
Directe productkosten	19.000	19.000	0
Projectlasten	69.818	37.323	32.496
Totaal lasten	7.507.174	7.181.749	325.425
Saldo baten en lasten	-1.698.773	-1.844.165	145.392

In deze managementrapportage wordt een positief resultaat van € 1.698.773 geprognosticeerd voor het programma bouw- en woningtoezicht. Ten opzichte van de programmabegroting zijn onderstaande mutaties te melden. Mutaties groter dan € 50.000 worden vervolgens toegelicht.

Bouw- en woningtoezicht bedragen x € 1.000,-	Mutaties
Contractuele bijdragen	-148 V
Projectbaten	-32 V
Personeelskosten	294 N
Apparaatskosten	-1 V
Projectlasten	32 N
Totaal	145 N

Contractuele bijdragen

Voor een aantal deelnemers wordt verwacht dat de totale realisatie van het programma Bouw- en Woningtoezicht boven de contractueel overeengekomen norm van 102% uitkomt. Deze overproductie wordt voornamelijk veroorzaakt door een hoger aantal ontvangen aanvragen gedurende het jaar.

Toelichting personeelskosten

Binnen de personeelskosten wordt een overschrijding van circa € 294.000 verwacht. Deze wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere kosten voor externe inhuur. Ondanks de succesvolle inspanningen de afgelopen 2 jaar om vacatures met eigen personeel in te vullen (wat heeft geresulteerd in een afname van de totale uitgaven voor inhuur met 25-30% t.o.v. 2025), bleek dit door personele wijzigingen en ontwikkelingen op de arbeidsmarkt nog niet volledig mogelijk. Daarnaast wordt in 2026 geïnvesteerd in

noodzakelijke opleidingen gericht op toezicht, handhaving, bouw- en brandveiligheid, bestuursrecht en de Omgevingswet, zodat vakbekwaamheid en kennis van actuele wet- en regelgeving op peil blijven.

5 Overhead

Op grond van het BBV presenteren we de overhead apart. De inhoudelijke programma's milieu en bouw- en woningtoezicht bevatten geen kosten en opbrengsten van overhead.

Overhead wordt gedefinieerd als 'Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces'

Specifiek voor de ODMH geldt het volgende ten aanzien van de overhead:

- Alle kosten voor de afdelingen Concernstaf en Mens & Organisatie behoren tot de overhead.
- De afdeling Informatievoorziening & Dienstverlening wordt toegerekend aan de overhead met uitzondering van het team Informatievoorziening (m.u.v. de collega's van de documentaire informatievoorziening), dat de systemen van het primair proces in beheer heeft.
- De huisvestingslasten zijn overhead.
- Alle loonkosten van MT-leden en teamleiders van de afdelingen milieu en BWT behoren tot de overhead.
- Alle loonkosten van de bedrijfskundige en communicatiemedewerkers behoren tot de overhead.
- De juristen op het gebied van milieu en BWT behoren tot het primair proces. Juristen op het gebied van HR en concernzaken behoren tot de overhead.
- Beleidsadvisering op het gebied van milieu en BWT behoort tot het primair proces.

De afdelingen Concernstaf, Mens & Organisatie en Informatievoorziening & Dienstverlening maken dus grotendeels onderdeel uit van de overhead; zij ondersteunen de uitvoering van de programma's. Het welslagen van de programma's is mede afhankelijk van de doelmatigheid, transparantie en kwaliteit van de bedrijfsvoeringsafdelingen. De externe dienstverlening is gebaat bij een goede interne bedrijfsvoering. De bedrijfsvoeringsafdelingen leveren niet alleen diensten aan afdelingen milieu en BWT van de ODMH, maar ook aan de Regio Midden-Holland (RMH), het Streekarchief Midden-Holland en Hecht (GGD Hollands Midden). Dit gebeurt op basis van dienstverleningsovereenkomsten met genoemde organisaties.

5.1 Mens & Organisatie

De Betere Wereldbaan

We continueren de samenwerking met onze collega Omgevingsdiensten in Zuid-Holland om meer bekendheid te geven aan wat wij doen en onze aantrekkelijkheid als omgevingsdiensten te vergroten. Deze samenwerking op het gebied van de arbeidsmarktbenadering kreeg in 2022 vorm in De Betere Wereldbaan. De kracht om samen op te trekken zit in het feit dat we daarmee een groter bereik realiseren en zo meer potentiële nieuwe medewerkers kunnen aantrekken. Tegelijkertijd zien we als ODMH dat wij op basis van onze eigen identiteit behoorlijk succesvol zijn in het goed vervullen van vacatures. Onze eigen medewerkers zijn onze beste ambassadeurs.

Trainees

Wij bieden jonge professionals een traineeship van 1,5 jaar aan om ons te leren kennen en te verkennen of een loopbaan binnen een omgevingsdienst passend is. We bundelen de krachten van de verschillende omgevingsdiensten voor kennisuitwisseling en de trainees kunnen zo hun eigen netwerk opzetten en benutten. De campagne voor het nieuwe traineeship was zeer succesvol. Het aantal aanmeldingen oversteeg het aantal van vorig jaar. In het najaar start een nieuwe lichterij trainees. Als ODMH bieden wij plek aan twee trainees.

Ontwikkelingen binnen ODMH

We willen een organisatie zijn én blijven die goed inspeelt op veranderingen in ons werkveld. Denk aan digitalisering, datagedreven werken, rechtmatigheid en de ontwikkelingen rondom het behouden, aantrekken en ontwikkelen van mensen. Wij werken vanaf 2026 vanuit drie afdelingen aan specifieke onderdelen binnen de bedrijfsvoering, namelijk Concernstaf (Strategie en Beleid, Financiën, Control en Inkoop), Informatievoorziening en Dienstverlening (Informatievoorziening, ICT en Facilitaire Dienstverlening) en Mens en Organisatie (HR, Communicatie en Secretariaat).

Een andere ontwikkeling is het proces om tot een nieuwe strategische koers 2027-2031 te komen. De koers “Met plezier werken aan een betere wereld” loopt namelijk tot eind dit jaar. Een interne en externe analyse is toegepast om onze ambitie/missie te verbinden aan de realiteit en te komen tot een koers die zich richt op de middellange termijn. Diverse groepen (leidinggevenden, medewerkers, ondernemingsraad) uit de organisatie worden bij de totstandkoming betrokken. Zo wordt de koers van de organisatie als geheel.

Op basis van de in 2025 gewekte verwachtingen over HR-ondersteuning voor de Regio Midden-Holland (RMH) is eind 2025 binnen Team HR de formatie uitgebreid. RMH heeft vervolgens besloten de HR-ondersteuning op een andere wijze in te vullen dan opgenomen in de eerder bij de ODMH uitgevraagde offerte. Hierdoor ontstaat voor de ODMH in 2026 een financieel nadeel van circa € 25.000.

Veiligheid

Binnen de ODMH streven wij naar een open en informele cultuur, waar wij elkaar aanspreken op gedrag zodat we er samen beter van worden. De maatschappij verhardt en wij trainen onze mensen die vaak buiten zijn om agressie te de-escaleren. Agressie wordt niet geaccepteerd, “zero tolerance” is het beleid. Het onlangs vastgestelde agressiebeleid (inclusief protocol en huisregels) ondersteunt hierbij.

Duurzame inzetbaarheid

Duurzame inzetbaarheid is binnen de ODMH een belangrijk aandachtspunt en kent meerdere samenhangende aspecten. Enerzijds richt de ODMH zich op de voortdurende ontwikkeling van medewerkers, zodat zij blijvend beschikken over de juiste kennis en vaardigheden om aan te sluiten bij een organisatie die sterk wordt beïnvloed door externe ontwikkelingen. Daarbij gaat het onder meer om het voldoen aan geldende en veranderende kwaliteitseisen, technologische ontwikkelingen en gewijzigde wet- en regelgeving.

Anderzijds heeft duurzame inzetbaarheid betrekking op het vitaal en gezond houden van medewerkers, zodat zij hun werkzaamheden nu en in de toekomst op een gezonde en verantwoorde manier kunnen blijven uitvoeren. De ODMH stimuleert aandacht voor balans, werkdruk en welzijn en ondersteunt medewerkers waar nodig bij het behouden van hun fysieke en mentale vitaliteit. Het beleidsplan vitaliteit dat momenteel wordt opgesteld draagt daar aan bij.

Ontwikkeling

Onze medewerkers zijn ons grootste kapitaal. De focus op ontwikkeling vormt hierbij een structurele pijler. Door het regelmatig voeren van gesprekken tussen medewerker en leidinggevende wordt de voortgang van ontwikkeling gemonitord, wordt gezamenlijk bekeken hoe talenten effectief worden ingezet en welke ondersteuning of scholing nodig is. Op deze manier draagt de ODMH actief bij aan het versterken van zowel de professionele inzetbaarheid als de duurzame inzet van medewerkers binnen de organisatie.

Medewerkers kunnen gebruik maken van het aanbod van de ODNL Academie, het opleidingsplatform GoodHabit, en de opleidingen en cursussen die de ODMH aanbiedt op individuele, team- en organisatiebrede vraagstukken. Dit kan vakspecifiek zijn of voor persoonlijke ontwikkeling. In het najaar wordt het gebruik van GoodHabit geëvalueerd. De uitkomsten worden gebruikt om een keuze te maken in welk leerplatform het best passend is bij de ODMH.

Inhuur

Tot en met juli 2026 is € 1,7 miljoen aan externe inhuur gerealiseerd, wat neerkomt op gemiddeld 16 fte. Op basis van de huidige inzichten wordt verwacht dat de totale uitgaven aan externe inhuur in 2026 circa € 2,5 miljoen bedragen. Een deel van de inhuur was noodzakelijk voor de tijdelijke vervulling van functies vooruitlopend op de invulling van vaste formatieplaatsen. Ten opzichte van 2025, toen de kosten voor externe inhuur € 3,5 miljoen bedroegen, is daarmee een aanzienlijke vermindering gerealiseerd. De vanaf 2026 opgelegde bezuinigingsdoelstelling van een structurele verlaging van € 1,5 miljoen wordt echter naar verwachting niet volledig gehaald. Ondanks de ingezette afbouw van externe inhuur blijkt verdere reductie, gelet op de noodzakelijke continuïteit van de dienstverlening en de huidige arbeidsmarktomstandigheden, niet haalbaar.

5.2 Informatievoorziening

In 2025 is de Informatievisie 2025-2028 (de i-visie) vastgesteld, in maart 2026 de Data & Business Intelligence-strategie 2026-2027 (de BI-strategie). De i-visie richt zich met name op een innovatieve informatievoorziening, met een duidelijke organisatie en data gedreven werken. De BI-strategie, die hierop aansluit, geeft uitvoering aan één van de robuustheidscriteria voor omgevingsdiensten, namelijk dat de organisatie in staat moet zijn om werk, mensen en middelen met elkaar te verbinden en informatie gestuurd te werken. Team Informatievoorziening is in 2026 aan de slag gegaan met de uitvoering van beide documenten.

Er is in de eerste helft van 2026 een aantal mooie projecten afgerond. In het project Zwemwater in Zuid-Holland (ZIZH) worden de maandelijkse waterrapporten van alle zwembadinrichtingen in de provincie op bepaalde parameters geanalyseerd. Er is een AI-tool in gebruik genomen om asbestrapportages, die ontvangen worden in het kader van sloopmeldingen, te analyseren. Beide toepassingen beogen een snellere en meer uniforme afhandeling. Daarnaast wordt gewerkt aan een datagedreven model voor het risico gestuurd toezicht in het milieudomein.

Het gebruik van drones, als instrument voor toezicht, door de ODMH neemt een grote vlucht. Er is in april 2026 een applicatie aangeschaft voor het beschikbaar maken van drone data en verwerking tot in- en externe informatieproducten.

Op 01-01-2027 treedt de nieuwe Archiefwet in werking. Deze nieuwe wet, die meer is toegespitst op digitale archiefbescheiden, vraagt om aanpassing van de bestaande Archiefverordening ODMH en Beheerregeling Informatiebeheer ODMH en behelst een verkorting van de overbrengingstermijn van te bewaren zaken van 20 naar 10 jaar. Deze wijziging zal tijdig in de systemen worden verwerkt.

Daarnaast wordt o.a. (verder) gewerkt aan:

- de migratie naar de nieuwe GeoWeb viewer ter ontsluiting van geografische informatie voor intern en extern gebruik (eind september);
- het realiseren van een oplossing voor het ontsluiten van documenten vanuit Rx.Mission in het kader van de Wet open overheid (Woo) – een pilot voor het actief openbaar maken van beschikkingen wordt voorbereid;
- het verder verkennen en implementeren van de mogelijkheden van Power BI;
- Data science & informatie gestuurd werken verder op de kaart zetten;
- het implementeren van nieuw mail-bewaarbeleid;

Intensiever gebruik van applicaties en informatieproducten (webmaps, dashboards) maakt dat de beschikbaarheid en performance van on premise én SaaS-diensten steeds belangrijker wordt om als organisatie ons werk goed uit te kunnen voeren. We trekken nauw op met de collega's van het Informatie Beveiliging & Privacy Office om ervoor te zorgen dat de informatiebeveiliging en beschikbaarheid op orde is.

5.3 ICT & Facilitaire Dienstverlening

Groot onderhoud, verduurzaming en herinrichting Midden-Hollandhuis

Het Midden-Hollandhuis is in 1994 in gebruik genomen. Een groot deel van de installaties heeft inmiddels het einde van de technische levensduur bereikt. Dit vormde de aanleiding om een analyse uit te voeren naar de noodzakelijke keuzes ten behoeve van het groot onderhoud. Daarnaast maken aangescherpte wet- en regelgeving en klimaatverandering het noodzakelijk om het Midden-Hollandhuis toekomst- en klimaatbestendig te maken. Het Algemeen Bestuur van de ODMH heeft op 26 juni 2025 ingestemd met de start van dit traject van groot onderhoud en verduurzaming. In 2025 is tevens een aanvraag ingediend voor de DUMAVA-subsidie, waarop een positieve beschikking is ontvangen ter hoogte van € 978.162.

Inmiddels zijn er al belangrijke stappen gezet. Externe adviseurs zijn betrokken om ontwerpen op te stellen voor de klimaatinstallatie, de optimalisatie van de gebouwschil en het vernieuwde huisvestingsplan. Deze ontwerpen worden momenteel gereedgemaakt voor aanbesteding, waarbij de laatste opmerkingen en aanvullingen worden verwerkt.

Om de opgave gestructureerd en in samenhang uit te voeren, heeft de ODMH een stuurgroep én een projectgroep ingericht. De stuurgroep bestaat uit leden van het managementteam, aangevuld met Base Consultancy als bouwmanager. De projectgroep bestaat uit de interne opdrachtgever (ODMH), aangevuld met Base Consultancy. Daarmee wordt zowel op strategisch als operationeel niveau gestuurd op samenhang, voortgang en kwaliteit.

Voor de deelprojecten groot onderhoud en huisvesting zijn externe adviseurs actief betrokken. Daarnaast is Base Consultancy inmiddels aangehaakt als bouwmanager om het totale proces integraal te begeleiden en toe te zien op optimalisatie en kwaliteitsborging. Aan Base Consultancy is gevraagd om de eerder in 2025 opgestelde financiële calculatie kritisch door te nemen. Uitkomst hiervan is dat de kosten voor het groot onderhoud, de verduurzaming en herinrichting van het Midden-Hollandhuis aanzienlijk hoger zullen uitvallen door onder andere nieuwe inzichten, de Iran oorlog, schaarste van materiaal en hieruit voortvloeiende inflatoire effecten op de prijzen. Op basis hiervan zal een aangepast investeringsvoorstel worden voorgelegd aan het DB en AB (oktober 2026).

In 2026 wordt een volgende belangrijke stap gezet met het organiseren van een aanbesteding. Naar verwachting wordt deze in het derde kwartaal (Q3) gestart, met als doel een uitvoerende marktpartij te selecteren voor de realisatie van de plannen in het laatste kwartaal (Q4). De start van de werkzaamheden is voorzien in de eerste helft van 2027.

De ODMH is er succesvol in geslaagd om een nieuwe huurder te vinden voor het Midden-Hollandhuis in verband met het deels wegvallen van huurinkomsten omdat HECHT vanaf 1 januari 2026 minder vierkante meters is gaan huren. Vanaf 1 maart 2026 huurt de Regio Midden-Holland een deel van de 3^e etage van het Midden-Hollandhuis (RMH).

ICT

Telefonie

Vanaf april is er gestart met RMH en SAMH om over te gaan op hetzelfde type iPhone 16e, in combinatie met de telefoonapplicatie 3CX. Hiermee wordt uniformiteit in gebruik en beheer verder vergroot. Dit verloopt soepel en gaat richting volledige overgang. Daarnaast is er kritisch gekeken naar de stabiliteit van de telefoonapplicatie bij de receptionisten. Hier is een stabielere oplossing aangeboden in de vorm van een vaste telefoon i.c.m. een gekoppelde headset.

Laptops

In de organisatie is de vervanging van de verouderde laptops en dockingstations in volle gang. Hierbij is inmiddels rond de 75% vervangen. Het nieuwe model is toekomstbestendig en geschikt voor geplande updates en technische aanpassingen. Voor gebruikers resulteert dit in een verbeterde werk- en gebruikersbeleving, onder andere door stabiliteit en sterk verbeterde performance.

Vervanging huidige infrastructuur

De serverhardware en -software zijn vervangen om aan de huidige en toekomstige eisen te blijven voldoen. De nieuwe infrastructuur is inmiddels operationeel. De datamigratie is soepel verlopen, zonder noemenswaardige verstoringen. Er resteert nog een beperkt aantal aandachtspunten, waardoor het project formeel nog niet is afgerond.

Informatiebeveiliging & privacy

De directeurs van de vijf omgevingsdiensten hebben in 2025 hun handtekening gezet onder de samenwerking voor het Informatiebeveiliging en Privacy Office (IB&P-Office). Hiermee is de oprichting van het IB&P-Office een feit en kan gezamenlijk gewerkt worden aan verdere professionalisering.

Het IB&P-Office is opgericht om de diensten te ondersteunen bij het versterken van informatiebeveiliging en privacy. Iedere dienst blijft zelf verantwoordelijk voor eigen keuzes, maar vanuit het IB&P-Office wordt gewerkt aan gezamenlijke kaders, uitvoering en ondersteuning. Dit vergroot de slagkracht, maakt samenwerking efficiënter en helpt diensten beter voorbereid te zijn op risico's en digitale dreigingen.

Vanuit de hierboven beschreven samenwerking hebben wij inmiddels op structurele basis een Information Security Officer (ISO) op kantoor. Deze ondersteunt bij het zetten van vervolgstappen richting verdere professionalisering van informatiebeveiliging en privacy. De afgelopen maanden en de komende maanden zal er naar aanleiding van de GAP analyse verdere professionalisering en aanpassingen worden doorgevoerd. Op deze manier kunnen de aandacht- en verbeterpunten gefaseerd worden

aangepakt. Dit n.a.v. opgestelde prioriteitenlijst. Regelmatig is er een privacy officer vanuit het IB&P - Office aanwezig op kantoor om te adviseren bij privacyvraagstukken en ondersteuning te bieden bij de afhandeling van eventuele datalekken.

De kosten die samenhangen met het IB&P-Office bedragen jaarlijks structureel € 200.000. Ten opzichte van 2025 (ingroeijaar) leidt dit tot een toename van de structurele lasten van € 112.000.

5.4 Inkoop en rechtmatigheid

Sinds 2023 moeten overheden zelf de rechtmatigheidsverantwoording afleggen over de jaarrekening. Tot en met 2022 lag die verantwoordelijkheid nog bij de accountant. Om de rechtmatigheid goed vast te kunnen stellen is het vernieuwde beleid eind 2024 vastgesteld. Begin 2026 zijn de nieuwe inkoopprocessen in gebruik genomen, en zijn medewerkers getraind. Het doel van deze nieuwe processen is rechtmatig en doelmatig inkopen, maar bijvoorbeeld ook duurzaam en maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen.

Met ingang van 2025 geldt een nieuwe goedkeuringstolerantie voor de accountantscontrole, vastgelegd in het gewijzigde Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO). Die goedkeuringstolerantie bedraagt 2% van de begroting (exclusief toevoegingen aan de reserves) voor fouten en onduidelijkheden tezamen. De verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording is gelijkgetrokken met dit percentage en bedraagt dus ook 2%. Deze wijziging is vastgelegd in het Controleprotocol 2025 dat op 16 oktober 2025 vastgesteld door het algemeen bestuur. Ook is de Financiële verordening van de ODMH hierop aangepast (AB besluitvorming: 11 december 2025).

In 2026 zullen een aantal P&C documenten worden geactualiseerd. Het gaat hierbij om de nota Weerstandsvermogen, de nota Reserves en Voorzieningen en de Frauderisicoanalyse.

5.5 Financiën

In de tabel hieronder volgt de gewijzigde begroting voor de overhead in 2026. De vergelijkende cijfers betreffen de 1^e managementrapportage.

Overhead	2e Marap	1e Marap	Mutaties
Baten			
Overige bijdragen	-633.565	-729.650	96.085
Financieringsbaten	-190.000	-200.000	10.000
Onttrekking reserves	-426.543	-426.543	0
Totaal Baten	-1.250.108	-1.356.193	106.085
Lasten			
Personeelskosten	6.560.296	6.581.445	-21.150
Apparaatskosten	2.884.699	2.817.067	67.632
Financieringslasten	66.596	66.596	0
Totaal lasten	9.511.591	9.465.109	46.482
Saldo baten en lasten	8.261.482	8.108.916	152.567

In deze managementrapportage wordt een negatief resultaat van € 8.261.482 geprognosticeerd voor de overhead. Ten opzichte van de 1^e managementrapportage zijn onderstaande mutaties te melden. Mutaties groter dan € 50.000 worden vervolgens toegelicht.

Overhead	Mutaties	
bedragen x € 1.000,-		
Overige bijdragen	96	N
Financieringsbaten	10	N
Personeelskosten	-21	V
Apparaatskosten	68	N
Totaal	153	N

Toelichting overige bijdragen

In de 1e managementrapportage is uitgegaan van een onttrekking aan de reserve verlofstuwmeer. Op basis van de huidige inzichten verwachten wij echter niet dat het verlofstuwmeer eind 2026 zal afnemen. Daarom is er op dit moment geen aanleiding om een onttrekking aan deze reserve te verwerken. Uiteraard blijven wij medewerkers stimuleren om verlof tijdig op te nemen, zodat de omvang van het verlofstuwmeer beheersbaar blijft.

Apparaatskosten

De stijging van de apparaatskosten wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere vervoerskosten. In 2026 is het wagenpark vernieuwd, waardoor tijdelijk extra kosten zijn gemaakt voor de inzet van huurauto's. Daarnaast zijn kosten gemaakt voor het bestickeren van de nieuwe voertuigen.

6 Reserves, voorzieningen en investeringen

6.1 Reserves en voorzieningen

Hieronder volgt een overzicht van de reserves en voorzieningen en de in 2026 geraamde mutaties daarin:

Omschrijving	Boekwaarde per 1-1-2026	2026		Boekwaarde per 31-12-2026
		Onttrekkingen	Stortingen	
Reserves				
Algemene Reserve	1.450.653		-	1.450.653
Bestemmingsreserve Automatisering	54.671	6.075	-	48.597
Bestemmingsreserve Bodemkwaliteitskaarten	41.512	14.265	11.534	38.781
Bestemmingsreserve Verbouwing	296.720	32.968	-	263.752
Bestemmingsreserve Digitalisering	67.500	7.500	-	60.000
Bestemmingsreserve Externe Veiligheid	87.307	87.307	-	0
Bestemmingsreserve Ontwikkeling	1.269.713	664.327	-	605.386
Bestemmingsreserve Personeel	150.000	150.000	-	-
Totaal reserves	3.418.077	962.442	11.534	2.467.170
Voorzieningen				
Voorziening Verlofsparen	162.627		50.000	212.627
Voorziening Verlofstuwmeer	751.801			751.801
Voorziening Onderhoud Midden-Hollandhuis	847.847	250.983	44.851	641.715
Totaal voorzieningen	1.762.275	250.983	94.851	1.606.143
Totaal reserves en voorzieningen	5.180.352	1.213.425	106.385	4.073.313

Onderstaand volgt per reserve of voorziening een toelichting op de mutaties in 2026.

Algemene reserve

Op basis van de huidige prognose wordt voor 2026 een tekort van circa € 500.000 verwacht. Voorgesteld wordt dat het algemeen bestuur besluit dit tekort te dekken uit de algemene reserve. Als gevolg daarvan daalt het weerstandsvermogen in 2027 naar circa 67%. Hiermee komt het weerstandsvermogen onder de minimale norm van 80% (robuustheidsnorm I&W) en wordt het als onvoldoende beoordeeld. Het algemeen bestuur wordt daarom gevraagd expliciet in te stemmen met deze onttrekking aan de algemene reserve en de daarbij behorende daling van het weerstandsvermogen.

Bestemmingsreserve Automatisering

Deze bestemmingsreserve wordt ingezet voor de dekking van de kapitaallasten van de investeringen voor automatisering. Deze reserve bedroeg oorspronkelijk ruim € 120.000 en wordt gedurende 20 jaar als dekkingsmiddel ingezet.

Bestemmingsreserve Bodemkwaliteitskaarten

Jaarlijks wordt een bedrag ter grootte van 100 uur toegevoegd aan deze reserve om de actualisatie van de bodemkwaliteitskaarten te financieren. In 2023 zijn de kaarten geactualiseerd. De afschrijvingslasten die hieruit voortvloeien worden vanaf 2024 gedekt vanuit deze bestemmingsreserve.

In 2026 worden onderzoeken gedaan voor grondstromen. Voorgesteld wordt om de kosten hiervan te

dekken uit de bestemmingsreserve Bodemkwaliteitskaarten. Dit betekent een aanvullende onttrekking van € 7.500.

Bestemmingsreserve Verbouwing

Deze reserve is gevormd vanuit voorgaande jaarresultaten om de toekomstige kapitaallasten van de verbouwing van het Midden-Hollandhuis te dekken. De reserve wordt gedurende 20 jaar ingezet, hetgeen gelijkloopt met de afschrijvingstermijn van de verbouwing.

Bestemmingsreserve Digitalisering

Ook deze reserve is bestemd om kapitaallasten te dekken. Deze kapitaallasten betreffen investeringen die gedaan zijn in het kader van de invoering van het flexwerken. Deze reserve bedroeg oorspronkelijk € 150.000 en wordt gedurende 20 jaar als dekkingsmiddel ingezet.

Bestemmingsreserve Externe veiligheid

De bestemmingsreserve Externe Veiligheid is gevormd om risico's rondom de financiering van gesubsidieerde EV-taken op te vangen. Voor de huidige subsidieperiode 2025–2028 is financiering toegezegd, waardoor het risico waarvoor de reserve is ingesteld de komende jaren beperkt is. Omdat de reserve al geruime tijd niet is aangesproken, wordt voorgesteld deze vrij te laten vallen.

Bestemmingsreserve Ontwikkeling

Deze reserve is gevormd vanuit het jaarrekeningresultaat van 2024 en 2025. De gelden worden gebruikt voor de in het algemeen bestuur van 13 maart 2025 voorgestelde korting op de financiële bijdragen van de gemeenten en provincie voor de jaren 2026 en 2027 (2x incidenteel 1,5%) en voor de dekking van de incidentele kosten van de I-visie en de Kaderrichtlijn water (KRW) in 2026 en 2027. De korting op de financiële bijdragen geeft de ODMH ruimte om de bezuinigingsopdracht vanaf het jaar 2028 definitief in te vullen. De geraamde onttrekkingen voor de bezuiniging, de I-visie en de KRW bedragen in 2026 respectievelijk € 379.327, € 230.000 en € 55.000.

Bestemmingsreserve Personeel

Deze reserve is gevormd vanuit het resultaat 2025. De ODMH kent enkele personeelsdossiers die tot incidentele kosten leiden. Het gaat om onder andere begeleidingskosten, transitiekosten of kosten voor een VSO in verband met beëindiging van een dienstverband. Tot op heden werden deze kosten betaald uit de exploitatie/ het resultaat. Voor de dekking van deze kosten is € 150.000 beschikbaar vanuit de bestemmingsreserve personeel.

Voorziening Verlofsparen

Sinds 1 januari 2022 kunnen medewerkers bovenwettelijke vakantie-uren sparen om deze later weer in te kunnen zetten. Deze regeling maakt onderdeel uit van de cao. Jaarlijks wordt beperkt gebruik gemaakt van deze regeling en in 2025 heeft de eerste verlofopname plaatsgevonden. Voor 2026 worden geen opnames verwacht. Wel zal er naar verwachting weer extra gespaard worden.

Voorziening Verlofstuwmeer

Op basis van de huidige stand van het verlofstuwmeer verwachten wij per ultimo 2026 geen substantiële afname van de opgebouwde verlofrechten. De in de 1e managementrapportage geraamde onttrekking aan de voorziening komt daarom te vervallen. Medewerkers blijven gestimuleerd om verlof tijdig op te nemen, zodat de omvang van het verlofstuwmeer beheersbaar blijft.

Voorziening Onderhoud Midden-Hollandhuis

Uit deze voorziening wordt het groot onderhoud van het Midden-Hollandhuis betaald. In 2026 vinden de voorbereidingen voor de verduurzaming, het groot onderhoud en de herinrichting van het pand plaats. De plannen worden verder geconcretiseerd, herberekend en in het najaar worden de werkzaamheden aanbesteed. Om geen onnodige kosten te maken wordt dit jaar alleen hoognodig onderhoud uitgevoerd. De geraamde onttrekkingen bedragen dit jaar volgens het huidige meerjaren onderhoudsplan weliswaar ruim € 250.000, maar de bestedingen zullen dus gering zijn. Onze verwachting is dat de aanbesteding in het voorjaar van 2027 afgerond kan worden en dat de werkzaamheden meteen daarna zullen starten. De dotatie aan deze voorziening bedraagt dit jaar € 44.851, gebaseerd op het huidige, begin 2025 geactualiseerde meerjaren onderhoudsplan (MJOP). Tegelijk met de concretisering van de plannen wordt ook het MJOP geactualiseerd, zodat deze aansluit op de aanstaande wijzigingen in het pand. De oplevering van het MJOP verwachten we in september/oktober.

6.2 Weerstandsvermogen

Risico-inventarisatie

Om aan te sluiten bij algemeen aanvaarde grondslagen hanteert de ODMH sinds 2017 NARIS, de methodiek van het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement (NAR). De eerste uitkomsten van de risicoanalyse zijn meegenomen in de Nota Weerstandsvermogen & Risicomanagement 2018. Deze nota is vastgesteld op 21 juni 2018. De nota zal in 2026 geactualiseerd worden. Inmiddels hebben we NARIS vervangen door NARIS Next, de verbeterde software van het NAR. De migratie naar NARIS Next is eind 2025 / begin 2026 uitgevoerd. Deze is gepaard gegaan met een uitgebreide actualisatie van de risicoanalyse.

De uitgevoerde risico-inventarisatie inclusief kwantificering (kans & financiële impact) is een logische basis voor het bepalen van het gewenste weerstandsvermogen. Daarbij is extra aandacht besteed aan de gemeentelijk bezuinigingsopdracht vanaf 2026, de verdere ontwikkeling van de technologie (waaronder cybersecurity en toepassing AI), het voldoen aan relevante wet- en regelgeving en de robuustheid van de ODMH.

Bij de uitgevoerde actualisatie van de risico-inventarisatie zijn 27 risico's vastgesteld. De risico's liggen vooral op personeel, financieel en productievlak. Het risicobedrag is afgenomen ten opzichte van 2025. Ook het gewenste weerstandsvermogen is daarom afgenomen ten opzichte van vorig jaar. Uitgaande van het door het NAR geadviseerde zekerheidspercentage van 90% voor het totaal aan risico's wordt het gewenste weerstandsvermogen (streefhoogte van de algemene reserve) op basis van deze risico-inventarisatie bepaald op € 1.427.279.

Vanuit de resultaatbestemming 2025 is € 50.000 toegevoegd aan de algemene reserve. Hierdoor stijgt de weerstandsratio van 0,98 naar 1,02, waarmee het weerstandsvermogen als voldoende wordt beoordeeld. Op basis van de huidige prognose wordt voor 2026 echter een tekort van circa € 500.000 verwacht. De wijze waarop een eventueel tekort wordt verwerkt, is een bevoegdheid van het algemeen bestuur en wordt betrokken bij de vaststelling van de jaarrekening 2026. Om die reden is in de meerjarenraming nog geen rekening gehouden met een onttrekking aan de algemene reserve. Gezien de ontwikkeling van het verwachte resultaat zal bij de actualisatie van de begroting en meerjarenraming nadrukkelijk aandacht worden besteed aan de financiële positie en het weerstandsvermogen.

Het verloop van het weerstandsvermogen in de jaren 2025 tot en met 2030 ziet er als volgt uit:

Weerstandsvermogen <i>Bedragen x € 1.000</i>	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Stand 1 januari	1401	1451	1451	1451	1451	1451
Ontrekking aan algemene reserve	-	-	-	-	-	-
Resultaat	-	-	-	-	-	-
Mutaties	-	-	-	-	-	-
Stand 31 december	1401	1451	1451	1451	1451	1451

6.3 Investerings

Hierna volgt een overzicht van de investeringskredieten in het jaar 2026.

Investerings	1e Marap	Mutaties	2e Marap
Automatisering	250.000	130.000	380.000
Apparatuur	50.000		50.000
Meubilair - overig huisvesting	750.000	-475.000	275.000
Bodem kwaliteitskaarten		40.000	40.000
Totale investeringen	1.050.000	-305.000	745.000

De investeringen van automatisering betreffen in 2026 onder andere vervangingsinvesteringen voor laptops en iPads, de mogelijke kosten voor vervanging van de back-uplocatie en kosten die samenhangen met de implementatie van een ERP systeem in 2027.

Voor apparatuur gaat het om de aanschaf en vervanging van geluidsmeters en (software voor) drones.

Op het gebied van huisvesting worden de komende jaren investeringen voorzien voor de verduurzaming en herinrichting van het Midden-Hollandhuis. De uitvoering hiervan wordt naar verwachting pas vanaf 2027 opgestart. In 2026 worden wel voorbereidings- en aanloopkosten gemaakt. De investering in bodemkwaliteitskaarten bestaat uit onderzoeken voor grondstromen.

7 Overzicht van baten en lasten

Omschrijving	Programmabegroting 2026			Jaarstukken 2025			1 ^e Marap 2026			2 ^e Marap 2026			
	Bedragen x € 1.000	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Baten en lasten													
Programma Milieu	12.481	-18.222	-5.741	13.727	-20.043	-6.316	13.062	-19.017	-5.955	13.460	-19.117	-5.657	
Programma BWT	7.091	-8.738	-1.647	7.030	-9.114	-2.083	7.182	-8.896	-1.714	7.507	-9.076	-1.569	
Overhead	8.333	-499	7.834	8.285	-597	7.688	9.825	-1.156	8.669	9.872	-1.060	8.811	
Treasury	67	-200	-133	74	-231	-157	67	-200	-133	67	-190	-123	
Totaal baten en lasten	27.972	-27.659	313	29.117	-29.985	-868	30.135	-29.269	866	30.906	-29.443	1.462	
Mutaties reserves													
Programma Milieu	12	-278	-266	12	-7	5	12	-321	-309	12	-417	-406	
Programma BWT	0	0	0	0	0	0	0	-130	-130	-	-130	-130	
Overhead	0	-47	-47	0	-47	-47	-427	0	-427	-427	-	-427	
Totaal mutaties reserves	12	-324	-313	12	-53	-42	-415	-451	-866	-415	-547	-962	
Resultaat	27.983	-27.983	0	29.128	-30.039	-910	29.720	-29.720	0	30.491	-29.991	500	

In dit overzicht zijn de opbrengsten met een minteken weergegeven.

Bovenstaand overzicht bevat een weergave van de begroting conform de programmabegroting 2026, de realisatie conform de jaarstukken 2025 en de begroting conform de 1^e en 2^e managementrapportage 2026. Deze 2^e managementrapportage laat een resultaat zien van € 500.000 negatief.

Voorgesteld wordt om de begroting voor het jaar 2026 aan te passen aan de nieuwste inzichten en deze managementrapportage dus als begrotingswijziging aan te merken.

8 Vaststelling 2^e Managementrapportage 2026

Het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Midden-Holland,

- gezien het voorstel van het dagelijks bestuur van 1 oktober 2026

BESLUIT:

- De 2^e Managementrapportage 2026 vast te stellen;
- De gewijzigde begroting 2026 vast te stellen;
- De mutaties in de reserves vast te stellen conform hoofdstuk 6.1;
- Het tekort over 2026, op basis van de jaarrekening vast te stellen, te dekken uit de algemene reserve;
- De investeringskredieten vast te stellen conform hoofdstuk 6.3.

Aldus besloten in de openbare vergadering van het algemeen bestuur op 15 oktober 2026.

De secretaris,

De voorzitter,

A. Mutter

.....

Bijlage 1 Bijdragen 2026

Milieu	Programmabegroting		Additioneel		Jaarprogramma	
Organisatie	Uren	Bijdrage	Uren	Bijdrage	Uren	Bijdrage
Alphen aan den Rijn	36.376	4.195.608	670	77.301	37.046	4.272.909
Bodegraven Reeuwijk	14.916	1.720.411	1.300	149.942	16.216	1.870.353
Gouda	17.967	2.072.314	646	74.510	18.613	2.146.823
Krimpenerwaard	24.382	2.812.220	0	0	24.382	2.812.220
Provincie Zuid-Holland	25.734	2.968.160	397	45.790	26.131	3.013.950
Waddinxveen	11.768	1.357.263	0	0	11.768	1.357.263
Zuidplas	18.619	2.147.458	0	0	18.619	2.147.458
Totaal	149.761	17.273.434	3.013	347.542	152.774	17.620.976

BWT	Programmabegroting		Additioneel		Jaarprogramma	
Organisatie	Uren	Bijdrage	Uren	Bijdrage	Uren	Bijdrage
Bodegraven Reeuwijk	16.254	1.874.736	251	28.893	16.505	1.903.629
Gouda	22.024	2.540.248	1.397	161.185	23.421	2.701.434
Waddinxveen	13.100	1.510.896	567	65.445	13.667	1.576.341
Zuidplas	18.113	2.089.153	331	38.150	18.444	2.127.303
Totaal	69.491	8.015.034	2.546	293.673	72.037	8.308.707

Toelichting:

- Het uurtarief van de ODMH bedraagt € 115,34 in 2026.
- De jaarprogramma's milieu van de gemeenten Alphen aan den Rijn en Krimpenerwaard zijn inclusief asbest- en slooptaken.
- De getoonde provinciale bijdrage betreft de structurele uren. De complete bijdragen zijn opgenomen in bijlage 2.
- In het jaarprogramma van de gemeente Krimpenerwaard zijn 300 uur opgenomen ten behoeve klimaatadaptatie. Deze uren zijn incidenteel.

Bijlage 2 Provinciale bijdragen 2026

Provinciale bijdragen 2026	Begroot
A. Structurele bijdrage	
- Jaarprogramma	3.013.950
- Materieel budget	54.500
- Creditering publicatiekosten	30.000-
Subtotaal	3.038.450
B. Variabele bijdrage	
- Werkplan Spoed en Nazorg	1.567.490
- Aanpak loodverontreiniging binnestad Schoonhoven	74.971
- BRIKS-advisering gemeenten	50.000
- Grondwaterkwaliteit (1e tranche)	103.806
- Veiligheidsonderzoek waterbodems	60.000
- Vervanging zwemwaterborden	50.000
- Indirecte lozingen	15.709
Subtotaal	1.921.976
D. Aanvullende bijdrage (eenjarig)	
- Gezonde en veilige circulaire economie	25.605
- Maatwerk circulaire economie	16.148
- Circulair loket	5.767
- Inzet Groene Hart circulair	23.068
- Provinciedekkend bijenlandschap	11.534
Subtotaal	82.122
E. Aanvullende bijdrage (tranche) *	
- Intensivering toezicht	60.000
- Grondwaterkwaliteit (2e tranche)	103.806
- Circulaire economie	11.534
Subtotaal	175.340
Totale provinciale bijdrage voor het werkplan 2026	5.217.888

* Voor de aanvullende bijdragen van onderdeel E mogen pas facturen worden ingediend nadat daarvoor door de ODMH de noodzaak is aangetoond en nadat de Provincie Zuid-Holland daarmee heeft ingestemd.

Bijlage 3 Innovatiebudget

Innovatiebudget	Realisatie	Programmabegroting	1 ^e Marap	2e Marap
Interne uren	121.706		152.000	152.000
Externe development kosten	80.784		120.000	120.000
Bijdrage Zuid-Hollandse innovatiebudget	28.000		28.000	28.000
Totaal	230.490	279.831	300.000	300.000

Een van de robuustheidscriteria uit het Interbestuurlijk Programma VTH is dat minimaal 1% van de begroting wordt besteed aan innovatie. De ODMH beschikt hiervoor over een structureel innovatiebudget. Dit budget wordt ingezet voor de ontwikkeling en toepassing van nieuwe werkwijzen, digitalisering, data-gedreven werken en technische innovaties die bijdragen aan een effectieve en efficiënte uitvoering van de VTH-taken. Voor 2026 bedraagt het beschikbare innovatiebudget € 300.000. Hiervan heeft € 152.000 betrekking op interne uren, € 120.000 op externe ontwikkelkosten en € 28.000 op de bijdrage aan het Zuid-Hollandse innovatiebudget. Met deze middelen blijft de ODMH voldoen aan de landelijk gestelde robuustheidseisen en wordt tegelijkertijd geïnvesteerd in de verdere ontwikkeling van de organisatie. Dit jaar wordt er onder andere gewerkt aan het versnellen van werkprocessen met AI / RPA en Risico gestuurd toezicht met behulp van data.

AB-vergadering: 15 oktober 2026		Agendapunt: 6
Onderwerp: Nota Weerstandsvermogen en risicomanagement 2026-2029		
Portefeuillehouder: vacant	Openbaar: ☐ ja / ☒ nee	Bijlage(n): 1
Samenvatting: Op grond van het BBV en onze Financiële Verordening moet elke 4 jaar een nieuwe Nota weerstandsvermogen en risicomanagement vastgesteld worden door het algemene bestuur. De voorliggende nota zal gelden voor de jaren 2026 tot en met 2029. Deze nota beschrijft de uitgangspunten en beleidskaders voor het omgaan met risico's en het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit. Daarmee wordt duidelijk hoe risico's worden geïnventariseerd, gewaardeerd en gemonitord, en hoe dit doorwerkt in het weerstandsvermogen. <u>1. Actualisatie van het beleidskader</u> De nota voorziet in een actueel en integraal beleidskader voor risicomanagement en weerstandsvermogen. <u>2. Voldoen aan wet- en regelgeving</u> De nota sluit aan op de eisen uit het BBV en ondersteunt een consistente invulling van de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing in begroting en jaarrekening. <u>3. Versterking van de financiële weerbaarheid</u> Door risico's systematisch te inventariseren en te relateren aan de beschikbare weerstandscapaciteit ontstaat beter inzicht in de financiële robuustheid van de ODMH. Hierdoor kunnen tijdig maatregelen worden genomen indien de weerstandscapaciteit onder druk komt te staan. <u>4. Aansluiting bij de ontwikkeling van professioneel risicomanagement</u> De nota sluit aan bij de ontwikkeling van ODMH naar een meer datagedreven en risicobewuste organisatie waarin risico's integraal onderdeel vormen van de planning- en controlcyclus. <u>5. Voldoende weerstandsratio</u> Uit de berekening van het weerstandsvermogen volgt een weerstandsratio van 1,02. Dit betekent dat de beschikbare weerstandscapaciteit volgens de gangbare NAR-normering (Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement) voldoende is om de geïnventariseerde risico's op te vangen. Binnen het kader van het IBP VTH wordt uitgegaan van een minimale weerstandsratio van 0,8. Met een ratio van 1,02 voldoen we aan deze norm. De beschikbare weerstandscapaciteit is daarmee hoger dan de minimaal noodzakelijk geachte capaciteit om de geïdentificeerde risico's op te kunnen vangen. Tegelijk met deze nota wordt de tweede managementrapportage ter vaststelling aangeboden aan het algemeen bestuur. Daarin wordt een tekort van € 500.000 geprognoseerd. Aan het algemeen bestuur wordt voorgesteld om dit tekort te dekken uit de algemene reserve. Als het daadwerkelijke tekort van boekjaar 2026 inderdaad € 500.000 zal bedragen, zal de weerstandsratio per 1 januari 2027 nog slechts 0,67 zijn. De ODMH zal dan niet meer voldoen aan de minimale eis van de robuustheidscriteria. Het algemeen bestuur wordt verzocht de Nota Weerstandsvermogen en risicomanagement 2026 – 2029 vast te stellen.		

Financiële consequenties:

Niet van toepassing

Voorgestelde beslissing:

Het algemeen bestuur wordt verzocht de Nota Weerstandsvermogen en risicomanagement 2026 – 2029 vast te stellen.

Verdere procedure / Communicatie over besluit:

Niet van toepassing

Verplicht publiceren in GR blad: ☐ ja / ☒ nee:

Nota weerstandsvermogen en risicomanagement

2026-2029

Zaaknummer	381613
Omschrijving	Nota weerstandsvermogen en risicomanagement 2026-2029
Status	Versie 1.1
Datum	28 juli 2026
Opdrachtgever	Algemeen bestuur
Opgesteld door	Jaqueline Vos

Inhoudsopgave

Nota weerstandsvermogen en risicomanagement	4
1 Inleiding.....	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Wettelijk kader	4
1.3 Definities	5
1.4 Doel en proces risicomanagement	6
1.5 Identificeren van risico's	6
1.6 Analyseren van risico's	6
1.7 Beheersmaatregelen treffen	6
1.8 Kwantificeren	6
2 Methodiek risico-inventarisatie	7
2.1 Risicosimulatie	7
2.2 Risicospreiding	7
2.3 Actualisatie 2026	8
3 De gewenste omvang van het weerstandsvermogen	9
4 Weerstandscapaciteit	9
4.1 Stille reserves activa	10
4.2 Vrij deel passiva.....	10
4.3 Overige componenten	10

Nota weerstandsvermogen en risicomanagement

Het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH),

gelet op het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en artikel 20 van de Financiële Verordening ODMH,

besluit vast te stellen:

Nota weerstandsvermogen en risicomanagement 2026-2029.

besluit in te trekken met ingang van de dag na de bekendmaking van voorgenoemd besluit:

Nota weerstandsvermogen & risicomanagement 2018.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De grondslag voor het aanhouden van financieel vermogen verschilt per sector. Waar vermogen in de profitsector vooral inzicht geeft in eigendomsverhoudingen, is het bij (semi-)overheidsorganisaties primair gericht op het opvangen van risico's. Ook overheidsorganisaties worden geconfronteerd met financiële tegenvallers, die zij bij voorkeur zelf opvangen. Voor risico's die niet in de exploitatie kunnen worden gedekt, wordt het weerstandsvermogen aangesproken.

De Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH) streeft naar een sluitende exploitatie, waarbij lopende uitgaven worden gedekt door lopende inkomsten. Het weerstandsvermogen is daarom uitsluitend bedoeld voor het opvangen van risico's. De ODMH bepaalt de benodigde omvang van dit vermogen op basis van een risicogerichte systematiek, waarbij risico's worden geïnventariseerd, gewogen en vertaald naar een passende weerstandscapaciteit. Dit bevordert het risicobewustzijn binnen de organisatie.

Deze nota beschrijft de uitgangspunten en beleidskaders voor het omgaan met risico's en het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit. Daarmee wordt duidelijk hoe risico's worden geïnventariseerd, gewaardeerd en gemonitord, en hoe dit doorwerkt in het weerstandsvermogen.

Het algemeen bestuur van de ODMH stelt uiteindelijk de hoogte van het weerstandsvermogen vast.

1.2 Wettelijk kader

Deze nota weerstandsvermogen en risicomanagement vloeit voort uit een wettelijk kader. Enerzijds heeft de ODMH te maken met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en anderzijds met de Financiële Verordening, gebaseerd op de gemeenschappelijke regeling en artikel 216 van de Provinciewet.

Besluit Begroting en Verantwoording

Het BBV bevat voorschriften voor de inrichting van de begroting, het jaarverslag en de jaarrekening. De paragraaf weerstandsvermogen is één van de verplichte paragrafen. Volgens artikel 11.2 van het BBV moet deze paragraaf tenminste de volgende elementen omvatten:

- a. Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;

- b. Een inventarisatie van de risico's;
- c. Het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- d. Kengetallen (voor de ODMH: netto schuldquote, solvabiliteitsratio en structurele exploitatieruimte);
- e. Een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

Het weerstandsvermogen van de ODMH bestaat volgens artikel 11.1 van het BBV uit de relatie tussen:

- a. De weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de ODMH beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;
- b. Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

In de toelichting op artikel 11 staat dat er geen algemene normen kunnen worden weergegeven, omdat de risico's per organisatie verschillen. Het is daarom aan de omgevingsdienst zelf een beleidslijn te formuleren over de in de organisatie noodzakelijke geachte weerstandscapaciteit in relatie tot de risico's.

Financiële verordening ODMH

In de financiële verordening van de ODMH is in artikel 20 opgenomen dat het dagelijks bestuur, op verzoek van het algemeen bestuur, tenminste eenmaal in de vier jaar een (bijgestelde) nota weerstandsvermogen en risicomanagement aanbiedt. In deze nota wordt ingegaan op het risicomanagement, het opvangen van risico's door verzekeringen, voorzieningen, het weerstandsvermogen of anderszins. In de nota wordt ook de gewenste weerstandscapaciteit bepaald.

Robuustheidscriteria

De robuustheidscriteria uit het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH (IBP VTH) zijn bedoeld om de kwaliteit, continuïteit en slagkracht van de omgevingsdiensten in Nederland te verbeteren. De criteria zijn uitgewerkt in zes genormeerde kritieke prestatie indicatoren (KPI's) die als ondergrens dienen voor de robuustheid van omgevingsdiensten. Een van de criteria gaat over het financieel weerstandsvermogen. De dienst moet in staat zijn om financiële tegenvallers op te vangen. Dit betekent onder meer:

- a. Een gezonde begroting en toereikende afspraken over onder andere het uitbreiden of terugnemen van taken.
- b. Voldoende financiële reserves om risico's en veranderingen op te vangen, bijvoorbeeld bij nieuwe wet- en regelgeving.

De minimale weerstandsratio in het kader van IBP VTH is vastgesteld op 0,8.

1.3 Definities

Risico

Een risico is een onzekere gebeurtenis met oorzaken, een kans van optreden en effecten op de realisatie van de organisatiedoelstellingen. Als er zekerheid is over het optreden van een gebeurtenis, dan is er géén sprake meer van een risico.

Risicomanagement

Risicomanagement is het proces waarbij effectief wordt omgegaan met bedreigingen die invloed hebben op de realisatie van organisatiedoelstellingen.

Risicoprofiel

Het risicoprofiel beschrijft de impact die het risico kan hebben op de realisatie van organisatie-doelstellingen.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit betreft de middelen waarover de ODMH beschikt om incidentele, niet-begrote tegenvallers op te vangen. Dit bestaat primair uit de algemene reserve.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft de mate weer waarin een organisatie in staat is om financiële tegenvallers en calamiteiten op te vangen.

1.4 Doel en proces risicomanagement

De ODMH wil risico's op een bewuste en beheerste manier hanteren, zodat deze aanvaardbaar blijven. Uitgangspunt hierbij is een pragmatische benadering: sturen op relevante risico's en beoordelen of deze door de organisatie gedragen kunnen worden.

Voor effectief risicomanagement is inzicht vereist in het risicoprofiel en het weerstandsvermogen. Dit vraagt om het structureel registreren, analyseren en beoordelen van risico's. Risicomanagement is daarom een continu en cyclisch proces, dat minimaal jaarlijks wordt doorlopen in het kader van de planning- en controlcyclus (bij de programmabegroting en jaarrekening).

Het proces bestaat uit de volgende stappen:

1.5 Identificeren van risico's

Het is van belang om in het kader van het risicomanagement onderscheid te maken in de verschillende vormen waarin risico's zich kunnen voordoen. De inventarisatie en identificatie van risico's gebeurt door middel van de P&C-cyclus en vindt plaats in het voorjaar bij de opmaak van de jaarstukken en de programmabegroting.

1.6 Analyseren van risico's

Er zijn risico's die verwaarloosbaar zijn, omdat de kans dat ze zich voordoen zo klein is of de financiële gevolgen zo gering, dat het niet nodig is om daartegen maatregelen te treffen. Andere risico's zijn bijvoorbeeld verzekeraar. Er zijn ook risico's in de vorm van calamiteiten waartegen geen maatregelen te nemen zijn of alleen tegen zulke hoge financiële offers dat die offers niet in verhouding staan tot de kans dat zo'n calamiteit zich voordoet. De in kaart gebrachte risico's worden op het voorgaande geanalyseerd.

1.7 Beheersmaatregelen treffen

Nadat de risico's geïdentificeerd en geanalyseerd zijn, is het moment gekomen om maatregelen te treffen om te komen tot maatregelen en activiteiten. De organisatie moet beheersmaatregelen treffen. Tegenover de niet-beheersbare risico's moet weerstandscapaciteit ter dekking staan.

1.8 Kwantificeren

Alleen niet-afgedekte risico's met financiële gevolgen worden opgenomen in de risico-inventarisatie. Risico's zonder financiële impact of die al zijn afgedekt via voorzieningen, reserves of verzekeringen blijven buiten beschouwing.

Voor het opvangen van risico's hanteert de ODMH de volgende volgorde van inzet:

- Beheersmaatregelen
- Verzekeringen
- Exploitatiebudgetten

- Weerstandsvermogen
- Deelnemende organisaties

Wanneer de beschikbare weerstandscapaciteit onvoldoende is in verhouding tot de risico's, beoordeelt het dagelijks bestuur welke aanvullende maatregelen nodig en proportioneel zijn. Het algemeen bestuur wordt hierover geïnformeerd en stelt uiteindelijk de kaders vast.

2 Methodiek risico-inventarisatie

Voor alle risico's die kwantificeerbaar zijn en die niet gedekt worden door verzekeringen of beheersmaatregelen wordt ingeschat:

- Wat de kans is dat ze zich voordoen;
- Wat het incidentele (financiële) effect is.

De ODMH sluit aan bij algemeen aanvaarde grondslagen en hanteert de NARIS-methodiek van het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement (NAR).

Per geïnventariseerd resterend risico met enige financiële impact wordt als indicator voor het gewenste weerstandsvermogen een vermenigvuldiging gehanteerd van kans en effect.

$\text{Risico} = \text{financiële impact} = \text{kans} * \text{effect}.$

Dit betekent dat niet de gehele omvang van de mogelijke financiële impact wordt opgenomen als risicobuffer. Door vermenigvuldiging van de impact met een kans van optreden wordt een onnodig hoge risicobuffer vermeden, terwijl door de combinatie van verschillende risico's in de bepaling van de weerstandscapaciteit redelijkerwijs wel voldoende vermogen beschikbaar is voor tegenvallers.

2.1 Risicosimulatie

Op basis van de geïdentificeerde risico's en de risicoscore (effect en kans) kan met behulp van een risicosimulatie worden bepaald hoeveel geld nodig is om de geïdentificeerde risico's af te dekken. Bij een risicosimulatie wordt denkbeeldig op basis van individuele kansverdelingen per risico miljoenen keren de werkelijkheid nagebootst. Dit leidt tot een nieuwe gezamenlijke kansverdeling, die alle risico's uit het gehele risicoprofiel omvat. Uitgangspunt bij de risicosimulatie is het gegeven dat de geïdentificeerde risico's zich nooit allemaal tegelijk en met een maximale omvang zullen optreden. Deze risicosimulatie heet in de literatuur de Monte Carlo-methode.

Voor het bepalen van het benodigde weerstandsvermogen moet met behulp van de risicosimulatie een keuze worden gemaakt met welke mate van zekerheid de geïdentificeerde risico's worden afgedekt. We noemen dit ook wel het zekerheidspercentage. In de literatuur zijn percentages tussen de 75% en 95% gebruikelijk. Welk percentage een overheidsorganisatie acceptabel vindt, hangt af van het gekozen risicomanagementbeleid en moet daarin worden geformuleerd. Wij hanteren het door het NAR geadviseerde zekerheidspercentage van 90% voor het afdekken van geïdentificeerde risico's.

2.2 Risicospreiding

Om zicht te hebben waar de grootste risico's liggen, worden bij de risico-inventarisatie de risico's ingedeeld naar de volgende categorieën:

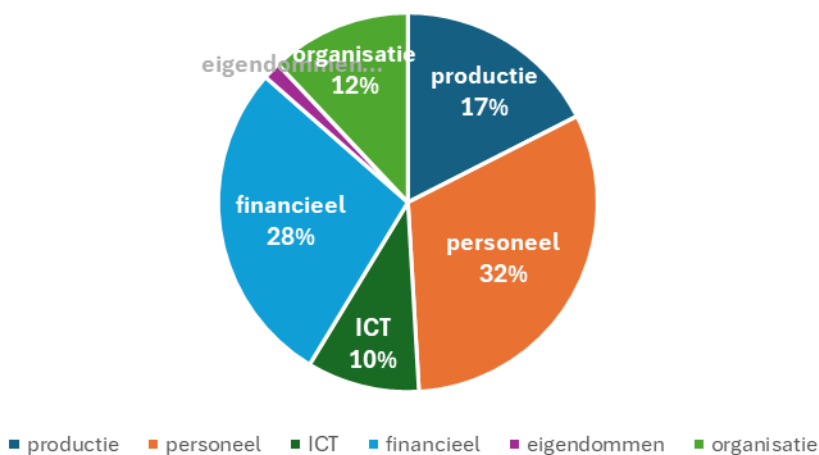
- Productie
- Personeel

- ICT
- Financieel
- Eigendommen
- Organisatie

2.3 Actualisatie 2026

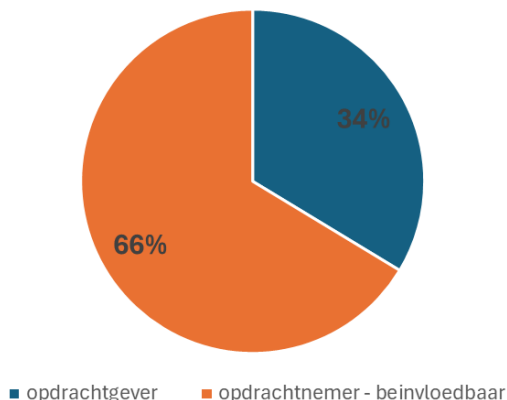
De jaarlijkse actualisatie van begin 2026 laat zien dat de risico's voor 60% liggen op het gebied van personeel en financiën. De risico's op eigendommen zijn heel laag. Hoewel de ODMH een eigen pand heeft, levert dit weinig risico's op. Dit heeft alles te maken met de verzekeringen die het merendeel van de risico's opvangen.

Verdeling weerstand naar categorie

Afhankelijk van de aard en oorzaak van een risico is deze wel of niet beïnvloedbaar door de ODMH zelf. Deze externe risico's worden bijvoorbeeld veroorzaakt door nieuwe wetgeving. Ook onvoldoende dekking van uren en niet te verrekenen indexatie vallen onder deze categorie. Op ongeveer een derde van risico's heeft de ODMH zelf geen invloed.

Verdeling naar invloed

3 De gewenste omvang van het weerstandsvermogen

De gewenste omvang van het weerstandsvermogen is niet wettelijk genormeerd en wordt door de ODMH zelf bepaald, passend bij de eigen risico's en context. Daarbij geldt dat het weerstandsvermogen in verhouding moet staan tot de niet-afgedekte risico's.

Als basis dient de risico-inventarisatie, waarbij risico's worden gekwantificeerd met behulp van de NARIS-methodiek en een Monte Carlo-simulatie. Om het benodigde weerstandsvermogen te bepalen, wordt een zekerheidspercentage gekozen. Het NAR adviseert een percentage van 90%. De risicosimulatie vertaalt dit zekerheidspercentage naar een concreet bedrag voor het benodigde weerstandsvermogen.

Uitgaande van de risico-inventarisatie in 2026 en het geadviseerde zekerheidspercentage van 90% bedraagt het gewenste weerstandvermogen (streefhoogte van de algemene reserve) € 1.427.279.

25%	€ 507.601
50%	€ 774.260
75%	€ 1.094.479
80%	€ 1.181.408
85%	€ 1.289.684
90%	€ 1.427.279
95%	€ 1.643.088
98%	€ 1.889.664
99%	€ 2.068.083
100%	€ 3.441.145

Bovenstaande tabel geeft per zekerheidspercentage het bijbehorende benodigde weerstandsvermogen weer.

4 Weerstandscapaciteit

De bepaling van de weerstandscapaciteit is een momentopname. De gekozen peildatum is 1 januari 2026. Bij het berekenen van de aanwezige weerstandscapaciteit is een onderverdeling gemaakt naar:

1. Stille reserves activa
2. Vrij deel passiva
3. Overige componenten

Per 1 januari 2026 bedraagt de weerstandscapaciteit € 1.450.653. Geconcludeerd kan worden dat de berekende aanwezige weerstandscapaciteit dan 101,6% (ratio van 1,02) van het gewenste weerstandvermogen bedraagt.

Het NAR geeft de volgende kwalificatie voor de omvang van het weerstandsvermogen in relatie tot geïdentificeerde risico's:

Ratio	Betekenis
>2.0	uitstekend
1.4-2.0	ruim voldoende
1.0-1.4	voldoende
0.8-1.0	matig
0.6-0.8	onvoldoende

Met een ratio van 1,02 valt de ODMH in de categorie 'voldoende'. In het kader van de robuustheidscriteria geldt als minimale eis een ratio van 0,8. Hier voldoet de ODMH ruimschoots aan.

Tegelijk met deze nota wordt de tweede managementrapportage ter vaststelling aangeboden aan het algemeen bestuur. Daarin wordt een tekort van € 500.000 geprognoseerd. Aan het algemeen bestuur wordt voorgesteld om dit tekort te dekken uit de algemene reserve. Als het daadwerkelijke tekort van boekjaar 2026 inderdaad € 500.000 zal bedragen, zal de weerstandscapaciteit per 1 januari 2027 nog slechts € 950.653 bedragen. De ratio is dan gedaald naar 0,67. De ODMH zal dan niet meer voldoen aan de minimale eis van de robuustheidscriteria.

4.1 Stille reserves activa

Zowel in de materiële vaste activa als in de financiële vaste activa kunnen stille reserves voorkomen, die als weerstandscapaciteit kunnen dienen. Bij de ODMH is dat echter niet van toepassing. In de materiële vaste activa zitten geen stille reserves en financiële vaste activa heeft de ODMH niet.

4.2 Vrij deel passiva

Bij het bepalen van het vrije deel van de reserves en voorzieningen is voorzichtigheid betracht. Criterium is of het algemeen bestuur de betreffende reserve in geval van een calamiteit kan vrijmaken zonder dat hierdoor een exploitatietekort ontstaat. Van de reserves is slechts de algemene reserve vrij inzetbaar. De hieruit voortvloeiende beschikbare weerstandscapaciteit bedroeg op 1 januari 2026 € 1.450.653.

4.3 Overige componenten

In de gemeenschappelijke regeling is opgenomen dat de gemeenten als achtervang dienen. Zij moeten dus in hun risicoparagrafen, naar rato van hun aandeel in de gemeenschappelijke regeling, rekening houden met de weerstandscapaciteit van de ODMH.

AB-vergadering: 15 oktober 2026		Agendapunt: 7
Onderwerp: Investeringsvoorstel verduurzaming en herinrichting Midden-Hollandhuis		
Portefeuillehouder: vacant	Openbaar: ☒ ja / ☐ nee	Bijlage(n): 1
Samenvatting: De klimaatinstallaties van het Midden-Hollandhuis zijn sterk verouderd en al enkele jaren afgeschreven. Vervanging is noodzakelijk vanwege wettelijke verplichtingen en het afnemende comfort in de zomer. Daarnaast is herinrichting nodig om het pand aan te laten sluiten op de huidige manier van werken. Door verduurzaming, groot onderhoud en herinrichting integraal uit te voeren, worden aanzienlijke efficiencyvoordelen gerealiseerd. Het algemeen bestuur heeft in juni 2025 gekozen voor scenario 3, waarmee het gebouw gasloos, toekomstbestendig en comfortabeler wordt, voldoet aan wet- en regelgeving en kan worden gekoeld met een volledig elektrische warmtepomp. Met de geplande renovatie- en grootonderhoudswerkzaamheden aan het Midden-Hollandhuis voldoet de ODMH na oplevering aan de wettelijke eisen vanuit de Energiebesparingsplicht en de GACS-verplichting. Tevens wordt voldaan aan de Renovatiestandaard voor kantoren, de eindnorm van energielabel A+++ in 2050. Daarnaast wordt de basis gelegd om te voldoen aan de doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs, waaronder een maximaal energiegebruik van 70 kWh/m² in 2050. Aandachtspunt hierbij is de uitbreiding van de zonne-energieopwekking. Deze laatste maatregel wordt in een latere fase gerealiseerd. Hiermee wordt voorkomen dat de huidige zonnepaneleninstallatie voortijdig moet worden vervangen. Naar verwachting kan tegen die tijd met een nieuwe generatie zonnepanelen een aanzienlijk hogere opbrengst worden gerealiseerd, waardoor de ODMH ook volledig kan voldoen aan de energieprestatie-eisen die voortvloeien uit het Klimaatakkoord van Parijs. Na een herijking van het project zijn de plannen en kosten opnieuw beoordeeld. Door prijsstijgingen, inflatie en schaarste aan materialen vallen de investeringskosten hoger uit dan eerder geraamd. Tegelijkertijd is de scope uitgebreid met de herinrichting van het gebouw, waaronder extra vergaderruimtes, belcellen en flexibele werkplekken. Dit sluit beter aan bij de huidige werkwijze en biedt mogelijkheden voor verhuur van vergaderruimtes. Het gecombineerd uitvoeren van alle wijzigingen levert efficiencyvoordelen op (werk met werk maken).		

Om kosten te beperken zijn diverse optimalisaties doorgevoerd, zoals het behouden van bestaande aluminium kozijnen en het toepassen van automatische zonwering. Daarnaast is de DUMAVA-subsidie aanzienlijk hoger uitgevallen dan eerder verwacht: € 978.162. Mogelijk wordt dit bedrag na herziening nog hoger. Na aftrek van de subsidie bedragen de netto investeringen ruim € 4 miljoen. De investering kan volledig uit eigen middelen worden gefinancierd. De huisvestingslasten nemen tussen 2028 en 2033 naar verwachting toe met gemiddeld circa € 160.000 per jaar, dalen daarna geleidelijk en zijn vanaf 2035 ongeveer € 50.000 hoger dan nu.

Het algemeen bestuur wordt voorgesteld om:

- Akkoord te gaan met het aangepaste investeringsvoorstel voor het groot onderhoud, de verduurzaming en de herinrichting van het Midden-Hollandhuis.
- Een investeringskrediet van € 5 miljoen (bruto) beschikbaar te stellen.
- Kennis te nemen van de doorgevoerde besparingsmaatregelen en scope-aanpassingen.
- De financiële gevolgen te verwerken in de begroting en meerjarenramingen.

Financiële consequenties:

Na aftrek van de DUMAVA-subsidie bedraagt de netto investering ruim € 4 miljoen. De investering kan volledig uit eigen middelen worden gefinancierd. De huisvestingslasten stijgen tussen 2028 en 2033 met gemiddeld circa € 160.000 per jaar, maar nemen daarna af. Vanaf 2035 zijn de kosten naar verwachting € 50.000 hoger dan nu.

Voorgestelde beslissing:

Het algemeen bestuur wordt voorgesteld om:

- Akkoord te gaan met het aangepaste investeringsvoorstel voor het groot onderhoud, de verduurzaming en de herinrichting van het Midden-Hollandhuis.
- Een investeringskrediet van € 5 miljoen (bruto) beschikbaar te stellen.
- Kennis te nemen van de doorgevoerde besparingsmaatregelen en scope-aanpassingen.
- De financiële gevolgen te verwerken in de begroting en meerjarenramingen.

Verdere procedure / Communicatie over besluit:

N.v.t.

Verplicht publiceren in GR blad: ☐ ja / ☒ nee:

Memo

Aan Algemeen bestuur ODMH
CC Adviescommissie financiën
Van Maarten van Dijk, Nol Witte en Jaqueline Vos
Betreft Investeringsvoorstel verduurzaming en herinrichting Midden-Hollandhuis
Kenmerk 338048
Datum 31 augustus 2026
Bijlage(n) -

Gevraagd besluit:

Het algemeen bestuur wordt voorgesteld om:

- Akkoord te gaan met het aangepaste investeringsvoorstel voor het groot onderhoud, de verduurzaming en de herinrichting van het Midden-Hollandhuis.
- Een investeringskrediet van € 5 miljoen (bruto) beschikbaar te stellen.
- Kennis te nemen van de doorgevoerde besparingsmaatregelen en scope-aanpassingen.
- De financiële gevolgen te verwerken in de begroting en meerjarenramingen.

Aanleiding

De klimaatinstallaties van het Midden-Hollandhuis zijn al enkele jaren afgeschreven en dringend aan vervanging toe. Daarom wordt ingezet op groot onderhoud en verduurzaming, waarbij het gebouw toekomstbestendig wordt gemaakt, voldoet aan huidige en toekomstige wet- en regelgeving en het comfort voor gebruikers sterk wordt verbeterd. Een belangrijke maatregel is de installatie van een volledig elektrische warmtepomp, waardoor het gebouw gasloos wordt en zowel efficiënter kan verwarmen als kan koelen.

Het algemeen bestuur van de ODMH heeft op 26 juni 2025 ingestemd met het voorkeurscenario (scenario 3) en het investeringsvoorstel.

Inmiddels zijn er belangrijke stappen gezet. Externe adviseurs zijn betrokken om ontwerpen op te stellen voor de klimaatinstallatie, de optimalisatie van de gebouwschil en het vernieuwde huisvestingsplan. Deze ontwerpen worden momenteel gereedgemaakt voor aanbesteding, waarbij de laatste opmerkingen en aanvullingen worden verwerkt. De aanbesteding wordt naar verwachting in het derde kwartaal (Q3) gestart, met als doel een uitvoerende marktpartij te selecteren voor de realisatie van de plannen in het laatste kwartaal (Q4). De start van de werkzaamheden is voorzien in de eerste helft van 2027.

In voorbereiding op de aanbesteding is het project integraal herijkt. Daarbij zijn de voorgenomen werkzaamheden, de te treffen maatregelen en de bijbehorende kosten opnieuw beoordeeld. De eerder gemaakte keuze voor scenario 3 vormde hierbij het uitgangspunt, evenals het behoud van de DUMAVA-subsidie. Daarnaast is de herinrichting van het Midden-Hollandhuis meegenomen in de geactualiseerde berekeningen. Door de verduurzamingsmaatregelen, het groot onderhoud en de herinrichting gelijktijdig uit te voeren, kunnen synergievoordelen worden benut, wordt de uitvoering efficiënter georganiseerd en worden dubbele kosten voorkomen (werk met werk maken).

Dit memo bevat het aangepaste investeringsvoorstel.

Het oorspronkelijke voorstel

Op basis van het vorige voorstel heeft het algemeen bestuur op 26 juni 2025 gekozen voor verduurzamingsscenario 3. Met dit scenario bereiken we:

- Het Midden-Hollandhuis is weer technisch toekomstbestendig
 - Gasloos
 - Flexibel wijzigingen indeling gebouw
 - Flexibel, uit te breiden in de toekomst •
- Voldoen aan wet- en regelgeving
 - Informatieplicht Energiebesparing
 - Energiebesparingsplicht (2025)
 - Renovatie standaard A+++ (2050)
- Vergroten van comfort
 - Mogelijkheid tot koelen van het gebouw, noodzaak door vele warme zomers
 - Schaalbaar o.b.v. bezetting.
 - Technisch

Voor het verduurzamen van Maatschappelijk vastgoed stelt het ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening de DUMAVA-subsidie beschikbaar. In het investeringsvoorstel van vorig jaar gaven we aan dat de maximale omvang van de DUMAVA-subsidie naar verwachting € 388.365 zou bedragen.

In het investeringsvoorstel van 2025 is het volgende beeld geschetst;

Bruto kosten investeringen scenario 3	€ 2.430.637
Te ontvangen DUMAVA-subsidie (raming)	€ 388.365
Netto kosten investeringen	€ 2.042.272

Op de netto investeringen zijn afschrijvingstermijnen van 20 tot 25 jaar (afhankelijk van het onderdeel) van toepassing. Omdat we lagere onderhoudskosten verwachtten en de kosten voor gasverbruik geheel wegvallen, was de verwachting in 2025 dat de jaarlijkse exploitatielasten met ongeveer € 10.000 zouden dalen.

Herijking en uitbreiding scope

Na het besluit in 2025 zijn de ontwikkelingen rondom de voorgenomen werkzaamheden en investeringen periodiek besproken in de daaropvolgende vergaderingen van het dagelijks- en algemeen bestuur. Het DB heeft daarbij verzocht de financiële uitgangspunten en kostenramingen opnieuw kritisch te beoordelen, gelet op gewijzigde omstandigheden. Internationale ontwikkelingen, zoals de spanningen en het conflict in het Midden-Oosten, evenals aanhoudende schaarste aan materialen en grondstoffen, hebben geleid tot prijsstijgingen en inflatoire effecten. Deze ontwikkelingen zijn van invloed op de geraamde investerings- en uitvoeringskosten.

Onder begeleiding van een gerenommeerde partij (Base Consultancy) zijn alle facetten opnieuw tegen het licht gehouden. We hebben kritisch gekeken naar alle werkzaamheden, de maatregelen en de kosten. Hierbij gold de eerdere keuze voor scenario 3 als leidraad, evenals het behoud van de DUMAVA-subsidie. Ook de herinrichting van het pand is ingevoegd in de nieuwe berekeningen. Het gelijktijdig uitvoeren van zowel de verduurzaming, het groot onderhoud en de herinrichting van het Midden-Hollandhuis zorgt voor efficiency in de uitvoering en voorkomt dubbele kosten (werk met werk maken).

Rekening houdend met prijsstijgingen, nieuwe inzichten, aanpassingen en ook de uitbreiding van de scope door de herinrichting van het Midden-Hollandhuis te combineren met de verduurzaming en het groot onderhoud, leggen wij u nu een aangepast en compleet financieel voorstel voor.

Herinrichting Midden-Hollandhuis

De kantooromgeving wordt heringericht om beter aan te sluiten bij de huidige manier van werken. In de kantoorruimte worden belcellen en kleine vergaderruimtes toegevoegd, zodat medewerkers meer mogelijkheden krijgen voor geconcentreerd werken, vertrouwelijke gesprekken en kleinschalig overleg.

Ook wordt het aantal (flexibele) vergaderruimtes opgehoogd. Bijkomend voordeel hiervan is dat deze verhuurd kunnen worden, wanneer ze niet in gebruik zijn. Omgevingsdienst Nederland (ODNL) huurt nu al beperkt vergaderruimtes van de ODMH voor cursussen/opleidingen. Zij geven aan hiervan vaker en meer gebruik te willen maken vanwege de centrale ligging en de goede bereikbaarheid. De extra capaciteit komt ook voor verhuur aan onze opdrachtgevers beschikbaar.

Aanpassingen plan verduurzaming en groot onderhoud

Aan Base Consultancy is gevraagd de in 2025 opgestelde financiële raming opnieuw kritisch te toetsen. Uit deze herbeoordeling is gebleken dat de kosten voor het groot onderhoud, de verduurzaming en de herinrichting van het Midden-Hollandhuis aanzienlijk hoger uitvallen dan eerder voorzien. Dit wordt met name veroorzaakt door prijsstijgingen als gevolg van internationale ontwikkelingen, schaarste aan materialen en grondstoffen en de daaruit voortvloeiende inflatoire effecten.

Naar aanleiding van de geconstateerde kostenstijgingen hebben wij de projectplannen integraal herijkt. Daarbij is nadrukkelijk beoordeeld op welke wijze de plannen kunnen worden geoptimaliseerd, zonder afbreuk te doen aan de vastgestelde doelstellingen en de voorwaarden die zijn verbonden aan de DUMAVA-subsidie.

De actualisering van prijzen, nieuwe inzichten en wijzigingen in de voorgenomen maatregelen hebben geleid tot een herzien financieel kader. Daarbij is kritisch gekeken naar mogelijkheden om kosten te beperken, zonder afbreuk te doen aan de beoogde resultaten. De grootste besparing is gevonden in het behoud van de bestaande aluminium kozijnen die in een deel van het pand al zijn toegepast. Ook kiezen we voor ramen zonder bewegende delen; dit maakt de wel nieuw te plaatsen kozijnen fors goedkoper in aanschaf en onderhoud. De jaarlijkse energiekosten worden verlaagd door toepassing van automatische zonnewering; dit verhoogt de eenmalige investering beperkt, maar verlaagt de energiekosten én verhoogt het comfort.

Wijziging DUMAVA-subsidie

In het eerste voorstel van juni 2025 hadden we een raming voor de DUMAVA-subsidie opgenomen van € 388.365. Bij de aanvraag bleek dit een te voorzichtige inschatting, want we kregen een subsidiebedrag van € 978.162 toegewezen.

De voorgenomen aanpassingen aan het plan hebben effect op de hoogte van de DUMAVA-subsidie. Ook de te subsidiëren maatregelen zijn in de Subsidieregeling duurzaam maatschappelijk vastgoed (in ons voordeel) aangepast. Vanwege de aanpassingen hebben we een gewijzigde subsidieaanvraag ingediend bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Onze verwachting is dat de nieuw toegekende subsidie hoger zal zijn dan het eerder toegekende bedrag. In dit voorstel hebben we voorzichtigheidshalve nog geen rekening gehouden met een hoger bedrag.

Meerjaren onderhoudsplan

Eind 2024 is het huidige meerjaren onderhoudsplan (MJOP) opgesteld, waarbij al rekening gehouden werd met het uitvoeren van scenario 3 voor de verduurzaming. In het vierde kwartaal van dit jaar zal dit onderhoudsplan geactualiseerd worden aan de hand van de huidige investerings- en verbouwingsplannen. Onbekend is nog of dit tot hogere of juist lagere kosten zal leiden. In dit voorstel zijn we uitgegaan van het huidige onderhoudsplan met een forse indexering van in totaal 25% en een extra aanvulling voor de onderhoudslasten van de warmtepompinstallatie van € 50.000 per jaar.

Geactualiseerd investeringsvoorstel en financiële consequenties

Gebaseerd op de actuele plannen zijn de financiële gevolgen in beeld gebracht. Het investeringsvoorstel ziet er als volgt uit:

Investering Verduurzaming en groot onderhoud	€ 3.660.000
Investering Herinrichting	€ 1.347.000
Bruto investering	€ 5.007.000
DUMAVA-subsidie	€ 978.000
Netto investering	€ 4.029.000

De totale investeringslasten zullen na aftrek van de DUMAVA-subsidie ruim € 4 miljoen bedragen. Deze investeringslasten zullen vanaf 2028 afgeschreven gaan worden. Voor de diverse onderdelen gelden de afschrijvingstermijnen, zoals deze zijn vastgelegd in de Financiële verordening 2025. Deze variëren van 10 tot 25 jaar.

De plannen rondom het Midden-Hollandhuis zorgen voor de volgende wijzigingen in de kosten en opbrengsten:

- Lagere energielasten
- Hogere onderhoudskosten (door de warmtepompinstallatie)
- Nieuwe afschrijvingslasten vanaf 2028
- Rentederving door lager banksaldo
- Opbrengsten verhuur vergaderzalen

Ook zijn er de komende jaren wijziging in de kosten die niet direct gerelateerd zijn aan de investeringen, maar die wel effect hebben op het totale kostenplaatje. Dit betreft de volgende wijzigingen:

- Afschrijvingslasten van de verbouwing in 2014/2015 vallen weg met ingang van 2034
- Rentelasten voor de hypothecaire lening dalen snel en vallen geheel weg vanaf 2034, wanneer de lening volledig afgelost is.

Voor de investeringen zal geen lening afgesloten hoeven worden. Een liquiditeitsanalyse heeft aangetoond dat de beoogde investeringen uit eigen, lopende middelen kan worden gefinancierd.

Onderstaande tabel toont het verloop van de baten en lasten van dit investeringsvoorstel door de jaren heen (alle bedragen x € 1.000).

Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
Energielasten	122	122	122	97	97	97	97	97	97	97	97	97
Onderhoud	141	141	141	196	196	196	196	196	196	196	196	196
Afschrijvingslasten	319	244	244	452	452	446	449	454	455	426	382	361
Verhuur vergaderzalen	-	-	-	-40	-40	-40	-40	-40	-40	-40	-40	-40
Rente hypotheek	74	67	59	50	42	33	24	15	5	-	-	-
Rentederving	-	-	40	81	81	81	81	81	81	81	81	81
Totaal	657	574	606	836	828	812	806	803	793	760	716	695

Samenvattend zullen de huisvestingslasten in de jaren 2028 tot en met 2032 stijgen met gemiddeld € 160.000 ten opzichte van het laatste hele boekjaar (2025). Daarna dalen de extra kosten naar ongeveer € 100.000 in 2034 en naar ongeveer € 50.000 vanaf 2035.

Bij de financiële doorrekening is uitgegaan van voorzichtige aannames ten aanzien van het MJOP en de DUMAVA-subsidie. Mocht de werkelijkheid afwijken van deze aannames, dan zullen wij het algemeen bestuur een geactualiseerd voorstel aanbieden.

Samenvatting

De klimaatinstallaties van het Midden-Hollandhuis zijn sterk verouderd en al enkele jaren afgeschreven. Vervanging is noodzakelijk vanwege wettelijke verplichtingen en het afnemende comfort in de zomer. Daarnaast is herinrichting nodig om het pand aan te laten sluiten op de huidige manier van werken. Door verduurzaming, groot onderhoud en herinrichting integraal uit te voeren, worden aanzienlijke efficiencyvoordelen gerealiseerd. Het algemeen bestuur heeft in juni 2025 gekozen voor scenario 3, waarmee het gebouw gasloos, toekomstbestendig en comfortabeler wordt, voldoet aan wet- en regelgeving en kan worden gekoeld met een volledig elektrische warmtepomp.

Na een herijking van het project zijn de plannen en kosten opnieuw beoordeeld. Door prijsstijgingen, inflatie en schaarste aan materialen vallen de investeringskosten hoger uit dan eerder geraamd. Tegelijkertijd is de scope uitgebreid met de herinrichting van het gebouw, waaronder extra vergaderruimtes, belcellen en flexibele werkplekken. Dit sluit beter aan bij de huidige werkwijze en biedt mogelijkheden voor verhuur van vergaderruimtes. Het gecombineerd uitvoeren van alle wijzigingen levert efficiencyvoordelen op (werk met werk maken).

Om kosten te beperken zijn diverse optimalisaties doorgevoerd, zoals het behouden van bestaande aluminium kozijnen en het toepassen van automatische zonwering. Daarnaast is de DUMAVA-subsidie aanzienlijk hoger uitgevallen dan eerder verwacht: € 978.162. Mogelijk wordt dit bedrag na herziening nog hoger. Na aftrek van de subsidie bedragen de netto investeringen ruim € 4 miljoen. De investering kan volledig uit eigen middelen worden gefinancierd. De huisvestingslasten nemen tussen 2028 en 2033 naar verwachting toe met gemiddeld circa € 160.000 per jaar, dalen daarna geleidelijk en zijn vanaf 2035 ongeveer € 50.000 hoger dan nu.

AB-vergadering: 15 oktober 2026		Agendapunt: 8
Onderwerp: Nota Vergunningverlening, Toezicht, Handhaving en Advisering (VTHA) 2027-2030		
Portefeuillehouder: Jan Leendert van den Heuvel	Openbaar: ☒ ja / ☐ nee	Bijlage(n): 3 (Nota VTHA 2027-2030, Concept-collegevoorstel, Concept-raadsinformatiebrief)
Samenvatting: De huidige Nota VTH ODMH loopt eind 2026 af. Voor de periode 2027-2030 is daarom een nieuwe regionale Nota Vergunningverlening, Toezicht, Handhaving en Advisering (VTHA) opgesteld. De nota vormt het regionale beleidskader voor de uitvoering van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering binnen het werkgebied van de Omgevingsdienst Midden-Holland voor de periode 2027-2030. De nota is opgesteld in samenwerking met de deelnemende gemeenten, de provincie Zuid-Holland en diverse ketenpartners. De nota is opgesteld conform de landelijke <i>Handreiking regionale beleidscyclus</i>, die is ontwikkeld in het kader van het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel (IBP VTH). Uitgangspunt daarbij is dat omgevingsanalyse, risicoanalyse, prioritering, uitvoering en evaluatie in één samenhangende beleidscyclus met elkaar worden verbonden. Bij de voorbereiding van de nota is gebruikgemaakt van een omgevingsanalyse waarin ontwikkelingen, risico's en maatschappelijke opgaven binnen de regio in beeld zijn gebracht. De resultaten hiervan zijn vertaald naar negen focusonderwerpen die richting geven aan de inzet van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering in de periode 2027-2030. Deze focusonderwerpen zijn eerder aan het algemeen bestuur voorgelegd. Het algemeen bestuur heeft ingestemd met deze onderwerpen als richtinggevend kader voor de verdere uitwerking van de nota. Daarnaast zijn de deelnemende gemeenten en de provincie betrokken via een ambtelijke klankbordgroep. Ook zijn diverse ketenpartners geraadpleegd, waaronder de Veiligheidsregio, GGD, waterschappen, politie, het Openbaar Ministerie en de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). De nota bevat een aantal belangrijke ontwikkelingen ten opzichte van de voorgaande beleidsperiode: • advisering is expliciet onderdeel geworden van het beleidskader (VTHA); • toepassing van een vernieuwde risicomethodiek voor een transparante en onderbouwde prioritering van werkzaamheden; • vaststelling van negen regionale focusonderwerpen; • opname van doelen en indicatoren voor monitoring en evaluatie; • verdere ontwikkeling van informatiegestuurd en datagedreven werken; De regionale focusonderwerpen geven richting aan de uitvoering, maar vormen slechts een deel van de werkzaamheden van de ODMH. De uitvoering van de reguliere VTHA-taken voor inwoners, bedrijven, gemeenten en provincie blijft de basis van het werk van de ODMH.		

Financiële consequenties:

De benodigde middelen voor de uitvoering van de VTHA-taken zijn opgenomen in de Programmabegroting ODMH 2027–2030. De financiële consequenties van deze nota passen binnen de vastgestelde begrotingskaders.

Voorgestelde beslissing:

Het algemeen bestuur wordt voorgesteld om:

1. in te stemmen met de inhoud van de Nota VTHA 2027-2030;
2. in te stemmen met het bijgevoegde concept-collegevoorstel en de concept-raadsinformatiebrief;
3. in te stemmen met aanbidding van de Nota VTHA 2027-2030, het concept-collegevoorstel en de concept-raadsinformatiebrief aan de colleges van de deelnemende gemeenten en provincie ter vaststelling.

Verdere procedure / Communicatie over besluit:

De nota wordt aangeboden aan de colleges van de deelnemende gemeenten en de provincie ter vaststelling en bekendmaking. Ten behoeve van deze besluitvorming zijn een concept-collegevoorstel en een concept-raadsinformatiebrief opgesteld.

Verplicht publiceren in GR blad: ☐ ja / ☒ nee: publicatie in gemeentebladen en provinciaal blad
In ieder geval alle verordeningen, regelingen en besluiten.

Nota vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering ODMH 2027-2030

Samen werken aan een veilige, leefbare,
gezonde en duurzame leefomgeving

Alphen aan den Rijn

Gemeente

Bodegraven-Reeuwijk

Gemeente
Gouda

gemeente
Krimpenerwaard

GEMEENTE
WADDINXVEEN

gemeente
Zuidplas

provincie
Zuid-Holland

Productnummer	383076
Omschrijving	Regionale Nota VTHA ODMH 2027-2030
Status	Definitief
Datum	15 oktober 2026
Opdrachtgever	Algemeen bestuur
Opgesteld door	Werkgroep Nota VTHA

Inhoudsopgave

1. Doel van deze nota.....	4	15. Bijlagen.....	63
2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen.....	6	15.1 Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering.....	64
3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's.....	9	15.2 Bijlage 2 - Evaluatie Nota VTH ODMH 2023-2026.....	66
4. Strategische doelen en keuzes voor VTHA.....	18	15.3 Bijlage 3 - Mba's op vaste locatie die meer dan 10 keer voorkomen (mei 2026).....	70
5. Samenwerking.....	21	15.4 Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen.....	71
6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus.....	24	15.5 Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven.....	80
7. Professionele uitvoering, kwaliteit en datagedreven werken.....	28	15.6 Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemtaken.....	82
8. Toezicht en handhaving.....	31	15.7 Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht.....	83
9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten.....	37	15.8 Bijlage 8 - Vormen van toezicht.....	86
10. Advisering.....	42	15.9 Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie.....	89
11. Uitvoering VTHA - domein milieu.....	46	15.10 Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten.....	92
12. Uitvoering VTHA - domein bodem.....	51	15.11 Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb).....	95
13. Uitvoering VTHA - domein BWT.....	54	15.12 Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT.....	99
14. Slotbeschouwing en vooruitblik.....	61	15.13 Bijlage 13 - Richtlijn dwangsombedragen BWT.....	100
		15.14 Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek.....	102

Leeswijzer

Dit document is interactief opgebouwd. Na deze leeswijzer volgen de inhoudelijke hoofdstukken en vervolgens de bijlagen. Via de inhoudsopgave kunt u direct naar een hoofdstuk of bijlage navigeren. Dit kan ook op pagina's waar aan de linkerzijde een snelkeuzemenu staat. Als u zich in de bijlagen bevindt, kunt u via het menu ook naar een andere bijlage gaan. De roze markering in het menu geeft aan in welk hoofdstuk of in welke bijlage u zich op dat moment bevindt. Daarnaast zijn op verschillende plaatsen in de tekst hyperlinks opgenomen die u naar relevante informatie leiden. Voor mensen met een visuele beperking is dit document zo toegankelijk mogelijk opgesteld. Bijlagen 10, 11, 13 en 14 zijn echter zeer complex. Voor de officiële teksten verwijzen wij u naar www.officielebekendmakingen.nl. Heeft u suggesties voor verbetering van dit document? Dan horen wij dat graag via communicatie@odmh.nl.

1. Doel van deze nota

INHOUDSOPGAVE

1. Doel van deze nota

2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen

3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's

4. Strategische doelen en keuzes voor VTHA

5. Samenwerking

6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus

7. Professionele uitvoering en datagedreven werken

8. Toezicht en handhaving

9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten

10. Advisering

11. Uitvoering VTHA domein milieu

12. Uitvoering VTHA domein bodem

13. Uitvoering VTHA domein BWT

14. Slotbeschouwing en vooruitblik

15. Bijlagen

In deze nota leest u hoe de Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH) samen met de gemeenten Alphen aan den Rijn, Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas, de provincie Zuid-Holland én de ketenpartners werkt aan vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering (VTHA) binnen de fysieke leefomgeving. Ons gezamenlijke doel is een veilige, leefbare, gezonde en duurzame leefomgeving.

Wat willen we bereiken met deze nota?
Met deze nota:

- geven we richting aan wat we belangrijk vinden in onze regio en welke doelen we nastreven bij de uitvoering van VTHA-taken;
- maken we keuzes en prioriteiten inzichtelijk, omdat we niet overal tegelijk kunnen zijn;
- borgen we dat regels voor inwoners, bedrijven en instellingen eenduidig en eerlijk worden toegepast;
- voldoen we aan de wettelijke verplichting om als regio één gezamenlijke uitvoerings- en handhavingstrategie vast te stellen.

Deze nota beschrijft zowel de strategische keuzes als de praktische uitvoering. In [bijlage 1](#) vindt u hierover meer informatie.

Reikwijdte en geldigheid van de nota

De ODMH voert in mandaat zowel wettelijk verplichte taken uit als aanvullende taken die door gemeenten en de provincie zijn opgedragen. Deze

nota heeft uitsluitend betrekking op de uitvoering van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering (VTHA) door de ODMH namens de gemeenten en – voor een beperkt deel – de provincie binnen de volgende domeinen:

- Milieu
- Bodem (gemeentelijke taken)
- Bouwen en wonen

Deze domeinen sluiten aan bij de wettelijke VTHA-taken van de ODMH. De verschillen in risico's, maatschappelijke effecten en wettelijke kaders vragen per domein om een eigen afweging van prioriteiten en inzet.

Deze nota geldt voor de periode 2027–2030. Naast deze nota kunnen aanvullende beleidsregels of nota's van het bevoegd gezag van toepassing zijn. Voor een deel van de provinciale taken, zoals zwemwater en de bodemtaken, geldt dat deze zijn uitgewerkt in afzonderlijke provinciale

beleidsdocumenten, zoals de provinciale Nota VTH 2023–2027. Deze onderwerpen zijn daarom niet in deze nota opgenomen.

Taken die niet aan de ODMH zijn overgedragen, vallen onder de eigen strategie en beleidsvorming van de gemeenten en de provincie.

Ontwikkelingen en dynamiek

De fysieke leefomgeving verandert voortdurend. Nieuwe wettelijke verplichtingen, technologische innovaties, maatschappelijke ontwikkelingen en regionale beleidskeuzes zullen de komende jaren invloed hebben op de uitvoering van VTHA-taken. Deze nota biedt richting voor de periode 2027–2030, maar vraagt tegelijkertijd om wendbaarheid vanwege deze voortdurende dynamiek.

Wij volgen de uitvoering en effecten van dit beleid via de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's en bijbehorende rapportages. Wanneer nieuwe risico's ontstaan of inzichten veranderen, kan het nodig zijn prioriteiten of werkwijzen bij te stellen. Eventuele aanpassingen worden afgestemd met de deelnemers en verwerkt in de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's.

2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

In voorbereiding op deze nieuwe nota is samen met de gemeenten en de provincie een evaluatie uitgevoerd van de Nota VTH ODMH 2023-2026. Doel van deze evaluatie was om te beoordelen in hoeverre het bestaande VTH-beleid effectief en doelmatig is geweest en om inzicht te krijgen in knelpunten en ontwikkelmogelijkheden. Daarbij is zowel gekeken naar de beleidsmatige keuzes als naar de praktische uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving.

De evaluatie laat zien dat het huidige VTH-beleid een solide basis heeft gelegd, met name op het gebied van samenwerking, integrale aanpak en professionele uitvoering. Tegelijkertijd zijn er duidelijke aandachtspunten en ontwikkelwensen zichtbaar die richting geven aan de vernieuwing van het beleid.

Belangrijkste bevindingen uit de evaluatie

Samenwerking en efficiëntie
In de afgelopen beleidsperiode zijn diverse samenwerkingen gestart om de uitvoering van VTH-taken efficiënter en kwalitatief sterker te maken. In aanloop naar en na de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn structurele afspraken gemaakt met ketenpartners, die periodiek worden geëvalueerd. Gezamenlijke controles en integrale aanpakken worden al toegepast en bieden kansen voor verdere uitbreiding.

Actieve deelname aan Omgevingstafels
De ODMH neemt actief deel aan Omgevingstafels en andere overlegstructuren en vervult daarin een proactieve adviesrol richting gemeenten en provincie. Alle partijen zien duidelijk dat dit meerwaarde heeft, zowel in de kwaliteit van besluitvorming als in de uitvoerbaarheid van plannen en regelgeving.

Ondermijning en milieucriminaliteit
Het thema ondermijning is nadrukkelijker op de agenda gekomen. Samen met gemeenten en ketenpartners worden integrale controles uitgevoerd. De aanpak van milieucriminaliteit binnen dit thema vraagt echter om verdere uitwerking, met name op het snijvlak van bestuursrecht en strafrecht.

Strafrechtelijke aanpak
De ODMH werkt volgens de Landelijke HandhavingsStrategie Omgevingsrecht

(LHSO). De inzet van strafrechtelijke middelen kan echter nog vaker en effectiever plaatsvinden. Op dit punt zijn al stappen gezet, maar verdere ontwikkeling en samenwerking in de strafrechtketen is gewenst.

Outcome gerichte doelen
De evaluatie laat zien dat het lastig is om vast te stellen in hoeverre het huidige beleid heeft geleid tot betere naleving of minder overlast. Het formuleren van doelen was vooral outputgericht. Er is behoefte aan meer outcome gerichte doelstellingen en indicatoren, zodat beter kan worden gestuurd op effect en maatschappelijke impact.

Datagedreven en informatiegestuurd werken
Het gericht opsporen van overtredingen is mogelijk door intensiever gebruik te maken van data en informatie. Goede datakwaliteit en representatieve gegevens zijn hierbij een randvoorwaarde. Datagedreven werken biedt kansen om risico's eerder te signaleren en toezicht effectiever in te zetten.

Bodem
Het onderwerp bodem is in de vorige nota slechts beperkt strategisch uitgewerkt. Er was met name aandacht voor prioritering en werkwijze bij specifieke bedrijfsactiviteiten (zoals

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

brijnlozingen en olieafscidders), maar een bredere strategische positionering van bodemthema's ontbreekt.

Landelijke context: rapport Van Aartsen en IBP VTH

Naast de uitkomsten van onze eigen evaluatie betrekken we ook de landelijke bevindingen uit het rapport van de Commissie Van Aartsen uit 2021 bij het opstellen van de nieuwe nota. In dit rapport wordt geconcludeerd dat de handhaving van milieuregels in Nederland tekortschiet door versnippering, beperkte capaciteit en onvoldoende samenhang tussen bestuursrechtelijke en strafrechtelijke aanpak. De commissie pleit onder meer voor scherpere prioritering, versterking van omgevingsdiensten, eenduidiger beleid en betere samenwerking binnen de handhavingsketen.

Naar aanleiding van dit rapport is het Interbestuurlijk Programma VTH (IBP VTH) gestart. Hierin hebben Rijk, provincies, gemeenten en omgevingsdiensten afspraken gemaakt over versterking van de VTH-milieu uitvoering. Belangrijke elementen daarin zijn risicogericht en programmatisch werken, duidelijke strategische keuzes op basis van een omgevingsanalyse, versterking van kennis en capaciteit, betere data-uitwisseling en meer sturing op effect (outcome).

Ontwikkelwensen voor de nieuwe Nota VTHA ODMH

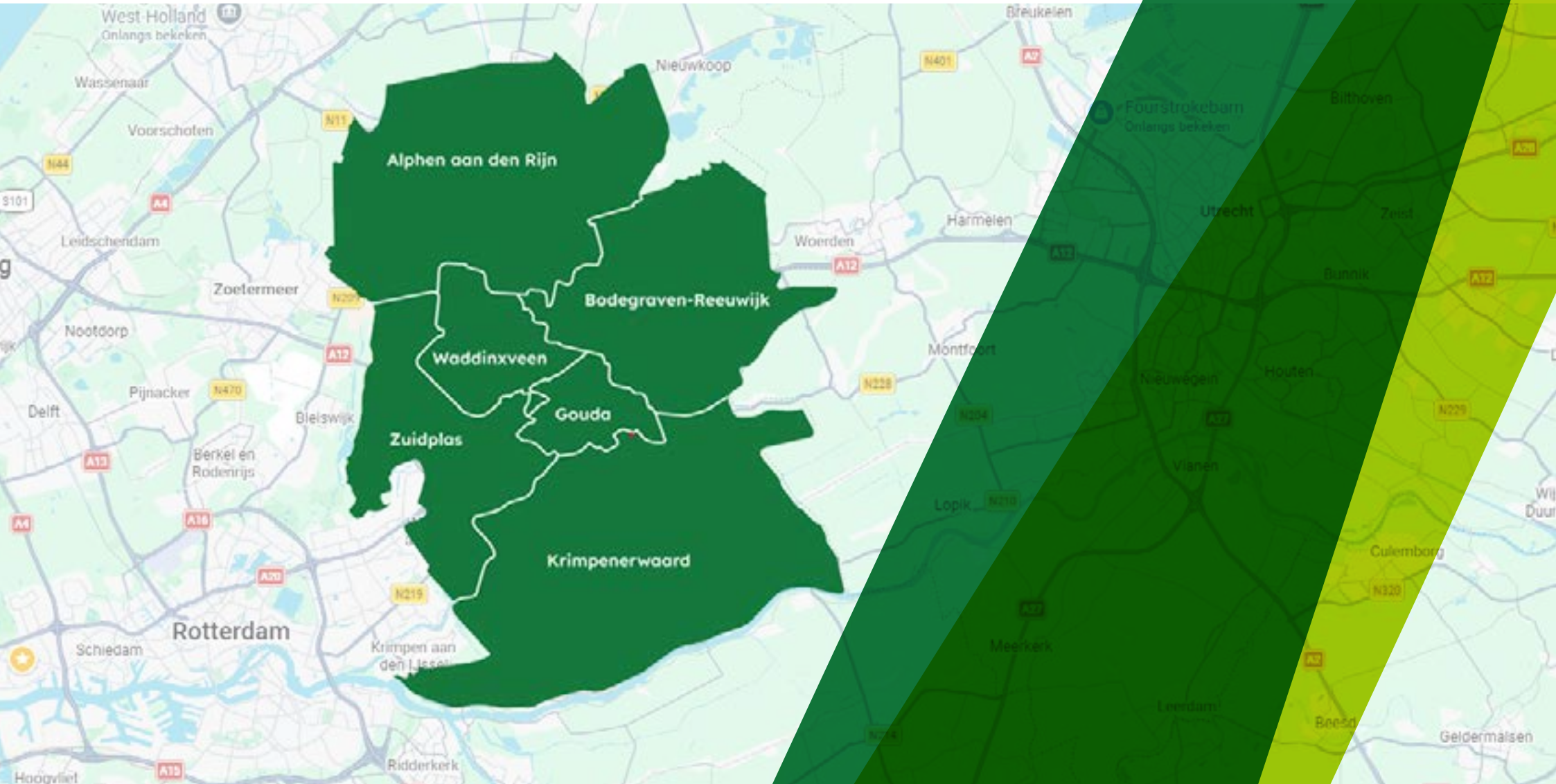
De evaluatie van de vorige nota, in combinatie met de landelijke ontwikkelingen, leidt tot een aantal duidelijke ontwikkelwensen voor de Nota VTHA ODMH 2027-2030:

- het expliciet formuleren van strategische keuzes en focusonderwerpen;
- het versterken van outcome gericht werken en rapporteren;
- verdere ontwikkeling van datagedreven toezicht en handhaving;
- een stevigere strategische verankering van bodemthema's;
- versterking van de aanpak van ondermijning en milieucriminaliteit;
- verdere uitwerking van de samenwerking binnen de handhavingsketen;
- het positioneren van advisering als volwaardig onderdeel van de VTH keten, wat tot uitdrukking komt in de verbreding van VTH naar VTHA;
- het verankeren van nieuwe thema's in VTHA: energietransitie, klimaatadaptatie en circulaire economie.

Deze ontwikkelwensen zijn meegenomen bij het opstellen van de nieuwe Nota VTHA en vormen samen met de actuele omgevingsanalyse (hoofdstuk 3) de basis voor de nieuwe nota.

Een uitgebreid overzicht van de evaluatie van de Nota VTH ODMH 2023-2026 is opgenomen in [bijlage 2](#).

3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

Op basis van de kenmerken van het gebied, de aanwezige bedrijvigheid, de daarbij behorende milieudruk en risico's, en de maatschappelijke opgaven die hier spelen, kan worden bepaald waar de ODMH zijn inzet op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving het meest effectief moet richten.

De omgevingsanalyse in dit hoofdstuk vormt hiervoor de inhoudelijke basis. De analyse is opgebouwd vanuit de specifieke kenmerken van het gebied en verbindt deze met landelijke en regionale maatschappelijke opgaven. Daarbij is gekeken naar de aard van de (milieubelastende) activiteiten, bekende milieurisico's bij bedrijven, risico's in de bouwpraktijk en naar signalen uit toezicht en handhaving. Ook het klachtenpatroon in de regio is betrokken, omdat dit inzicht geeft in ervaren overlast en knelpunten in de leefomgeving.

Gebiedskenmerken

Werkgebied en demografie

De ODMH is actief in de gemeenten Alphen aan den Rijn, Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas. Daarnaast voert de ODMH ook zwemwatertaken uit in het hele grondgebied van de provincie Zuid-Holland. In het werkgebied van de ODMH wonen ongeveer 375.000 inwoners, met aanzienlijke verschillen in schaal en dynamiek tussen gemeenten.

Alphen aan den Rijn is met ongeveer 117.000 inwoners de grootste gemeente. De regio kent, mede door woningbouwopgaven, een blijvende bevolkingsgroei.

Fysieke leefomgeving en landschap

Het werkgebied maakt deel uit van het Groene Hart, een veenweidegebied midden in de Randstad, gekenmerkt door open polderlandschappen, historische lintbebouwing, agrarisch gebruik en natuur- en recreatiegebieden. In dit gebied bestaan industriële en agrarische bedrijvigheid, wonen, natuur en recreatie naast elkaar.

De regio kent een afwisseling van veenweidegebieden, stedelijke kernen en agrarische en glastuinbouwgebieden. Deze variatie vraagt om maatwerk in milieutoezicht en ruimtelijke advisering. In delen van het werkgebied liggen grondwaterbeschermingsgebieden, waar vanwege het belang voor de drinkwatervoorziening extra eisen gelden voor activiteiten zoals

bodemverstoringen, het gebruik van stoffen en bodemenergiesystemen.

Daarnaast bevinden zich in het werkgebied beschermde natuurgebieden, zoals Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Activiteiten in de nabijheid daarvan vereisen extra aandacht vanwege mogelijke effecten op natuurwaarden. Ook speelt bodemdaling, mede veroorzaakt door de veenbodem, een belangrijke rol bij vergunningverlening, toezicht en advisering.

Bedrijvigheid

De economische structuur van het ODMH werkgebied is divers. De aard en spreiding van de bedrijvigheid verschillen per gemeente, met onder meer industrie en transport, agrarische bedrijvigheid en boom- en sierteelt in Alphen aan den Rijn. Waddinxveen en Zuidplas kennen een sterke aanwezigheid van logistieke bedrijven en glastuinbouw, aangevuld met enkele grootschalige industriële activiteiten zoals slachterijen. In Bodegraven-Reeuwijk en de Krimpenerwaard ligt de nadruk vooral op agrarische bedrijvigheid, vaak in directe nabijheid van woningen en natuur, en zijn grote bedrijventerreinen en opslag van kaas aanwezig. In Gouda bevinden industriële activiteiten en horeca zich in of nabij de stedelijke woonomgeving.

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

Deze economische diversiteit leidt tot een breed palet aan milieuvraagstukken. Afhankelijk van type bedrijf en locatie spelen onder meer luchtkwaliteit, stikstofemissie, fijnstof, geluid en geuroverlast, lichthinder, verkeersdruk, afvalverwerking en het gebruik van bestrijdingsmiddelen een rol. Juist de combinatie van bedrijvigheid met wonen en recreatie vergroot in veel gebieden de kans op hinder en gezondheidsrisico's.

In totaal vinden op ruim 13.000 vaste locaties één of meer milieubelastende activiteiten plaats. In [bijlage 3](#) is een overzicht opgenomen van de milieubelastende activiteiten die meer dan tien keer in het werkgebied voorkomen. Daarnaast vinden verspreid door de regio regelmatig eenmalige of tijdelijke activiteiten plaats, zoals grondverzet, bodemsaneringen en het breken van puin. Tussen 1 januari 2024 en 1 januari 2026 is bijna 7 miljoen m³ grond of bagger toegepast, wat de omvang van deze activiteiten in de regio onderstreept.

Op het moment van schrijven van deze nota zijn 278 activiteiten vergunningplichtig voor het onderdeel milieu, waarvan 25 vallen onder de Richtlijn industriële emissies (IPPC). Deze bedrijven kennen een

verhoogd risicoprofiel door omvang, complexiteit en potentiële gevolgen voor mens en milieu.

Erfgoed en recreatie

Gouda heeft een rijke historische binnenstad met ruim 1.500 rijks- en gemeentelijke monumenten en een levendige horeca. Ook is in de regio waardevol (wereld) erfgoed aanwezig, zoals delen van de Romeinse Limes en de Hollandse Waterlinie. Daarnaast kent Schoonhoven een karakteristieke historische binnenstad met een sterke traditie in zilverambacht. Dit vraagt om een zorgvuldige balans tussen erfgoedbehoud en ruimtelijke ontwikkeling.

Recreatie speelt ook een belangrijke rol in de regio, te denken valt aan de Reeuwijkse Plassen, het Loetbos, Bentwoud, Gouwebos, 't Weegje/ Oostpolder, de Zegerplas en Rottemeren/Zevenhuizerplas.

Infrastructuur

De goede bereikbaarheid van de regio biedt economische kansen, maar stelt ook eisen aan milieubeheer en ruimtelijke ordening. De aanwezigheid van belangrijke infrastructuur, zoals de A12, A20, drukke spoorlijnen en de rivieren de Lek en de Hollandsche IJssel, zorgt voor verhoogde emissies en

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

geluidsoverlast. Daarnaast loopt in de regio een netwerk van ondergrondse buisleidingen voor transport van met name aardgas, in beperkte mate brandstof, en in de toekomst ook waterstof. Deze leidingen vragen aandacht in het ruimtelijk domein vanwege beschermingszones, risico's bij werkzaamheden en de toenemende drukte in de ondergrond.

Opgaven en ontwikkelingen

Het gebied staat voor grote opgaven op het gebied van woningbouw, klimaatverandering, bodemdaling, energietransitie en circulaire economie, evenals de reductie en beheersing van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) en de transitie van de landbouw.

De Regionale Energiestrategie (RES) voor Midden-Holland geeft hierbij richting aan de energietransitie en leidt tot ruimtelijke keuzes voor duurzame energie, met gevolgen voor vergunningverlening, toezicht en handhaving.

De groeiende vraag naar woningen leidt tot druk op de leefomgeving.

De naleving van energiebesparingsregels en de verduurzaming van gebouwen zijn belangrijke instrumenten in het behalen van klimaatdoelstellingen. Ook het toezicht op afvalstromen en het

stimuleren van een circulaire economie zijn van toenemend belang.

We zien daar ook risico's voor de leefbaarheid en de gezondheid, zoals op het gebied van de energietransitie. Het Midden-Holland gebied valt binnen de door de provincie voorgestelde locaties voor windmolenparken, wat slagschaduw en geluidshinder met zich mee kan brengen.

Bij het bouwen van gasloze woningen wordt vaak gekozen voor bodemenergiesystemen. Aan het begin van het tweede kwartaal van 2026 telt het ODMH-werkgebied bijna 6.000 gesloten bodemenergiesystemen en jaarlijks komen er honderden bij. Dat maakt de ondergrond steeds drukker, met kans op interferentie tussen systemen. Het is dus belangrijk dat aanleg en beheer goed geregeld zijn.

Door netcongestie ontstaat ook de behoefte aan nieuwe oplossingen voor energiedragers. Denk aan energieopslagsystemen, die veiligheidsrisico's met zich meebrengen. Het aantal bekende energieopslagsystemen is met 30 stuks in het tweede kwartaal van 2026 gering, maar duidelijk in ontwikkeling. Het gaat vooral om kleinschalige toepassingen, zoals batterijen bij bedrijven, utiliteitsgebouwen en zonne-energieprojecten, met daarnaast

enkele verkennende initiatieven voor buurt- en bedrijfsbatterijen. De meeste systemen liggen in de gemeenten Alphen aan den Rijn, Waddinxveen en Zuidplas. De ontwikkeling van energieopslagsystemen betekent dat risico's ook dichterbij woningen komen te liggen, denk aan de buurtbatterij, maar ook de thuisbatterij. Daarnaast verwachten we ook ontwikkelingen rond alternatieve energiedragers zoals waterstof uit elektrolyse. We zien zowel grootschalige initiatieven als leveranciers die dit op kleine schaal aanbieden, bijvoorbeeld waterstofopwekking via zonnepanelen voor consumenten.

Ook de regionale wateropgave vraagt steeds meer aandacht. Door bodemdaling, extreme neerslag en langere perioden van droogte staan waterveiligheid en zoetwaterbeschikbaarheid onder druk of treedt wateroverlast op. Dit vraagt om maatregelen om het watersysteem robuuster te maken. Dit heeft gevolgen voor ruimtelijke keuzes, vergunningverlening en toezicht.

Daarnaast spelen de provinciale natuurbeheerplannen (inclusief NNN-gebieden en Natura 2000-opgaven) een belangrijke rol. Deze plannen (naast ook nog andere wetgeving) stellen grenzen aan ontwikkelingen in en om natuurgebieden en vragen om

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

zorgvuldig afwegen van effecten op natuurkwaliteit, stikstofdepositie en biodiversiteit.

Verder is verbetering van de luchtkwaliteit een belangrijke maatschappelijke opgave. Gemeenten in de regio zijn aangesloten bij het Schone Lucht Akkoord (SLA), waarin wordt gestreefd naar een permanente gezondheidswinst door het verminderen van luchtverontreiniging. Dit vraagt om aandacht voor emissies door verkeer, industrie, landbouw en houtstook, en betekent dat toezicht en vergunningverlening hier steeds meer op zullen moeten inspelen. Het SLA vormt daarmee een belangrijke beleidsmatige randvoorwaarde voor keuzes in de fysieke leefomgeving.

Technologische trends

Naast deze maatschappelijke opgaven spelen ook technologische trends en ontwikkelingen een steeds grotere rol binnen de fysieke leefomgeving. Digitalisering en datagedreven werken winnen aan betekenis in vergunningverlening, toezicht en handhaving, onder meer door het gebruik van digitale meldingen en aanvragen, gegevenskoppelingen en analysetools. Daarnaast worden slimme meet- en monitoringsystemen

steeds vaker toegepast, bijvoorbeeld bij luchtkwaliteit, geluid en industriële processen, wat leidt tot nieuwe mogelijkheden voor signalering, maar ook tot vragen over interpretatie en opvolging van gegevens.

Ook in de bouw-, afval- en productiesector vinden technologische ontwikkelingen plaats, zoals innovatieve bouwmethoden, nieuwe materialen en circulaire verwerkingsprocessen. Deze ontwikkelingen kunnen bijdragen aan duurzaamheid, maar brengen tegelijkertijd veranderende risico's en toezichtsvraagstukken met zich mee, bijvoorbeeld waar het gaat om veiligheid, brandveiligheidsrisico's, emissies of de afbakening tussen afval en grondstof. De opkomst van nieuwe technologieën vraagt om blijvende aandacht voor kennisontwikkeling en een mogelijk andere inrichting van toezicht en handhaving.

Gebiedsontwikkelingen

Ook zijn er in de regio enkele concrete lokale gebiedsontwikkelingen die de komende jaren een bovengemiddelde inzet van de ODMH vragen. Bouwen is veelal een speerpunt in de gemeenten.

Zo noemen we bijvoorbeeld de bouw van het volledig nieuwe dorp

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

Cortelande, behorend bij de gemeente Zuidplas. Deze gebiedsontwikkeling brengt omvangrijke werkzaamheden met zich mee, zoals grootschalige voorbelasting en aanzienlijke grondverzetstromen. Dit vergroot de noodzaak om toe te zien, en waar nodig te handhaven, op het gebruik van schone, niet-verontreinigde grond, om risico's voor bodem en grondwater te voorkomen. Daarnaast vraagt de ontwikkeling om een groot aantal vergunningen en meldingen voor bouw, milieu en bodemactiviteiten. Daarmee vormt Cortelande de komende jaren een belangrijk aandachtsgebied voor zowel vergunningverlening als risicogericht toezicht. Ook andere grote woningbouwlocaties in de regio, zoals de Gnephoek in Alphen aan den Rijn en vergelijkbare uitbreidingsgebieden, brengen vergelijkbare uitdagingen met zich mee. Zij zorgen voor extra druk op de bodem, de ondergrond, waterhuishouding en infrastructuur, en vragen om tijdige afstemming tussen gemeenten, waterschappen en de ODMH. Deze projecten leiden tot een toename in het aantal aanvragen, meldingen en toezichtmomenten, en vormen samen een structurele VTH-opgave voor de komende jaren.

Risico's en naleving
Risico's domein milieu
Industriële activiteiten brengen

diverse risico's met zich mee voor mens en milieu, waaronder emissies van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS). In sectoren zoals de chemische industrie, metaalproductenindustrie en scheepswerven is het gebruik van ZZS aantoonbaar aanwezig bij het merendeel van de bedrijven, wat deze sectoren tot belangrijke risicodragers maakt (ca. 350 bedrijven).

In delen van het werkgebied spelen daarnaast luchtkwaliteit, fijnstof, geur- en geluidsoverlast een belangrijke rol. Langdurige blootstelling aan geluid en geur kan leiden tot gezondheidsklachten en een aantasting van het woon- en leefklimaat.

Ook de opslag van gevaarlijke stoffen en de aanwezigheid van propaantanks in het buitengebied vormen relevante risico's, op het gebied van veiligheid.

Daarnaast vraagt de waterkwaliteit blijvende aandacht, onder meer vanuit de opgaven die voortvloeien uit de Kaderrichtlijn Water (KRW). Tegelijkertijd blijft ook bodemverontreiniging een belangrijk aandachtspunt. De aanwezigheid van historische verontreinigingen en de bodemdaling in het gebied vragen om blijvende aandacht voor bodemkwaliteit en -beheer. De hiervoor beschreven activiteiten en

risico's hebben niet alleen gevolgen voor de veiligheid, maar beïnvloeden ook de leefbaarheid en gezondheid in de omgeving.

Risico's domein bodem
Binnen deze bredere milieupgaven neemt de bodem een centrale plaats in. De bodem vormt de basis van onze leefomgeving en infrastructuur, en is essentieel voor landbouw en natuur. Aantasting van de bodemkwaliteit kan leiden tot humane en ecologische risico's en tot verslechtering van grond- en oppervlaktewaterwaterkwaliteit. Naast klassieke verontreiniging met schadelijke stoffen gaat tegenwoordig ook aandacht uit naar de vitaliteit en veerkracht van de bodem. Belangrijke risico's zijn chemische, fysische of intrinsieke verslechtering van de bodem, grondwaterverontreiniging en illegale vermenging van grond met verschillende kwaliteitsklassen of afvalstoffen.

Door de bodemgesteldheid en het intensieve gebruik van de bodem in de regio vindt relatief veel grondverzet en hergebruik van grond plaats. Historisch bodemgebruik en het toepassen van (licht) verontreinigde grond hebben ertoe geleid dat de bodem op sommige locaties verhoogde gehalten aan verontreinigende stoffen bevat. Met name lood vormt daarbij een aandachtspunt. Daarnaast vragen

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

ook opkomende aandachtspunten, zoals PFAS-verontreinigingen en het toepassen van bouwstoffen, waaronder staalslakken, om extra aandacht vanwege mogelijke risico's voor de bodem- en waterkwaliteit.

Daarnaast brengt de verschuiving van het bevoegd gezag onder de Omgevingswet — waarbij besluiten en toezicht hierop vaker bij gemeenten is komen te liggen — een overgangsrisico met zich mee. Onduidelijkheden in nieuwe verantwoordelijkheden en uiteenlopende lokale keuzes kunnen invloed hebben op de kwaliteit en uitvoering van bodemactiviteiten.

Risico's domein bouw- en woningtoezicht
Binnen de fysieke leefomgeving hebben ook bouwactiviteiten invloed op veiligheid, leefbaarheid en gezondheid. De constructieve veiligheid van complexe bouwwerken en de brandveiligheid van wooncomplexen en publieksgebouwen blijven belangrijke aandachtspunten. Daarnaast ondermijnen illegale bouw, bewoning en strijdig gebruik de ruimtelijke ordening en leefbaarheid. Bij sloop- en renovatieprojecten is tot slot zorgvuldige verwijdering van asbest van groot belang om risico's voor mens en milieu te voorkomen.

De groeiende inzet van energiezuinig bouwen en het gebruik van hergebruikte en biobased bouwmaterialen brengt daarnaast nieuwe aandachtspunten met zich mee voor toezicht en handhaving, onder meer op het gebied van brandveiligheid, kwaliteit en toepasbaarheid van materialen.

Met de invoering van de Omgevingswet en het nieuwe stelsel van kwaliteitsborging verschuiven bevoegdheden en verantwoordelijkheden bij bouwactiviteiten. Gemeenten krijgen andere rollen in toezicht, maar blijven wel verantwoordelijk voor de handhaving, terwijl onafhankelijke kwaliteitsborgers verantwoordelijk worden voor bepaalde toetsingen. Deze overgang brengt risico's met zich mee, zoals een verslechterde informatiepositie tijdens de bouw voor gemeenten, onduidelijkheden in taakverdeling en verschillende interpretaties van normering. Dit kan gevolgen hebben voor de eenduidigheid en kwaliteit van bouwtoezicht en veiligheidsborging in de regio.

Signalen uit de praktijk: overtredingen en klachten
Waar de voorgaande paragrafen de risico's en opgaven beschrijven op basis van gebiedskenmerken,

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

ontwikkelingen en beleid, geven signalen uit toezicht en klachten inzicht in wat zich in de praktijk voordoet. Binnen het domein bouw en woningtoezicht zijn in de periode voor de voorgaande nota (2023-2026) met name overtredingen vastgesteld op het gebied van (brand) veiligheid, zoals het blokkeren van vluchtroutes of het ontbreken van veiligheidsvoorzieningen. Ook bouwen zonder vereiste omgevingsvergunning en strijdig gebruik van gronden en bouwwerken, waaronder illegale kamerbewoning en bewoning van bedrijfspanden, komen regelmatig voor. In het bodemdomein betreft het vooral het niet, onjuist of te laat melden van bodemactiviteiten en het toepassen van grond met een verkeerde kwaliteitsklasse. Binnen het milieudomein worden met name overtredingen geconstateerd bij keuring en onderhoud van installaties.

In dezelfde periode zijn ongeveer 5.000 klachten ontvangen. Deze hebben vooral betrekking op geluidsoverlast (industrie en horeca/recreatie), geurhinder (industrie, agrarisch en houtstook) en (illegale) bouwwerken of objecten. Dit laat zien dat inwoners overlast actief melden en hoge eisen stellen aan de kwaliteit en bescherming van hun woon- en leefomgeving, wat de noodzaak onderstreept van zichtbaar toezicht.

Ondermijning en naleving
Binnen de afval-, grond- en bouwsector doen zich vormen van (milieu)criminaliteit en ondermijning voor die de integriteit van het stelsel aantasten. Niet-naleving van vergunningvoorschriften belemmert een veilige en rechtvaardige leefomgeving. Dat geldt ook voor drugsproductie, het dumpen van afval en andere criminele activiteiten.

Vooral de afval- en grondsector is gevoelig voor fraude, zoals het illegaal vermengen of verkeerd registreren van afval- of grondstromen, illegale lozingen, of ontgrondingen waarbij bovengrond van goede kwaliteit wordt vervangen door grond van mindere kwaliteit. Deze stromen zijn vaak complex en grensoverschrijdend, waardoor toezicht op één locatie onvoldoende is. Misstanden kunnen grote milieugevolgen hebben, zoals bodem- en waterverontreiniging of emissies van gevaarlijke stoffen.

Daarnaast zien we dat het begrip ‘circulaire economie’ soms wordt misbruikt om ongewenste afvalverwerking te verhullen, bijvoorbeeld door afval als herbruikbare grondstof te presenteren. Dit vraagt om extra alertheid in vergunningverlening en toezicht.

Samenvattende probleem en risicoduiding

De omgevingsanalyse leidt tot de volgende probleem- en risicoduiding:

- een gebied met hoge ruimtelijke druk door woningbouw, infrastructuur en energietransitie;
- een kwetsbaar bodemsysteem door bodemdaling, klimaatverandering en de aanwezigheid van drinkwaterwinningen;
- de aanwezigheid van milieubelastende bedrijvigheid en complexe ketens, vaak in directe nabijheid van wonen, natuur en recreatie;
- gezondheids- en veiligheidsrisico's op het gebied van luchtkwaliteit, geluid, geur en gevaarlijke stoffen;
- transitieopgaven in het landelijk gebied, waaronder veranderingen in de landbouw, natuurherstel, waterbeheer en stikstofreductie, met bijbehorende risico's voor ruimtelijke afwegingen en naleving;
- ingrijpende systeemveranderingen door de Omgevingswet, de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen en verschuiving van bevoegdheden;
- nalevingsrisico's en ondermijning, met name binnen afval- en grondstromen;
- duidelijke en terugkerende signalen uit klachten en toezicht.

Deze probleem- en risicoduiding vormt de basis voor de prioritering en

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

uitvoeringsstrategie in de volgende hoofdstukken. Op basis van deze inzichten kan worden bepaald waar de inzet van vergunningverlening, toezicht en handhaving het meest nodig is. Daarbij is een gebiedsgerichte en risicogestuurde benadering essentieel.

Verantwoording van de omgevingsanalyse

Deze omgevingsanalyse is opgesteld met de Omgevingswet als vertrekpunt en maakt gebruik van een DESTEP benadering voor de duiding van de macro omgeving. De opgaven zijn niet alleen gedestilleerd uit de provinciale en gemeentelijke omgevingsvisies, maar ook uit diverse landelijke bronnen, waaronder de OntwerpNota Ruimte van het Rijk, de Balans van de Leefomgeving 2025 van het Planbureau voor de Leefomgeving, de Omgevingsanalyse en Meerjarenstrategie van de Inspectie Leefomgeving en Transport, en het rapport Industrie en omwonenden van de Onderzoeksraad voor de Veiligheid. De opgaven op het gebied van milieucriminaliteit en ondermijning zijn gebaseerd op de aanbevelingen uit het rapport van de Commissie Van Aartsen, waarin wordt geadviseerd de afstemming tussen bestuursrecht en strafrecht te versterken.

Naast documentonderzoek zijn medewerkers van de deelnemende gemeenten en de provincie Zuid-Holland betrokken bij het opstellen van deze analyse. Daarnaast zijn medewerkers van de ODMH en van een aantal ketenpartners geïnterviewd, waaronder de Veiligheidsregio, de GGD en de waterschappen. Zij hebben vanuit hun deskundigheid waardevolle input geleverd over de onderwerpen die aandacht behoeven de komende jaren. Deze combinatie van beleidsbronnen, praktijkkennis en regionale expertise vormt de basis voor de omgevingsanalyse en de daarop gebaseerde keuzes in deze nota.

4. Strategische doelen en keuzes voor VTHA

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

Van omgevingsanalyse naar strategische keuzes

De omgevingsanalyse in hoofdstuk 3 laat zien welke ontwikkelingen, risico's en opgaven in de regio spelen. Deze inzichten vormen de basis voor het bepalen van onze VTHA-doelen. Bij het stellen van deze doelen maken we steeds de verbinding met de taken die de ODMH op grond van de Omgevingswet moet uitvoeren, op het gebied van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering. Door de gesignaleerde opgaven te koppelen aan deze wettelijke taken, kunnen we gericht bepalen waar onze inzet het meest nodig en effectief is.

In dit hoofdstuk vertalen we de uitkomsten van de omgevingsanalyse daarom naar strategische doelen en inzet, zodat duidelijk wordt welke keuzes we maken en hoe deze aansluiten op onze uitvoeringstaken binnen de fysieke leefomgeving.

Strategische doelen voor de fysieke leefomgeving

In het bestaande beleid, zoals onder andere vastgelegd in de gemeentelijke en provinciale omgevingsvisies, staan vier hoofdthema's centraal voor de bescherming van de fysieke leefomgeving. Deze komen samen in het hoofddoel: het bevorderen van een veilige, leefbare, gezonde en duurzame leefomgeving. Dit doel vormt de kern

en richtinggevende basis van ons VTHA-beleid.

Vanuit dit hoofddoel hanteren wij het volgende strategisch VTHA-doel:

Het verminderen van risico's voor milieu, bodem en de bouwkundige veiligheid en daarmee bijdragen aan een veilige, leefbare, gezonde en duurzame fysieke leefomgeving door risicogericht en gebiedsgericht toezicht, zorgvuldige vergunningverlening en deskundig advies.

In Omgevingswet-terminologie: Het bevorderen van een veilige, leefbare, gezonde en duurzame fysieke leefomgeving door risico's voor milieu, bodem en bouwkundige veiligheid te beperken, via een integrale en risicogerichte inzet van de VTHA-instrumenten, gericht op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties en het borgen van een adequaat beschermingsniveau.

Daarbij richt de ODMH zich op het voorkomen van milieuschade en bodemverontreiniging, het borgen van constructieve veiligheid en brandveiligheid in de gebouwde omgeving en het tijdig signaleren en corrigeren van overtredingen die de leefomgeving aantasten. Daarnaast draagt het VTHA-instrumentarium

eraan bij dat gewenste ontwikkelingen – zoals woningbouw, circulaire economie en klimaatadaptatie – op een veilige, zorgvuldige en uitvoerbare manier tot stand kunnen komen. Zo dragen wij aantoonbaar bij aan een veilige, leefbare, gezonde en duurzame fysieke leefomgeving.

Subdoelen per domein
Op basis van dit strategische doel formuleren wij subdoelen per domein. Deze geven richting aan onze inzet.

Milieu
Wij voorkomen gevaar, milieuschade en hinder door risicogericht toezicht, duidelijke en uitvoerbare vergunningvoorschriften, deskundige advisering en tijdige en adequate handhaving.

Bodem
Wij beschermen de bodem- en grondwaterkwaliteit en bevorderen duurzaam gebruik van de bodem door deskundige advisering, toezicht op bodemactiviteiten, duurzaam bodembeheer en optreden tegen verontreiniging en onzorgvuldig grondverzet.

Bouw- en woningtoezicht
Wij borgen de constructieve veiligheid en brandveiligheid van bouwwerken en het veilig wonen en verblijven door deskundige advisering

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

in de plan- en uitvoeringsfase, vergunningvoorschriften waar nodig, zorgvuldig toezicht, risicogerichte controles en actief optreden tegen onveilige en illegale situaties, volgens een prioriteitenstelling.

VTHA-instrumenten

Om deze doelen te realiseren zetten we deze VTHA-instrumenten gericht in:

Vergunningverlening

Daarmee toetsen we vooraf of activiteiten veilig en uitvoerbaar zijn en geven we kaders mee voor de uitvoering. Waar nodig verbinden we specifieke voorschriften aan vergunningen of stellen we maatwerkbesluiten op. We sluiten aan bij Europese en landelijke kaders. We actualiseren vergunningen waar nodig, op basis van gewijzigde wetgeving, nieuwe inzichten over technische mogelijkheden of gewijzigd beleid.

Toezicht

We controleren of regels in de praktijk worden nageleefd. Dit doen we door risicogericht toezicht: we prioriteren inspecties op basis van risico's voor de omgeving en naleefgedrag van de uitvoerders. We voeren toezicht uit bij:

- Bedrijven
- Activiteiten, zoals bodemsanering en grondverzet
- Bouw- en sloopactiviteiten, asbestsaneringen

- Gebruik van open erven en terreinen waardoor gevaar ontstaat voor veiligheid en gezondheid
- Overlast en hinder in het fysieke domein
- Ook richten we ons op preventie, door te onderzoeken waarom regels niet worden nageleefd en onze interventies daarop aan te passen (o.a. via voorlichting).

Handhaving

We treden op tegen overtredingen volgens vaste interventiestrategieën die proportioneel, voorspelbaar en effectief zijn. We volgen daarbij de LHSO.

Advies

We ondersteunen gemeenten en provincie met deskundig advies in de plan- en ontwikkelfase van initiatieven en op het gebied van beleid en lokale regelgeving.

Bijdrage van de ODMH

De ODMH heeft geen directe invloed op maatschappelijke ontwikkelingen en wensen, zoals het volledig willen voorkomen van milieuschade, het halen van de doelen voor de regionale waterkwaliteit of totale energiebesparing. Onze bijdrage ligt in de inzet van de VTHA-instrumenten: vergunningverlening, toezicht, handhaving, advies. En data. Daarmee creëren we randvoorwaarden voor een

veilige en zorgvuldige ontwikkeling van de fysieke leefomgeving en leveren we indirect maar aantoonbaar een waardevolle bijdrage aan de doelen van onze opdrachtgevers en de Omgevingswet.

5. Samenwerking

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

De realisatie van de strategische doelen is alleen mogelijk door nauwe samenwerking binnen de VTHA-keten. Samenwerking met ketenpartners is daarmee essentieel voor een effectieve uitvoering van deze nota.

De ODMH opereert binnen een netwerk van partijen die samen verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit van de fysieke leefomgeving, zoals waterschappen, Veiligheidsregio, GGD, politie en OM, gemeenten en de provincie. Door beleidsdoelen en uitvoering op elkaar af te stemmen, kennis te delen en signalen te koppelen, vergroten we de effectiviteit van ons handelen en versterken we onze gezamenlijke bijdrage aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige regio. Het gezamenlijke hoofddoel daarbij is om waar mogelijk als één overheid op te treden, met een samenhangende aanpak richting initiatiefnemers en inwoners.

Samenwerking met gemeenten en provincie

Gemeenten en provincie zijn voor de VTHA-taken het bevoegd gezag en zijn opdrachtgever van de ODMH. In samenwerking met gemeenten en de provincie voert de ODMH zijn taken uit. De samenwerking richt zich op bestuurlijke afstemming over beleid en prioriteiten, de uitvoering van werkzaamheden en de aanpak van complexe of gebiedsgerichte opgaven.

Samenwerking binnen de veiligheids-, gezondheids- en waterketen

Voor een integrale benadering van veiligheid en gezondheid werkt de ODMH samen met de Veiligheidsregio en de GGD. Deze samenwerking is van belang bij vergunningverlening, toezicht op risicovolle activiteiten, incidenten en calamiteiten, en bij situaties waarin milieubelasting gevolgen kan hebben voor de volksgezondheid. Door milieu-, veiligheids- en gezondheidsaspecten zoveel mogelijk in samenhang te beoordelen, worden risico's tijdig gesignaleerd en beter beheerst.

Daarnaast werkt de ODMH samen met waterschappen bij activiteiten die gevolgen (kunnen) hebben voor bodem, oppervlaktewater en grondwater. Hierbij is ook aandacht voor indirecte lozingen op de riolering, waarbij afstemming nodig kan zijn over de bescherming van waterkwaliteit en de doelmatige werking van de afvalwaterketen. Afstemming bij vergunningverlening, toezicht en signalering draagt bij aan een integrale en zorgvuldig afgewogen besluitvorming.

Samenwerking bij handhaving, ondermijning en strafrecht

Bij signalen van milieucriminaliteit, ondermijning en andere ernstige overtredingen werkt de ODMH nauw samen met de politie en het Openbaar Ministerie, waaronder het Functioneel Parket. In deze samenwerking vullen bestuurlijke en strafrechtelijke informatie en instrumenten elkaar aan. Dit maakt een snelle en effectieve aanpak mogelijk wanneer bestuurlijke handhaving alleen onvoldoende is. De ODMH levert hierbij inhoudelijke expertise en signalen uit toezicht en vergunningverlening, met behoud van duidelijke rolverdeling en verantwoordelijkheid tussen de betrokken partijen.

Werkafspraken en uitgangspunten

Met de bovengenoemde ketenpartners zijn samenwerkingsconvenanten gesloten en werkafspraken gemaakt over informatie-uitwisseling, signalering, onderlinge advisering en afstemming van interventies, zodat de samenwerking doelgericht en effectief verloopt. Deze afspraken omvatten onder meer:

- periodiek overleg over casuïstiek, trends en risico's;
- afspraken over informatie-uitwisseling binnen wettelijke kaders;
- gedeelde signaleringsprocessen om misstanden vroegtijdig te herkennen;
- onderlinge advisering bij vergunning

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

- en toezichtsvraagstukken;
- afstemming van interventies, inclusief de keuze voor een bestuursrechtelijke, strafrechtelijke of gecombineerde aanpak;
- gezamenlijke acties, zoals integrale controles of thematische handhavingsprojecten.

De samenwerking met ketenpartners wordt periodiek (ten minste jaarlijks) geëvalueerd en waar nodig aangepast op basis van veranderingen in risico's, maatschappelijke opgaven en ervaringen uit de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Samenwerking met andere omgevingsdiensten: Samen Sterker

Om onze taken effectiever en toekomstbestendig uit te voeren werken de vijf Zuid-Hollandse omgevingsdiensten steeds intensiever samen. Dit doen we onder de noemer Samen Sterker. Door kennis, capaciteit en instrumenten te bundelen, vergroten we onze kwaliteit, continuïteit en slagkracht. Een concreet voorbeeld hiervan is de AT-pool, waarin we samen optrekken op het gebied van administratief toezicht (domeinen milieu/bodem).

Binnen deze samenwerking worden daarnaast sommige specifieke taken door één omgevingsdienst

uitgevoerd voor heel Zuid-Holland, om zo expertise te concentreren en doelmatig in te zetten. Het gaat hierbij onder meer om de zwemwatertaken, taken met betrekking tot Seveso-inrichtingen, natuurtaken en de uitvoering van taken op het gebied van ontgrondingen. De ODMH werkt voor deze taken samen met de daarvoor aangewezen omgevingsdiensten en stemt waar nodig af over uitvoering en toezicht

Naast het gezamenlijk uitvoeren van taken willen de omgevingsdiensten ook samen inspelen op nieuwe ontwikkelingen en kansen. Daarom wordt binnen Samen Sterker gezamenlijk geïnvesteerd in innovatie en kennisontwikkeling.

Samenwerking met rijksdiensten

De ODMH werkt ook samen met diverse rijksdiensten bij de uitvoering van VTHA-taken. Deze samenwerking is gericht op naleving van wet- en regelgeving, afstemming van toezicht en handhaving en het delen van signalen en expertise. Dit betreft onder meer de samenwerking met:

- Inspectie Leefomgeving en Transport (IL&T)
- Rijkswaterstaat
- Nederlandse Arbeidsinspectie
- Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA).

6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

In hoofdstuk 4 zijn de strategische doelen en instrumenten beschreven. In dit hoofdstuk geven we aan hoe we deze vertalen naar onze inzet in de praktijk en waar we de komende jaren specifiek op focussen.

Reguliere taken

Een groot deel van de taken van de ODMH volgt rechtstreeks uit de Omgevingswet en uit de activiteiten in het gebied, zoals het verlenen van omgevingsvergunningen, het behandelen van bodem- en andere meldingen en het afhandelen van bouw- en milieuklachten. Dit zijn vraaggestuurde werkzaamheden die niet in aanmerking komen voor prioritering; we nemen ze allemaal in behandeling. Dit betekent overigens niet dat iedere melding of aanvraag altijd leidt tot een inhoudelijke reactie of besluit. Het kan bijvoorbeeld voorkomen dat wij niet bevoegd zijn; in dat geval sturen wij de melding of het verzoek door naar de juiste instantie.

Wel bestaat binnen deze vraaggestuurde werkzaamheden ruimte om te variëren in de diepgang van de beoordeling.

Daarnaast voeren wij toezichts- en handhavingstaken uit. Omdat we niet overal tegelijk kunnen zijn, prioriteren we deze inzet wél. Dit doen we op basis van risicomethodieken, die worden toegelicht in hoofdstuk 8. Hiermee

richten we de inzet op situaties waar risico's voor de leefomgeving het grootst zijn.

Regionale focusonderwerpen 2027-2030

Naast deze structurele inzet bepalen we op basis van de door de deelnemers en andere overheden vastgestelde beleidskaders en de omgevingsanalyse onderwerpen waarop we de komende jaren extra aandacht richten. In overleg met de gemeenten en provincie zijn negen regionale focusonderwerpen vastgesteld.

Ook ketenpartners, zoals de veiligheidsregio, waterschappen en de GGD, hebben meegedacht over de thema's die de komende jaren van belang zijn en waarop samenwerking gewenst of noodzakelijk is. De focusonderwerpen geven extra richting aan onze inzet en samenwerking en dragen bij aan het hoofddoel: het bevorderen van een veilige, leefbare, gezonde en duurzame leefomgeving.

Per focusonderwerp formuleren we doelstellingen en VTTHA-activiteiten die bijdragen aan de realisatie van

die doelen. Daarbij zetten we een monitoringprogramma op met indicatoren die inzicht geven in de voortgang en het effect van de activiteiten. Hiermee verschuiven we van sturing op inzet naar meer sturing op het effect van die inzet. De uitkomsten van de monitoring kunnen leiden tot bijstelling van prioriteiten en werkwijzen.

Dit zijn de negen focusonderwerpen:

Veilige leefomgeving

1. Ketentoezicht
Illegale afvalstromen, grondverzet en andere ketenovertreedingen kunnen over gemeente en regiogrenzen plaatsvinden. Dergelijke activiteiten blijven vaak buiten beeld, maar leveren aanzienlijke risico's op voor milieu en gezondheid. Door het zicht op deze illegaliteit te versterken via ketentoezicht kunnen risico's eerder worden gesignaleerd en kan er beter handhavend opgetreden worden.

De vijf Zuid-Hollandse omgevingsdiensten werken intensief samen op dit onderwerp via de provinciebrede AT-pool. Zij voeren onder andere diepgaande onderzoeken naar afval en grondstromen.

2. Ondernijning
De fysieke leefomgeving kan gebruikt worden om illegale activiteiten

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

te verhullen, bijvoorbeeld via opslaglocaties, afvalstromen of bouwprojecten. In bepaalde sectoren ontstaan hierdoor kansen voor criminelen om misbruik te maken van wettelijke trajecten. Dit vormt een risico voor veiligheid, milieu en de integriteit van het openbaar bestuur.

Binnen dit focusonderwerp richt de ODMH zich op het vergroten van zicht op deze risico's door signalen te delen, integrale controles uit te voeren en samen te werken met gemeenten, politie en het RIEC. Hiermee versterken we de gezamenlijke aanpak van ondermijnende activiteiten in de regio.

Leefbare leefomgeving

3. Geluid- en geurhinder

Structurele hinder door geluid en geur heeft directe gevolgen voor het welzijn van inwoners. Langdurige blootstelling kan leiden tot stress, gezondheidsklachten en aantasting van de leefkwaliteit.

Dit focusonderwerp richt zich op naleving van normen, het aanpakken van structurele hinder en het voorkomen van nieuwe hinder.

4. Omgevingsplannen

Het omgevingsplan bevat regels voor activiteiten in de fysieke

leefomgeving. Wanneer regels niet duidelijk, samenhangend of uitvoerbaar zijn, kunnen interpretatieverschillen, vertragingen en onveilige situaties ontstaan. De opgave is het zorgen voor een stevig en begrijpelijk regelkader dat ruimte biedt aan ontwikkeling en tegelijk beschermend is voor de leefomgeving.

Binnen dit onderwerp adviseert de ODMH de gemeenten over uniforme, uitvoerbare en handhaafbare regels die bijdragen aan een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving en over een goede fysieke leefomgeving.

Gezonde leefomgeving

5. Luchtkwaliteit

De kwaliteit van de buitenlucht staat onder druk door emissies uit industrie, landbouw, houtstook en verkeer. Deze bronnen veroorzaken gezondheidsklachten en beïnvloeden de leefbaarheid in woongebieden. De opgave ligt in het terugdringen van schadelijke emissies om een gezonde leefomgeving te beschermen. Binnen dit focusonderwerp richten we ons op emissiebeperking door toezicht op industrie en landbouw en informeren over goed stookgedrag. De inzet sluit aan bij de doelen van het Schone Lucht Akkoord.

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

6. Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS)
ZZS en pZZS (waarbij de ‘p’ staat voor potentieel) vormen een hardnekkig risico omdat ze de gezondheid schaden, nauwelijks afbreken of zich kunnen ophopen in bodem, water en organismen. Zelfs kleine emissies kunnen langdurige milieuschade veroorzaken. Dit vraagt om voortdurende aandacht voor de aanwezigheid en risico's van deze stoffen. Dit focusonderwerp richt zich op het minimaliseren van emissies door toepassing van BBT, actief toezicht en extra aandacht voor bedrijven die ZZS gebruiken of uitstoten, met als doel: structurele reductie van schadelijke stoffen.

7. Kaderrichtlijn Water (KRW)
De waterkwaliteit van oppervlaktewater en grondwater staat onder druk door (illegale) lozingen, verontreinigingen en intensief ruimtegebruik. Dit bedreigt ecosystemen, drinkwaterbronnen en recreatie, waardoor verbetering en bescherming een belangrijke regionale opgave is.

Binnen dit focusonderwerp richt de ODMH zich op het voorkomen dan wel beperken van schadelijke (indirecte) lozingen en emissies naar bodem en grondwater. Specifiek voor KRW stoffen wordt ingezet op het voorkomen van lozingen (bronaanpak)

en, indien dat niet haalbaar is, het minimaliseren ervan, ook wanneer de milieukwaliteitsnorm (MKN) in het oppervlaktewater nog niet wordt overschreden. In samenwerking met waterschappen en gemeenten dragen we bij aan het behalen van de regionale waterkwaliteitsdoelen

Duurzame leefomgeving
8. Circulaire economie
De overgang naar een circulaire economie vraagt om het stimuleren en motiveren van ondernemers om grondstoffen te besparen en te hergebruiken, maar vraagt daarnaast ook om goed toezicht op hergebruik, afvalstromen en materiaalstromen. We richten ons op het bevorderen van echt circulair werken én het voorkomen van misbruik, zoals het onder het mom van ‘circulair’ verwerken van niet toegestane afvalstromen.

9. Klimaatverandering
De regio krijgt in toenemende mate te maken met de gevolgen van klimaatverandering, zoals hitte, droogte, wateroverlast en druk op bodem- en watersystemen. Deze extremen zetten leefbaarheid, gezondheid en infrastructuur onder druk. Tegelijkertijd neemt de urgentie toe om energieverbruik en CO₂ uitstoot te beperken, mede vanwege wettelijke verplichtingen tot energiebesparing voor bedrijven. De ODMH zet zich in

om de leefomgeving weerbaarder te maken voor klimaatrisico's én te zorgen dat bedrijven voldoen aan hun bijdrage aan de energietransitie.

De uitwerking van de focusonderwerpen is opgenomen in [bijlage 4](#).

Ruimte voor lokale prioriteiten
Naast de gezamenlijke strategische doelen en regionale focusonderwerpen biedt deze Nota VTTHA ruimte voor aanvullende lokale prioriteiten. Zo kunnen opdrachtgevers, binnen de kaders van deze nota, accenten leggen in de uitvoering van VTH-taken die aansluiten bij hun lokale opgaven en risicoprofiel.

Lokale prioriteiten worden ingebracht via het jaarlijkse uitvoeringsprogramma, bijvoorbeeld in projectvorm, of als een maatwerkafspraken. Bij de uitvoering van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering wordt rekening gehouden met deze lokale accenten. Voor bouw- en woningtoezicht worden deze accenten nader onderbouwd in de gemeentelijke risicomatrices ([Bijlage 7](#) en [Bijlage 14](#)).

7. Professionele uitvoering, kwaliteit en datagedreven werken

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

Om de kwaliteit, uniformiteit en betrouwbaarheid van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering te waarborgen, werkt de ODMH volgens vaste organisatorische uitgangspunten en landelijke kwaliteitscriteria. In dit hoofdstuk beschrijven wij de belangrijkste principes voor een professionele uitvoering en de rol van data, digitalisering en innovatie.

Kwaliteit vormt hierbij de rode draad: alle uitgangspunten en werkwijzen in dit hoofdstuk zijn gericht op het zorgvuldig, uniform en professioneel uitvoeren van onze VTHA taken, met besluiten die uitvoerbaar, handhaafbaar en uitlegbaar zijn.

Uitgangspunten professionele uitvoering

Onafhankelijkheid en integriteit
Wij voeren onze taken uit binnen een onafhankelijk mandaat. Vergunningverlening, toezicht & handhaving en advisering zijn organisatorisch gescheiden. Toezichthouders wisselen periodiek van bedrijven of locaties om objectiviteit en professionele afstand te borgen.

Kwaliteitsborging en vakbekwaamheid
De ODMH is ISO 9001 gecertificeerd en werkt volgens de geldende landelijke kwaliteitscriteria (altijd de meest recente versie). We werken met een opleidingsplan voor onze medewerkers. Ter ondersteuning van vakbekwaam handelen maken wij

gebruik van landelijke kennisbronnen en handreikingen, waaronder iplo.nl, en volgen we opleidingen via Omgevingsdienst NL.

Professionele VTH-uitvoering
Vergunningen worden tijdig, actueel en op basis van een zorgvuldige belangenafweging verleend of afgewezen, met toepassing van actuele wetgeving, richtlijnen en jurisprudentie. Bij toezicht en handhaving volgen wij de Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO). Via een wachtdienst zijn wij 24/7 bereikbaar voor calamiteiten.

Informatiehuishouding
Gegevens worden zorgvuldig geregistreerd en benut voor risicoanalyse, sturing en verantwoording, met inachtneming van de Algemene verordening gegevensbescherming en de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO).

Klantgerichtheid en dienstverlening
Wij streven in al onze communicatie

naar toegankelijke, begrijpelijke en duidelijke dienstverlening voor inwoners, bedrijven en opdrachtgevers. Digitalisering is het uitgangspunt, met behoud van persoonlijk contact waar nodig. We werken, waar passend, mee aan mediation en informeel overleg. Wij monitoren en verbeteren onze dienstverlening via klanttevredenheidsonderzoeken en zijn transparant over onze uitvoering conform de Woo en de Wet milieubeheer. We plaatsen relevante informatie op onze website, bijvoorbeeld via de Atlas Midden-Holland.

Samenwerking en uniformiteit
Wij werken samen met lokale, regionale en landelijke partners en adviseren actief over uniforme en uitvoerbare milieu- en bouwregels in omgevingsplannen.

Middelen
De benodigde middelen voor de uitvoering van de VTHA-taken zijn opgenomen in de Programmabegroting ODMH 2027-2030. De financiële consequenties van deze nota passen binnen de vastgestelde begrotingskaders

Datagedreven werken, innovatie en outcome gerichte sturing
Wij ontwikkelen ons tot een organisatie waarin data en digitalisering een

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

steeds grotere rol spelen. Door gegevens uit VTH systematisch te analyseren krijgen wij beter inzicht in risico's, naleving en ontwikkelingen. Dit maakt onze inzet effectgerichter, voorspelbaarder en efficiënter.

Wij investeren in verschillende VTHA-innovaties, zoals:

- digitale beoordelings- en controlelijsten;
- GIS kaarten om risico's en activiteiten ruimtelijk inzichtelijk te maken;
- geautomatiseerde signalering van afwijkingen in dossiers;
- drones voor toezicht op moeilijk bereikbare of risicovolle locaties;
- robotisering van routinematige administratieve taken;
- slimme risicomodellen die historische gegevens benutten voor betere risicobeoordelingen
- de inzet van gedragsspecialisten voor beter inzicht in naleefgedrag.

Deze innovaties ondersteunen een professionele en toekomstbestendige uitvoering van onze VTHA taken.

Robotisering en AI

Robotisering en AI zetten wij ondersteunend in. De professionele beoordeling door medewerkers blijft leidend. Omdat ontwikkelingen op dit terrein snel gaan, kiezen wij voor een lerende en stapsgewijze

aanpak, bijvoorbeeld via pilots en samenwerking met partners. Waar nodig passen wij onze werkwijze aan op basis van ervaringen, nieuwe inzichten en landelijke ontwikkelingen. Toepassing van digitalisering en AI gebeurt binnen de geldende kaders voor privacy, informatiebeveiliging, transparantie en ethiek.

Output-outcome gerichte sturing

De datagedreven werkwijze vormt ook de basis voor een verschuiving van uitsluitend outputgerichte naar meer outcome-gerichte sturing. Waar we tot nu toe vooral rapporteren over activiteiten of aantal uren, streven we ernaar om steeds beter zichtbaar te maken welke effecten deze inzet heeft op de leefomgeving, zoals vermindering van overtredingen, of het terugdringen van hinder. Hiervoor ontwikkelen we indicatoren die zowel output als, waar mogelijk, outcome meetbaar maken (zie hiervoor hoofdstuk 6).

De komende jaren bouwen we deze systematiek verder uit, waarbij we de nadruk leggen op leren, inzicht verkrijgen en verbeteren. Door periodiek op deze indicatoren te rapporteren, kunnen we gericht bijsturen, transparanter verantwoording afleggen en onze datagedreven aanpak verder versterken.

8. Toezicht en handhaving

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

Prioritering van toezicht: verschillende risicomethodieken

Om effectief en doelgericht toezicht te houden, leggen wij vast waar wij onze beschikbare – en beperkte – capaciteit op inzetten en hoe wij deze keuzes maken. We kunnen immers niet alles tegelijk oppakken. Het Omgevingsbesluit schrijft voor dat de toezichtstrategie inzicht geeft in de gebruikte risicomethodiek. In dit hoofdstuk werken wij deze methodiek uit, zodat sprake is van een transparante en onderbouwde prioritering.

Binnen alle toezichtdomeinen werken wij risicogestuurd. Daarbij staat steeds de combinatie van kans en effect centraal. De wijze waarop wij dit invullen verschilt per domein. Dit hangt samen met de aard van de activiteiten, de beschikbaarheid van data en de mate waarin toezicht planbaar is. Niet alle activiteiten en risico's zijn immers gelijk. Bedrijven, bodemactiviteiten en bouw- en woningtoezicht kennen ieder hun eigen kenmerken, wettelijke kaders en mogelijke gevolgen voor veiligheid, gezondheid en de leefomgeving.

In het milieutoezicht werken wij met een datagedreven model, bij de bodemtaken met een deskundige risico-inschatting in de praktijk en bij bouw- en woningtoezicht met een risicomatrix. Ondanks deze verschillen

hanteren wij in alle domeinen dezelfde uitgangspunten: een transparante en onderbouwde prioritering, ruimte voor professionele afweging en een dynamische bijstelling op basis van nieuwe inzichten. De gehanteerde risicomethodieken zijn deels nieuw en zullen de komende jaren verder worden ontwikkeld. Op basis van ervaringen uit de uitvoering, beschikbare data en nieuwe inzichten evalueren en verbeteren wij de methodieken periodiek. Zo zorgen we ervoor dat de prioritering blijft aansluiten bij de actuele risico's en uitvoeringspraktijk.

Wat levert dit op?

- Risicogericht toezicht: we richten onze inzet op de grootste risico's.
- Transparantie: we maken inzichtelijk waarom we ergens vaker of intensiever toezicht houden.
- Consistentie: vergelijkbare situaties behandelen we op een vergelijkbare manier.
- Effectiviteit: we dragen gericht bij aan een veilige en gezonde leefomgeving.

De nadere uitwerking van de toegepaste risicomethodieken is opgenomen in [bijlage 5](#), [bijlage 6](#) en [bijlage 7](#).

Bedrijven met vaste toezichtfrequentie
Niet alle locaties worden geprioriteerd via de risicomethodiek. Voor sommige

bedrijven geldt op grond van wetgeving een vaste toezichtfrequentie. Zo moeten IPPC installaties minimaal eens per drie jaar worden bezocht bij beperkte milieurisico's en jaarlijks bij grote milieurisico's. Deze verplichting volgt uit artikel 13.7 van het Omgevingsbesluit. Hiermee is een minimale toezichtsinzet wettelijk geborgd, ongeacht de uitkomst van de risicogerichte analyse.

Planning

De inzet van toezicht wordt jaarlijks bepaald op basis van een combinatie van risicosturing, capaciteit en wettelijke verplichtingen. Daarbij wordt gekeken naar:

- beschikbare capaciteit;
- risico's (bedrijven);
- deskundige risicoafweging (bodem);
- lokale en regionale prioriteiten;
- signalen uit toezicht, (overlast) meldingen en toezichtanalyses;
- wettelijke verplichtingen en ontwikkelingen.

Deze aanpak zorgt voor een goede balans tussen voorspelbaarheid (planmatig toezicht) en flexibiliteit (mogelijkheid om snel te reageren bij calamiteiten of op klachten, signalen en risico's). Door planmatige en spontane controles te combineren ontstaat een evenwichtig en effectief toezichtstelsel.

INHOUDSOPGAVE

1. Doel van deze nota
2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
4. Strategische doelen en keuzes voor VTHA
5. Samenwerking
6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
8. Toezicht en handhaving
9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
10. Advisering
11. Uitvoering VTHA domein milieu
12. Uitvoering VTHA domein bodem
13. Uitvoering VTHA domein BWT
14. Slotbeschouwing en vooruitblik
15. Bijlagen

Lopende zaken

De in deze nota opgenomen prioritering geldt als uitgangspunt voor de inzet van toezicht- en handhaving capaciteit vanaf de inwerkingtreding van dit beleid. Een wijziging in de prioriteit van een thema, activiteit of overtreding heeft in beginsel geen gevolgen voor reeds lopende handhavingstrajecten. Deze worden zorgvuldig afgerond.

Signalering van nieuwe bedrijven en activiteiten

Om nieuwe bedrijven en activiteiten tijdig in beeld te krijgen, maakt de ODMH gebruik van verschillende signaleringsbronnen. Zo kunnen we bijvoorbeeld gegevens uit het Handelsregister van de Kamer van Koophandel (KvK) monitoren, waarmee zicht ontstaat op nieuwe inschrijvingen, wijzigingen in bedrijfsactiviteiten en verhuizingen binnen ons werkgebied.

Daarnaast voert de ODMH gevelcontroles en gebiedsverkenningen uit, met name op (nieuwe) bedrijventerreinen en in gebieden waar veel dynamiek wordt verwacht. Tijdens deze controles wordt gekeken naar feitelijk gebruik van panden, nieuwe (bedrijfs-) activiteiten en wijzigingen die (nog) niet uit meldingen of vergunningen blijken. Ook signalen van gemeenten,

meldingen uit de omgeving en waarnemingen van toezichthouders tijdens regulier toezicht dragen bij aan het vroegtijdig herkennen van nieuwe activiteiten.

Door deze signalen te combineren, kan de ODMH beoordelen of een nieuwe activiteit vergunningplichtig of meldingsplichtig is en of toezicht nodig is. Nieuwe bedrijven of activiteiten worden zo tijdig opgenomen in de toezichtstrategie en krijgen waar nodig een start of oplevercontrole, voordat ze worden meegenomen in de reguliere risicogerichte planning.

Toezichtvormen

De ODMH maakt gebruik van verschillende toezichtvormen die elkaar aanvullen en gezamenlijk zorgen voor een sluitende en effectieve toezichtaanpak. Welke vorm wordt ingezet, hangt af van de aard van de activiteit, de geschatte risico's en de beschikbare informatie. Per locatie of activiteit kan de toezichtinzet dus verschillen in zowel frequentie als diepgang. De verschillende vormen van toezicht zijn verder uitgewerkt in [bijlage 8](#).

Aangekondigd en onaangekondigd controleren

Controles kunnen aangekondigd of onaangekondigd plaatsvinden.

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

Onaangekondigde controles zijn passend wanneer we een realistisch beeld van de situatie willen krijgen of wanneer er risico is op gedragsovertredingen. Aangekondigde controles gebruiken we vooral wanneer we specifieke installaties moeten bekijken of wanneer administratie moet worden gecontroleerd.

Of een controle wordt aangekondigd, hangt af van het doel van het bezoek, het type controle, de beschikbare informatie en eerdere ervaringen met het bedrijf of de uitvoerder. Het uitgangspunt van de ODMH is: we controleren in principe onaangekondigd, tenzij er een duidelijke reden is om dat wel aan te kondigen.

Checklists en bevindingenrapporten

De toezichthouders van de ODMH werken waar mogelijk met gestandaardiseerde checklists en leggen hun bevindingen vast in de VTH-applicatie. Dit zorgt voor een uniforme werkwijze, compleet en zorgvuldig toezicht, en maakt dat bevindingen altijd traceerbaar en herleidbaar zijn.

Door consequent te registreren in de VTH-applicatie beschikken we bovendien over actuele en betrouwbare informatie die nodig is voor handhaving, datagedreven werken en

het in beeld brengen van risico's.

Samenwerking

Toezicht wordt uitgevoerd in nauwe samenwerking met partners, waaronder gemeenten, de veiligheidsregio, GGD, politie en OM, waterschappen en andere omgevingsdiensten in Zuid-Holland.

Samenwerking zorgt voor een betere informatiepositie, voorkomt dubbel werk en draagt bij aan duidelijkheid richting inwoners en bedrijven. Door afstemming en gezamenlijke inzet wordt het toezicht krachtiger, efficiënter en meer uniform uitgevoerd.

Gedrag, naleving en het voorkomen van overtredingen

Effectief toezicht en handhaving vraagt meer dan het vaststellen van overtredingen alleen. In de praktijk zijn overtredingen niet altijd bewust: naleefgedrag wordt beïnvloed door routines, sociale normen, tijdsdruk of onduidelijkheid over regels. Door beter te begrijpen waarom overtredingen ontstaan, kan de ODMH gericht en proportioneel optreden en herhaling voorkomen. Toezicht is daarbij niet alleen gericht op handhaving, maar ook op het voorkomen van overtredingen door tijdige voorlichting, duidelijke informatie en het bieden van handelingsperspectief aan initiatiefnemers en inwoners.

Inzet van gedragsekennis

De ODMH zet gedragsekennis in om naleving te bevorderen en toezicht effectiever te maken. Dit doen we door regels begrijpelijk en uitvoerbaar toe te lichten, toezicht af te stemmen op naleefmotieven en verwijtbaarheid, en processen voor vergunningen en meldingen zo eenvoudig mogelijk in te richten. In combinatie met data uit vergunningverlening, toezicht en handhaving kunnen patronen in naleefgedrag worden herkend en preventieve strategieën worden ontwikkeld. Deze aanpak sluit aan bij het streven om te sturen op effect (outcome) in plaats van alleen op inzet (output). We zetten daarvoor gedragsspecialisten in.

De maatschappelijke context versterkt het belang hiervan. Inwoners en bedrijven zijn mondiger en verwachten dat de overheid niet alleen handhaaft, maar ook duidelijkheid biedt, meedenkt en voorspelbaar optreedt. Tegelijkertijd vragen grote transitie en de Omgevingswet om een andere manier van werken: meer samenwerking, meer preventie en één samenhangende overheid.

Handhavend optreden

Wanneer tijdens het toezicht een overtreding wordt vastgesteld, beoordelen wij aan de hand van de omstandigheden van

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

het geval welke interventie passend is. Daarbij passen we de Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO) toe. De LHSO biedt een uniforme, landelijke systematiek om overtredingen te beoordelen en de juiste interventie te kiezen. De LHSO maakt ook duidelijk dat niet iedere overtreding tot een formele sanctie hoeft te leiden. Bij een overtreding met een vrijwel nihil gevolg kan worden volstaan met een waarschuwing of informerende interventie.

Onze handhavende taak is erop gericht om overtredingen te beëindigen, herhaling te voorkomen en eventuele gevolgen te beperken of te herstellen. Daarom gaan we zoveel mogelijk eerst het gesprek aan met de betrokkene (aanspreken/informerende). Wanneer dit niet werkt of onvoldoende effect heeft, zetten we een passende interventie in. Deze kan variëren van een bestuurlijk gesprek of waarschuwing tot een last onder dwangsom of bestuursdwang, en/of de inzet van strafrecht. Om te bepalen welk middel we gebruiken, kijken we naar de ernst van de overtreding én het gedrag van de overtreder.

De volledige uitwerking van de LHSO en onze werkwijze is opgenomen in de Landelijke Handhavingsstrategie

Omgevingsrecht en in [bijlage 9](#).

Inzet strafrecht

De ODMH zet, conform de LHSO, strafrechtelijke handhaving in als aanvulling op bestuursrechtelijke instrumenten. De ODMH werkt hierbij nauw samen met de politie en andere omgevingsdiensten.

Structureel overleg met het Team Milieu van de Dienst Regionale Recherche en de BOA coördinatoren van omliggende omgevingsdiensten zorgt voor het delen van signalen en lopende zaken. Daarnaast vindt periodiek afstemming plaats met milieuagenten binnen het eigen werkgebied.

Wanneer wij strafrechtelijke handhaving overwegen, leggen we de zaak voor aan het Functioneel Parket. Bij herhaalde of ernstige overtredingen kan direct een proces-verbaal worden opgemaakt. In specifieke gevallen kan de ODMH een bestuurlijke strafbeschikking fysieke leefomgeving (BSB-fl) opleggen.

Invordering van verbeurde dwangsommen en kostenverhaal

Effectieve handhaving vereist dat verbeurde dwangsom ook daadwerkelijk worden geïnd. Daarom geldt als uitgangspunt dat verbeurde dwangsommen volledig

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

worden ingevorderd, tenzij sprake is van bijzondere omstandigheden die aanleiding geven om hiervan (gedeeltelijk) af te zien of om te matigen.

Door consequent invorderingsbeleid te voeren, wordt de geloofwaardigheid en effectiviteit van het handhavingsinstrument versterkt. Hiermee voorkomen we dat overtreders een concurrentievoordeel behalen of dat de bereidheid van anderen om regels na te leven afneemt.

Wanneer de ODMH bestuursdwang toepast, worden de gemaakte kosten in beginsel verhaald op de overtreder. Alleen in bijzondere omstandigheden kan hiervan geheel of gedeeltelijk worden afgezien. Door kosten te verhalen, voorkomen we dat de financiële gevolgen van een overtreding voor rekening van de overheid of de samenleving komen.

Optreden tegen eigen/ander bestuursorgaan
Is een gemeente of een ander bestuursorgaan in overtreding van de regels waarop de ODMH toezicht houdt? Vanzelfsprekend is de handhaving door de ODMH dan gelijk als bij handhaving bij inwoners en bedrijven.

Gedogen
De overheid heeft een beginselplicht tot handhaven. Alleen in bijzondere gevallen kan (tijdelijk) worden afgezien van handhaving. Gedogen kan bijvoorbeeld bij concreet zicht op legalisatie of wanneer handhaving onevenredig is. Wij volgen hierbij het landelijke kader Grenzen aan gedogen.

Gedogen is alleen toegestaan als:

- het een uitzondering betreft en handhaving onredelijk is of een zwaarder belang zich daartegen verzet;
- het tijdelijk is en niet langer duurt dan noodzakelijk;
- het expliciet en gemotiveerd wordt vastgelegd, inclusief overtreding, voorwaarden en termijn.

9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

Geen prioritering, wel verschillen in diepgang

Voor vergunningverlening, meldingen en informatieplichten geldt dat de ODMH alle aanvragen, meldingen en informatieberichten behandelt. Deze activiteiten zijn vraaggestuurd en vallen daarom niet onder prioritering zoals bij toezicht en handhaving. Aanvragers en initiatiefnemers moeten erop kunnen rekenen dat hun aanvraag of melding tijdig en zorgvuldig wordt behandeld.

Binnen de behandeling bestaat wél ruimte om te variëren in de diepgang van beoordeling en toetsing. Bij complexe situaties, risicovolle activiteiten of onduidelijkheden kan extra aandacht nodig zijn, terwijl relatief eenvoudige of herhaalde aanvragen efficiënter kunnen worden afgehandeld.

In dit hoofdstuk lichten we onze algemene werkwijze voor vergunningverlening toe. De specifieke uitwerking voor de domeinen milieu, bodem en BWT vindt u in de hoofdstukken 11, 12 en 13.

Beoordelen en toetsen op basis van actuele normen

Vergunningaanvragen, maatwerkverzoeken en gelijkwaardigheistoetsing
Bij het behandelen van een aanvraag

toetsen wij altijd alle relevante onderdelen aan de geldende wet- en regelgeving. Dit zijn:

- de rijksregels uit het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl),
- de algemene en inhoudelijke beoordelingskaders uit het Omgevingsbesluit (Ob) en het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl),
- de regels in het Omgevingsplan en de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening,
- landelijk gehanteerde voorschriften en Best Beschikbare Technieken (BBT).

Daarnaast betrekken wij de algemene en specifieke zorgplichten uit de Omgevingswet bij onze beoordeling. Deze verplichten initiatiefnemers om nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving te voorkomen of zo veel mogelijk te beperken, ook in situaties waarin regels ruimte laten of niet volledig voorzien.

Waar nodig verbinden wij voorschriften aan een vergunning of maatwerkbesluit. Daarbij hebben we een voorkeur voor het opnemen van doelvoorschriften, zodat de aanvrager of initiatiefnemer zoveel mogelijk zelf kan bepalen hoe hij invulling geeft aan een verplichting.

Onder de Omgevingswet is het uitgangspunt om ontwikkelingen mogelijk te maken, waarbij het soms nodig kan zijn om initiatieven aan te passen zodat vergunningverlening mogelijk is binnen de wetgeving en beleidskaders. We gaan daarom uit van het 'ja, mits-principe'.

Meldingen, informatieplichten en maatwerkbesluiten

Meldingen en informatieplichten toetsen wij minimaal aan de indieningsvereisten. Daarnaast beoordelen we of de activiteit binnen de geldende kaders past. Daarbij kijken wij ook naar relevante ruimtelijke regels in het Omgevingsplan, naar de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening en naar mogelijke samenloop met andere activiteiten op een locatie. In sommige gevallen vragen wij aanvullende informatie op.

Ook bij meldingen speelt de zorgplicht een belangrijke rol. Initiatiefnemers blijven zelf verantwoordelijk voor het voorkomen en beperken van negatieve gevolgen voor de leefomgeving. Als landelijke regels of standaardvoorschriften, mede gezien de zorgplicht, niet goed passen bij een specifieke situatie, kunnen wij uit eigen beweging maatwerkvoorschriften of maatwerkbesluiten opleggen. Daarbij zorgen wij ervoor dat dit nodig en proportioneel is.

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

Dit kan bijvoorbeeld door het vaststellen van locatiegerichte geluidsgrenswaarden die nodig zijn voor een goed zonebeheer van een industrieterrein of bedrijventerrein, of door andere maatwerkvoorschriften die zorgen voor duidelijkheid en het beperken van risico's.

Omdat de rechtspraak over de zorgplicht zich nog ontwikkelt, houden wij ruimte om de toepassing daarvan de komende jaren verder uit te werken en onze uitvoering waar nodig aan te passen.

Werken volgens actuele inzichten en praktijkervaringen

Vergunningverlening is geen statisch proces. Wij toetsen altijd aan de actuele wet- en regelgeving, maar bewegen ook mee met:

- nieuwe inzichten over Best Beschikbare Technieken (BBT),
- landelijke ontwikkelingen zoals de invoering van private kwaliteitsborging in het bouwdomain,
- de doorontwikkeling van het stelsel onder de Omgevingswet,
- digitalisering van de overheid en AI,
- ervaring die wordt opgedaan in de uitvoeringspraktijk.

Deze flexibiliteit zorgt ervoor dat vergunningverlening blijft aansluiten

bij maatschappelijke ontwikkelingen, technologische vooruitgang en lokale behoeften.

Voortraject en participatie

Wij zien het vooroverleg en de gemeentelijke omgevingstafels als belangrijke stappen om te komen tot een goede, volledige en uitvoerbare aanvraag en een vlotte besluitvorming. Daarom werken wij hier altijd aan mee wanneer een initiatiefnemer vraagt om een dergelijk voortraject. Dit voorkomt onduidelijkheden in een later stadium en draagt bij aan een soepel proces voor zowel initiatiefnemers als de ODMH en de gemeenten. Waar nodig betrekken we ook de ketenpartners bij het voortraject.

Daarnaast speelt participatie een steeds grotere rol. Het vroegtijdig betrekken van omwonenden, belanghebbenden en andere partijen kan belangrijke informatie opleveren over de omgeving en helpt mogelijke knelpunten of bezwaren tijdig zichtbaar te maken. Het zorgt bovendien voor meer begrip en draagvlak voor ontwikkelingen. In het voortraject kan worden bekeken welke vorm van participatie passend is.

Eventuele afspraken uit het voortraject kunnen in een vergunning

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

worden opgenomen. De uitvoering van participatie toetsen we aan de lokale participatiekaders of participatiebeleid.

Samenwerking en afstemming

Vergunningverlening vraagt om afstemming tussen meerdere partijen. De ODMH stemt af met:

- gemeenten en provincie als bevoegd gezag;
- ketenpartners zoals de Veiligheidsregio, waterschappen en GGD;
- het rijk, waar nodig;
- interne deskundigen binnen de organisatie.

Dit ondersteunt een uniforme, zorgvuldig onderbouwde en consistente besluitvorming.

Termijnen en tijdigheid

De Omgevingswet kent vaste wettelijke termijnen. Voor de meeste aanvragen geldt de reguliere procedure met een beslistermijn van 8 weken, eventueel te verlengen met 6 weken. Bij complexere aanvragen geldt de uitgebreide procedure met een termijn van 6 maanden. Een volledig ingediende aanvraag en vroegtijdige afstemming in het voortraject zijn belangrijke randvoorwaarden voor tijdige besluitvorming. De ODMH handelt aanvragen in principe af binnen deze termijnen en

hanteert interne reactietermijnen om tijdige advisering te borgen.

Aanvullende informatie en zorgvuldige beoordeling

Voor een zorgvuldige behandeling van een aanvraag is het noodzakelijk dat alle relevante gegevens beschikbaar zijn. Wanneer een aanvraag onvolledig is of wanneer een situatie complex blijkt, kan de ODMH aanvullende informatie, onderzoek of onderbouwing opvragen. Dit gebeurt uitsluitend wanneer dit noodzakelijk is om te kunnen toetsen aan wet- en regelgeving, het Omgevingsplan of om te beoordelen of een activiteit uitvoerbaar en handhaafbaar is.

Het opvragen van informatie voorkomt dat onduidelijkheden later in het proces leiden tot vertraging of onjuiste besluitvorming.

Wanneer een aanvraag onvolledig of van onvoldoende kwaliteit is, wordt eerst de mogelijkheid geboden om deze aan te vullen. Wanneer de aanvrager dit niet of onvoldoende doet, laten we de aanvraag buiten behandeling.

Digitalisering, gegevensuitwisseling en samenhang met toezicht

De vergunningverlening vindt plaats via de digitale keten van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). De ODMH verwerkt aanvragen, adviezen

en besluiten digitaal en wisselt gegevens uit met ketenpartners binnen de wettelijke kaders voor informatieveiligheid en privacy. Alle relevante gegevens worden geregistreerd in de VTH-applicatie.

Deze digitale informatie vormt een belangrijke basis voor risicogestuurde uitvoering. Vergunningengegevens worden gebruikt voor toezichtplanning, nalevingsbeoordelingen en het signaleren van nieuwe risico's. Hiermee is vergunningverlening een belangrijke bron van informatie voor toezicht en handhaving.

Actualisatie en intrekking van vergunningen

De ODMH monitort vergunningen op actualiteit en risico's. Vergunningen worden geactualiseerd wanneer normen worden aangescherpt of nieuwe inzichten daar aanleiding toe geven. Jaarlijks wordt een actualisatieprogramma opgesteld voor de milieuvergunningen (zie ook hoofdstuk 11). Daarmee zorgen we voor een optimale bescherming van het milieu en inwoners. Daarnaast voorkomen we hiermee dat er ongelijkheid ontstaat in de verplichtingen voor bedrijven als gevolg van verouderde vergunningen en/of voorschriften. Ook signaleert de ODMH situaties waarin een vergunning feitelijk niet

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

is gebruikt, niet meer wordt gebruikt of waarin de activiteit is beëindigd. In deze gevallen wordt beoordeeld of intrekking van de vergunning passend is. Dit voorkomt dat verouderde of niet meer relevante rechten blijven bestaan en daardoor toekomstige ontwikkelingen in de weg zitten. Het draagt daarnaast bij aan een actueel en betrouwbaar vergunningenbestand.

We volgen hierbij de kaders van de Algemene wet bestuursrecht en de Omgevingswet. Waar nodig gaan we na of de vergunninghouder niet alsnog binnen redelijke termijn gebruik zal maken van de ongebruikte omgevingsvergunning. Dit doen we door een zienswijzemoogelijkheid te bieden.

Standaardisering van werkwijzen en voorschriften

Hoewel iedere aanvraag op haar eigen kenmerken wordt beoordeeld, maakt de ODMH waar mogelijk gebruik van gestandaardiseerde werkwijzen en voorschriften. Standaardisering – en waar passend ook robotisering – helpt om vergunningverlening voorspelbaar, efficiënt en uniform uit te voeren.

De ODMH werkt daarom met vaste werkprocessen, beoordelingskaders en sjablonen die zijn gebaseerd op landelijke modellen en interne afspraken. Door hiervan gebruik

te maken worden verschillen in beoordeling beperkt, wordt de kwaliteit van besluiten geborgd en kunnen aanvragen sneller en consistent worden afgehandeld.

Altijd Actuele Digitale Vergunning (AADV) en transparantie

De ODMH werkt toe naar de Altijd Actuele Digitale Vergunning (AADV), waarbij de provinciale vergunningen digitaal toegankelijk, actueel en machine leesbaar zijn. Dit zorgt voor overzichtelijke voorschriften en direct bruikbare informatie voor toezicht en handhaving.

Digitale - of digitaal beschikbare - vergunningen dragen ook bij aan transparantie. Vergunningen en andere besluiten worden conform de verplichtingen uit de Wet open overheid (Woo) (in de toekomst) en Wet milieubeheer openbaar gemaakt en digitaal toegankelijk gepubliceerd. Hierdoor zijn alle geldende besluiten voor inwoners, bedrijven en ketenpartners beter vindbaar. Vergunningen die nog niet digitaal beschikbaar zijn, zijn opvraagbaar bij de ODMH.

Bibob toetsing

Bij bepaalde vergunningaanvragen kan het bevoegd gezag de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Wet

Bibob) toepassen. Het doel hiervan is om misbruik van vergunningen en ondermijning te voorkomen.

De ODMH ondersteunt gemeenten met risicosignalen uit vergunningverlening en toezicht en levert waar nodig informatie aan voor de beoordeling. Voor een aantal opdrachtgevers voert de ODMH zelf Bibob onderzoeken uit. Een Bibob onderzoek wordt alleen uitgevoerd wanneer dat volgens het beleid van de opdrachtgever aan de orde is.

Leges

Onder de Omgevingswet is het mogelijk om voor het behandelen van een aanvraag leges in rekening te brengen. De hoogte van de leges is vastgelegd in de gemeentelijke of provinciale legesverordening. De ODMH ondersteunt de gemeenten en provincie bij het opstellen van hun legesberekeningen.

10. Advisering

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

Advisering vormt een belangrijk onderdeel van de VTH keten. De ODMH adviseert gemeenten en de provincie met deskundige, tijdige en uitvoerbare adviezen om een uniforme, zorgvuldige en handhaafbare uitvoering van VTH taken te borgen. De advisering richt zich op de fysieke leefomgeving en omvat onder meer ruimtelijke ordening, geluid, lucht en geur, externe veiligheid, bodem en duurzaamheid.

Wettelijke en organisatorische basis

Gemeenten zijn het bevoegd gezag voor het vaststellen van het omgevingsplan en voor de bestuurlijke afweging en besluitvorming binnen de fysieke leefomgeving. Daarnaast stellen gemeenten en provincies een omgevingsvisie vast, waarin de strategische doelen en ambities voor de fysieke leefomgeving worden vastgelegd. De provincie stelt bovendien de omgevingsverordening vast, met daarin instructieregels en kaders voor gemeentelijke besluitvorming.

De ODMH heeft hierin een adviserende rol: wij kunnen gemeenten adviseren bij het opstellen van het omgevingsplan en de omgevingsvisie, en de provincie adviseren bij de omgevingsverordening en de provinciale omgevingsvisie. Wij doen dit vanuit inhoudelijke en technische expertise over de wenselijkheid, toepasbaarheid en uitvoerbaarheid

van regels en beleidskeuzes. Als uitvoeringsorganisatie hebben wij daarbij een nadrukkelijk belang, omdat wij verantwoordelijk zijn voor de uitvoering ervan.

Integrale benadering

De toenemende complexiteit van de maatschappelijke en ruimtelijke opgaven waar gemeenten en provincie voor staan, vraagt om een integrale benadering en nauwe samenwerking tussen betrokken partijen. De ODMH kan hierin een belangrijke rol vervullen door de inzet van zijn inhoudelijke expertise, onder meer op het gebied van energietransitie, participatie en gedrag, bodem en (grond)water, en de klassieke milieuthema's zoals geluid, geur en luchtkwaliteit.

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet is milieu nadrukkelijk geïntegreerd in het ruimtelijk spoor. Hierdoor wordt de ODMH steeds vaker en in een eerder stadium betrokken

bij ruimtelijke ontwikkelingen, zoals bij grootschalige gebiedsontwikkelingen en gebiedsprogramma's, waarbij vroegtijdig adviseren bijdraagt aan uitvoerbare, samenhangende en handhaafbare keuzes in de fysieke leefomgeving.

Advisering bij omgevingsvisies

De ODMH kan gemeenten en de provincie adviseren bij het opstellen en actualiseren van omgevingsvisies. Daarbij brengen wij onze kennis in over milieukwaliteit, risico's en uitvoerbaarheid, zodat strategische ambities beter aansluiten bij de mogelijkheden in de fysieke leefomgeving en de uitvoeringspraktijk. Door in een vroeg stadium te adviseren, dragen wij bij aan realistische en samenhangende keuzes die in latere fases goed te vertalen zijn naar programma's, het omgevingsplan en vergunningverlening.

Advisering bij programma's

De Omgevingswet introduceert programma's als instrument om maatschappelijke opgaven en gebiedsontwikkelingen concreet uit te werken. Programma's worden ingezet bij zowel verplichte als vrijwillige opgaven, zoals klimaatadaptatie, energietransitie, stikstof, mobiliteit of gebiedsgerichte ontwikkelingen.

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

De ODMH adviseert gemeenten bij de totstandkoming en uitvoering van programma's vanuit een uitvoeringsgericht perspectief. Daarbij brengen wij onze kennis in over milieueffecten, uitvoerbaarheid, handhaafbaarheid en samenhang met bestaande regelgeving en het Omgevingsplan. Door vroegtijdig te adviseren kan worden voorkomen dat programma's leiden tot maatregelen of ambities die in de uitvoeringspraktijk lastig realiseerbaar of handhaafbaar zijn.

Ook bij gebiedsprogramma's en grootschalige gebiedsontwikkelingen wordt de ODMH steeds vaker in een vroeg stadium betrokken. Deze vroege advisering draagt bij aan samenhangende keuzes in de fysieke leefomgeving en voorkomt knelpunten in latere fasen van vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Advisering bij het omgevingsplan
In de huidige overgangsfase bestaat het omgevingsplan uit een tijdelijk deel, waarin onder andere oude bestemmingsplannen, gemeentelijk beleid en bruidsschatregels zijn opgenomen. In het definitieve Omgevingsplan worden alle gemeentelijke regels voor de fysieke leefomgeving samengebracht, zowel verplichte regels als facultatieve

aanvullende regels.
De ODMH ondersteunt gemeenten bij het opstellen, actualiseren en toepassen van het omgevingsplan. Wij adviseren op basis van onze expertise in geluid, licht, lucht en geur, externe veiligheid, bodem, ecologie en duurzaamheid, en beoordelen conceptregels op uitvoerbaarheid, handhaafbaarheid en wenselijkheid. Het doel daarbij is te komen tot heldere, eenduidige en, waar mogelijk, uniforme planregels om zo bij te dragen aan een effectieve en consistente uitvoering van VTH-taken.

Omdat het omgevingsplan meerdere vakgebieden raakt, vindt interne afstemming plaats tussen de betrokken disciplines binnen de ODMH en ketenpartners om tegenstrijdige adviezen te voorkomen.

Advisering over maatwerkregels
De Omgevingswet biedt gemeenten ruimte om via maatwerkregels lokale omstandigheden of risico's specifiek te regelen. Heldere en goed afgestemde maatwerkregels kunnen ertoe leiden dat minder maatwerkbesluiten of vergunningen nodig zijn, omdat een onderwerp in één keer structureel is geregeld in het Omgevingsplan. Dit vergroot voorspelbaarheid voor

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

initiatiefnemers en vermindert administratieve lasten.

De ODMH adviseert over de wenselijkheid, uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van dergelijke regels, met oog voor aansluiting op landelijke kaders, praktische toepasbaarheid en naleefbaarheid. Ook signaleren wij — op basis van ervaringen uit vergunningverlening en toezicht — wanneer bestaande regels onduidelijk of lastig uitvoerbaar zijn. Deze signalen koppelen we terug aan gemeenten om regels waar nodig te kunnen verbeteren.

Advisering bij aanvragen, vooroverleggen en signalen uit toezicht

De ODMH toetst vooroverleggen en aanvragen aan het Omgevingsplan en stemt met gemeenten af wanneer afwijkingen of knelpunten worden gezien. Daarbij adviseren wij over uitvoerbaarheid, handhaafbaarheid en ruimtelijke inpasbaarheid. Ook signaleren wij onduidelijkheden in planregels of in externe adviezen en geven deze door aan gemeenten.

Tijdens toezicht kunnen situaties worden aangetroffen waarin planregels in de praktijk minder goed blijken te werken. Deze signalen koppelen wij terug, evenals relevante uitkomsten uit bezwaar- en beroepsprocedures, zodat

gemeenten de regels, waar nodig, kunnen verduidelijken of aanpassen.

Door deze bevindingen structureel terug te koppelen, draagt de ODMH bij aan het sluiten van de PDCA-cyclus binnen de VTH-keten.

Advies als onderdeel van de VTH-keten

De hiervoor beschreven vormen van advisering laten zien dat advisering geen losstaande activiteit is, maar een expliciet en integraal onderdeel van de VTH keten. Door advisering structureel te verbinden met de omgevingsvisies, de omgevingsverordening, de omgevingsplannen, programma's, maatwerkregels en signalen uit vergunningverlening, toezicht en handhaving, draagt de ODMH bij aan een lerende beleidscyclus waarin beleid en uitvoering op elkaar blijven aansluiten.

11. Uitvoering VTHA - domein milieu

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

Dit hoofdstuk beschrijft de inhoudelijke uitwerking van de VTH-taken binnen het milieudomein. Het gaat om vergunningverlening, toezicht en handhaving bij milieubelastende activiteiten, met aandacht voor actualiteit, risico's en samenhang. Ook omvat dit hoofdstuk advisering aan gemeenten over de omgang met nieuwe en innovatieve milieubelastende activiteiten.

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet is het begrip milieubelastende activiteit (mba) leidend. Waar voorheen het gehele bedrijf als inrichting werd vergund, wordt nu onderscheid gemaakt tussen:

- vergunningplichtige milieubelastende activiteiten;
- activiteiten waarvoor een afzonderlijke meldings- of informatieplicht geldt.

Deze systematiek vraagt om een andere benadering van vergunningverlening. Om de samenhang tussen verschillende mba's op één locatie te behouden (de kern-mba en functioneel ondersteunende mba's), werkt de ODMH met een omgevingsdossier. Hierin worden alle relevante milieu-informatie, vergunningen, meldingen en maatwerkvoorschriften per locatie gebundeld.

Vergunningen
Actualiseringsplicht, revisie en intrekking
Wij actualiseren milieuvergunningen onder meer bij wijzigingen in wet en regelgeving (zoals het Circulair MaterialenPlan), nieuwe BBT conclusies of documenten, toezicht of incidentbevindingen, jurisprudentie, regionale milieuthema's of gewijzigde bedrijfsvoering.

Vergunningen met aandachtspunten op het gebied van externe veiligheid toetsen wij ten minste eens per vijf jaar; overige milieuvergunningen minimaal eens per tien jaar (art. 5.38 Omgevingswet). De toets richt zich in ieder geval op veiligheid, duurzaamheid en Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS). Jaarlijks stellen wij hierover, in overleg met het bevoegd gezag, een actualisatieprogramma vast op basis van bestuurlijke prioriteiten en toezichtsignalen. Als actualisatie leidt tot een onoverzichtelijke vergunningssituatie,

kunnen we besluiten een revisievergunning te verlenen. Dit is vaak een complex en langdurig proces. In aanvulling op de opmerkingen in hoofdstuk 8 kunnen we een vergunning ook intrekken wanneer wijziging van voorschriften onvoldoende is, bijvoorbeeld bij strijd met het Bkl of het structureel niet toepassen van BBT.

Proefnemingen en innovatie
Wij stimuleren bedrijven om te zoeken naar verbeteringen in be- en verwerkingsmethoden die kunnen bijdragen aan een lagere milieubelasting. Proefnemingen maken het mogelijk om nieuwe technieken of werkwijzen in de praktijk te testen en geven inzicht in de milieugevolgen, uitvoerbaarheid en kosten. Ook het Circulair MaterialenPlan benadrukt het belang van het stimuleren van innovatie en proefnemingen. Dit uitgangspunt is uitgewerkt in de Handreiking proefnemingen voor een circulaire economie van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

Omdat proefnemingen meestal van korte duur zijn, kan een volledige vergunningprocedure onevenredig belastend zijn. Daarom kunnen wij in milieuvergunningen een kader voor proefnemingen opnemen. Binnen dit kader kan een bedrijf, na schriftelijke goedkeuring, tijdelijk afwijken van de reguliere bedrijfsvoering. Daarbij

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

kunnen randvoorwaarden worden gesteld, zoals de duur van de proef en rapportageverplichtingen. Wanneer een proefneming succesvol is en structureel wordt opgenomen in de bedrijfsvoering, kan een nieuwe of gewijzigde omgevingsvergunning nodig zijn. De resultaten van de proefneming kunnen dan dienen als onderbouwing voor de aanvraag.

Toezicht

Informatiegestuurd toezicht

Wij zetten de komende jaren sterker in op informatiegestuurd toezicht en handhaving. Daarbij maken wij gebruik van data uit onze eigen systemen en uit externe bronnen, zoals Inspectieview Milieu. Deze informatie gebruiken wij om risico's beter te analyseren en toezicht effectiever in te richten. Door structureel inzicht te krijgen in overtredingen en naleefgedrag kunnen wij bedrijven gerichter informeren en overtredingen helpen voorkomen. Informatiegestuurd werken betekent dat wij op basis van actuele en betrouwbare gegevens bewuste keuzes maken in de inzet van mensen en middelen, zodat handavingsdoelen zo effectief mogelijk worden bereikt.

Toezietsplannen

Voor provinciale bedrijven kunnen wij werken met toezichtsplannen.

Deze plannen maken het mogelijk om toezicht doelgericht uit te voeren en effecten beter inzichtelijk te maken, waaronder nalevingstrends en handavingsresultaten.

In toezichtsplannen leggen wij onder meer vast:

- welke aspecten, activiteiten of branches worden gecontroleerd;
- welke mix van handavingsinstrumenten wordt ingezet;
- hoe communicatie plaatsvindt;
- hoe resultaten worden geregistreerd en gerapporteerd;
- de looptijd van het plan.

Klachten en ongewone voorvallen

Klachten vanuit de omgeving en meldingen van ongewone voorvallen bij bedrijven zijn belangrijke signalen voor risico's voor mens en milieu. Wij betrekken deze signalen bij onze risicoanalyse en bij de programmering en uitvoering van toezicht en handhaving. Waar nodig geven klachten en meldingen van ongewone voorvallen aanleiding tot nader toezicht, handhavend optreden of heroverweging van vergunningvoorschriften.

Aanvullende thema's

Energieopslagsystemen en batterijopslag

De energietransitie leidt

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

tot een sterke toename van energieopslagsystemen en batterijopslag, naast ontwikkelingen zoals wind- en zonne-energie.

Voor deze activiteiten zijn veiligheidsrichtlijnen opgesteld (PGS 37-1 voor energieopslagsystemen en PGS 37-2 voor batterijopslag). Deze richtlijnen hebben momenteel nog geen directe werking binnen het Omgevingswet-kader. Daarom stellen wij, op basis van de zorgplicht, waar nodig ambtshalve maatwerkvoorschriften vast. Dit gebeurt vanuit het Besluit activiteiten leefomgeving of – wanneer geen sprake is van een milieubelastende activiteit – op grond van de zorgplicht in het omgevingsplan.

Bij het vaststellen van maatwerk beoordelen wij de situatie vanuit het oogpunt van externe veiligheid en vragen wij advies aan de Veiligheidsregio Hollands Midden. Voor gemeenten waarvoor wij ook de BWT-taken uitvoeren, bekijken wij de casus integraal en beoordelen wij of daarnaast sprake is van een vergunningplichtige omgevingsplanactiviteit of een technische bouwactiviteit.

Voor energieopslagsystemen en batterijopslag wordt wetgeving voorbereid. Naar verwachting

worden deze activiteiten vanaf 2027 meldingsplichtig. Voor zeer grote installaties blijft een vergunningplicht gelden, waarmee de noodzaak voor ambtshalve maatwerkvoorschriften grotendeels vervalt.

Wij verwachten dat de verdere ontwikkeling van energieopslagsystemen en batterijopslag de komende jaren zal leiden tot een grotere inzet van kennis en capaciteit binnen het milieudomein.

Grondstoffenefficiëntie

De transitie naar een circulaire economie vraagt om efficiënter gebruik van schaarse en milieubelastende grondstoffen. De regelgeving hiervoor is nog in ontwikkeling. In samenwerking met andere omgevingsdiensten in Zuid-Holland onderzoekt de ODMH mogelijkheden om met bedrijven afspraken te maken over grondstoffenefficiëntie en circulair gebruik.

Inspelen op duurzame of circulaire innovaties

Bedrijven ontwikkelen nieuwe productiemethoden, materialen en processen in het kader van verduurzaming. In deze innovatieve fase is de juridische status van activiteiten niet altijd direct duidelijk.

De ODMH zoekt daarom vroegtijdig contact met initiatiefnemers om risico's te beoordelen, kennis op te bouwen en te adviseren over benodigde vergunningen of meldingen. Dit gebeurt onder meer via deelname aan netwerkbijeenkomsten, samenwerking met gemeentelijke duurzaamheidsplatforms en het Circulair Loket Zuid-Holland. Zo wordt innovatie gefaciliteerd zonder concessies te doen aan veiligheid en leefomgevingskwaliteit.

Watergebruik

Naast energiebesparing besteden wij in toenemende mate aandacht aan waterbesparing bij bedrijven. Net als bij energie verwachten wij dat ook voor water schaarste kan ontstaan en aansluitingen niet langer vanzelfsprekend zullen zijn. Hoewel specifieke regelgeving nog ontbreekt, signaleren wij dit onderwerp actief. Wij leveren vanuit onze praktijkervaring input aan landelijke ontwikkelingen, waaronder de herijking van het Nationaal Plan van Aanpak Drinkwaterbesparing, opgesteld door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

Indirecte lozingen

Het project indirecte lozingen in het kader van de Kaderrichtlijn Water (KRW) richt zich op het in beeld brengen van lozingen via het riool

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

die uiteindelijk het oppervlaktewater bereiken. Hiervoor brengen wij de relevante bedrijven en risico's risicogericht in kaart. Activiteiten met een hoger risico op emissie van KRW stoffen krijgen daarbij prioriteit.

Na afronding van de inventarisatie bepalen wij de benodigde vervolgacties, zoals het aanpassen van vergunningen, het vaststellen van maatwerkvoorschriften of het inzetten op gedragsverandering via communicatie. Daarnaast verankeren wij toezicht op indirecte lozingen structureel in de uitvoering, bijvoorbeeld via bemonstering. Het project draagt bij aan een betere bescherming van de waterkwaliteit en het behalen van de KRW-doelen, waarbij wij nadrukkelijk sturen op een uitvoerbare en risicogerichte inzet van capaciteit.

Voormalige Brzo-min-bedrijven

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet is het Brzo 2015 vervallen. De onderliggende Seveso-regels zijn echter opgenomen in het Besluit activiteiten leefomgeving, het Omgevingsbesluit en het Besluit kwaliteit leefomgeving. Gedeputeerde Staten zijn bevoegd gezag voor Seveso-inrichtingen.

Voor bedrijven waar grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen

aanwezig kunnen zijn, is het van belang vast te stellen of zij onder de Seveso-richtlijn vallen. Bij zogenoemde Seveso-min-bedrijven, die bewust onder de drempelwaarden blijven, schrijven wij daarom uitgebreide registratieverplichtingen voor. Via toezicht beoordelen wij of drempelwaarden worden overschreden. Als dat het geval is, spreken wij het bedrijf hierop aan. In onze regio gaat het om een beperkt aantal bedrijven (5 tot 10).

Stikstof

Stikstof is, gezien de landelijke ontwikkelingen en verwachte aanscherping van regelgeving richting 2030, een steeds relevanter thema voor de uitvoeringspraktijk. Hoewel de primaire bevoegdheid voor natuurvergunningen bij de Omgevingsdienst Haaglanden (namens Gedeputeerde Staten) ligt, heeft de stikstofproblematiek ook gevolgen voor de vergunningverlening en ruimtelijke afwegingen die de ODMH namens gemeenten en provincie uitvoert.

Dit uit zich onder meer in de beoordeling van ruimtelijke ontwikkelingen en projecten, de uitvoerbaarheid van plannen en de integrale afweging binnen vergunningprocedures. Wij houden daarom in de uitvoering

nadrukkelijk rekening met mogelijke stikstofeffecten, stemmen waar nodig af met bevoegde gezagen en volgen ontwikkelingen in wet- en regelgeving actief. Deze worden vertaald naar de uitvoeringspraktijk.

De stikstofproblematiek leidt in het bijzonder in het landelijk gebied tot beperkingen en complexiteit, met name voor agrarische ontwikkelingen. Nieuwe activiteiten zijn in toenemende mate afhankelijk van emissiereductie en natuurverbetering. Dit vraagt om blijvende aandacht in advisering en vergunningverlening.

12. Uitvoering VTHA - domein bodem

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

Specifieke werkwijzen domein bodem

Dit hoofdstuk beschrijft de specifieke werkwijzen binnen het domein bodem. Het gaat hierbij om de behandeling van meldingen, informatieplichten en vergunningaanvragen, en ook om de adviserende taken die de ODMH uitvoert namens de deelnemende gemeenten. De werkwijze is gericht op het beschermen en duurzaam benutten van de bodemkwaliteit, binnen de kaders van de Omgevingswet, het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) en lokaal beleid.

Behandeling van meldingen, informatieplichten en vergunningaanvragen

De ODMH behandelt alle meld-, informatie- en vergunningplichten die gaan over milieubelastende activiteiten bodem. Indien nodig wordt aanvullende informatie opgevraagd. De informatie wordt volledig beoordeeld.

Alleen voor de activiteit grond toepassen wordt gewerkt met twee beoordelingsmethoden: ongeveer 1 op de 4 meldingen wordt in detail beoordeeld en de overige 3 op 4 met een zogenaamde quick-scan. De keuze hangt af van de aard van de melding en de samenloop met andere meldingen. Waar we op letten tijdens de beoordeling is weergegeven in [Bijlage 10](#).

Advisering binnen het domein bodem

Naast landelijke regelgeving passen gemeenten lokaal beleid en maatwerkregels toe voor activiteiten met invloed op de bodemkwaliteit. Deze zijn vastgelegd in onder meer het omgevingsplan en aanvullende beleidsregels. Daarbij gelden ook de algemene en specifieke zorgplichten uit de Omgevingswet en het Bal.

Bij advisering binnen wettelijke procedures richt de ODMH zich op de maatregelen die noodzakelijk zijn om aan deze kaders te voldoen.

De belangrijkste thema's waarop de ODMH adviseert, worden hieronder toegelicht.

Bodem bij bouwactiviteiten

Bij bouwactiviteiten beoordeelt de ODMH of de bodem- en grondwaterkwaliteit geschikt is voor het beoogde gebruik. Indien nodig adviseert de ODMH over maatregelen die voorafgaand aan ingebruikname van het gebouw moeten worden getroffen. De werkwijze en beoordelingscriteria zijn vastgelegd in de publiek toegankelijke Handreiking Bodemkwaliteit bij bouwactiviteiten.

Bodem bij functiewijzigingen

Bij functiewijzigingen betreft de ODMH de bodem- en grondwaterkwaliteit bij de planologische beoordeling.

Afhankelijk van het instrument – omgevingsplanwijziging of buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) – adviseert de ODMH over de gevolgen van de bodemkwaliteit voor een evenwichtige toedeling van functies aan locaties en de uitvoerbaarheid van de wijziging.

Bodem bij bedrijfsactiviteiten

Bij bedrijfsactiviteiten is het belangrijk dat de initiatiefnemer rekening houdt met de kwaliteit van de bodem. Dan kan het gaan om een (vrijwillig) nulonderzoek bij start van activiteiten en om bodemonderzoek bij beëindiging van bedrijfsactiviteiten of een onderzoek naar aanleiding van een calamiteit.

Gemeenten kunnen aanvullend lokale verplichtingen stellen en hebben dat ook gedaan, zoals de verplichting tot periodieke grondwatermonitoring bij olie-/benzineafscidders in bodemdalingsgevoelige gebieden. De ODMH adviseert over deze verplichtingen en over de toepassing daarvan in specifieke situaties.

Nazorglocaties

Binnen het domein bodem zijn er locaties waar sprake is van een bekende bodemverontreiniging waarvoor nazorgmaatregelen gelden. Het kan daarbij gaan om verontreinigingen die zijn afgedekt,

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

geïsoleerd of beheerd, waarbij gebruiksbepalingen of monitoring noodzakelijk zijn om risico's voor mens en milieu te voorkomen.

De ODMH adviseert gemeenten over bodemactiviteiten op en rond nazorglocaties, waaronder bouwactiviteiten, functiewijzigingen en graafwerkzaamheden. Daarbij wordt beoordeeld of voorgenomen activiteiten passen binnen de geldende gebruiksbepalingen en of aanvullende maatregelen nodig zijn om de bestaande bodemsituatie veilig te borgen.

Aanvullende thema's Advisering over grondstromen

Wet- en regelgeving rondom grondstromen kan voor initiatiefnemers complex zijn. Om onjuiste toepassing te voorkomen, adviseert de ODMH over de juridische en procedurele kaders.

Deze advisering betreft geen inhoudelijke bodemkundige beoordeling. Het inschakelen van deskundigen voor bodemonderzoek blijft de verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer.

Archeologie

In de bodem van Midden Holland bevinden zich waardevolle archeologische resten, waaronder resten langs de historische Limes. De

bescherming van deze archeologische waarden is wettelijk verankerd. Initiatiefnemers mogen de bodem niet zonder meer verstoren.

De ODMH adviseert over en toetst aan de geldende wet- en regelgeving op het gebied van archeologie.

Ontploffbare oorlogsresten

In delen van Midden Holland kunnen nog ontplofbare oorlogsresten in de bodem aanwezig zijn. Deze kunnen risico's opleveren bij bodemingrepen. Indien noodzakelijk moet een initiatiefnemer onderzoek verrichten naar de aanwezigheid van ontplofbare oorlogsresten en passende maatregelen treffen. De ODMH adviseert en ondersteunt gemeenten bij het betrekken van ontplofbare oorlogsrestenrisico's in besluitvorming en bij bodemingrepen.

Toevalsvondsten in de bodem

Bij een toevalsvondst van een onbekende bodemverontreiniging beoordeelt de ODMH of sprake is van onaanvaardbare risico's voor mens, milieu en/of het grondwater. Indien dat het geval is, worden maatregelen verlangd van de eigenaar of gebruiker van de locatie om deze risico's weg te nemen. Wanneer deze uitblijven, kan de ODMH optreden namens het bevoegd gezag om risico's voor de omgeving te beperken. Maatregelen kunnen

bestaan uit een risicobeoordeling, nader bodemonderzoek, maar ook uit het afdekken of afschermen van een verontreiniging.

13. Uitvoering VTHA - domein BWT

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

Dit hoofdstuk beschrijft de uitvoering van taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering (VTHA) binnen het domein Bouw- en woningtoezicht (BWT). Naast de reguliere bouwtaken voert de ODMH binnen dit domein ook specifieke taken uit, zoals werkzaamheden met betrekking tot het vellen van houtopstanden, reclame en uitritten.

Centraal staat de gewijzigde werkwijze door de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb); na twee jaar is de uitvoering nog in ontwikkeling, doordat het technische toezicht deels bij private kwaliteitsborgers ligt. Ook de overige toezicht- en handhavingstaken binnen dit domein worden beschreven.

Uitvoering van de Wkb
Waar staan we na twee jaar Wkb: een korte schets

In de vorige Nota VTH ODMH is vooruitgelopen op de invoering van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). Daarbij zijn aannames gedaan over de gevolgen voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. Na ruim twee jaar werken met de Wkb is de uitvoeringspraktijk nog niet volledig uitgekristalliseerd. Dit is deels inherent aan de wet, omdat het technische bouwtoezicht voor bouwwerken in gevolklasse 1 (nieuwbouw) is belegd bij private kwaliteitsborgers.

Het bevoegd gezag blijft echter

op meerdere momenten betrokken bij het bouwproces, onder meer bij vergunningplichtige activiteiten, de behandeling van bouw en gereedmeldingen, het opvragen van aanvullende informatie en het handhavend optreden bij overtredingen. Handhaving blijft in alle gevallen een overheidstaak.

Binnen het BWT domein omvatten de Wkb taken met name:

- het afhandelen van bouw en gereedmeldingen;
- het doen van informatieverzoeken en, waar nodig, gericht toezicht;
- het stilleggen van de bouw en handhavend optreden bij overtredingen.

De samenwerking en informatie uitwisseling met private partijen is nog in ontwikkeling. Ook in de komende periode blijft het daarom nodig om bij de programmering uit te gaan van aannames over de benodigde inzet. De Wkb wordt in de komende jaren geëvalueerd. Dit kan leiden tot nieuwe

situaties, waarbij de Wkb mogelijk ook gaat gelden voor verbouw en voor andere gevolklassen.

Rolverdeling en uitvoering per fase
Fase vóór de bouw

In de fase vóór de bouw behandelen wij de bouwmelding en toetsen wij of de vereiste gegevens, waaronder het borgingsplan en de risicoanalyse, volledig en aannemelijk zijn ingediend. Deze beoordeling vindt plaats binnen de wettelijke termijn van vier weken. Indien gegevens ontbreken of onjuist zijn, wordt de melding als onvolledig aangemerkt en kan de bouw niet starten.

Naast de bouwmelding gelden informatieplichten, waaronder informatie over de start van werkzaamheden en bouw en sloopveiligheid. Indien nodig vragen wij aanvullende informatie op over specifieke bouwwerkzaamheden, met het oog op risicobeheersing.

Fase tijdens de bouw

Tijdens de bouw kunnen wij toezicht houden op basis van signalen, informatieverzoeken of eigen waarnemingen. Dit toezicht is aanvullend aan het toezicht van de kwaliteitsborger en wordt risicogestuurd ingezet. Dit houdt in dat wij ingeval van grote afwijkingen waarbij bijvoorbeeld de constructieve

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

veiligheid in het geding is zo nodig ingrijpen. Bij kleinere afwijkingen ligt het meer voor de hand dat we contact opnemen met de aannemer en/of kwaliteitsborger.

Bij overtredingen kunnen wij handhavend optreden. Wij kunnen een bouwstop inzetten wanneer de activiteiten onomkeerbaar zijn of er direct gevaar is voor de omgeving

Fase na de bouw

Na afronding van de bouwwerkzaamheden moet een gereedmelding worden gedaan, inclusief het dossier bevoegd gezag en de verklaring van vertrouwen van de kwaliteitsborger. Wij beoordelen of het dossier volledig is en of sprake is van een positieve verklaring.

Zonder geldige gereedmelding mag een bouwwerk niet in gebruik worden genomen. Bij (dreigende) illegale ingebruikname treden wij handhavend op. Bij gefaseerde oplevering kan risicogericht aanvullende informatie worden opgevraagd.

Toezicht, signaalfunctie en contact met de kwaliteitsborger

Herpositionering van toezicht
Door het vervallen van het structurele bouwtoezicht is ook de traditionele signaalfunctie verminderd. Voorheen

waren er vaste toezichtmomenten tijdens kritieke bouwfasen, waarin ook onregelmatigheden buiten de bouwtechniek konden worden gesignaleerd.

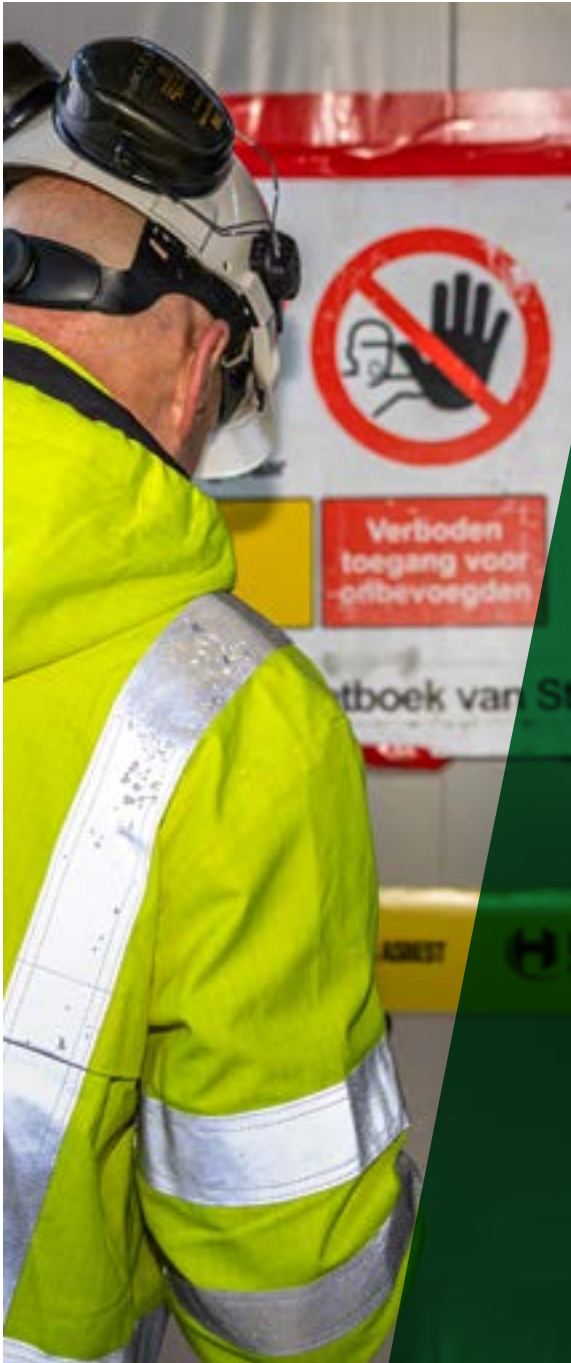
Wij blijven verantwoordelijk voor toezicht op ruimtelijk bouwen. Dit toezicht vullen wij in door met name bij de start van de werkzaamheden een toezichtmoment te plannen, gebaseerd op andere toezichttaken, zoals de omgevingsplanactiviteit (OPA), relevante onderdelen van het Bbl en de naleving van informatieplichten.

Contact met de kwaliteitsborger

Goed en tijdig contact met de kwaliteitsborger is essentieel voor een zorgvuldige uitvoering van de Wkb. Omdat zowel overheid als kwaliteitsborgers nog zoekende zijn naar hun rol en werkwijze, helpt overleg om onduidelijkheden tijdig te signaleren en te bepalen of aanvullende informatie of toezicht nodig is. Dit contact is gericht op procesafstemming en het voorkomen van escalatie, niet op het overnemen van taken. Wij zetten daarom in op vroegtijdig en laagdrempelig contact waar dit de uitvoering ondersteunt.

Bijzondere lokale omstandigheden

Bij de toepassing van de Wkb kunnen bijzondere lokale omstandigheden

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

van invloed zijn op het bouwproces. Deze omstandigheden worden betrokken in de beoordeling van de bouwmelding. In [bijlage 11](#) is een overzicht te vinden van de bijzondere lokale omstandigheden.

Illegale bouw en legalisatie

In gevallen waarin zonder geldige bouwmelding of zonder kwaliteitsborging is gebouwd, blijft het bevoegd gezag verantwoordelijk voor handhaving. Legalisatie is mogelijk als met aanvullend onderzoek aannemelijk kan worden gemaakt dat wordt voldaan aan het Bbl. Hierbij geldt het proportionaliteitsbeginsel en wordt uitgegaan van de minst ingrijpende onderzoeksmethode.

Indien legalisatie niet mogelijk is, volgt het reguliere handhavingstraject. In zeer uitzonderlijke gevallen kan sloop noodzakelijk zijn. Wanneer overtredingen (mede) aan de kwaliteitsborger zijn toe te rekenen, worden de instrumentaanbieder en de toelatingsorganisatie geïnformeerd.

Toezicht buiten de Wkb

Bij bouwwerken in gevolgklasse 1 houdt de kwaliteitsborger toezicht op hoofdstuk 4 van het Bbl. Wij blijven verantwoordelijk voor toezicht op de overige hoofdstukken van het Bbl, de omgevingsplanactiviteiten, informatieplichten voor bouwen

en slopen en aspecten zoals stikstofemissie. Voor gevolgklasse 2 en 3 voeren wij het volledige toezicht en de handhaving uit. Ook toezichtstaken onder overgangsrecht blijven onderdeel van onze uitvoering.

Wij houden risicogestuurd toezicht, met nadruk op constructieve veiligheid, brandveiligheid en bijzondere lokale omstandigheden, en werken conform het Landelijk Toezichtprotocol van de Vereniging BWT Nederland. Dit toezichtprotocol geeft aan waarop en in welke fase van de bouw het belangrijk is toezicht te houden.

Calamiteiten en wachtdienst

Bij calamiteiten hanteren wij het principe “eerst beheersen, dan saneren”. In acute situaties zorgen wij er eerst voor dat risico's voor de gezondheid van bewoners, gebruikers en de omgeving worden weggenomen. Zo nodig maken wij panden, erven of terreinen tijdelijk ontoegankelijk. Nadat de situatie is beheerst, beoordelen wij hoe de calamiteit structureel kan worden opgelost. Waar mogelijk maken wij hierover afspraken met de eigenaar en monitoren wij de uitvoering. Indien noodzakelijk passen wij (spoedeisende) bestuursdwang toe om tijdig herstel of sanering af te dwingen.

De wachtdienst BWT treedt op bij calamiteiten die worden **gemeld** via

onder meer de brandweer, politie, milieuwachtdienst of crisisdiensten zoals de GGD, de meldkamer DCMR en de OVB-BZ. Wij beoordelen ter plaatse de situatie, schakelen zo nodig deskundige partijen in en treffen direct maatregelen wanneer de eigenaar of veroorzaker niet handelt. Wij volgen het proces tot een veilige en aanvaardbare eindsituatie is bereikt.

De asbesttoezichthouders maken deel uit van de wachtdienst BWT. Bij grootschalige incidenten in GRIP verband adviseren wij gemeenten over de aanpak van asbestverontreiniging, waaronder inventarisatie, verwijdering, monitoring en verslaglegging.

Informatieplichten bouw- en sloopveiligheid en stikstofemissie

Voor bepaalde activiteiten gelden informatieplichten voor bouw en sloopveiligheid en stikstofemissie op grond van het Bbl. Deze informatie moet gelijktijdig met de melding of aanvraag worden ingediend.

Omdat de informatieplichten relatief nieuw zijn en nog niet overal bekend, wijzen wij initiatiefnemers actief op deze verplichtingen. Dit doen wij onder meer:

- bij ontvangst- en procedurebevestiging van vergunningaanvragen;

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

- bij verzoeken om aanvullende gegevens;
- bij de beoordeling van bouw- en sloopmeldingen;
- bij besluitvorming op vergunningen of bij ontvangstbevestiging van een bouwmelding.

Wanneer informatie ontbreekt, geven wij dit expliciet aan en wijzen wij op mogelijke gevolgen, waaronder handhaving. Daarnaast zetten wij onze website in om de bekendheid te vergroten, inclusief verwijzingen naar de relevante formulieren in het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).

Hoe we de informatie toetsen is weergegeven in [bijlage 12](#).

Toezicht en handhaving informatieplicht

Tijdens toezicht beoordelen wij of de vereiste informatie voor bouw en sloopveiligheid en stikstofemissie aanwezig, correct en actueel is en of afgesproken maatregelen in de praktijk worden nageleefd. Als de praktijk afwijkt van de aangeleverde informatie, moet dit worden hersteld door actualisatie of aanvulling van de informatie. Handhaving is primair gericht op herstel van de informatieplicht en het treffen van noodzakelijke maatregelen. Daarbij treden wij proportioneel en risicogestuurd op; stillegging van

werkzaamheden wordt alleen ingezet in uitzonderlijke situaties waarin dit noodzakelijk is om risico's weg te nemen.

Brandveiligheid

Brandveiligheid is essentieel voor een veilige fysieke leefomgeving. Met onze VTH-taken dragen wij bij aan het voorkomen van onveilige situaties, het beperken van risico's voor bewoners en gebruikers en het voorkomen van schade.

Vergunningverlening

Bij omgevingsvergunningen die invloed hebben op de brandveiligheid vragen wij, conform de ketenafspraken, advies aan de brandweer. Gebruiksmeldingen toetsen wij op volledigheid. Verzoeken om toepassing van gelijkwaardigheid nemen wij in behandeling en leggen wij voor advies voor aan de brandweer.

Toezicht

Tijdens de bouw- en uitvoeringsfase houden wij toezicht op basis van vergunningen en meldingen. Daarbij werken wij volgens het landelijke toezichtprotocol van Vereniging BWT Nederland en passen wij risicogestuurde toezichtmethodieken toe. Zo richten wij onze inzet op toezichtmomenten met de grootste impact op de brandveiligheid.

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

Toezicht vindt onder meer plaats:

- bij verleende omgevingsvergunningen;
- bij en na controles op gebruiksmeldingen;
- naar aanleiding van meldingen, klachten en handhavingsverzoeken;
- tijdens integrale controles, evenementen en in horecagelegenheden;
- bij calamiteiten tijdens de wachtdienst.

Handhaving

Wij zetten primair in op overleg en herstel van overtredingen. Indien nodig treden wij handhavend op. Hierbij passen wij de LHSO toe. Handhaving is primair gericht op het herstellen van een veilige situatie en legale situatie. Handhaving is gericht op het herstellen van een veilige situatie en op het vergroten van bewustwording van de verantwoordelijkheid van eigenaren en gebruikers. Deze aanpak draagt ook bij aan het vergroten van bewustwording van de verantwoordelijkheid van eigenaren en gebruikers. Wanneer het nodig is kan eerst worden ingezet op het bereiken van een tijdelijke veilige situatie totdat een duurzame oplossing is gevonden.

Samenwerking en werkwijze

Wij werken nauw samen met Brandweer Hollands-Midden en betrekken de brandweer bij

vergunningverlening, toezicht en handhaving. Afhankelijk van de situatie voeren wij gezamenlijke controles uit of vragen wij advies.

Erfgoed

Het behoud en zorgvuldig omgaan met erfgoed, beschermde dorps- en stadsgezichten is een belangrijk onderdeel van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Wij dragen hieraan bij via vergunningverlening, advisering, toezicht en samenwerking.

Monumenten en vergunningverlening

Aanpassingen aan rijksmonumenten vallen onder de Rijksmonumentactiviteit en aanpassingen aan gemeentelijke monumenten vallen onder de omgevingsplanactiviteit (OPA) en kunnen, afhankelijk van de aard van de ingreep, ook een technische bouwactiviteit vereisen. Wanneer meerdere activiteiten nodig zijn, informeren wij initiatiefnemers hierover en adviseren wij deze in één aanvraag te combineren. Bij aanvragen voor rijks- en gemeentelijke monumenten winnen wij advies in bij de integrale adviescommissie omgevingskwaliteit en indien noodzakelijk de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. De Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) is voorsnog niet van toepassing op monumenten.

Verduurzaming en energielabelplicht

Vanaf 29 mei 2026 geldt de energielabelplicht ook voor monumenten. Wij verwachten hierdoor meer aanvragen voor verduurzaming. Deze toetsen wij aan wet- en regelgeving en vastgesteld beleid en leggen wij, indien nodig, voor aan de adviescommissie omgevingskwaliteit, met oog voor behoud van monumentale waarden.

Ondersteuning en advies

In de gemeente Gouda kunnen monumenteneigenaren gebruikmaken van het servicemoment voor monumenten. Met dit laagdrempelige advies worden eigenaren ondersteund bij het indienen van kansrijke aanvragen en wordt handhaving achteraf zoveel mogelijk voorkomen.

Gemeenten houden een register bij van gemeentelijke monumenten. In Gouda wordt momenteel onderzoek gedaan naar bescherming van Post-65 architectuur. Daarnaast hanteren Gouda, Zuidplas en Bodegraven-Reeuwijk beleid voor voorbeschermde monumenten, waarbij instandhoudingsvoorschriften al gelden tijdens de aanwijzingsprocedure. In Waddinxveen vindt bij dergelijke aanvragen afstemming plaats met initiatiefnemers om rekening te houden met monumentale waarden.

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

Asbest

Blootstelling aan asbestvezels vormt een ernstig risico voor gezondheid en leefomgeving. Toezicht en handhaving op het omgaan met asbesthoudende materialen is daarom een blijvend speerpunt van de ODMH. De ODMH beschikt over opgeleide en gecertificeerde asbestspecialisten en -toezichthouders.

Beoordeling sloopmeldingen en toezicht

De kern van de asbesttaak bestaat uit het beoordelen van sloopmeldingen en het houden van toezicht tijdens asbestverwijdering en sloopwerkzaamheden. De inzet is risicogestuurd en afhankelijk van de aard van de werkzaamheden, de aanwezigheid van verzwarende omstandigheden en de functie van het gebouw. Bij verhoogde risico's of publieke gebouwen wordt altijd toezicht gehouden.

Bij overtredingen volgen wij de geldende sanctiestrategie en informeren wij, waar relevant, certificerende instellingen, de Nederlandse Arbeidsinspectie en vergunningverlenende instanties.

Ontwikkelingen en focus

Wij geven prioriteit aan situaties met verhoogde risico's voor de leefomgeving, zoals asbestverwijdering

in publieke gebouwen. Met de verwachte invoering van de Europese richtlijn 2023/2668 per 1 januari 2027 blijft dat zo; het toezicht zal in eerste instantie worden geïntensiveerd, met nadruk op nieuwe toetreders tot het registratiestelsel en risicovolle toepassingen.

Asbestdaken

We werken aan het opstellen van een risicoprofiel voor asbestdaken in het werkgebied en een strategie voor de verwijdering van de asbestdaken. We gaan daarbij in eerste instantie uit van vrijwillige verwijdering door eigenaren; bij uitblijven daarvan kunnen we handhavend optreden. We doen dit op basis van het risicoprofiel (bijvoorbeeld daken in binnenstedelijke gebieden).

Bijdrage aan aanpak ondermijning

Ondermijning omvat vormen van georganiseerde criminaliteit die de veiligheid en leefbaarheid aantasten, zoals drugscriminaliteit, witwassen, milieudelicten en misstanden bij huisvesting. Ook binnen onze VTH taken komen steeds vaker signalen van ondermijning naar voren, onder meer bij illegale afvalstromen en leegstaand vastgoed.

Onze toezichthouders spelen een belangrijke signalerende rol doordat zij veel locaties in de regio bezoeken. Wij werken daarom **nauw samen met**

gemeenten, politie, RIEC, HEIT en de Nederlandse Arbeidsinspectie. Er vindt informatie uitwisseling plaats en bij signalen worden gezamenlijke of branchegerichte controles uitgevoerd. Wij investeren daarnaast in training van medewerkers in het herkennen van ondermijning.

14. Slotbeschouwing en vooruitblik

INHOUDSOPGAVE

- 1. Doel van deze nota
- 2. Terugblik op de vorige nota en ontwikkelwensen
- 3. Omgevingsanalyse: context, opgaven en risico's
- 4. Strategische doelen en keuzes voor VTHA
- 5. Samenwerking
- 6. Uitvoeringsstrategie en regionale focus
- 7. Professionele uitvoering en datagedreven werken
- 8. Toezicht en handhaving
- 9. Vergunningverlening, meldingen en informatieplichten
- 10. Advisering
- 11. Uitvoering VTHA domein milieu
- 12. Uitvoering VTHA domein bodem
- 13. Uitvoering VTHA domein BWT
- 14. Slotbeschouwing en vooruitblik
- 15. Bijlagen

Met deze Nota VTHA wordt een samenhangend en toekomstgericht kader vastgesteld voor de uitvoering van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering onder de Omgevingswet. De nota verbindt de uitkomsten van de omgevingsanalyse en de evaluatie van het eerdere beleid met duidelijke strategische keuzes, focusonderwerpen en randvoorwaarden voor professionele uitvoering. Zij biedt daarbij een gemeenschappelijk vertrekpunt voor het handelen binnen de VTHA keten.

De afgelopen jaren hebben laten zien dat de opgaven in de fysieke leefomgeving steeds complexer worden. Ontwikkelingen op het gebied van woningbouw, klimaatverandering, energietransitie, water en bodem, ondermijning en milieukwaliteit vragen om een gerichte, risicogestuurde en samenhangende aanpak. Met deze nota kiest de ODMH, samen met gemeenten en provincie, bewust voor duidelijke prioriteiten en een nauwe samenwerking binnen de keten.

De Nota VTHA ODMH 2027-2030 vormt daarmee geen statisch document, maar een sturend kader dat richting geeft aan de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's. Binnen deze programma's blijft ruimte om bij te sturen op basis van actuele ontwikkelingen, nieuwe risico's en voortschrijdend inzicht.

Monitoring, data analyse en outcome gerichte indicatoren spelen hierbij een steeds belangrijkere rol, zodat niet alleen inzicht ontstaat in wat wordt gedaan, maar vooral in wat daarmee wordt bereikt.

De uitvoering van deze nota vraagt om blijvende inzet op professionaliteit, innovatie en samenwerking. Door te investeren in vakbekwaamheid, datagedreven werken en het benutten van gedragkennis, versterkt de ODMH zijn rol als deskundige en betrouwbare uitvoeringsorganisatie. Tegelijkertijd blijft goede afstemming met bestuur, opdrachtgevers en ketenpartners essentieel om als één overheid op te treden.

Met deze nota wordt een stevig fundament gelegd voor een effectieve, transparante en toekomstbestendige VTHA-uitvoering. Zo blijft de ODMH,

samen met zijn partners, werken aan een veilige, leefbare, gezonde en duurzame fysieke leefomgeving voor inwoners en bedrijven in de regio.

15. Bijlagen

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

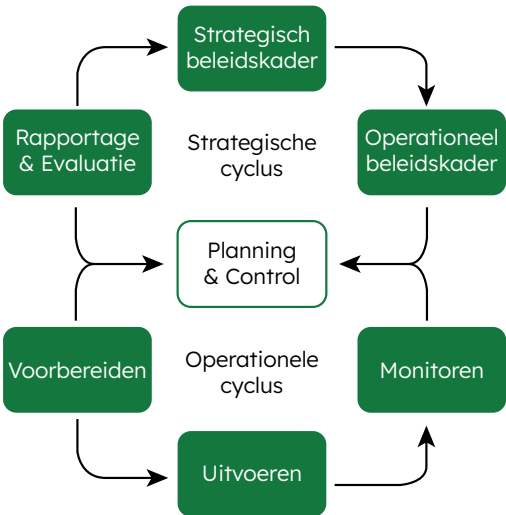
Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

15.1 Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

De colleges van burgemeester en wethouders en gedeputeerde staten die samenwerken in een omgevingsdienst (de deelnemers) moeten samen één uniforme uitvoerings- en handhavingsstrategie vaststellen voor het werk van de omgevingsdienst. Dit is een wettelijke verplichting uit het Omgevingsbesluit. In het Omgevingsbesluit staat de hele beleidscyclus beschreven. De strategie moet inzicht geven in de doelen voor de uitvoering en handhaving en in de werkzaamheden die daarvoor door de omgevingsdienst worden gedaan.

Wettelijke eisen en beleidsplannen van de deelnemers, zoals de omgevingsvisies, zijn richtinggevend

voor de uitvoering van de VTHA-taken door de ODMH. Deze beleidskaders zijn via het principe van de ‘Big8’ – verbonden met de uitvoering (zie afbeelding).

- De Big8 bestaat uit twee cycli:
- Een strategische cyclus op beleidsniveau, die een periode van vier jaar beslaat.
 - Een operationele cyclus op uitvoeringsniveau, die jaarlijks wordt doorlopen.

De strategische cyclus - weergegeven aan de bovenkant van de Big8 - start bij de beleidsprioriteiten van de deelnemers. Het gaat daarbij om keuzes maken, op basis van een analyse van de regiospecifieke problemen en risico’s (hoofdstuk 3). Die keuzes (prioriteiten en focusonderwerpen) zijn in deze nota-VTHA vertaald naar een strategie die zowel de inhoudelijke doelen als de werkzaamheden van de ODMH omvat. Deze strategie vormt de basis voor de uitvoering: wát gaat de ODMH doen en hóe gaat de ODMH dat doen? Zo loopt het beleid over in de uitvoering, de onderkant van de Big8. De uitvoering wordt vervolgens gemonitord en bijgesteld waar nodig via de jaarprogramma’s.

De nota-VTHA en de jaarprogramma’s bepalen welke capaciteit en financiële middelen nodig zijn voor de uitvoering van de taken. Zij vormen daarmee de basis voor de financiering van de ODMH, die wordt gewaarborgd in de begroting.

Een goed functionerende beleids- en uitvoeringscyclus is essentieel voor het waarborgen van kwaliteit en continuïteit. Dit betekent ook dat de ODMH tijdig wordt betrokken bij het opstellen, actualiseren en evalueren van provinciale en gemeentelijke beleidsstukken die relevant zijn voor de uitvoering. De adviserende rol van de ODMH aan de voorkant voorkomt, vanwege de kennis en praktijkervaring van de ODMH, knelpunten in de uitvoering.

Documenten in de cyclus
Beleidsdocumenten

De nota-VTHA bevat de gezamenlijke regionale keuzes. Naast de regionale prioriteiten blijft er ook ruimte voor lokale voorkeuren. Gemeenten en provincie kunnen eigen prioriteiten toevoegen in de uitvoering van de taken van de ODMH, bijvoorbeeld vanuit hun bestuursakkoorden of collegeprogramma’s.

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

Jaarprogramma's

Deze VTHA-nota vormt, samen met eventuele actuele landelijke opgaven en aanvullende bestuurlijke (lokale) prioriteiten, de basis voor de invulling van de jaarprogramma's (ook wel uitvoeringsprogramma's genoemd). Hierin staat voor elke gemeente en de provincie wat de ODMH in het komende jaar gaat doen.

Rapportages

Na afloop van het jaar kijken we terug, maar blikken we ook vooruit: hebben we onze doelen gehaald? Signaleren we nieuwe trends of ontwikkelingen? Moet er iets worden aangepast of aangescherpt? Dat doen we via jaarrapportages. Ook tussentijds monitoren we de voortgang en resultaten en rapporteren we daarover.

De uitkomsten van de jaarrapportages, aangevuld met signalen uit vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering, vormen input voor het bijstellen van prioriteiten en werkwijzen. Waar nodig leidt dit tot aanpassing van jaarprogramma's en, bij een nieuwe beleidsperiode, tot actualisatie van de Nota VTHA.

Programmabegroting

Indirect vormt de programmabegroting ook een onderdeel van de Big8. Op basis van de jaarprogramma's per deelnemer wordt de begroting

opgesteld. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar de inzet voor het komende jaar, maar ook een doorkijk gegeven naar de daaropvolgende jaren. Zo sluit de financiële planning aan op de strategische en operationele keuzes binnen de VTHA-cyclus.

De begroting bevat in ieder geval:

- Inschatting van benodigde capaciteit en middelen
- Kosten per taak
- Verdeling van kosten over de deelnemers

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

15.2 Bijlage 2 - Evaluatie Nota VTH ODMH 2023-2026

Overzicht van de in de nota VTH 2023-2026 opgenomen doelen (uitgangspunten) en de resultaten/bevindingen.

Vergunningverlening

1. De ODMH stimuleert participatie

In de ontvangstbevestiging worden aanvragers er standaard op gewezen om burens mee te nemen in of te informeren over voorgenomen plannen. Daarnaast is hierover informatie opgenomen op de website van de ODMH.

2. De ODMH neemt deel aan omgevingstafels

De ODMH wordt goed door de gemeenten betrokken bij intaketafels e.d., voor zowel milieu- als bwt-activiteiten.

3. De ODMH geeft zo snel mogelijk duidelijkheid over de haalbaarheid van vergunningverlening en over de volledigheid van een aanvraag

Daar waar mogelijk doet de ODMH dit. In het geval stikstof een rol speelt is dit niet altijd mogelijk. Ook in het geval de ODMH moet wachten op adviezen van (keten-)partners is het niet altijd mogelijk.

4. De ODMH betreft adviseurs

proactief

De ODMH weegt bij iedere aanvraag af welke adviseurs noodzakelijk zijn en benadert deze conform de gemaakte samenwerkingsafspraken.

5. De beslistermijn wordt alleen verlengd indien dat vanwege de complexiteit of omvang nodig is

Geconstateerd moet worden dat het wachten op een advies van een ketenpartner ook kan leiden tot verlenging van een beslistermijn.

6. Voorschriften zijn duidelijk en handhaafbaar.

De ODMH maakt gebruik van standaardvoorschriften. Deze worden aangepast indien nodig. Voorschriften worden regelmatig voorgelegd aan toezichthouders en betrokkenen voor toetsing. De ODMH probeert voorschriften zoveel mogelijk in B1 te schrijven, zolang dat juridisch gezien kan.

7. Bij het opstellen van voorschriften worden de algemene uitgangspunten van de Omgevingswet, zoals het waarborgen van de veiligheid en het beschermen van het milieu, in acht genomen.

Dit doet de ODMH.

Landelijke ontwikkelingen en jurisprudentie worden bijgehouden.

8. Bedrijven passen ten minste de Beste Beschikbare Technieken toe.

Nog niet allemaal. We maken wel afspraken met de bedrijven over de termijn waarop ze wel voldoen.

9. Vergunningen worden regelmatig onderzocht op actualiteit.

Voor bedrijven met grote risico's vanwege gevaarlijke stoffen is dat ten minste elke vijf jaar. Voor andere bedrijven elke tien 10 jaar of vaker indien nodig. De ODMH heeft dit jaar (2025) de vergunningen van alle IPPC-bedrijven geïnventariseerd d.m.v. actualisatietoetsen. In de komende jaren volgen de vergunningen van overige bedrijven.

10. De ODMH plaatst geldende milieuvergunningen op internet, zodat deze besluiten voor alle inwoners in te zien zijn (streven 2024).

De vigerende milieuvergunningen van de bedrijven waarvoor GS het bevoegd gezag is zijn te vinden op de website van de ODMH. De ODMH start met de openbaarmaking van andere vergunningen en beschikkingen in het kader van de Woo naar verwachting in 2026.

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

11. De ODMH zorgt voor een actueel vergunningenbestand en trekt vergunningen in indien er geen gebruik meer wordt gemaakt van de vergunning.

Dit doet de ODMH.

12. De ODMH stelt zich positief op bij proefnemingen en innovaties, en geeft daar in principe goedkeuring aan. Indien nodig worden daarbij randvoorwaarden gesteld.

Dit doet de ODMH.

De afdeling BWT draaide mee in proefprojecten Wkb. Deze projecten werden aangevraagd voor in werking treden van de wet en liepen door na de invoering hiervan.

13. Vergunningen worden zo strak mogelijk vergund overeenkomstig het Schone Lucht Akkoord.

De ODMH doet dit bij de milieuvergunningen. De afdeling BWT toetst ingeval van een technische vergunning voor bouw aan de eisen van het Bbl. Hierin staan o.a. eisen opgenomen voor rookgasafvoerkanalen.

Toezicht en handhaving

14. ODMH volgt de Landelijke handavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO).

Dit doet de ODMH. De LHSO is geïmplementeerd in de processen

van het zaakstelsel. De inzet van strafrecht kan verder worden geïntensiveerd. Dit traject loopt al. Er wordt in de teamoverleggen regelmatig aandacht aan besteed, en bijvoorbeeld via casusoverleg met de Boa's. De ODMH heeft hier blijvende aandacht voor.

15. Toezicht wordt uitgevoerd op basis van een risicoanalyse: activiteiten met een hoger risico of een hogere impact op de omgeving worden vaker gecontroleerd dan activiteiten met een laag risico of met weinig impact. Dit doet de ODMH. De ODMH gaat aan de slag met een actualisatie van de analyse en het risicomodel voor de Mba's (bedrijven). Daarvoor wordt een landelijk ontwikkeld model gebruikt.

Voor de prioritering van het toezicht bij de afdeling BWT wordt gekeken naar de aspecten veiligheid, zoals constructieve- en brandveiligheid, en gezondheid. Voor bodemactiviteiten ontbreekt een strategie voor prioritering in de huidige nota.

16. Naleefgedrag wordt meegewogen in de risicoanalyse.

Nu nog niet. Dit wordt meegenomen in het nieuwe risicomodel voor het milieutoezicht. Er is betrouwbare data voor nodig. Die data moet nog verder opgebouwd worden.

17. De ODMH zet in op informatiegestuurd toezicht en de verbetering van datakwaliteit. Hier is de ODMH volop mee bezig. Met de andere OD's in Zuid-Holland is de AT-pool gevormd (samenwerking op het gebied van administratief toezicht). De verbetering van datakwaliteit en het realiseren van betrouwbare en representatieve data vergt blijvende aandacht.

18. De ODMH gebruikt toezichtsplannen voor specifieke bedrijven of branches. Dit doet de ODMH. De ODMH is gestart met het opstellen van toezichtsplannen voor provinciale bedrijven. De selectie van bedrijven is gebaseerd op expertjudgement: gekozen zijn de zwaardere bedrijven waarvoor een toezichtplan de meeste toegevoegde waarde biedt.

19. De ODMH is 24/7 bereikbaar voor klachten en calamiteiten. De ODMH werkt met een wachtdienst. Die is 24/7 beschikbaar.

20. Controles worden in principe niet van tevoren aangekondigd. Dit is het uitgangspunt, maar hier voldoen we niet altijd aan. In sommige gevallen is het nodig om een afspraak te maken, zodat een ondernemer bijvoorbeeld de administratie klaar kan leggen.

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

21. De ODMH zet bij (handhavings-) conflicten mediation in indien de situatie zich daarvoor leent en probeert waar mogelijk via een informele aanpak tot een oplossing te komen met partijen.

Bij de afdeling BWT gebeurt dit regelmatig, altijd in overleg of samen met de gemeente. De afdeling Bedrijven heeft minder te maken met burencollicten, maar vooral met bedrijven, waardoor mediation daar minder vaak voorkomt.

22. Bij bewuste en/of grove overtredingen wordt de inzet van strafrecht nadrukkelijk overwogen.

De ODMH werkt conform de LHSO. Hierbij bemenken wij dat strafrecht nog vaker kan worden ingezet. Hierin zijn al stappen genomen.

Overige

23. De ODMH zet zich samen met partners in om de afvalberg te verkleinen en het gebruik van nieuwe natuurlijke hulpbronnen en grondstoffen te voorkomen (circulaire economie).

- De ODMH neemt voorschriften op in vergunningen gericht op het doen van onderzoek gericht op het beperken en hergebruiken van afvalstoffen
- De ODMH neemt deel aan het Platform Groene Hart Circulair, waarin we diverse expertises

leveren, en trekker zijn van de opzet van een gedragscampagne.

- De ODMH werkt actief mee aan het terugdringen van rest- en huishoudelijk afval vanuit de adviesrol richting gemeenten.
- In samenwerking met de andere OD's richtten we in 2025 het Circulair Loket Zuid-Holland op. Het Circulair Loket is het startpunt voor vragen over ondernemen met hernieuwbare en secundaire grondstoffen, circulaire experimenten en andere juridische en administratieve vragen rondom circulair ondernemen.
- In de onderzoek en ontwikkelingsfase verkeren:
 - » het toepassen van voorschriften in vergunningen gericht op grondstoffen-efficiency
 - » het aandacht geven aan circulariteit bij toezicht en handhaving milieuwet- en regelgeving
- Opleidingen:

In 2025 is een scholingstraject voor medewerkers van de ODMH gestart gericht op de circulaire economie. Als onderdeel van dit traject wordt nagedacht over de bijdrage die door de ODMH kan worden geleverd aan de circulaire economie. Naast de milieutaken kan hierbij ook worden gedacht aan circulariteit bij

vergunningverlening en handhaving bij de BWT-taken (waarbij onder meer kan worden gedacht aan het circulair slopen).

24. De ODMH zet zich in op een proactieve aanpak van de minimalisatieverplichting van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) om daarmee de blootstelling van omwonenden en milieu aan ZZS verder te beperken.

Er is een actieplan opgesteld. Dat wordt uitgevoerd. De resultaten worden 2e helft 2025 voorgelegd aan de werkgroep Bedrijven.

25. De ODMH stelt emissiegrenswaarden voor de industrie en de agrarische sector die passend zijn bij het Schone Lucht akkoord (SLA). Dit doet de ODMH. Hier adviseren we ook daar waar mogelijk de gemeentes.

Het SLA is relevant voor de industrie. Voor de agrarische sector bestaat de inzet van de ODMH vooral uit controles van de luchtwassers.

26. De ODMH informeert inwoners over goed stookgedrag haarden en houtkachels.

De ODMH geeft informatie over goed stookgedrag op de website via een stookwijzer.

Bij klachten gaat de ODMH (afdeling BWT) waar nodig ter plaatse

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

controleren op technische afwijkingen in rookkanalen.

27. Energiebesparing bij bedrijven is een belangrijk speerpunt. De ODMH vult dit in door middel van voorlichting en toezicht.

De ODMH geeft informatie over energiebesparing op de website, tijdens controlebezoeken en door middel van gerichte, specifieke (ludieke) acties op bedrijventerreinen.

28. Indien mogelijk worden controles samen met of voor andere toezichthoudende instanties uitgevoerd, dit om de toezichtlast te beperken.

De afdeling Bedrijven voert bij bepaalde branches, zoals glastuinbouw, controles gezamenlijk uit met waterschappen. De Afdeling BWT trekt regelmatig samen op met de Veiligheidsregio. Daarnaast worden in het kader van ondermijning integrale controles uitgevoerd met gemeenten en politie, waarbij in sommige situaties ook sprake is van signaaltoezicht.

De samenwerking met de ketenpartners kan nog verder geïntensiveerd worden.

29. De informatie-uitwisseling met partners wordt versterkt en data wordt beter ontsloten zodat beschikbare data efficiënt wordt gebruikt.

De ODMH vult en gebruikt Inspectieview milieu. Met de GGD wisselen we informatie uit over bijvoorbeeld natte koeltorens. Met de waterschappen onderhouden we contacten in het kader van indirecte lozingen. De Senior-Boa heeft regelmatig contact met politie en OM. Ook met andere OD's wordt veel samengewerkt en data gedeeld. De vijf OD's in Zuid-Holland werken op diverse onderwerpen samen, bijvoorbeeld in het datalab en AT-pool.

30. Er wordt ingezet op betere kennisontwikkeling en -deling en samen optrekken met andere omgevingsdiensten op het gebied van kennis en opleidingen. Vanuit ODnl is de ODnl academie gestart. Van hieruit worden trainingen en cursussen aangeboden waar de ODMH aan mee doet.

De ODMH doet daarnaast mee in diverse vakberaden, voor zowel milieu als BWT.

31. De ODMH voldoet aan de landelijk geldende kwaliteitseisen. De ODMH zorgt ervoor dat wordt voldaan aan de kwaliteitscriteria. Het opleidingsplan wordt hierop afgestemd.

32. De ODMH heeft voor de werkprocessen een kwaliteitsmanagementsysteem en is ISO gecertificeerd. De ODMH voldoet hieraan en is ISO gecertificeerd (ISO 9001:2015).

33. De schriftelijke en verbale communicatie met inwoners, bedrijven en gemeenten is een continu punt van aandacht; de afstand wordt, waar dat mogelijk is, verkleind. De afgelopen jaren heeft de ODMH gewerkt aan nieuwe sjablonen waarin zoveel mogelijk in B1 wordt gecommuniceerd. De brieven worden opgesteld vanuit de gedachte dat de ontvanger centraal staat en niet de verzender. Medewerkers worden regelmatig getraind op taalgebruik en communicatievaardigheden.

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

15.3 Bijlage 3 - Mba's op vaste locatie die meer dan 10 keer voorkomen (mei 2026)

Type	Aantal
Agrarisch loonwerkbedrijf	105
Behandelen, regelen en meten van aardgas	1500
Bodemenergiesysteem	605
Bouwbedrijf, installatiebedrijf, grondbouwbedrijf, wegbouwbedrijf, waterbouwbedrijf en schildersbedrijf	860
Chemische wasserij	15
Datacentrum	10
Garage, autoschadeherstelbedrijf, autowasstraat en carrosseriebouw	546
Glastuinbouw	244
Grafische industrie	94
Horeca	450
Industrie, papierindustrie, houtindustrie, textielindustrie, leerindustrie, chemische industrie, overig	220
Jachthaven	15
Kantoorpanden	330
Koelinstallatie met koelvloeistof, koolwaterstoffen of ammoniak	52
Kringloopbedrijf en bedrijf voor reparatie van gebruikte producten	26
Metaalproductenindustrie	283
Minerale producten industrie	30
Onderhoud van de openbare ruimte	21
Opslaan van gevaarlijke stoffen in verpakking	45
Opslaan, herverpakken en bewerken van vuurwerk of pyrotechnische artikelen voor theatergebruik	25
Opslag- en transportbedrijf, groothandel en containerterminal	1226
Opslagtank voor gassen	722
Opslagtank voor vloeistoffen en tankcontainer of verpakking die wordt gebruikt als opslagtank voor vloeistoffen	116
Repareren en verhuren van gemotoriseerde werktuigen	59
Rubberindustrie en kunststofindustrie	26
Scheepswerven	34
Stookinstallatie	339
Tankstation	74
Telen van gewassen in de openlucht	576
Veehouderij	761
Verwerken van bedrijfsafvalstoffen of gevaarlijke afvalstoffen	28
Voedingsmiddelenindustrie	80
Voorziening voor het oefenen van brandbestrijdingstechnieken	11
Zuiveringstechnisch werk	182
Zwembad	23

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

15.4 Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Thema Veilige leefomgeving
Focusonderwerp: Ketentoezicht

1. Wat willen we bereiken?
Voorkomen van milieuschade door overtredingen in een of meerdere schakels van bedrijfs- of productieketens of voorbij gemeente- of provinciegrenzen (bijvoorbeeld illegale afvalstromen of grondverplaatsing)
2. Doelstelling
Het in samenwerking met ketenpartners bijdragen aan het herkennen en aanpakken van milieuovertredingen die zich voordoen in een of meerdere schakels van bedrijfs- of productieketens of gemeentegrensoverschrijdend
3. Hoe gaan we dit bereiken/wat gaan we doen?
Toezicht en handhaving (T&H) / Administratief toezicht – Ketentoezicht (AT-KT)
- Toezicht op naleving A&V en AO/IC-beleid
 - Ketentoezicht en ketengerichte analyse, in samenwerking met de AT/KT-pool
 - Risicogerichte (administratieve) controles uitvoeren;
 - Informatie-uitwisseling en

- samenwerking met ketenpartners
- Opbouwen en onderhouden samenwerkingsstructuur;
- Opleiden van toezichthouders
- Inrichten multi-disciplinair team wanneer een specifieke casus zich voordoet
- Aanpak op maat: waar relevant wordt voor een branche of bedrijf een specifieke afweging gemaakt over de in te zetten toezichtinstrumenten

Vergunningverlening
Wanneer inzichten uit ketentoezicht of administratief toezicht daar aanleiding toe geven: het aanpassen van vergunningen of opleggen van maatwerk (risicogerichte aanpak)

Advies/AT-KT
Adviseren over mogelijke aanpassingen van beleid van opdrachtgevers of kaders op basis van structurele bevindingen.

4. Met wie werken we samen?
Provincies, gemeenten, andere omgevingsdiensten/ ODNL, Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT), Hoogheemraadschappen, Landelijk

- Meldpunt Afvalstoffen (LMA), Politie, OM, AT/KT-pool.
5. Indicatoren
- Aantal analyses waarbij over meerdere gemeenten of schakels is gekeken
 - Aantal toezicht- of handhavingstrajecten waarin keten- of administratief inzicht is gebruikt
 - Inzicht in samenwerkingsstructuur
 - Aantal aangepaste vergunningen of opgelegde maatwerken n.a.v. inzichten

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

Thema Veilige leefomgeving

Focusonderwerp: Ondermijning

1. Wat willen we bereiken?

Bijdragen aan de (preventieve) bestrijding van (milieu)criminaliteit op landelijke geprioriteerde thema's zoals afvalverwerking, asbest, zeer zorgwekkende stoffen, en daarnaast huisvesting arbeidsmigranten, illegale hennepteelt, handel in-, productie van- en opslag van verdovende middelen, witwassen, mensenhandel en vastgoedfraude.

2. Doelstelling

Bijdragen aan de vermindering van de milieu/bouw/ro-gerelateerde criminaliteit en ondermijnende activiteiten in het Omgevingswetdomein door actief samen te werken met ketenpartners zoals politie, gemeenten, RIEC en inspectiediensten.

Signaleren en bijdragen aan tegengaan van criminele activiteiten en misbruik maken van vergunningen.

3. Hoe gaan we dit bereiken/wat gaan we doen?

Toezicht en handhaving (T&H)

- Het opleiden van toezichthouders in het herkennen van signalen van ondermijning
- Proactieve bijdrage ODMH (binnen

de gemandateerde taken) aan ondermijningsacties in specifieke branches of op bedrijventerreinen: Integrale controles met gemeenten, politie en andere ketenpartners, op basis van meldingen, signalen en preventief.

- Aansluiten bij het regionale RIEC overleg m.b.t. bedrijventerreinen en waar gewenst bij andere (lokale) ondermijnings tafels/overleggen en
- Organisatie van de ODMH Ondermijningsdag
- Op verzoek deelname aan externe evenementen van ketenpartners op het gebied van ondermijning, o.a. het Ondermijningsfestival (georganiseerd door de politie en bedoeld voor studenten van de politieacademie)

Vergunningverlening

- Bibob toetsing en/of Bibob signalering (indien taak belegd bij de ODMH).

Advies

- Vanuit onze deskundigheid adviseren tijdens onze deelname aan de lokale ondermijnings tafels/overleggen.
- Advisering over Bibob-beleid.

4. Met wie werken we samen?

Gemeenten, provincie, andere omgevingsdiensten, politie, OM, RIEC, Nederlandse Arbeidsinspectie, de NVWA, douane, HEIT, Stedin, RDW

Indicatoren

- Organiseren van een ondermijningsdag (minimaal 1x per 2 jaar)
- De toezichthouders zijn opgeleid om signalen te herkennen
- Aantal keren dat ODMH deelneemt aan ondermijningsacties.
- Aantal gecontroleerde bedrijfspanden door ondermijningsteams per gemeente.
- Aantal Bibob-onderzoeken door de ODMH

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

Thema Leefbare leefomgeving

Focusonderwerp: Geluid- en geurhinder

1. Wat willen we bereiken?

Beperken van bestaande overlast en beschermen van leefbaarheid. Nieuwe hinder voorkomen.

2. Doelstelling

Het bijdragen aan het voorkomen van nieuwe hinder en het beperken van bestaande geluid- en geurhinder.

Het verminderen van het aantal gegronde geluid- en geurklachten (overtredingen)

3. Hoe gaan we dit bereiken/wat gaan we doen?

Toezicht en handhaving (T&H)

- Uitvoeren toezicht en doen van geluidmetingen bij risicovolle bedrijven, horeca en evenementen.
- Toezicht op doelmatige werking van ontgeuringsinstallaties, luchtwassers of andere nageschakelde technieken.
- Branchegerichte aanpak (landbouw, voedingsmiddelen, chemie)
- Snelle opvolging klachten
- GGD betrekken bij LFG-klachten

Vergunningverlening

- Voorschriften opnemen in vergunningen over de toepassing van BBT.

- Bij vergunningaanvragen of actualisatie gaan we na of er geur- of geluidklachten zijn geweest over het bedrijf.
- Passend vergunnen

Advies

- Adviseren over geluid- en geurnormen in omgevingsplannen.
- Advisering op beleid
- Verkennen wens regionaal geurbeleid
- Beleid opstellen voor geurgevoelige objecten (definitie en bebouwingscontour geur)
- Onderzoek geluidszonering niet gezoneerde bedrijventerreinen
- Advies evenementenbeleid voor geluid
- APV/Lokale verordening advisering op geluid

4. Met wie werken we samen?

Provincie, Gemeenten, de GGD, andere omgevingsdiensten, ODNL.

5. Indicatoren

- Aantal klachten (en trends)
- Aantal handhavingsbesluiten n.a.v. klachten
- Toepassing BBT voorschriften
- Aantal handhavingsbesluiten over aanwezigheid,

onderhoud en doelmatigheid ontgeuringsinstallaties en nageschakelde technieken

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

Thema Leefbare leefomgeving

Focusonderwerp: Omgevingsplannen

1. Wat willen we bereiken?

Omgevingsplannen die voldoen aan wet- en regelgeving en recht doen aan een veilige, gezonde, duurzame en leefbare leefomgeving in de gemeenten

2. Doelstelling

Bijdragen aan de totstandkoming van omgevingsplannen die voldoen aan relevante wet- en regelgeving onder de Omgevingswet, die uitvoerbaar en handhaafbaar zijn in de praktijk, en die bijdragen aan een veilige, gezonde duurzame en leefbare fysieke leefomgeving voor inwoners en bedrijven, zodat de gemeenten uiterlijk op 1 januari 2032 een volledig vastgesteld omgevingsplan hebben.

3. Hoe gaan we dit bereiken/wat gaan we doen?

Toezicht en handhaving (T&H)

- Signaleren van knelpunten uit de toezichtpraktijk.
- Toetsen van concept-omgevingsplanregels op handhaafbaarheid
- Kennisopbouw bij VTH-medewerkers over werken met omgevingsplannen

Vergunningverlening

- Aanvragen toetsen aan

gemeentelijke omgevingsplannen in het kader van vergunningverlening en/of meldingen.

- Eventuele problematiek ten aanzien van uitvoerbaarheid van regels signaleren.
- Toetsen van conceptvoorstellen van omgevingsplanregels op uitvoerbaarheid

Advies

- Adviseren bij het opstellen of wijzigen van omgevingsplannen en BOPA's met als doel te komen tot gewenste fysieke leefomgeving.
- Adviseren op regels in het omgevingsplan (waaronder bij VTH geconstateerde knelpunten en de zogenaamde 'bruidsschat')
- Kennis en ervaring uitwisselen met gemeenten en andere omgevingsdiensten.
- Met gemeenten samen komen tot een proces voor het inbrengen van regionaal beleid in het omgevingsplan (over bijvoorbeeld bodemthema's of geluid) en ontwikkelen van een door alle deelnemers gedragen lijn voor het inbrengen van thema's uit de fysieke leefomgeving in het omgevingsplan

4. Met wie werken we samen?

Gemeenten (RO, beleidsafdelingen, projectleiders gebiedsontwikkeling), veiligheidsregio, GGD, andere OD's.

5. Indicatoren

- Aantal Bopa-procedures
- Aantal Vooroverleggen
- Aantal adviezen op gesignaleerde knelpunten (met korte omschrijving over welke onderwerp)
- Jaarlijks overzicht van de stand van zaken ten aanzien van transitie bruidsschatregels in omgevingsplan

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

Thema Gezonde leefomgeving

Focusonderwerp: Luchtkwaliteit

1. Wat willen we bereiken?

Een gezonde (lokale) luchtkwaliteit om de gezondheid van de inwoners te beschermen

2. Doelstelling

Het beperken van gezondheidsschade door emissies van fijnstof en stikstofoxiden (NOx) te voorkomen of te verminderen, in lijn met de Europese en nationale luchtkwaliteitsnormen, de emissiereductieverplichtingen uit de Omgevingswet en de gezondheidsdoelen van het Schone Lucht Akkoord, dat streeft naar minimaal 50% gezondheidswinst in 2030 ten opzichte van 2016.

3. Hoe gaan we dit bereiken/wat gaan we doen?

Toezicht en handhaving (T&H)

- Toezicht op luchtwassers bij veehouderijen. Bij industrie: gebruiken van emissierelevante parameters als controlevorm in aanvulling op het meten van concentraties
- Toezicht op stookinstallaties (Scios-keuring)
- De grootste bedrijfsmatige vervuilers identificeren en hier prioriteit aan geven
- Infomeren over goed stookgedrag,

bijvoorbeeld op de website

- Toezicht bij houtstookklachten/ rookkanalen (advisering gebruik materialen)

Vergunningverlening

- We passen EU-concentratienormen en ten minste BBT toe in vergunningvoorschriften (voor bedrijven en mba's)
- Scherp vergunnen conform Schone Lucht Akkoord en Richtlijn Industriële Emissies
- Gezondheidsaspecten meenemen in vergunningen voor mba's
- Actualisatieprogramma milieuvergunningen jaarlijks opstellen en rapporteren

Advies

Onderzoeken verbod houtstook en andere advisering t.a.v. omgevingsplannen

4. Met wie werken we samen?

GGD, gemeenten, andere omgevingsdiensten

5. Indicatoren

- Aantal door de ODMH aangepakte houtstookklachten
- Aantal ongedaan gemaakte overtredingen mbt emissies/

stookinstallaties.

- De grootste vervuilers zijn in beeld.
- Actualisatieprogramma vergunningen
- Actuele informatie op de website over goed stookgedrag
- Percentage vergunningen conform SLA en BBT.

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

Thema Gezonde leefomgeving

Focusonderwerp: Gezondheid, ZZS

1. Wat willen we bereiken?

Een gezonde leefomgeving door de schade door ZZS-emissies terug te dringen

2. Doelstelling

Het bijdragen aan het verminderen van de risico's en schade voor mens en milieu door de uitstoot van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) door bedrijven te verlagen

3. Hoe gaan we dit bereiken/wat gaan we doen?

Toezicht en handhaving (T&H)

- ZZS relevante bedrijven controleren op naleving van de minimalisatieplicht
- VRP-plichtige bedrijven controleren (VRP = Vermijdings- en ReductieProgramma)
- Pilot om jaarlijks 2 bedrijven waar ZZS in afvalstromen aanwezig kunnen zijn, te controleren op de meldplicht uit het Besluit melden afvalstoffen
- We maken gebruik maken van de landelijke ZZS emissiedatabase voor consistente en automatische rapportageverplichtingen
- Waar relevant voor de bodem de specifieke ZZS verplicht mee laten nemen bij uit te voeren

bodemonderzoek. Vanuit de resultaten daarvan gepaste maatregelen laten nemen.

Vergunningverlening

- Vergunningvoorschriften (p)ZZS/ scherp vergunnen
- VRP borgen in vergunningen
- Inventariseren (p)ZZS in afvalstromen bij provinciale bedrijven

Advies

- We volgen ontwikkelingen in wet- en regelgeving en adviseren over de doorvertaling naar het beleid van onze deelnemers.

4. Met wie werken we samen?

Andere Omgevingsdiensten binnen Zuid-Holland, de provincie, Omgevingsdienst NL, GGDHM

5. Indicatoren

- Actueel overzicht ZZS-relevante bedrijven
- Percentage bedrijven met volledig en actueel VRP
- Percentage vergunningaanvragen met ZZS relevantie bevat een onderbouwde bronaanpak

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

Thema Gezonde leefomgeving

Focusonderwerp: Kaderrichtlijn water

1. Wat willen we bereiken?

Verbetering van de waterkwaliteit en een gezonde leefomgeving.

2. Doelstelling

Bijdragen aan het realiseren van de waterkwaliteitsdoelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) – die uiterlijk in 2027 moeten zijn behaald - door samen met de andere ZH-OD's de uitvoeringsagenda 'Grip krijgen op indirecte lozingen 2025-2027' uit te voeren, gericht op het terugdringen van lozingsgerelateerde verontreiniging.

3. Hoe gaan we dit bereiken/wat gaan we doen?

Toezicht en handhaving (T&H)

- We houden toezicht op bedrijven met indirecte lozingen.
- We nemen afvalwatermonsters (bij indirecte lozingen) waar zinvol en relevant en beoordelen de resultaten.
- We zetten in op preventie en zorgen voor bewustwording bij bedrijven o.a. door voorlichting en informatie, communicatiecampagne en gedragsbeïnvloeding.
- We zoeken naar mogelijkheden van digitale verwerking van analyseresultaten
- We versterken de onderlinge

samenwerking met gemeenten, andere OD's en waterschappen

- Bijdragen in uitvoering van project Emissieloze kas (beperking pesticiden/gewasbescherming in water)

Vergunningverlening

- We brengen de KRW-relevante bedrijven in kaart
- We stellen een plan van aanpak op (of werken daaraan mee) voor herziening en actualisering vergunningen en besluiten.
- Waar nodig stellen we voorschriften op of passen we deze aan.
- We verbinden voorschriften aan vergunningen die de doelmatige werking van de lozingsketen beschermen.
- We werken samen met partners om medewerkers op te leiden, kennis te delen en gegevens te delen

Advies

- We adviseren gemeenten en provincie over regels voor indirecte lozingen in het omgevingsplan/ omgevingsbeleid
- We volgen ontwikkelingen in wet- en regelgeving en adviseren over de doorvertaling naar het beleid van onze deelnemers.

- We adviseren over beleid van opdrachtgevers om strenger te vergunnen waar dat nodig is.

4. Met wie werken we samen?

Waterschappen
hoogheemraadschappen, Provincie Zuid-Holland, OD's binnen provincie Zuid-Holland, OD-NL, (Rioolbeheerders van onze) gemeenten, Glastuinbouw/ bedrijfsleven

5. Indicatoren

- Percentage van de KRW-relevante bedrijven onderzocht in 2027.
- Percentage van de KRW-relevante bedrijven waarbij afvalwatermonsters zijn genomen, geanalyseerd en getoetst.
- Uiterlijk in 2030 hebben wij bij 100% van de bedrijven met normoverschrijdingen en/ of ontbrekende vergunningen vergunningvoorschriften opgesteld of aangescherpt, of maatwerk verleend voor indirecte lozingen.

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

Thema Duurzame leefomgeving

Focusonderwerp: Circulaire economie

1. Wat willen we bereiken?

Bijdragen aan het bevorderen van hergebruik en minimaliseren van afvalstromen door bedrijven.

We willen de circulaire economie bevorderen door het gebruik van primaire grondstoffen te verminderen en het gebruik van secundaire grondstoffen te vergroten.

2. Doelstelling

Het bijdragen aan het verhogen van hergebruik van grondstoffen en het verminderen van afvalstromen op een veilige en verantwoorde manier, in lijn met de verplichtingen uit de Wet milieubeheer en de transitie naar een volledig circulaire economie in 2050, daarbij rekening houdend met het nieuwe Circulair Materialenplan (CMP)

3. Hoe gaan we dit bereiken/wat gaan we doen?

Toezicht en handhaving (T&H)

- Toezicht op afvalscheiding bij bedrijven (specifieke sectoren)
- Toezicht op hergebruik van grond/ bouwstoffen
- Voorlichting over afvalscheiding en preventie/grondstofbesparing
- Kennisontwikkeling toezichthouders
- Zodra er wetgeving komt over circulaire economie hierop toezien

bij betreffende bedrijven

- Oplevercontroles bij geactualiseerde vergunningen n.a.v. nieuwe CMP

Vergunningverlening

- Waar mogelijk vergunningvoorschriften voor bedrijven over circulaire processen en voorschriften over de keuze voor grondstoffen (preventie)
- maatwerkvoorschriften voor bedrijven voor toepassen BBT/ zorgplicht cf. CMP (specifieke sectoren)
- Geven van experimenteerruimte in vergunningen (waar mogelijk voorschriften over verantwoord hergebruik van afvalstoffen);
- Gevolgen van het CMP in kaart brengen (dit gebeurt in de landelijke werkgroep afvalbeheer waarbij de ODMH is aangesloten) en waar nodig actualiseren van vergunningen.
- Grondstoffen besparen door grondstoffenefficiencymaatregelen voor te schrijven of te stimuleren.

Advies

- Borgen van circulair beleid in adviezen voor omgevingsplannen
- BWT: Monitoren van ontwikkelingen rondom circulair bouwen in wet- en

regelgeving.

- Waar gewenst ondersteuning bieden of adviseren bij nieuwbouwprojecten om gemeentelijke doelstellingen te behalen ten aanzien van circulair bouwen.
- Onderzoeken naar nieuwe manieren slopen bevorderen in de omgevingsplannen om “Oogsten” te bevorderen
- Verkenning draagvlak Omgevingsprogramma CE voor de regio opstellen en vaststellen
- Bijdragen aan Circulair loket in Zuid-Holland (DCMR)

4. Met wie werken we samen?

Omgevingsdienst.nl, De krachtenbundeling (Rijk, Provincie en gemeenten gezamenlijk), ILenT, Groene Hart Circulair

5. Indicatoren

- Aantal vergunningen met grondstoffenefficiency maatregelen
- Aantal geactualiseerde vergunningen conform CMP
- Opleidingen/kennis medewerkers
- Actuele informatie/voorlichting op de website van de ODMH over preventie en hergebruik
- Aantal beantwoorde vragen ontvangen via Circulair loket.

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

Thema Duurzame leefomgeving

Focusonderwerp: Klimaatverandering en vermindering CO2

1. Wat willen we bereiken?

Het beperken van de klimaatverandering door vermindering van de CO2-uitstoot en de overgang naar een klimaatneutrale leefomgeving

2. Doelstelling

Bijdragen aan het realiseren van de landelijke klimaatdoelstellingen - 55% broeikasgasreductie in 2030 en klimaatneutraliteit in 2050 - door bedrijven die moeten voldoen aan de informatieplicht en de energiebesparingsplicht te stimuleren en te verplichten om energiebesparende en CO2 reducerende uit te voeren, conform de eisen uit de Omgevingswet. Daarnaast versterken we de regionale klimaatadaptatie door advies over adaptatiemaatregelen.

3. Hoe gaan we dit bereiken/wat gaan we doen?

Toezicht en handhaving (T&H)

- Toezicht op de naleving van de informatieplicht en de energiebesparingsplicht en eventuele relevante (toekomstige) Europese wetgeving zoals de EPBD, en waar nodig (risicogericht) handhaven
- Toezicht op label C-verplichtingen

- Toezicht op werkgebonden personenmobiliteit
- Verkennen en selecteren van een geschikte tool om de CO2 reductie als resultaat van toezicht op de energiebesparingsplicht te monitoren, en het implementeren van deze tool in de werkprocessen.

Vergunningverlening

- Waar nodig voorschriften opnemen in de vergunning.
- Maatwerk ten behoeve van het faseren van uit te voeren rendabele maatregelen.

Advies

- We informeren bedrijven over kansen en verplichtingen; via voorlichting en met behulp van gedragsspecialisten.
- We adviseren onze deelnemers over ontwikkelingen in wet- en regelgeving
- Het adviseren over en vertalen van klimaat-/energiedoelen naar instrumenten van de Omgevingswet (omgevingsplan).
- Het verzamelen van milieudata
- Het adviseren over water- en bodemsturend inrichten van projecten of ontwikkelingen

4. Met wie werken we samen?

Gemeenten, andere omgevingsdiensten, waterschappen, bedrijfsleven, ministeries (I&W, VRO, EZK, BZK), netbeheerders

5. Indicatoren

- Aantal ontvangen rapportages informatieplicht of percentage bedrijven dat voldoet aan informatieplicht
- Aantal uitgevoerde energiecontroles
- Aantal bedrijven dat moet voldoen aan de energiebesparingsplicht op basis van de jaarlijks verstrekte lijst van netbeheerders
- Aantal voor energie geactualiseerde vergunningen
- Zodra een monitoringstool beschikbaar is: CO2-reductie als gevolg van energiebesparing door bedrijven en instellingen
- Aantal adviezen over klimaatadaptatie

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

15.5 Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Binnen het milieutoezicht op bedrijven sluit de ODMH aan bij landelijke ontwikkelingen. De meeste omgevingsdiensten maken gebruik van een binnen het IBP-VTH ontwikkelde risicomethodiek, gebaseerd op het model van Omgevingsdienst de Vallei, dat als best practice wordt beschouwd. Ook de ODMH gaat deze methodiek gebruiken.

De methodiek combineert verschillende risicofactoren en gegevensbronnen om per bedrijfslocatie een risico inschatting te maken. Het uitgangspunt daarbij is: risico = kans x effect.

Het effect staat voor de milieurelevantie van een bedrijfslocatie: de mogelijke impact van activiteiten op de leefomgeving, zowel in reguliere situaties als bij incidenten. Hoe groter de milieurelevantie, hoe groter het potentiële effect.

De kans dat zich een overtreding of milieuschade voordoet, hangt onder meer samen met het naleefgedrag van een onderneming en de tijd die is verstreken sinds de laatste controle. Goed naleefgedrag verkleint de kans op overtredingen, terwijl daarnaast ook onvoorziene omstandigheden, zoals technisch falen of extreme

weersomstandigheden, een rol kunnen spelen.

Binnen het milieutoezicht wordt dit uitgewerkt als:
$$\text{Milieurisico} = \text{Milieurelevantie} \times \text{Tijd sinds de laatste controle} \times \text{Naleefgedrag}$$

Op basis van deze berekening krijgen bedrijven een prioriteitsscore, waarmee zij onderling kunnen worden vergeleken. Bedrijven met een hogere score krijgen voorrang in de toezichtprogrammering. De methodiek is dynamisch: nieuwe informatie, toezichtbevindingen of wijzigingen in wet- en regelgeving kunnen leiden tot bijstelling van de prioriteiten. De risicomethodiek ondersteunt daarmee de prioritering van toezicht, zonder de professionele afweging van toezichthouders te vervangen.

Toepassing in de praktijk
De risicomethodiek wordt in de praktijk toegepast zoals schematisch weergegeven in onderstaande tabel.

De milieurelevantie wordt onder andere bepaald aan de hand van aanwezige gevaarlijke stoffen en installaties. In combinatie met de factor ‘tijd sinds de laatste controle’ krijgt dit een zwaardere weging dan het naleefgedrag.

De gehanteerde factoren en hun onderlinge weging worden periodiek geëvalueerd en waar nodig bijgesteld, zodat de methodiek actueel en navolgbaar blijft.

Basisuitgangspunten
Omdat deze risicomethodiek nieuw is en ervaring moet worden opgedaan met de toepassing ervan

Inrichting Naam	Milieu Categorie	Laatste MilieuControle	Milieu relevantie	Tijd sinds laatste controle	Naleef gedrag	Totaalscore
Bedrijf X	2	23-3-2023	0,75	3,2	3,6	7,5
Bedrijf Y	3	14-11-2023	2,5	2,5	2,4	7,4
Bedrijf Z	4	24-3-2026	4,5	0,0	2,4	6,9
Bedrijf A	4	2-6-2025	4,5	0,2	2,1	6,8
Bedrijf B	2	4-8-2025	0,75	0,2	2,4	3,3

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

op het bedrijvenbestand, hanteren wij voor de komende periode enkele basisuitgangspunten als ondergrens:

- complexe bedrijven worden minimaal eenmaal per jaar gecontroleerd, ongeacht de uitkomst van de risicoscore;
- ter borging van een adequaat toezichtniveau wordt naast de nieuwe risicomethodiek een schaduwlijst gehanteerd op basis van de huidige werkwijze (Nota VTH ODMH 2023 2026), zodat geen bedrijven of milieubelastende activiteiten buiten het toezicht vallen;
- na het verlenen van een nieuwe vergunning wordt altijd een oplevercontrole uitgevoerd.

Zodra voldoende ervaring is opgedaan en de weging binnen de systematiek stabiel is, kunnen deze aanvullende uitgangspunten worden heroverwogen en waar mogelijk afgebouwd.

Belang en toepasbaarheid van data in de nieuwe risicomethodiek

Tijdens de ontwikkeling van de nieuwe risicomethodiek is gebleken dat de ODMH beschikt over een grote hoeveelheid kwalitatief goede data. Deze data is echter niet altijd zodanig geregistreerd dat directe toepassing binnen de methodiek mogelijk is. Voor een betrouwbare en proportionele inzet van het model is daarom aanpassing

en verdere verfijning van de registratie noodzakelijk.

Een aandachtspunt is dat bepaalde toezichtgegevens onvoldoende zijn gedifferentieerd. Zo kan het constateren van meerdere kleinschalige overtredingen, bijvoorbeeld binnen het energietoezicht, leiden tot een onevenredige verhoging van de risicoscore, terwijl de feitelijke milieurelevantie beperkt is. Dit kan ertoe leiden dat bepaalde categorieën bedrijven zwaarder worden geprioriteerd dan beoogd.

Daartegenover staat dat gegevens over naleefgedrag in de afgelopen jaren zorgvuldig en consistent zijn vastgelegd en daardoor goed toepasbaar zijn binnen de methodiek. Wel is een zorgvuldige weging noodzakelijk, zodat naleefgedrag een passende, maar niet dominante rol speelt in de totale risicoscore.

Ook het gebruik van externe databronnen vraagt om nadere beoordeling. Veel van deze bronnen zijn ontwikkeld vanuit andere wettelijke kaders en zijn niet altijd direct milieurelevant. Gegevens van bijvoorbeeld de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit kunnen overtredingen bevatten die vanuit hygiënisch of voedselveiligheidsperspectief relevant

zijn, maar niet automatisch een verhoogd milieurisico betekenen. Ongefilterde toepassing van dergelijke data kan leiden tot ongewenste vertekening van de prioritering.

De ODMH richt zich daarom in de komende periode op het verbeteren en uitbreiden van de registratie van relevante gegevens en op het zorgvuldig beoordelen van externe databronnen op bruikbaarheid en milieurelevantie. Daarnaast wordt onderzocht hoe de factoren binnen milieurelevantie en naleefgedrag het best kunnen worden gewogen, zodat de risicomethodiek leidt tot een goed onderbouwde, expliciete en risicogerichte prioritering van bedrijven en milieubelastende activiteiten.

Het beoogde einddoel is een toezichtprogrammering die volledig risicogestuurd tot stand komt op basis van actuele data, milieurelevantie en naleefgedrag, waarbij de vaste uitgangspunten en schaduwlijsten geleidelijk kunnen worden losgelaten zodra de risicomethodiek stabiel, betrouwbaar en voldoende beproefd is.

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

15.6 Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemtaken

Net als bij het toezicht op bedrijven werken we bij het toezicht op bodemactiviteiten risicogestuurd, maar de aard van de risico's en het procesverloop vraagt om een andere methodiek. Bodemactiviteiten zijn lastiger (cyclisch) te plannen voor fysiek toezicht. Veel werkzaamheden hoeven pas een aantal (werk)dagen vóór aanvang gemeld te worden, locaties verschillen sterk van elkaar en sommige activiteiten kennen geen meldplicht. Hierdoor is het niet mogelijk om – zoals bij het toezicht op bedrijven – een algoritmisch model te gebruiken dat automatisch bepaalt waar en wanneer fysiek toezicht moet plaatsvinden.

In plaats daarvan werken we met een risico afweging op basis van een deskundig oordeel waarin de fysieke toezichtsplanning op dagelijkse basis door de bodemtoezichthouders wordt bepaald. Deze afwegingen maken we op basis van hoofdzakelijk de volgende factoren:

- de verwachte risico's en de omvang van de activiteit of het initiatief;
- de geschiedenis en gevoeligheid van de locatie;
- mate en resultaten van eerder toezicht bij vergelijkbare activiteiten of door dezelfde initiatiefnemer;

- de samenhang met de gezamenlijk vastgestelde kernrisico's bodem binnen de Zuid-Hollandse samenwerking.

Relevante risico-indicatoren

Bij deze afweging kijken we naar indicatoren zoals:

- risico's op verontreiniging van grondwater, bijvoorbeeld in of nabij drinkwaterbeschermingsgebieden;
- verspreiding van bestaande bodemverontreinigingen door graafwerkzaamheden, saneringen of infiltratieactiviteiten;
- toepassing van grond of bagger van onvoldoende kwaliteit;
- complexe of risicovolle saneringen waarbij afwijkingen grote gevolgen hebben;
- eerdere overtredingen of onvoldoende naleving door de initiatiefnemer.

Door deze indicatoren te gebruiken kan de ODMH binnen de beschikbare capaciteit gericht toezicht houden op situaties waar de grootste risico's voor bodem en leefomgeving aanwezig zijn.

Vrije veldtoezicht als vangnet

Om te borgen dat ook niet meldingsplichtige of illegaal uitgevoerde activiteiten worden

gecontroleerd, voeren we daarnaast vrije veld controles uit. Tijdens deze gebiedsgerichte inspecties bezoekt de toezichthouder locaties waar mogelijk bodemactiviteiten plaatsvinden zonder dat daar vooraf informatie over is ontvangen. Dit maakt het mogelijk om naleving te controleren bij werkzaamheden die anders buiten beeld zouden blijven, zoals:

- kleine graafwerkzaamheden;
- toepassing van grond of bouwstoffen zonder voorafgaande melding;
- bewust niet gemelde activiteiten.

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

15.7 Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Ook binnen het bouw- en woningtoezicht is prioritering noodzakelijk. Het aantal toezichtsvragen, meldingen, signalen en overtredingen is groter dan de beschikbare capaciteit. Daarom maken wij gebruik van een risicomethodiek die inzicht geeft in welke activiteiten en overtredingen de grootste risico's vormen voor veiligheid, gezondheid, leefbaarheid en de fysieke leefomgeving.

De risicomethodiek ondersteunt ons bij het bepalen waar wij onze beschikbare toezicht- en handhavingscapaciteit in de eerste plaats op inzetten. De methodiek is daarmee een beleidsmatig instrument voor de prioritering van toezicht en handhaving.

Deze risicomethodiek wordt primair gebruikt voor de prioritering van ambtshalve toezicht en handhaving. Voor de behandeling van meldingen, klachten en verzoeken om handhaving gelden daarnaast wettelijke verplichtingen en afzonderlijke afwegingen.

Hoogste risico (VROM-methodiek)

Op basis van de methodiek uit de Handreiking handhaven bouwregelgeving (VROM) blijken de

hoogste risico's zich te bevinden bij:

- constructieve veiligheid,
- brandveilig gebruik,
- illegale bouw, bewoning en strijdig gebruik,
- sloop- en renovatieprojecten met asbest.

Deze risico's vormen de basis voor onze prioritering binnen het ambtshalve (planbare) toezicht.

Doorontwikkeling: programmatisch handhaven (CCV)

Wij werken volgens de principes van programmatisch handhaven (CCV). Dit betekent dat wij onze handhaving baseren op een cyclisch proces van inventariseren, analyseren, prioriteren, uitvoeren, evalueren en bijstellen.

Hierdoor kunnen wij onze capaciteit richten op de onderwerpen waar de risico's en maatschappelijke effecten het grootst zijn en kunnen wij inspelen op nieuwe ontwikkelingen en veranderende omstandigheden.

De risicomatrix is daarbij een belangrijk hulpmiddel. Met deze matrix brengen wij binnen de verschillende handhavingsthema's een onderbouwde en transparante prioritering aan. De matrix ondersteunt ons bij het maken

van keuzes, maar neemt deze keuzes niet van ons over.

Gebruik en duiding van de risicomatrix

De risicomatrix helpt bij het rationaliseren en onderbouwen van keuzes. De uitkomsten zijn echter geen objectieve waarheid. De prioritering blijft het resultaat van een professionele afweging.

De risicomatrix biedt daarom een consistente basis voor keuzes, terwijl we tegelijkertijd ruimte houden om rekening te houden met omstandigheden die niet volledig in de systematiek tot uitdrukking komen. Wij gebruiken de matrix als afwegingsinstrument.

De gemeentespecifieke risicomatrices zijn als bijlage bij dit beleid opgenomen (voor de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Waddinxveen en Zuidplas) in [Bijlage 14](#). Deze bijlagen maken integraal onderdeel uit van de risicomethodiek en geven per gemeente inzicht in de gehanteerde beoordeling, risico-inschatting en prioritering van de verschillende handhavingsthema's.

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

Opbouw van de risicomatrix

Wij beoordelen per handavingsthema:

- de negatieve effecten van overtredingen;
- de kans dat overtredingen zich voordoen;
- het daaruit volgende risico en de prioriteit.
- De prioriteit bepalen wij met de volgende formule: $\text{risico} = (\text{effect} + \text{kans}) / 2$

Totstandkoming van de scores

De scores in de risicomatrix zijn het resultaat van een gestructureerde risicobeoordeling. Bij de bepaling van de scores worden vakinhoudelijke kennis, ervaringen uit de toezicht- en handavingspraktijk, beschikbare gegevens, eerdere handavingszaken en professionele inzichten betrokken. De risicomatrix wordt, indien nodig, aangepast op basis van nieuwe inzichten, praktijkervaringen, wijzigingen in wet- en regelgeving en ontwikkelingen binnen de fysieke leefomgeving.

Negatieve effecten

Wij onderscheiden zes typen negatieve effecten:

- fysieke veiligheid;
- sociale kwaliteit;
- financieel-economische schade;
- natuur en stadschoon;
- volksgezondheid;
- bestuurlijk imago.

Per effect bepalen wij de ernst op een schaal van 1 (zeer klein effect) tot 5 (zeer groot effect). Het gemiddelde van deze effecten vormt de effectscore.

Kans op overtreding

Wij bepalen de kans op overtreding op basis van het verwachte naleefgedrag. Daarbij betrekken wij aspecten zoals:

- kennis van regels;
- kosten en baten van naleving;
- acceptatie van regelgeving;
- gezagsgetrouwheid;
- informele sociale controle.

De kans wordt gescoord op een schaal van 1 (zeer kleine kans, goed naleefgedrag) tot 5 (zeer grote kans, slecht naleefgedrag).

Prioritering

De combinatie van effect en kans vormt het uitgangspunt voor de prioritering. In beginsel worden de volgende prioriteitscategorieën gehanteerd:

- Prioriteit 1: risicoscore hoger dan 3;
- Prioriteit 2: risicoscore tussen 2,5 en 3;
- Prioriteit 3: risicoscore lager dan 2,5.

Deze prioritering vormt, in samenhang met de beschikbare capaciteit en actuele omstandigheden, de beleidsmatige basis voor onze inzet in toezicht en handaving.

Aan de prioritering kunnen geen rechten worden ontleend ten aanzien van de behandeling van individuele zaken, meldingen, klachten of handavingsverzoeken.

Weging van bijzondere omstandigheden

De risicomatrix vormt een belangrijk onderdeel van de prioriteitsstelling, maar niet het enige. Nieuwe ontwikkelingen of omstandigheden kunnen zich voordoen die aanleiding geven tot een andere of aanvullende inzet van toezicht en handaving.

Bij de uiteindelijke prioritering kunnen daarom ook omstandigheden worden betrokken die niet volledig in de risicomatrix tot uitdrukking komen. Daarbij kan worden gedacht aan:

- incidenten of calamiteiten;
- nieuwe risico's of maatschappelijke ontwikkelingen;
- signalen uit de omgeving, zoals klachten en handavingsverzoeken;
- grootschalige projecten of activiteiten;
- structurele, moedwillige of hardnekkige overtredingen;
- verkeers- of openbare veiligheidsaspecten;
- gebiedsgerichte opgaven;
- kwetsbare personen of groepen;

Deze omstandigheden kunnen aanleiding geven om de prioriteit van

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

een thema, activiteit of gebied anders te waarderen of daaraan tijdelijk extra aandacht toe te kennen. Om een consistente, transparante en navolgbare afweging te waarborgen, wordt bij dergelijke keuzes vastgelegd welke feiten, signalen, ervaringen of ontwikkelingen daarbij een rol hebben gespeeld. Hierdoor blijft de prioriteitsstelling controleerbaar, uitlegbaar en herleidbaar.

Projectmatig handhaven

Naast de reguliere prioritering kan ervoor worden gekozen om een thema, activiteit of overtreding projectmatig aan te pakken. Dit kan bijvoorbeeld wenselijk zijn wanneer overtredingen veel voorkomen, structureel van aard zijn, zich in de tijd hebben opgehoopt of vanwege maatschappelijke of bestuurlijke aandacht extra inzet vragen. Op deze manier kunnen ook lager geprioriteerde overtredingen planmatig worden aangepakt zonder dat de algemene prioritering wordt verlaten.

Relatie met Landelijke handhavingsstrategie omgevingsrecht

De gevolgen van een overtreding spelen niet alleen een rol bij het bepalen van onze toezichtprioriteiten, maar ook bij de keuze van een passende handhavingsaanpak. Daarbij sluiten wij aan bij de Landelijke handhavingsstrategie Omgevingsrecht

(LHSO; Bijlage 9). Programmatisch handhaven en de LHSO hebben echter ieder een eigen doel. Programmatisch handhaven helpt ons bij de vraag: “Waar zetten wij onze toezicht- en handhavingscapaciteit op in?” en de LHSO bij de vraag: “Hoe treden wij op als wij een overtreding constateren?”

De beoordeling van de gevolgen van een overtreding in de risicomethodiek gebruiken wij als uitgangspunt voor het onderdeel ‘gevolgen’ in de interventiematrix van de LHSO. Zo beoordelen wij de ernst van overtredingen op een consistente manier. De gevolgscore is echter altijd een algemeen uitgangspunt. Bij de toepassing van de LHSO kijken wij ook naar de omstandigheden van het concrete geval. Daarbij betrekken wij onder andere de aard en omvang van de overtreding, de daadwerkelijke gevolgen en het gedrag van de overtreder. De gevolgscore bepaalt daarom niet automatisch welke interventie wordt toegepast.

De prioritering bepaalt waar wij onze beschikbare capaciteit vooral inzetten. Zodra een overtreding in behandeling wordt genomen, bijvoorbeeld naar aanleiding van toezicht, een melding, een klacht of een verzoek om handhaving, geeft de LHSO richting aan de wijze waarop wordt opgetreden.

Een hoge prioriteit betekent niet automatisch dat zwaar wordt opgetreden. Andersom betekent een lage prioriteit of een lage gevolgscore niet per se dat van handhaving wordt afgezien.

Ook bij overtredingen met gevolgen van vrijwel nihil kan formeel handhavend worden opgetreden, bijvoorbeeld wanneer:

- de overtreding groter wordt of dreigt te worden;
- sprake is van een herhaalde of voortdurende overtreding;
- een verzoek om handhaving is ingediend;

Zo blijft ruimte bestaan voor een zorgvuldige afweging in het concrete geval, terwijl tegelijkertijd op een consistente en transparante manier wordt gehandhaafd.

Tot slot

Met deze risicomethodiek:

- onderbouwen wij onze prioriteiten voor ambtshalve toezicht en handhaving;
- maken wij onze keuzes transparanter en consistent;
- behouden wij ruimte voor bestuurlijke en ambtelijke afwegingen en om in te spelen op actuele ontwikkelingen;
- waarborgen wij een navolgbare en zorgvuldig gemotiveerde afweging.

15.8 Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Administratief toezicht (bureautoezicht) en datagedreven toezicht

Administratief toezicht vindt plaats zonder fysiek bezoek ter plaatse en is een belangrijk instrument om op een efficiënte en gerichte manier zicht te krijgen op naleving.

Deze toezichtvorm omvat onder meer:

- controle van meldingen, informatieplichten en vergunningaanvragen;
- beoordeling van rapportages, (bodem)onderzoeken en meetresultaten;
- toetsing van zelfmonitoringsgegevens en nalevingsverslagen;
- signalering van trends, patronen of afwijkingen op basis van data;
- diepgravende dossier en gegevensanalyses, zoals onderzoeken naar afval en grondstromen, administratieve ketens, transportbewegingen en registratieverplichtingen.

Administratief toezicht kan daarbij sector of thema overstijgend worden ingezet en vormt vaak de basis voor het opsporen van onregelmatigheden, fraude of ondermijning. De uitkomsten worden gebruikt om risico's beter

te duiden en om te bepalen of en waar aanvullend fysiek toezicht of handhaving nodig is.

Doel

Het doel van administratief en datagedreven toezicht is om snel en efficiënt inzicht te krijgen in naleving, prioriteiten te stellen voor fysieke controles en mogelijke overtredingen of misstanden vroegtijdig te signaleren.

Fysiek toezicht op locatie

Fysiek toezicht op locatie is een kerninstrument binnen de VTH-uitvoering. Deze toezichtvorm wordt ingezet wanneer risico's dat vereisen, regelgeving dit voorschrijft of wanneer signalen daar aanleiding toe geven. De toezichthouder bezoekt de locatie om vast te stellen of activiteiten worden uitgevoerd volgens de geldende regels en vergunningvoorschriften.

Fysiek toezicht wordt onder meer ingezet bij:

- periodieke bedrijfsbezoeken en integrale controles;
- controles naar aanleiding van meldingen of signalen;
- toezicht op bouw-, sloop en bodemactiviteiten;
- controles bij klachten of incidenten.

Doel

Het doel is om door directe waarneming op locatie risico's goed te kunnen beoordelen en, indien nodig, direct in te grijpen.

Vrije veldtoezicht en gevelcontroles

Vrije veldtoezicht vormt een belangrijke aanvulling op planmatig toezicht. Bij deze toezichtvorm bezoekt de toezichthouder een gebied zonder vooraf bekend te zijn met specifieke activiteiten. Hieronder vallen ook gevelcontroles, waarbij vanaf de openbare ruimte het feitelijk gebruik van panden en percelen wordt beoordeeld.

Vrijeveldtoezicht en gevelcontroles worden ingezet binnen alle VTH-domeinen:

- Milieu: signaleren van niet-gemelde of gewijzigde bedrijfsactiviteiten, opslag en installaties.
- Bodem: opsporen van ongeoorloofd grondverzet, grondtoepassing en tijdelijke opslag.
- BWT: signaleren van illegale bouw, strijdig gebruik en niet-gemelde bouwwerkzaamheden.

Doel

Voorkomen dat nieuwe, kleinschalige of bewust niet-gemelde activiteiten

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

buiten toezicht blijven en zorgen dat deze tijdig worden opgenomen in de reguliere toezichtstrategie.

Toezicht naar aanleiding van klachten, meldingen en incidenten

De ODMH ontvangt klachten en meldingen van inwoners, bedrijven, gemeenten, veiligheidsdiensten en andere partners. Deze signalen worden beoordeeld op urgentie, risico en mogelijke impact op de leefomgeving.

Toezicht kan bestaan uit:

- directe inzet bij acute risico's of (milieu)schade;
- fysiek onderzoek ter plaatse;
- beoordeling van feiten en informatie-uitwisseling met ketenpartners;
- voorbereiding van handhaving wanneer overtredingen worden vastgesteld.

Doel

Snel en adequaat reageren op signalen uit de samenleving en het beperken of voorkomen van risico's voor mens en milieu.

Thematisch en projectmatig toezicht

Thematisch en projectmatig toezicht richt zich op risicocategorieën of sectoren waar verhoogde risico's of lage naleving worden verwacht, of op specifieke onderwerpen.

Voorbeelden hiervan zijn:

- toezicht op energiebesparingsverplichtingen;
- controles op opslag en gebruik van gevaarlijke stoffen;
- projectmatige controles bij saneringslocaties;
- projectmatig toezicht binnen een bepaalde branche, gemeente of gebied.

Doel

Gericht bijdragen aan het verbeteren van naleving in domeinen met een verhoogd risico of structurele (lokale) aandachtspunten.

Toezicht bij nazorglocaties

Nazorglocaties zijn locaties waar historische bodemverontreiniging is beheerst door maatregelen zoals leef , dek of isolatielagen. Deze maatregelen moeten blijvend functioneren om risico's voor mens en milieu te voorkomen.

Toezicht bij nazorglocaties bestaat uit:

- periodieke inspecties op basis van het risicoprofiel van de locatie;
- controle op de staat en werking van beheermaatregelen;
- beoordeling van monitorings- en rapportagegegevens;
- inzet van toezicht bij meldingen of incidenten die de nazorg kunnen beïnvloeden.

Doel

Waarborgen dat beschermende maatregelen op nazorglocaties duurzaam in stand blijven en risico's beheerst blijven.

Inzet van drones

Voor locaties die moeilijk bereikbaar zijn of waar grootschalige of risicovolle activiteiten plaatsvinden, kan de ODMH gebruikmaken van drones. Drones worden met name ingezet bij toezicht op terreinen, opslaglocaties, slooplocaties en bodemactiviteiten.

Doel

Efficiënt en veilig verkrijgen van overzicht en objectieve informatie, met minimale verstoring en maximaal zicht op naleving.

Voorlichting en preventie

Voorlichting is een belangrijk onderdeel van toezicht en richt zich op het bevorderen van naleving door bewustwording en kennisdeling. Door bedrijven, initiatiefnemers en inwoners tijdig en duidelijk te informeren over regels, verwachtingen en risico's, kunnen overtredingen worden voorkomen en wordt draagvlak voor regelgeving vergroot.

Voorlichting wordt onder meer ingezet via:

- gesprekken tijdens toezichtbezoeken;

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

- uitleg bij vergunningverlening en meldingen;
- schriftelijke en digitale communicatie, zoals brieven, nieuwsberichten of webinformatie;
- gerichte campagne of projectmatige aanpak bij specifieke doelgroepen of thema's.

Voorlichting kan zelfstandig worden ingezet, maar maakt vaak ook onderdeel uit van andere toezichtvormen, zoals administratief toezicht, fysieke controles of thematisch toezicht.

Doel

Het doel van voorlichting is het voorkomen van overtredingen, het versterken van naleefgedrag en het stimuleren van eigen verantwoordelijkheid bij bedrijven en initiatiefnemers, waardoor toezicht en handhaving effectiever en proportioneel kunnen worden ingezet.

- Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering
- Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026
- Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie
- Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen
- Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven
- Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten
- Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht
- Bijlage 8 - Vormen van toezicht
- Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie**
- Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten
- Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)
- Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT
- Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT
- Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

15.9 Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Handhaving is een onmisbaar onderdeel van het VTH-instrumentarium. Het zorgt ervoor dat overtredingen worden beëindigd, risico's voor de leefomgeving worden beperkt en regels op een eerlijke en uniforme manier worden toegepast. De ODMH treedt daarbij zorgvuldig, proportioneel en volgens landelijke afspraken op. In deze bijlage wordt beschreven hoe we overtredingen aanpakken, welke sancties we kunnen inzetten en hoe een handhavingprocedure verloopt.

LHSO

Wanneer tijdens toezicht een overtreding wordt vastgesteld, bepalen wij met toepassing van de LHSO welke interventie, gelet op de omstandigheden van het geval, passend en evenredig is.

De LHSO zorgt voor een landelijke en uniforme werkwijze voor de beoordeling van overtredingen. De strategie ondersteunt de afweging of bestuursrechtelijk, strafrechtelijk of in combinatie moet worden opgetreden. Als een strafrechtelijke aanpak in beeld komt, vindt afstemming plaats met politie en het Openbaar Ministerie.

We bepalen in welk segment de bevindingen worden ingedeeld. Zijn de gevolgen van de overtreding:

1. Vrijwel nihil
 2. Beperkt
 3. Van belang of
 4. Aanzienlijk en/of onomkeerbaar?
- Deze positionering vindt plaats op basis van een beoordeling van de gevolgen van de overtreding voor de fysieke leefomgeving, zoals milieu, erfgoed, natuur, water, ruimtelijke ordening, veiligheid en gezondheid.

Daarnaast kijken we naar het gedrag van de overtreder. Is dat goedwillend, neutraal/onverschillig, calculeren/opportunistisch of notoir/crimineel?

Uit deze analyse volgt de te hanteren handhavingstrategie:

1. Aanspreken/informeren
2. Bestuurlijk gesprek/waarschuwing
3. Bestuurlijke herstelsanctie
4. Bestuurlijke bestraffende sanctie en/of strafrecht

Bestuursrechtelijke sancties

De ODMH kan verschillende bestuursrechtelijke maatregelen inzetten:

- Bestuurlijke strafbeschikking fysieke leefomgeving
- Last onder dwangsom

- Last onder bestuursdwang
- Bestuurlijke boete

De last onder dwangsom is het meest gebruikte instrument. Hiermee wordt de overtreder verplicht de overtreding binnen een bepaalde termijn te beëindigen, met een financiële prikkel als hij dit niet doet.

Hoe verloopt een handhavingprocedure?

De ODMH werkt in principe met het drie stappenmodel. Afhankelijk van de situatie kan hiervan gemotiveerd worden afgeweken, waarbij met name stap 1 (de constateringsbrief) kan worden overgeslagen, bijvoorbeeld bij een verzoek om handhaving of wanneer vooraf duidelijk is dat een waarschuwing geen effect zal hebben.

0. Aanspreken/informeren door de toezichthouder ter plaatse

De toezichthouder spreekt de overtreder ter plaatse aan en informeert hem over de geconstateerde overtreding.

1. Constateringsbrief (waarschuwing)

Na het vaststellen van een overtreding ontvangt de overtreder in beginsel een constateringsbrief (waarschuwing). Hiermee krijgt hij de gelegenheid de

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

overtreding uit eigen beweging te beëindigen. De brief mag geen indruk wekken dat tijdelijk wordt gedoogd.

Deze stap kan worden overgeslagen, bijvoorbeeld bij een verzoek om handhaving of wanneer aannemelijk is dat een waarschuwing niet tot beëindiging van de overtreding zal leiden.

2. Voornemenbrief (voornemen bestuurlijke herstelsanctie)

Is de overtreding na de constateringsbrief niet beëindigd, of is stap 1 overgeslagen, dan volgt een vooraanschrijving (voornemenbrief). Hierin kondigt de ODMH het voorgenomen handhavingsbesluit aan.

Op grond van de Algemene wet bestuursrecht krijgen de overtreder en eventuele belanghebbenden de mogelijkheid een zienswijze in te dienen, schriftelijk of mondeling. Deze zienswijzen worden meegewogen bij het definitieve besluit.

3. Handhavingsbesluit (bestuurlijke herstelsanctie)

De derde stap is het formele handhavingsbesluit (last onder dwangsom of bestuursdwang). Dit is een besluit in de zin van artikel 1:3 Awb; daartegen staan bezwaar en voorlopige voorziening open.

Milieudwangsommen voor bedrijven worden openbaar gemaakt. In de toekomst geldt dit ook voor andere handhavingsbesluiten op grond van de Wet open overheid.

Spoedeisende gevallen

Bij spoedeisende situaties kan worden afgezien van een voornemenbrief. Dit wordt altijd gemotiveerd. Waar mogelijk wordt de overtreder telefonisch of mondeling gehoord; hiervan wordt een verslag gemaakt dat in het dossier wordt opgenomen.

Dwangsombedragen en begunstigingstermijnen

Bij het bepalen van de hoogte van dwangsombedragen en de lengte van de begunstigingstermijnen hanteren wij de volgende uitgangspunten:

- de begunstigingstermijn is zo kort als noodzakelijk om de overtreding te beëindigen;
- de dwangsom vormt een financiële prikkel tot naleving en staat in redelijke verhouding tot de ernst van de overtreding en het beoogde effect;
- afhankelijk van de aard van de overtreding wordt de dwangsom vastgesteld als:
 - » een bedrag ineens,
 - » een bedrag per tijdseenheid, of
 - » een bedrag per geconstateerde overtreding.

Bij het opleggen van een last onder dwangsom zorgen wij ervoor dat de hoogte van de dwangsom in redelijke verhouding staat tot de zwaarte van het geschonden belang en gericht is op het beëindigen van de overtreding. De dwangsom moet voldoende prikkel geven tot naleving, zonder een bestraffend karakter te hebben.

Bij het bepalen van de hoogte betrekken wij onder meer:

- de aard en ernst van de overtreding;
- de mogelijke gevolgen voor veiligheid, gezondheid en de leefomgeving;
- de kosten die gemoeid zijn met het beëindigen van de overtreding;
- het eventueel behaalde of te behalen financieel voordeel;
- het naleefgedrag van de overtreder.

Om rechtsgelijkheid en consistentie te waarborgen, werken wij, waar passend met richtbedragen. Deze hebben het karakter van een leidraad; in individuele gevallen kunnen wij daarvan afwijken.

Voor het milieudomein sluiten wij aan bij de landelijke Leidraad handhavingsacties en begunstigingstermijnen, die wij gebruiken als indicatief kader. Voor het domein bouw- en woningtoezicht hanteren wij een eigen lijst met richtbedragen, die als [bijlage 13](#)

INHOUDSOPGAVE

- Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering
- Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026
- Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie
- Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen
- Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven
- Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten
- Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht
- Bijlage 8 - Vormen van toezicht
- Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie**
- Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten
- Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)
- Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT
- Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT
- Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

bij deze nota is opgenomen en is afgestemd op de aard en risico's van de betreffende overtredingen.

Recidive en voortdurende overtredingen

Bij herhaling van een overtreding – door dezelfde overtreder op een bepaald perceel of voor een bepaalde activiteit– binnen vijf jaar kunnen wij kiezen voor een verhoging van het dwangsombedrag.

Wanneer het maximale dwangsombedrag is verbeurd en de overtreding niet is beëindigd, kunnen we besluiten om:

- een nieuwe last onder dwangsom op te leggen, of
- op te schalen naar een last onder bestuursdwang.

Indien opnieuw wordt gekozen voor een last onder dwangsom, kunnen wij kiezen voor een verhoging van het dwangsombedrag. De eerdere last heeft dan blijkbaar onvoldoende effect gehad als prikkel tot naleving, waardoor een zwaardere financiële stimulans gerechtvaardigd is.

Toepassing van strafrecht

Op basis van de LHSO wordt tevens beoordeeld of strafrechtelijke vervolging noodzakelijk of wenselijk is – al dan niet in combinatie met bestuursrechtelijk optreden. Wanneer

de toezichthouder constateert dat sprake is van een ernstige overtreding, kan worden opgeschaald naar het strafrecht. In dat geval wordt een beroep gedaan op de boe's van de ODMH. Zij verrichten het strafrechtelijk onderzoek, stellen indien nodig een proces-verbaal op en dragen dit over aan het OM voor verdere afhandeling en vervolgstappen.

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

15.10 Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

De onderstaande tabel beschrijft de meest voorkomende bodemgerelateerde milieubelastende activiteiten met bijbehorende indicatieve beoordelingscriteria en

aandachtspunten. De criteria hebben betrekking op de aan te leveren informatie door de initiatiefnemer en kunnen per casus verschillen. Ook zijn veelvoorkomende aandachtspunten

opgenomen waarop de ODMH extra let vanwege terugkerende risico's of fouten. Deze informatie is richtinggevend en kan per situatie afwijken.

MBA EN BESCHRIJVING	MEEST RELEVANTE BEOORDELINGSCRITEA:	VEELVOUDIG VOORKOMENDE INHOUDELIJKE AANDACHTSPUNTEN BIJ VTH
TOEPASSEN GROND OF BAGGERSPECIE Het in of op de bodem brengen van grond of baggerspecie, waarbij het doel is dat dit definitief deel uit gaat maken van de plaatselijke bodem. Naast reguliere grond toepassingen vallen ook het verspreiden van bagger en de aanleg van Grootschalige BodemToepassingen (GBT's) onder deze activiteit.	Kwaliteit, hoeveelheid en uiteindelijke dimensionering van de toe te passen grond of baggerspecie Administratie van de partijen grond of baggerspecie Op tijd indienen van melding en informatie Functionaliteit van de toepassing Aanwezigheid van bijmengingen zoals plastic, steen of hout in de grond	Strijdigheid met omgevingsplan Signaleren van toepassing bij een verontreinigingscontouren, grondwaterbeschermingsgebieden en andere bijzondere ontvangende bodems Onjuist classificeren van de grond als een betere kwaliteit Toepassen van grond of baggerspecie zonder melding Kwaliteit van baggerspecie van nabij riooloverstorten
OPSLAAN VAN GROND OF BAGGERSPECIE Deze activiteit gaat over het tijdelijk opslaan van grond of baggerspecie op landbodem. Hierbij richten is ook de relatie met de activiteit grondbank van belang	Kwaliteit en hoeveelheid van op te slaan grond Eenmalige of meermalige opslag Beoogde duur van het opslaan Wordt er gezeefd, samengevoegd of ontwaterd	Strijdigheid met omgevingsplan Eindonderzoek van de bodem bij beëindiging activiteit indien vereist De activiteit opslaan misbruiken om grond en/of baggerspecie toe te passen Illegaal mengen van verschillende kwaliteiten grond en/of baggerspecie Samenhang met activiteit 'grondbank' of 'toepassen van afvalstoffen op de landbodem'

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

GRAVEN IN DE BODEM

Deze activiteit gaat over het graven in de bodem bij meer dan 25m3 ontgraving. Hierbij maakt het Bal onderscheid tussen graven in i) een bodem van kwaliteit onder interventiewaarde of ii) een bodem van kwaliteit boven interventiewaarde. Onder de activiteit graven valt ook het tijdelijk uitsnijmen van grond.

- <I Onderzoeksrapport waaruit blijkt dat het inderdaad om < i gaat.
- >I Aanlevering en inhoud Onderzoeksrapport(en)

Ingetekende begrenzing

Omgang met (tijdelijk) vrijkomende grond

- Omgang met aantreffen onvoorziene verontreinigingen
- Wijze van eventueel hergebruik grond
- Niet gescheiden ontgraven.
- Controleren afvoer registratie
- Informatieplicht achteraf (evaluatie)
- Indienen graven>I melding i.p.v. saneringsmelding

SANEREN VAN DE BODEM

Saneren van de bodem is het beperken of ongedaan maken van blootstelling aan een bodemverontreiniging. Dit kan verplicht zijn als onderdeel van een juridisch kader, zoals bij de aanleg van woningen, maar ook op vrijwillige basis. Van vrijwillige basis is sprake als doelbewust de risico's van een bodemverontreiniging worden weggenomen zonder dat dit vanuit een ander wettelijk kader verplicht is.

- De te saneren verontreiniging en onderzoeken waaruit dat blijkt
- De wijze waarop gesaneerd gaat worden en of deze wijze toekomstbestendig is
- De bevoegdheid van de uitvoerende partij om de sanering uit te voeren
- Volumes grond die vrijkomen, moeten helder zijn (aantal m3 per kwaliteitsklasse). Ook als een deel wordt herschikt onder een betonnen vloer bijvoorbeeld.

- Lozingsroutes van eventueel lozingswater
- Naleving regels bij "vrijwillige" sanering
- Dikte en invulling van de leeflaag
- Maatwerkbesluit bij afwijkende leeflaagdikte
- Afvoerregistratie van grond(water)

TOEPASSEN VAN BOUWSTOFFEN

Bouwstoffen zijn materialen die bedoeld zijn voor toepassing, waarbij het gezamenlijke gehalte aan silicium, calcium en aluminium meer dan 10% van het totale gewicht bedraagt. Onder het toepassen van bouwstoffen valt ook het hergebruik of de tijdelijke uitname van al toegepaste bouwstoffen.

- Type toe te passen bouwstof en kwaliteit daarvan
- Wijze van toepassing en borging dat geen vermenging met bodem plaatsvindt en uitneembaar is
- Mogelijke gevolgen van de toepassing op aanwezige bodem(kwaliteit) of grondwaterkwaliteit
- Functionaliteit van de toepassing
- Wordt de bouwstof hergebruikt / tijdelijk uitgenomen en is er in dit geval een nieuwe keuring nodig

- Naleving van de door producent of leverancier aangegeven toepassingsvoorwaarden van de bouwstof, zowel tijdens de toepassing als hierna
- De volledigheid van de milieuverklaring bodemkwaliteit voor bouwstoffen, met name voor alle relevante parameters
- De hoogte van het pH gehalte van de bouwstof en de invloed hiervan op aanwezige bodemkwaliteit
- De aanwezigheid van de juiste, meest recente en volledige kwaliteitsbewijzen

Toezicht op toepassingen waarvoor geen meld- of informatieplicht geldt

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

AANLEG EN BEHEER VAN GESLOTEN BODEMENERGIE

Locatie en diepte van het systeem en/of lussen

Eventueel bijbehorende interferentieberekening

Overige specificaties van het systeem

De bevoegdheid van de uitvoerende partij om de boring(en) uit te voeren

Wijze van opvullen boorgat/ gecertificeerde afdichting en soort toegepast aanvulmateriaal

Gebruik schoon werkwater

Lozingsroute afvalwater

Knelling met andere functies in de ondergrond en/of verontreiniging

Eventuele jaarlijkse monitoringsplicht van energierendement

TOEVALSVONDST

Onderzoeksrapporten (grond en grondwater)

Bijzondere omstandigheden van locatie, bijvoorbeeld bebouwing of directe risico's

De genomen of geplande maatregelen

Evaluatierapport na afloop

Achterblijvende restverontreiniging

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

15.11 Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

BODEMGESTELDHEID

	BLO	TOELICHTING	GEMEENTEN/LOCATIE
1a	Slappe bodem of veen grond: bouwen op grond met geringe of per locatie sterk wisselende draagkracht.	Fundering.	BoRe, Gouda, Waddinxveen, Zuidplas. Extra vermelding: plassengebied Reeuwijk.
1b	Specifieke (klei)lagen in de ondergrond.	Deze kleilagen bemoeilijken het heien van prefab palen of maken voorboren noodzakelijk.	In ons gebied is met name van belang dat bij zeer laagliggende delen problemen met kwelwater kunnen ontstaan en in binnenstedelijke gebieden er sprake is van ingedikte lagen (historische ophooglagen) en zie kaartlaag slootdempingen Geoweb. Let op Rivier- en slootbeddingen.
1c	Watervoerende lagen in de ondergrond. bodemgesteldheid: problemen met de spoelgevoeligheid van in de grond gevormde palen vanwege de lokale specifieke bodemopbouw.	Deze lagen vormen mogelijk een risico bij grondgevormde funderingspalen.	In dit waterrijke gebied kan dit tot de mogelijkheden behoren. Concrete voorbeelden zijn niet bekend. Voor zover kan worden nagegaan speelt dit in de gemeente Krimpenerwaard.
1d	Fluctuerende grondwaterstanden	Op bepaalde plaatsen geen houten palen gebruiken.	Getijderivier Hollandse IJssel Bellen met HHR i.v.m. aanpassen grondwaterstanden
1e	Gebieden met een sterk wisselende bodemopbouw en dus ook sterk wisselende draagkracht van de ondergrond. Zettingsgevoelige veengronden	In verband met de bodemgesteldheid in Midden-Holland moet vrijwel altijd worden geheid. Let op: bij grotere woningbouwprojecten kan in het gebied meerdere bodemopbouwvormen omvatten.	
1f	Gebieden met kreekstructuren (grillige ondergrond)		

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

ONDERGROND

	BLO	TOELICHTING	GEMEENTEN/LOCATIE
2a	Overmatig geperforeerde draaglaag.	Draaglaag wordt gatenkaas door teveel woningen. Alternatief funderen.	Er zijn gebieden in Gouda en Bodegraven-Reeuwijk met enorme veenpakketten bv. Westergouwen en Plassengebied. Hier wordt de toepassing van avegaarpalen afgeraden. Ingeval van kwelgevoelige gebieden zoals de Middelburgse- en tempelpolder, Westergouwe en de Zuidplaspolder.
2b	Resten van oude funderingen of andere materialen in de bodem die mogelijk van invloed zijn op de nieuwe fundering.	(Bodemdaling: ontgravingen, trekken van damwanden en oude heipalen.)	Risico in het gehele gebied, omdat in Midden-Holland geen palen getrokken mogen worden.
2c	Bouwen in de buurt van mijnen of nabij zout- en gaswinning (rijzen of zakken van de bodem).		Gesloten veld Moerkapelle (ca. 20 jaar geleden ontmanteld), Oosteinde nabij 79 (voormalige NAM oliewin-locatie). nlog-mapviewer
2d	Mogelijkheden grondverzet in relatie tot opbarstrisico.		Polder Middelburg en Tempelpolder gemeente Bodegraven-Reeuwijk. Dit kan ook van toepassing zijn in andere kweldergevoelige polders zoals genoemd onder 2a.
2e	Bodemdaling.	Bemaling en grondwaterverlaging.	Wij adviseren in dit gebied in verband met gevaar voor inklinking gebruik te maken van: Ruimtelijk afwegingskader klimaatadaptieve gebouwde omgeving

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

VERONTREINIGING

	BLO	TOELICHTING	GEMEENTEN/LOCATIE
3a	In Gouda mag je door bepaalde lagen niet heen. Dat heeft meer met verontreiniging te maken.	• Er mag geen kruipruimte aanwezig zijn. • Eisen aan de tuininrichting (geen diepe wortels of zwembaden toegestaan)	Als een bijzondere afsluitende laag (zoals trisoplast) is aangebracht om een verontreiniging af te sluiten, worden eisen aan de wijze van bouw gesteld om verstoring van de afsluitlaag te voorkomen. Bekende locaties: *Zuider IJsseldijk 10-10f Gouda * Kortenoord Groenendijk naast molen Nieuwerkerk a/d IJssel De bodem staat onder monitoring door ODMH, team Bodem. Geoweb heeft bodemkaarten met verontreinigingsoverzichten.

GELUID / TRILLINGEN / BINNENKLIMAAT

	BLO	TOELICHTING	GEMEENTEN/LOCATIE
5a	Geluidscontouren		Gehele gebied
5b	Geluidsbelastingskaarten /geluidregisters met geluidscontouren (zie register Geluid Gegevens)		Gehele gebied
5c	Geluid op de gevel. Trillingen of trillingshinder door spoorlijn.		Bij spoorzones

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

OPPERVLAKTE EN OUDE FUNDERINGEN

	BLO	TOELICHTING	GEMEENTEN/LOCATIE
4a	Bouwen tegen een oud al bestaand bouwwerk: de stabiliteit van het belendende pand is een risico.		Risico is in alle gemeenten van toepassing.
4b	Buurten met oude bouwvallige panden met slechte fundering.	Gevoeligheid voor trillingen en bronbemaling.	Indien gevolgen voor nieuwbouw dan is het een blo.
4c	Specifieke funderingsconstructies van belendingen die van invloed zijn op de nieuwe fundering. Bijvoorbeeld: Belendend pand is gefundeerd “op staal”.		Komt voor wanneer een funderingsconstructie de draagkrachtige zone van een bestaand funderingsconstructie negatief beïnvloed Indien gevolgen voor nieuwbouw dan is het een blo.
4d	Windbelasting door bouwwerken in de omgeving. (Ook voor toekomstige bebouwing kijkende naar ruimte in omgevingsplan.)	Bouwwerken in omgeving kunnen gevolgen hebben op de windbelasting van een te bouwen bouwwerk. Let op als er sprake is van dikke veenlagen.	Kan voorkomen bij hoogbouw.

GEVAARLIJKE STOFFEN / ACTIVITEITEN/ OPLEVERING

	BLO	TOELICHTING	GEMEENTEN/LOCATIE
6a	Gefaseerde oplevering	Aandachtspunt voor risicobeoordeling en borgingsplan zodat gefaseerde ingebruikname mogelijk is.	

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

15.12 Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Toetsingskader bouw- en sloopveiligheid

Initiatiefnemers brengen de veiligheidsrisico's voor de omgeving in kaart met een risicomatrix bouw- en sloopveiligheid, die wordt ingediend via de informatieplicht. Omdat landelijke beoordelingsrichtlijnen ontbreken, toetsen wij deze risicomatrix op basis van vakinhoudelijke expertise en lokale omstandigheden.

Wij toetsen daarbij in ieder geval:

- of de risicomatrix is aangeleverd;
- of de ingevulde score aannemelijk en consistent is;
- of bij een score van 12 punten of hoger een bouw- of sloopveiligheidsplan is opgesteld en een veiligheidscoördinator is aangewezen.

De verantwoordelijkheid voor de inhoud van de risicomatrix en het veiligheidsplan blijft bij de initiatiefnemer. Indien wij hogere risico's zien dan aangegeven, wordt dit in een vroeg stadium besproken om onveilige situaties en handhaving achteraf te voorkomen. Voor verkeersveiligheidsaspecten kan, indien nodig, een gemeentelijk verkeersdeskundige worden betrokken. Inhoudelijke toetsing vindt met

name plaats bij risicovolle situaties, zoals binnenstedelijke locaties, nabij scholen of drukke verkeersroutes, bij risico's voor belendingen of personen, bij totale sloop of grootschalige renovaties en bij onjuist ingevulde matrices. Deze toetsing sluit aan bij artikel 7.15 Bbl en de Richtlijn Bouw- en Sloopveiligheid.

Informatieplicht stikstofemissie

Artikel 7.19a Bbl bevat een open norm: bouwwerkzaamheden moeten zodanig worden uitgevoerd dat de stikstofemissie wordt beperkt door geschikte maatregelen. De invulling is vormvrij; informatie kan worden aangeleverd via het DSO-formulier, een eigen document, een stikstofdepositieonderzoek of een AERIUS-berekening.

Wij toetsen de informatie op:

- volledigheid en juistheid;
- naleving van de eisen uit het Bbl;
- aansluiting bij de Routekaart Stikstofemissies Bouw (SEB).

Steekproefsgewijs controleren wij het gebruik van mobiele werktuigen en de toegepaste stage-normering, met name bij totale sloop, grootschalige renovatie en projecten met bouwkosten boven € 2 miljoen.

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering
Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026
Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie
Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen
Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven
Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten
Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht
Bijlage 8 - Vormen van toezicht
Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie
Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten
Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)
Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT
Bijlage 13 - Dwangsombelagen BWT
Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

15.13 Bijlage 13 - Richtlijn dwangsombelagen BWT

1. Aanleggen en dempen van werken zonder vergunning

OVERTREDING	DWANGSOM	MODALITEIT	MAXIMUM	BEGUNSTIGINGSTERMIJN
Aanleg verharding per 25 m²	€ 1.500 (bestrating) / € 4.000 (asfalt)	Ineens	–	6 weken
Aanleg in/uitrit	€ 1.500 (bestrating) / € 3.300 (asfalt)	Ineens	–	6 weken
Aanleg/dempen watergang tot 20 m²	€ 3.300	Ineens	–	6 weken
Aanleg/dempen watergang vanaf 20 m²	€ 6.500	Ineens	–	6 weken
Ophogen/afgraven grond per 25 m²	€ 1.100	Ineens	–	6 weken

2. Gebruik in strijd met het omgevingsplan

OVERTREDING	DWANGSOM	MODALITEIT	MAXIMUM	BEGUNSTIGINGSTERMIJN
Permanente bewoning recreatieverblijf	€ 25.000	Ineens	–	6 maanden
Overige onrechtmatige bewoning	€ 20.000	Ineens	–	3 maanden
Strijdig gebruik (minder ingrijpend)	€ 10.000	Ineens	–	6 weken
Strijdig gebruik (ingrijpend)	€ 30.000	Ineens	–	6 weken

3. Handelen in strijd met regelgeving

OVERTREDING	DWANGSOM	MODALITEIT	MAXIMUM	BEGUNSTIGINGSTERMIJN
Besluit bouwwerken leefomgeving (BBL) – minder ingrijpend	€ 6.500	Ineens	–	6 weken
Besluit bouwwerken leefomgeving (BBL) – ingrijpend	€ 65.000	Ineens	–	6 weken
Omgevingsplan (gezondheid/veiligheid) – minder ingrijpend	€ 4.000	Ineens	–	6 weken
Omgevingsplan (gezondheid/veiligheid) – ingrijpend	€ 20.000	Ineens	–	6 weken
Vergunningvoorwaarden – minder ingrijpend	€ 4.000	Ineens	–	6 weken
Vergunningvoorwaarden – ingrijpend	€ 40.000	Ineens	–	6 weken

4. Slopen en/of bouwen zonder of in afwijking van vergunning

CATEGORIE	DWANGSOM	MODALITEIT	MAXIMUM	BEGUNSTIGINGSTERMIJN
Licht (≤ 50 m³)	€ 15.000	Ineens	–	6 weken
Matig (≤ 150 m³)	€ 20.000	Ineens	–	6 weken
Ernstig (150–600 m³)	€ 35.000	Ineens	–	6 weken
Buitencategorie (> 600 m³)	€ 65.000	Ineens	–	6 weken

- Verhoging monument:
- Verhoging met € 6.500 (minder ingrijpend) tot € 65.000 (ingrijpend)

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

5. Negeren stilleggingsbevel bouwen en gebruik

CATEGORIE	DWANGSOM
Licht (≤ 50 m³)	€ 6.500
Matig (≤ 150 m³)	€ 15.000
Ernstig (150–600 m³)	€ 25.000
Buitencategorie (> 600 m³)	€ 40.000

Verhoging monument:

- Verhoging: € 6.500 (minder ingrijpend) tot € 65.000 (ingrijpend)

6. Negeren stilleggingsbevel slopen

CATEGORIE	DWANGSOM
Tot 500 m³	€ 20.000
Vanaf 500 m³	€ 40.000

Verhogingen:

- Asbestovertreding: verhoging € 6.500 (minder ingrijpend) tot € 65.000 (ingrijpend)
- Monument: verhoging € 6.500 (minder ingrijpend) tot € 65.000 (ingrijpend)

MODALITEIT	MAXIMUM	BEGUNSTIGINGSTERMIJN
Per constatering	€ 40.000	–
Per constatering	€ 90.000	–
Per constatering	€ 150.000	–
Per constatering	€ 240.000	–

MODALITEIT	MAXIMUM	BEGUNSTIGINGSTERMIJN
Per constatering	€ 40.000	–
Per constatering	€ 80.000	–

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

15.14 Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

Risicomatrix Bodegraven-Reeuwijk											
Onderwerp	fysieke veiligheid : letsel	kwaliteit van leefomgeving)	financieel-economische schade	verlies van natuurschoon	schade aan volksgezondheid	bestuurlijk imago	Gemiddelde	kans	Risico	prioriteit	Opmerkingen/toelichting keuzes
brandveiligheid, acuut gevaar	5	2	3	3	5	4	3,67	2,5	3,08	1	
constructieve veiligheid, acuut gevaar	5	3	3	2	5	4	3,67	2,5	3,08	1	
gebruik ism omgevingsplan Plassengebied	1	4	2	4	1	4	2,666667	4	3,333333	1	
gebruik ism omgevingsplan bewoning	3	4	3	1	4	5	3,333333	3	3,166667	1	
gezondheid, acuut gevaar	5	4	4	1	5	5	4	2	3	1	
het bouwen van een bouwwerk (bijbehorend bouwwerk) Buitengebied (nietzijnde sierteeltegebied)	2	2	2	3	2	3	2,333333	4	3,166667	1	
het bouwen van een bouwwerk (bijbehorend bouwwerk) Cultuurhistorisch gebieden (inc. Plassengebied)	2	2	2	3	2	3	2,333333	4	3,166667	1	
het bouwen van een bouwwerk (nieuwbouw hoofdgebouw) Cultuurhistorisch gebieden (inc. Plassengebied)	2	3	2	5	2	4	3	3	3	1	
het maken van een uitweg Buitengebied (nietzijnde sierteeltegebied)	2	1	2	4	1	2	2	4	3	1	
sloop met asbest	2	4	3	2	5	5	3,5	3	3,25	1	

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

15.14 Bijlage 14 - Bo-Re vervolg

In strijd met omgevingsplan, uitvoeren van werken en werkzaamheden	1	4	1	4	2	3	2,5	3	2,75	2	
brandveiligheid, zonder acuut gevaar	3	2	2	2	4	3	2,666667	2,5	2,583333	2	
constructieve veiligheid, zonder acuut gevaar	3	2	2	1	3	3	2,333333	3,5	2,916667	2	
Gebruik ism omgevingsplan agrarische bestemming	1	2	2	4	1	3	2,166667	3	2,583333	2	
gebruik ism omgevingsplan kern winkelgebieden	2	4	4	1	2	3	2,666667	3	2,833333	2	
gebruik ism omgevingsplan overig	1	2	2	1	1	2	1,5	4	2,75	2	
gezondheid, zonder acuut gevaar	3	2	2	1	3	3	2,333333	3	2,666667	2	
het bouwen van een bouwwerk (bijbehorend bouwwerk) Overig	2	3	2	2	2	2	2,166667	3	2,583333	2	
het bouwen van een bouwwerk (bouwwerk geen gebouw zijnde) Buitengebied (nietzijnde sierteeltegebied)	1	1	1	2	1	3	1,5	4	2,75	2	
het bouwen van een bouwwerk (bouwwerk geen gebouw zijnde) Cultuurhistorisch gebieden (inc. Plassengebied)	1	1	1	2	1	3	1,5	4	2,75	2	

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

15.14 Bijlage 14 - Bo-Re vervolg

het bouwen van een bouwwerk (nieuwbouw hoofdgebouw) Buitengebied (nietzijnde sierteeltegebied)	2	3	2	4	2	4	2,833333	3	2,916667	2	
het bouwen van een bouwwerk (wijziging hoofdgebouw) Buitengebied (nietzijnde sierteeltegebied)	2	2	2	2	2	3	2,166667	3	2,583333	2	
het bouwen van een bouwwerk (wijziging hoofdgebouw) Cultuurhistorisch gebieden (inc. Plassengebied)	2	3	2	2	2	3	2,333333	3	2,666667	2	
monumenten en cultuurhistorische panden (parapluplan cultuurhistorie)	1	2	2	5	1	4	2,5	2,5	2,5	2	
slopen zonder asbest overig	2	3	2	2	1	3	2,166667	3	2,583333	2	
uitweg	3	3	1	3	1	2	2,166667	3	2,583333	2	
welstandsexces	1	5	1	5	1	4	2,833333	3	2,916667	2	
gebruik ism omgevingsplan volkstuinen	1	2	2	3	1	2	1,833333	2	1,916667	3	
het bouwen van een bouwwerk (bijbehorend bouwwerk) Sierteeltegebied	2	2	1	2	2	1	1,666667	2	1,833333	3	
het bouwen van een bouwwerk (bijbehorend bouwwerk) Bedrijventerreinen	2	2	2	1	1	2	1,666667	3	2,333333	3	(Zoutman, Rijnhoek, Broekvelden Groote Wetering)

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

15.14 Bijlage 14 - Bo-Re vervolg

het bouwen van een bouwwerk (bouwwerk geen gebouw zijnde) Sierteeltgebied	1	1	1	1	1	1	1	2	1,5	3	
het bouwen van een bouwwerk (bouwwerk geen gebouw zijnde) Bedrijventerreinen	1	1	1	1	1	1	1	3	2	3	(Zoutman, Rijnhoek, Broekvelden Groote Wetering)
het bouwen van een bouwwerk (bouwwerk geen gebouw zijnde) Overig	1	2	1	1	1	3	1,5	3	2,25	3	
het bouwen van een bouwwerk (nieuwbouw hoofdgebouw) Bedrijventerreinen	2	3	3	1	1	3	2,166667	1	1,583333	3	(Zoutman, Rijnhoek, Broekvelden Groote Wetering)
het bouwen van een bouwwerk (nieuwbouw hoofdgebouw) Overig	2	4	3	2	2	3	2,666667	2	2,333333	3	
het bouwen van een bouwwerk (wijziging hoofdgebouw) Sierteeltgebied	2	1	1	1	2	1	1,333333	2	1,666667	3	
het bouwen van een bouwwerk (wijziging hoofdgebouw) Bedrijventerreinen	2	1	2	1	2	2	1,666667	2	1,833333	3	(Zoutman, Rijnhoek, Broekvelden Groote Wetering)

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

15.14 Bijlage 14 - Bo-Re vervolg

het bouwen van een bouwwerk (wijziging hoofdgebouw) Overig	2	3	2	1	2	2	2	2	2	3	
het maken van een uitweg Bedrijventerreinen	3	1	3	1	1	2	1,833333	1	1,729167	3	(Zoutman, Rijnhoek, Broekvelden Groote Wetering)
het maken van een uitweg Plassengebied	2	1	2	4	1	3	2,166667	2	2,083333	3	
het maken van een uitweg Sierteeltgebied	2	1	3	2	1	2	1,833333	3	2,416667	3	
het maken van een uitweg Overig	2	2	2	2	1	2	1,833333	3	2,416667	3	
het vellen van een houtopstand	1	4	2	5	1	4	2,833333	2	2,416667	3	

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

15.14 Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

Risicomatrix Gouda											
overtredingen	fysieke veiligheid	kwaliteit van leefomgeving	financieel-economische schade	verlies van natuurschoon	schade aan volksgezondheid	bestuurlijke imago	Gemiddelde kans	Risico	prioriteit		
brandveiligheid, acuut gevaar		5	5	3	3	5	5	4,3	4	4,2	1
brandveiligheid, zonder acuut gevaar		3	3	2	1	3	3	2,7	4	3,4	1
constructieve veiligheid, acuut gevaar		5	5	3	3	5	5	4,3	3	3,7	1
constructieve veiligheid, zonder acuut gevaar		3	3	2	1	3	3	2,7	4	3,4	1
gezondheid, acuut gevaar		5	5	3	2	5	5	4,2	2	3,1	1
gezondheid, zonder acuut gevaar		3	3	2	1	3	3	2,7	4	3,4	1
In strijd met omgevingsplan, bewoning		3	3	1	2	3	3	2,5	3	2,8	2
In strijd met omgevingsplan, het bouwen van een bouwwerk (bijbehorend bouwwerk)											
Bedrijventerrein	1	3	1	3	1	2	1,8	4	2,9	2	
In strijd met omgevingsplan, het bouwen van een bouwwerk (bijbehorend bouwwerk)											
Buitengebied	1	3	1	3	1	2	1,8	4	2,9	2	
In strijd met omgevingsplan, het bouwen van een bouwwerk (bijbehorend bouwwerk)											
Cultuurhistorisch gebied	1	5	1	5	1	4	2,8	4	3,4	1	
In strijd met omgevingsplan, het bouwen van een bouwwerk (bijbehorend bouwwerk)											
Overig	1	3	1	4	1	2	2	4	3	1	
In strijd met omgevingsplan, het bouwen van een bouwwerk (bouw geen gebouw zijnde)											
Bedrijventerrein	1	3	1	3	1	2	1,8	4	2,9	2	
In strijd met omgevingsplan, het bouwen van een bouwwerk (bouw geen gebouw zijnde)											
Buitengebied	1	3	1	3	1	2	1,8	4	2,9	2	
In strijd met omgevingsplan, het bouwen van een bouwwerk (bouw geen gebouw zijnde)											
Cultuurhistorisch gebied	1	5	1	5	1	5	3	3	3	1	
In strijd met omgevingsplan, het bouwen van een bouwwerk (bouw geen gebouw zijnde)											
Overig	1	3	1	3	1	2	1,8	4	2,9	2	

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

15.14 Bijlage 14 - Gouda vervolg

In strijd met omgevingsplan, het bouwen van een bouwwerk (nieuwbouw hoofdgebouw) Bedrijventerrein	1	5	1	3	1	2	2,2	4	3,1	1
In strijd met omgevingsplan, het bouwen van een bouwwerk (nieuwbouw hoofdgebouw) Buitengebied	1	3	1	3	1	2	1,8	4	2,9	2
In strijd met omgevingsplan, het bouwen van een bouwwerk (nieuwbouw hoofdgebouw) Cultuurhistorisch gebied	1	5	1	5	1	5	3	3	3	1
In strijd met omgevingsplan, het bouwen van een bouwwerk (nieuwbouw hoofdgebouw) Overig	1	3	1	3	1	2	1,8	4	2,9	2
In strijd met omgevingsplan, het bouwen van een bouwwerk (wijziging hoofdgebouw) Bedrijventerrein	1	3	1	3	1	2	1,8	4	2,9	2
In strijd met omgevingsplan, het bouwen van een bouwwerk (wijziging hoofdgebouw) Buitengebied	1	3	1	3	1	2	1,8	4	2,9	2
In strijd met omgevingsplan, het bouwen van een bouwwerk (wijziging hoofdgebouw) cultuurhistorisch gebied	1	5	1	5	1	5	3	3	3	1
In strijd met omgevingsplan, het bouwen van een bouwwerk (wijziging hoofdgebouw) Overig	1	3	1	3	1	2	1,8	4	2,9	2
In strijd met omgevingsplan, het maken van een uitweg	3	3	1	3	1	2	2,2	3	2,6	2
In strijd met omgevingsplan, het vellen van houtopstanden, cultuurhistorisch gebied	1	5	1	5	1	5	3	3	3	1
In strijd met omgevingsplan, het vellen van houtopstanden, niet cultuurhistorisch gebied	1	4	1	5	1	3	2,5	3	2,8	2
In strijd met omgevingsplan, het voeren of maken van handelsreclame Beschermd Stads- of dorpsgezicht	1	5	1	5	1	5	3	4	3,5	1
In strijd met omgevingsplan, het voeren of maken van handelsreclame Kernwinkelgebied	1	5	1	5	1	5	3	5	4	1
In strijd met omgevingsplan, het voeren of maken van handelsreclame Overig	1	3	2	3	1	3	2,2	3	2,6	2

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

15.14 Bijlage 14 - Gouda vervolg

In strijd met omgevingsplan, strijdig gebruik (niet zijnde bewoning en zonder bouwactiviteit)

	1	4	1	3	1	4	2,3	3	2,7	2
In strijd met omgevingsplan, uitvoeren van werken en werkzaamheden	1	3	1	3	1	2	1,8	4	2,9	2
monumenten	1	5	3	5	1	5	3,3	4	3,7	1
sloop met asbest	5	5	1	4	5	5	4,2	3	3,6	1
slopen zonder asbest beschermd stadsgezicht	4	5	1	5	2	5	3,7	3	3,4	1
slopen zonder asbest overig	2	3	1	1	1	3	1,8	4	2,9	2
welstandsexces	1	5	1	5	1	4	2,8	3	2,9	2

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

15.14 Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

Risicomatrix Waddinxveen										
Onderwerp	fysieke veiligheid (letsel)	kwaliteit van leefomgeving	financieel-economische schade	verlies van natuurschoon	schade aan volksgezondheid	bestuurlijk imago	Gemiddelde	kans	Risico	prioriteit
In strijd met omgevingsplan, uitvoeren van werken en werkzaamheden	1	4	1	3	1	3	2,1666667	3	2,5833333	2
brandveiligheid, acuut gevaar	5	4	3	1	5	5	3,8333333	4	3,9166667	1
brandveiligheid, zonder acuut gevaar	2	2	2	1	3	3	2,1666667	2	2,0833333	3
constructieve veiligheid, acuut gevaar	5	4	3	1	5	5	3,8333333	3	3,4166667	1
constructieve veiligheid, zonder acuut gevaar	2	2	2	1	2	3	2	2	2	3
In strijd met het omgevingsplan, agrarische bestemming	1	2	2	4	1	3	2,1666667	3	2,5833333	2
In strijd met het omgevingsplan, binnenstad	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
In strijd met het omgevingsplan cultuurhistorische gebieden										
In strijd met het omgevingsplan, bewoning	3	4	1	1	4	5	3	3	3	1
In strijd met het omgevingsplan, overig	1	3	1	3	1	3	2	4	3	1
In strijd met het omgevingsplan, volkstuinen	1	2	2	3	1	2	1,8333333	2	1,9166667	3
gezondheid, acuut gevaar	5	4	3	2	5	5	4	2	3	1
gezondheid, zonder acuut gevaar	2	2	2	1	3	3	2,1666667	1	1,5833333	3
In strijd met het omgevingsplan, het vellen van een houtopstand	1	4	2	5	1	4	2,8333333	3	2,9166667	2

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

15.14 Bijlage 14 - Waddinxveen vervolg

monumenten	1	3	3	1	1	4	2,1666667	3	2,5833333	2
In strijd met het omgevingsplan, het voeren of maken van handelsreclame, beschermd stadsgezicht	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
In strijd met het omgevingsplan, het voeren of maken van handelsreclame, overig	1	3	1	2	1	3	1,8333333	3	2,4166667	3
In strijd met het omgevingsplan, het voeren of maken van handelsreclame, kern winkelgebied	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
sloop met asbest	2	4	3	2	5	5	3,5	3	3,25	1
slopen zonder asbest beschermd stadsgezicht	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
slopen zonder asbest overig	3	3	3	1	1	3	2,3333333	4	3,1666667	1
welstandsexces	1	5	1	1	1	4	2,1666667	3	2,5833333	2
In strijd met omgevingsplan, het maken van een uitweg, Buitengebied (nietzijnde sierteeltegebied)	2	1	2	4	1	3	2,1666667	4	3,0833333	1
In strijd met omgevingsplan, het maken van een uitweg, Sierteeltegebied	2	1	2	3	1	2	1,8333333	2	1,9166667	3
In strijd met omgevingsplan, het maken van een uitweg, Cultuurhistorisch gebieden (inc. Plassengebied)	2	1	2	3	1	3	2	3	2,5	2
In strijd met omgevingsplan, het maken van een uitweg, Bedrijventerreinen	2	1	2	2	1	2	1,6666667	2	1,8333333	3
In strijd met omgevingsplan, het maken van een uitweg, Overig	2	2	2	3	1	3	2,1666667	2	2,0833333	3

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

15.14 Bijlage 14 - Waddinxveen vervolg

het bouwen van een bouwwerk (nieuwbouw hoofdgebouw), Buitengebied (nietzijnde sierteeltegebied)	2	3	3	3	2	4	2,8333333	3	2,916667	2
het bouwen van een bouwwerk (nieuwbouw hoofdgebouw), Sierteeltegebied	2	2	2	3	2	2	2,1666667	3	2,583333	2
het bouwen van een bouwwerk (nieuwbouw hoofdgebouw), Cultuurhistorisch gebieden (inc. Plasseengebied)	2	3	3	3	2	3	2,6666667	3	2,833333	2
het bouwen van een bouwwerk (nieuwbouw hoofdgebouw), Bedrijventerreinen	2	2	3	2	1	3	2,1666667	3	2,583333	2
het bouwen van een bouwwerk (nieuwbouw hoofdgebouw), Overig	2	3	3	3	2	3	2,6666667	3	2,833333	2
het bouwen van een bouwwerk (bijbehorend bouwwerk), Buitengebied (nietzijnde sierteeltegebied)	1	2	2	2	2	3	2	3	2,5	2
het bouwen van een bouwwerk (bijbehorend bouwwerk), Sierteeltegebied	1	2	2	2	2	3	2	3	2,5	2
het bouwen van een bouwwerk (bijbehorend bouwwerk), Cultuurhistorisch gebieden (inc. Plasseengebied)	1	3	2	2	2	2	2	3	2,5	2
het bouwen van een bouwwerk (bijbehorend bouwwerk), Bedrijventerreinen	1	2	2	1	1	2	1,5	4	2,75	2

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

15.14 Bijlage 14 - Waddinxveen vervolg

het bouwen van een bouwwerk (bijbehorend bouwwerk), Overig	1	3	2	2	2	2	2	3	2,5	2
het bouwen van een bouwwerk (wijziging hoofdgebouw), Buitengebied (nietzijnde sierteeltegebied)	1	2	2	2	2	2	1,8333333		1,8333333	3
het bouwen van een bouwwerk (wijziging hoofdgebouw), Sierteeltegebied	1	2	1	2	2	1	1,5		1,5	3
het bouwen van een bouwwerk (wijziging hoofdgebouw), Cultuurhistorisch gebieden (inc. Plassengebied)	1	3	2	2	2	2	2		2	3
het bouwen van een bouwwerk (wijziging hoofdgebouw), Bedrijventerreinen	1	2	2	1	2	2	1,6666667		1,6666667	3
het bouwen van een bouwwerk (wijziging hoofdgebouw), Overig	1	3	2	2	2	2	2		2	3
het bouwen van een bouwwerk (bouwwerk geen gebouw zijnde), Buitengebied (nietzijnde sierteeltegebied)	1	1	1	2	1	2	1,3333333	4	2,6666667	2
het bouwen van een bouwwerk (bouwwerk geen gebouw zijnde), Sierteeltegebied	1	1	1	1	1	1	1	2	1,5	3
het bouwen van een bouwwerk (bouwwerk geen gebouw zijnde), Cultuurhistorisch gebieden (inc. Plassengebied)	1	1	1	2	1	2	1,3333333	3	2,1666667	3

INHOUDSOPGAVE

- Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering
- Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026
- Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie
- Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen
- Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven
- Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten
- Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht
- Bijlage 8 - Vormen van toezicht
- Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie
- Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten
- Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)
- Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT
- Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT
- Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

15.14 Bijlage 14 - Waddinxveen vervolg

het bouwen van een bouwwerk (bouwwerk geen gebouw zijnde), Bedrijventerreinen	1	1	1	1	1	2	1,1666667	3	2,0833333	3
het bouwen van een bouwwerk (bouwwerk geen gebouw zijnde), Overig	1	1	1	1	1	2	1,1666667	3	2,0833333	3

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

15.14 Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

Risicomatrix Zuidplas

Overtreding	fysieke veiligheid (letsel)	kwaliteit van leefomgeving	financieel-economische schade	verlies van natuurschoon/stadschoon	schade aan volksgezondheid	bestuurlijk imago	Gemiddelde	kans	Risico	prioriteit
In strijd met omgevingsplan, uitvoeren van werken en werkzaamheden	3	4	1	4	1	5	3,0	3	3,0	1
brandveiligheid, acuut gevaar	5	4	3	2	5	5	4,0	3	3,5	1
brandveiligheid, zonder acuut gevaar	3	2	2	2	4	4	2,8	3	2,9	2
constructieve veiligheid, acuut gevaar	5	4	3	2	5	5	4,0	3	3,5	1
constructieve veiligheid, zonder acuut gevaar	3	3	2	1	3	3	2,5	3	2,8	2
In strijd met het omgevingsplan, bewoning	3	4	3	1	4	5	3,3	3	3,2	1
In strijd met het omgevingsplan, overig	1	2	2	1	1	2	1,5	4	2,8	2
gezondheid, acuut gevaar	5	4	4	1	5	5	4,0	2	3,0	1
gezondheid, zonder acuut gevaar	3	2	2	1	3	3	2,3	3	2,7	2
In strijd met het omgevingsplan, het vellen van een houtopstand	1	4	2	5	1	4	2,8	3	2,9	2
Rijks- en gemeentelijke monumenten, beschermd dorpsgezicht en archeologisch- en beeldbepalend erfgoed	1	3	3	5	1	5	3,0	3	3,0	1
In strijd met het omgevingsplan, bestemming bedrijventerrein - het voeren of maken van handelsreclame,	1	3	2	3	1	3	2,2	3	2,6	2
sloop met asbest	2	4	3	2	5	5	3,5	3	3,3	1
slopen zonder asbest overig	2	3	1	1	1	3	1,8	4	2,9	2
welstandsexces	1	5	1	5	1	4	2,8	3	2,9	2
In strijd met omgevingsplan, het maken van een uitweg, Buitengebied	2	1	2	3	1	1	1,7	3	2,3	2

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

15.14 Bijlage 14 - Zuidplas vervolg

In strijd met omgevingsplan, het maken van een uitweg, Bedrijventerreinen	2	1	2	2	1	2	1,7	2	1,8	3
In strijd met omgevingsplan, het maken van een uitweg, Overig	2	2	2	3	1	3	2,2	2	2,1	3
In strijd met omgevingsplan, het bouwen van een bouwwerk (nieuwbouw hoofdgebouw), Buitengebied inclusief Kern										
Glastuinbouwgebied	2	4	3	3	1	5	3,0	3	3,0	1
In strijd met omgevingsplan, het bouwen van een bouwwerk (nieuwbouw hoofdgebouw), Bedrijventerreinen	2	4	3	2	1	5	2,8	4	3,4	1
In strijd met omgevingsplan, het bouwen van een bouwwerk (nieuwbouw hoofdgebouw), Overig	2	4	3	3	1	5	3,0	3	3,0	1
In strijd met omgevingsplan, het bouwen van een bouwwerk (bijbehorend bouwwerk), Buitengebied inclusief Kern										
Glastuinbouwgebied	2	3	2	3	1	5	2,7	4	3,3	1
In strijd met omgevingsplan, het bouwen van een bouwwerk (bijbehorend bouwwerk), Bedrijventerreinen	2	2	2	2	1	5	2,3	4	3,2	1
een bouwwerk (bijbehorend bouwwerk), Overig	2	2	1	2	1	3	1,8	4	2,9	2
In strijd met omgevingsplan, het bouwen van een bouwwerk (wijziging hoofdgebouw), Buitengebied inclusief Glastuinbouwgebied	1	3	1	1	1	4	1,8	4	2,9	2
In strijd met omgevingsplan, het bouwen van een bouwwerk (wijziging hoofdgebouw), Bedrijventerreinen	1	3	1	3	1	5	2,3	4	3,2	1
In strijd met omgevingsplan, het bouwen van een bouwwerk (wijziging hoofdgebouw), Overig	1	3	1	2	1	3	1,8	4	2,9	2

INHOUDSOPGAVE

Bijlage 1 - Samenhang tussen beleid en uitvoering

Bijlage 2 - Evaluatie nota VTH ODMH 2023-2026

Bijlage 3 - Milieubelastende activiteiten op vaste locatie

Bijlage 4 - Uitwerking focusonderwerpen

Bijlage 5 - Risicomethodiek milieutoezicht bedrijven

Bijlage 6 - Risicomethodiek toezicht bodemactiviteiten

Bijlage 7 - Risicomethodiek bouw- en woningtoezicht

Bijlage 8 - Vormen van toezicht

Bijlage 9 - Handhavings- en sanctiestrategie

Bijlage 10 - Beoordelingskader bodemactiviteiten

Bijlage 11 - Bijzondere lokale omstandigheden (Wkb)

Bijlage 12 - Toetsingskader informatieplichten BWT

Bijlage 13 - Dwangsombedragen BWT

Bijlage 14 - Risicomatrices BWT gemeentespecifiek

15.14 Bijlage 14 - Zuidplas vervolg

In strijd met omgevingsplan, het bouwen van een bouwwerk (bouwwerk geen gebouw zijnde), Buitengebied inclusief Kern glastuinbouwgebied)	1	2	1	3	1	3	1,8	4	2,9	2
In strijd met omgevingsplan, het bouwen van een bouwwerk (bouwwerk geen gebouw zijnde), Bedrijventerreinen	2	2	1	3	1	5	2,3	3	2,7	2
In strijd met omgevingsplan, het bouwen van een bouwwerk (bouwwerk geen gebouw zijnde), Overig	1	2	1	2	1	2	1,5	3	2,3	3

Concept-Collegevoorstel

Onderwerp: Vaststelling Nota Vergunningverlening, Toezicht, Handhaving en Advisering (VTHA) 2027-2030 Omgevingsdienst Midden-Holland

Samenvatting

De Omgevingsdienst Midden-Holland heeft, in samenwerking met de deelnemende gemeenten en de provincie Zuid-Holland, de regionale Nota Vergunningverlening, Toezicht, Handhaving en Advisering ODMH 2027-2030 opgesteld. Deze nota vormt het gezamenlijke beleidskader voor de uitvoering van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering binnen het werkgebied van de ODMH voor de periode 2027-2030.

De nota is gebaseerd op een regionale omgevingsanalyse waarin ontwikkelingen, risico's en maatschappelijke opgaven binnen de fysieke leefomgeving zijn onderzocht. De resultaten daarvan zijn vertaald naar doelen en focusonderwerpen die richting geven aan de uitvoering van de VTHA-taken in de komende beleidsperiode.

Ten opzichte van de voorgaande beleidsperiode (Nota VTH 2023-2026) kent de nota een aantal belangrijke vernieuwingen. Advisering is expliciet onderdeel van het beleidskader geworden, er wordt gewerkt met een vernieuwde risicomethodiek en voor de focusonderwerpen zijn doelen en indicatoren vastgesteld om de voortgang en resultaten beter te kunnen monitoren.

Voorgesteld wordt de Nota Vergunningverlening, Toezicht, Handhaving en Advisering ODMH 2027-2030 (Nota VTHA) vast te stellen, waarbij wordt bepaald dat deze nota op 1 januari 2027 in werking treedt, en de gemeenteraad hierover te informeren door middel van de bijgevoegde raadsinformatiebrief.

Besluit

Het college besluit:

1. de Nota Vergunningverlening, Toezicht, Handhaving en Advisering ODMH 2027-2030 vast te stellen;
2. de Nota Vergunningverlening, Toezicht, Handhaving en Advisering ODMH 2027-2030 bekend te maken en op 1 januari 2027 in werking te laten treden;
3. de Nota Vergunningverlening, Toezicht, Handhaving en Advisering ODMH 2027-2030 als beleidskader te hanteren voor de uitvoering van de VTHA-taken door de Omgevingsdienst Midden-Holland in de periode 2027-2030;
4. de Nota Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving ODMH 2023-2026 in te trekken;
5. de gemeenteraad te informeren over de vaststelling van de Nota Vergunningverlening, Toezicht, Handhaving en Advisering ODMH 2027-2030 door middel van de bijgevoegde raadsinformatiebrief.

Aanleiding

De huidige beleidsperiode van de Nota VTH loopt eind 2026 af. Om uitvoering te geven aan de wettelijke verplichtingen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving en om

richting te geven aan de adviserende taken van de ODMH, is een nieuwe regionale Nota VTHA opgesteld voor de periode 2027-2030.

De nota is ontwikkeld in samenwerking met de deelnemende gemeenten, de provincie Zuid-Holland en diverse ketenpartners. De nota is inmiddels behandeld door het bestuur van de ODMH en wordt ter vaststelling aangeboden aan de colleges van de deelnemende gemeenten.

Wettelijk kader

Omgevingswet

Algemene wet Bestuursrecht

Beoogd effect

De nota draagt bij aan:

- een uniforme uitvoering van VTHA-taken binnen de regio;
- een betere aansluiting op maatschappelijke opgaven en ontwikkelingen;
- versterking van de verbinding tussen beleidsvorming, uitvoering en evaluatie binnen de fysieke leefomgeving;
- versterking van de samenwerking tussen gemeenten, provincie, ODMH en ketenpartners;
- een transparante verantwoording van de resultaten van de uitvoering.

De nota beoogt tevens een evenwichtige balans te creëren tussen een uniforme, risicogerichte uitvoering en de ruimte voor maatwerk. De risicomethodiek ondersteunt een transparante en consistente prioritering van werkzaamheden, maar laat nadrukkelijk ruimte om lokale prioriteiten, bestuurlijke aandachtspunten, actuele ontwikkelingen en de feiten en omstandigheden van individuele gevallen bij de uiteindelijke prioritering en uitvoering van werkzaamheden te betrekken.

Argumenten

1. De nota voldoet aan de wettelijke vereisten

De Omgevingswet en het Omgevingsbesluit schrijven voor dat bestuursorganen beleid vaststellen voor de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving. De Nota VTHA 2027-2030 geeft hier invulling aan.

2. De nota sluit aan bij landelijke ontwikkelingen binnen het VTH-stelsel

De nota is opgesteld conform de landelijke *Handreiking regionale beleidscyclus*, die is ontwikkeld binnen het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel (IBP VTH). De handreiking gaat uit van een beleidscyclus waarbij omgevingsanalyse, risicoanalyse, prioritering, uitvoering en evaluatie nadrukkelijk met elkaar worden verbonden. De Nota VTHA 2027-2030 geeft invulling aan deze werkwijze en vormt daarmee een belangrijke stap in een professionele uitvoering van VTHA-taken in het ODMH-werkgebied.

3. De nota sluit aan bij landelijke uitvoeringskaders voor toezicht en handhaving

De nota bouwt voort op bestaande landelijke kwaliteitskaders voor toezicht en handhaving. Voor toezicht en handhaving wordt aangesloten bij de Landelijke Handhavingsstrategie Omgevingsrecht (LHSO). In de nota is beschreven hoe de LHSO wordt toegepast en hoe deze zich verhoudt tot de regionale risicomethodiek. De regionale risicomethodiek wordt gebruikt voor de prioritering van toezicht- en handhavingsactiviteiten. Hierdoor wordt beschikbare capaciteit zoveel mogelijk ingezet op activiteiten en situaties waarbij de risico's voor veiligheid, gezondheid, milieu en leefomgeving het grootst zijn.

Daarmee wordt geborgd dat overtredingen op een zorgvuldige, proportionele en transparante wijze worden behandeld, met ruimte voor de omstandigheden van het concrete geval.

4. De nota sluit aan bij actuele regionale opgaven

De nota is gebaseerd op een regionale omgevingsanalyse waarin ontwikkelingen en risico's in het ODMH-werkgebied zijn onderzocht. Hierbij is onder meer aandacht besteed aan:

- woningbouw en gebiedsontwikkeling;
- klimaatadaptatie en waterbeheer;
- energietransitie;
- bodemdaling en gebruik van de ondergrond;
- leefomgevingskwaliteit;
- ondermijning en (milieu)criminaliteit;
- technologische ontwikkelingen;
- de verdere implementatie van de Omgevingswet.

Op basis van de omgevingsanalyse zijn negen regionale focusonderwerpen vastgesteld die richting geven aan de uitvoering van de VTHA-taken in de periode 2027-2030. Deze focusonderwerpen vormen een aanvulling op de reguliere VTHA-taken, die de kern van het werk van de ODMH blijven vormen.

5. De nota bevat belangrijke vernieuwingen

Ten opzichte van de voorgaande beleidsperiode:

- is advisering expliciet onderdeel geworden van het beleidskader. Hiermee sluit de nota beter aan bij de praktijk waarin de ODMH gemeenten en provincie adviseert over onder meer omgevingsvisies, programma's, omgevingsplannen en ruimtelijke ontwikkelingen. Advisering draagt bij aan uitvoerbare en handhaafbare keuzes en versterkt de verbinding tussen beleid en uitvoering;
- wordt gewerkt met een vernieuwde risicomethodiek, waarbij transparant is vastgelegd hoe risico's worden beoordeeld en hoe prioriteiten worden bepaald;
- zijn negen focusonderwerpen vastgesteld die richting geven aan de uitvoering van VTHA-taken in de periode 2027-2030;
- zijn per focusonderwerp indicatoren opgenomen waarmee de voortgang, resultaten en effecten van de uitvoering beter kunnen worden gevolgd;
- wordt verdere invulling gegeven aan informatiegestuurd en datagedreven werken, onder meer door het gebruik van risicodata, monitoring van indicatoren en het beter benutten van informatie uit vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering.

6. De nota is breed afgestemd

Bij de totstandkoming zijn de deelnemende gemeenten, de provincie en diverse ketenpartners betrokken geweest. Voor de begeleiding van het traject is een ambtelijke klankbordgroep ingericht, bestaande uit vertegenwoordigers van de deelnemende gemeenten en de provincie. Deze klankbordgroep heeft gedurende het traject meegedacht over de omgevingsanalyse, de prioriteiten, de focusonderwerpen en de verdere uitwerking van de nota.

Daarnaast zijn de uit de omgevingsanalyse voortgekomen focusonderwerpen eerder besproken in het algemeen bestuur van de ODMH. Het algemeen bestuur heeft ingestemd met deze focusonderwerpen als richtinggevend kader voor de verdere uitwerking van de nota.

Kanttelingen en risico's

De nota is een strategisch beleidskader. De concrete inzet van capaciteit en middelen wordt jaarlijks uitgewerkt in uitvoeringsprogramma's die in overleg met de gemeente en provincie worden opgesteld. Nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen of wijzigingen in wet- en regelgeving kunnen gedurende de looptijd van de nota aanleiding geven om prioriteiten tussentijds aan te passen.

Financiële consequenties

De uitvoering van de nota vindt plaats binnen de beschikbare middelen en de jaarlijks vast te stellen uitvoeringsprogramma's.

Participatie en samenwerking

De nota is opgesteld door de ODMH in samenwerking met de deelnemende gemeenten, de provincie en diverse ketenpartners, waaronder de Veiligheidsregio, GGD, waterschappen, politie, Openbaar Ministerie en Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT).

Daarnaast is een enquête uitgezet onder lokale bedrijvenverenigingen. De respons hierop was beperkt, maar de ontvangen reacties zijn betrokken bij de omgevingsanalyse en de totstandkoming van de nota.

Communicatie

Na vaststelling wordt de nota overeenkomstig de geldende voorschriften bekendgemaakt. De gemeenteraad wordt geïnformeerd door middel van de bijgevoegde raadsinformatiebrief.

Vervolg

De Nota VTHA 2027-2030 vormt het beleidskader voor de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's van de ODMH.

Over de uitvoering van de nota, de behaalde resultaten en de ontwikkeling van de focusonderwerpen en bijbehorende indicatoren wordt gerapporteerd via de reguliere planning- en controlcyclus.

Bijlagen

1. Nota Vergunningverlening, Toezicht, Handhaving en Advisering ODMH 2027-2030.
2. Raadsinformatiebrief Nota VTHA 2027-2030.

Raadsinformatiebrief

Onderwerp: Regionale Nota Vergunningverlening, Toezicht, Handhaving en Advisering ODMH 2027–2030

Geachte leden van de raad,

Met deze brief informeren wij u over de regionale Nota Vergunningverlening, Toezicht, Handhaving en Advisering ODMH 2027–2030 (Nota VTTHA).

Regionaal beleidskader

De ODMH voert voor en namens de gemeenten in Midden-Holland en de provincie Zuid-Holland taken uit op het gebied van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering binnen de fysieke leefomgeving.

De Nota VTTHA is een regionale beleidsnota die door de in de ODMH deelnemende colleges wordt vastgesteld. De nota vormt het gezamenlijke beleidskader voor de uitvoering van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering binnen het werkgebied van de ODMH voor de periode 2027–2030. Deze regionale benadering sluit aan bij de wettelijke eisen die de Omgevingswet en het Omgevingsbesluit stellen aan de uitvoering van VTH-taken en draagt bij aan een uniforme, risicogerichte en doelmatige uitvoering. Tegelijkertijd blijft ruimte bestaan voor gemeentelijke accenten en lokale prioriteiten.

Wat staat er in de nota?

De nota beschrijft hoe de ODMH invulling geeft aan vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering op het gebied van milieu en bwt (dit laatste voor 4 gemeenten).

De basis voor de nota wordt gevormd door een uitgebreide omgevingsanalyse van het werkgebied. Daarbij zijn kenmerken van de regio, maatschappelijke ontwikkelingen, risico's en ervaringen uit de uitvoeringspraktijk betrokken. Daarnaast is gebruikgemaakt van gesprekken met gemeenten en diverse ketenpartners, waaronder de veiligheidsregio, GGD, waterschappen en politie.

Conform de landelijke *Handreiking regionale beleidscyclus*, die is ontwikkeld in het kader van het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel (IBP VTH), zijn de regionale opgaven vertaald naar negen focusonderwerpen. Deze onderwerpen geven richting aan de inzet van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering in de periode 2027–2030.

Tegelijkertijd vormen deze focusonderwerpen slechts een deel van het werk van de ODMH. Het grootste deel van de werkzaamheden bestaat uit de uitvoering van de reguliere VTTHA-taken voor inwoners, bedrijven, de gemeenten en provincie. Daarbij gaat het onder meer om:

- het behandelen van vergunningaanvragen en meldingen;
- het uitvoeren van toezicht en controles;
- het afhandelen van klachten en meldingen van overlast;
- het handhaven van wet- en regelgeving;
- het adviseren van gemeenten en provincie over ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving.

De nota biedt daarmee niet alleen richting voor nieuwe maatschappelijke opgaven, maar ook voor een kwalitatief goede uitvoering van de dagelijkse wettelijke taken.

Belangrijkste opgaven

Uit de omgevingsanalyse blijkt dat de regio de komende jaren voor diverse opgaven staat die invloed hebben op de uitvoering van de VTHA-taken. Het gaat onder meer om:

- de woningbouwopgave en grootschalige gebiedsontwikkelingen;
- klimaatverandering en de regionale wateropgave;
- bodemdaling en intensiever gebruik van de ondergrond;
- de energietransitie, waaronder duurzame energieprojecten, energieopslag en bodemenergiesystemen;
- bescherming van natuur, bodem, water en luchtkwaliteit;
- de aanpak van milieucriminaliteit en ondermijning;
- de verdere implementatie van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen.

Deze ontwikkelingen vragen om een flexibele, gebiedsgerichte en risicogerichte inzet van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering.

Risicogericht werken

De ODMH zet zijn capaciteit zo veel mogelijk in waar de risico's voor veiligheid, gezondheid, milieu en leefbaarheid het grootst zijn. Daarbij wordt gekeken naar de aard van activiteiten, de mogelijke gevolgen voor de omgeving en ervaringen uit toezicht, handhaving en klachten.

Bijzondere aandacht gaat daarbij uit naar onder meer:

- milieubelastende activiteiten met verhoogde risico's;
- zeer zorgwekkende stoffen (ZZS);
- geluid-, geur- en luchtkwaliteitsvraagstukken;
- bodemkwaliteit en grondwaterbescherming;
- constructieve veiligheid en brandveiligheid;
- naleving binnen afval- en grondstromen;
- signalen van ondermijning en milieucriminaliteit.

Samenwerking

Een effectieve uitvoering van VTHA-taken vraagt om samenwerking tussen gemeenten, provincie, ODMH en andere partners. In de nota wordt daarom nadrukkelijk aandacht besteed aan de samenwerking met onder meer de veiligheidsregio, GGD, waterschappen, politie en andere ketenpartners. Door kennis, signalen en expertise te bundelen kunnen risico's eerder worden gesignaleerd en effectiever worden aangepakt.

Vervolg

De Nota VTHA 2027–2030 vormt het kader voor de uitvoering van vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering binnen het werkgebied van de ODMH. Op basis van deze nota worden

jaarlijks samen met elke deelnemer uitvoeringsprogramma's opgesteld waarin de concrete werkzaamheden, inzet en prioriteiten voor de betreffende periode worden vastgelegd.

Over de uitvoering en behaalde resultaten rapporteert de ODMH periodiek aan gemeenten via de gebruikelijke planning- en controlcyclus. Hierdoor blijft inzicht bestaan in de inzet, prestaties en ontwikkelingen binnen de uitvoering van de VTHA-taken.

Bestuurlijke rol

De Nota VTHA 2027–2030 betreft uitvoeringsbeleid voor de wijze waarop de ODMH namens gemeenten en provincie invulling geeft aan vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering. De nota bevat geen nieuw gemeentelijk beleid, ruimtelijke keuzes of beleidswijzigingen die een afzonderlijke besluitvorming door de gemeenteraad vereisen. Om die reden wordt de raad met deze brief geïnformeerd en wordt geen zienswijze gevraagd.

De raad behoudt vanzelfsprekend zijn kaderstellende en controlerende rol. De gemeenteraad stelt onder meer de financiële kaders vast waarbinnen de VTHA-taken worden uitgevoerd en bepaalt via gemeentelijk beleid, zoals de omgevingsvisie en andere beleidskaders, mede de maatschappelijke doelen die met de uitvoering worden ondersteund. Daarnaast wordt de raad via de reguliere planning- en controlcyclus geïnformeerd over de uitvoering van de VTHA-taken, de behaalde resultaten en relevante ontwikkelingen binnen het werkgebied van de ODMH.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Het college van burgemeester en wethouders

[Gemeente]

AB-vergadering: 15 oktober 2026		Agendapunt: 9
Onderwerp: Aanwijzen visitatie als evaluatie van het functioneren van de Gemeenschappelijke Regeling ODMH		
Portefeuillehouder: Jan Leendert van den Heuvel	Openbaar: ☒ ja / ☐ nee	Bijlage(n): 1
Samenvatting: Bij de laatste wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling heeft het algemeen bestuur de wens uitgesproken om het functioneren van de regeling te evalueren in samenhang met de voorbereiding van een nieuwe Nota VTHA. Op 7 en 8 oktober 2026 vond de visitatie van de ODMH plaats. Deze visitatie biedt een onafhankelijk beeld van het functioneren van de organisatie, de samenwerking met de deelnemers en de bestuurlijke inrichting. Voorgesteld wordt de visitatie aan te merken als evaluatie in de zin van artikel 17 van de GR. Het voorstel is verder uitgewerkt in de bijgevoegde bijlage.		
Financiële consequenties: nvt		
Voorgestelde beslissing: Het algemeen bestuur wordt voorgesteld te besluiten: - de in oktober 2026 uitgevoerde visitatie van de ODMH aan te merken als evaluatie van het functioneren van de gemeenschappelijke regeling als bedoeld in artikel 17 van de Gemeenschappelijke Regeling ODMH; - het doel, de reikwijdte en de wijze van de evaluatie vast te stellen overeenkomstig bijgevoegd voorstel; - de deelnemende gemeenten en de provincie in de gelegenheid te stellen hun reactie te geven op de uitkomsten van de visitatie en de toepassing daarvan als evaluatie van het functioneren van de gemeenschappelijke regeling.		
Verdere procedure / Communicatie over besluit: De deelnemende gemeenten en de provincie (colleges) worden na besluitvorming door het algemeen bestuur in de gelegenheid gesteld hun reactie te geven op de uitkomsten van de visitatie en de toepassing daarvan als evaluatie van het functioneren van de gemeenschappelijke regeling. De ontvangen reacties worden ter kennisname aan het algemeen bestuur aangeboden en betrokken bij eventuele vervolgmaatregelen.		
Verplicht publiceren in GR blad: ☐ ja / ☒ nee: In ieder geval alle verordeningen, regelingen en besluiten.		

Voorstel

Aan	Algemeen bestuur
CC	Adviescommissie inhoud
Betreft	Evaluatie GR ODMH
Kenmerk	386563
Datum	13-08-2026
Bijlage(n)	geen

Onderwerp

Aanwijzen van de visitatie van de Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH) als evaluatie van het functioneren van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Midden-Holland.

Besluitvoorstel

Het algemeen bestuur besluit:

- de in 2026 uitgevoerde visitatie van de ODMH aan te merken als evaluatie van het functioneren van de gemeenschappelijke regeling als bedoeld in artikel 17 van de Gemeenschappelijke Regeling ODMH;
- het doel, de reikwijdte en de wijze van de evaluatie vast te stellen overeenkomstig dit voorstel;
- de deelnemers in de regeling in de gelegenheid te stellen hun reactie te geven op de uitkomsten van de visitatie en de toepassing daarvan als evaluatie van het functioneren van de gemeenschappelijke regeling;

Aanleiding

Bij de laatste wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Midden-Holland heeft het algemeen bestuur de wens uitgesproken om het functioneren van de regeling te evalueren op het moment dat wordt gewerkt aan een nieuwe Nota VTHA. De voorbereiding en vaststelling van deze nota vormen een natuurlijk moment om stil te staan bij de wijze waarop de ODMH zijn taken uitvoert en hoe de samenwerking met de deelnemers functioneert.

In oktober 2026 vindt de visitatie van de ODMH plaats. Deze visitatie biedt een breed en onafhankelijk beeld van het functioneren van de organisatie en de samenwerking binnen de gemeenschappelijke regeling. Het algemeen bestuur is van oordeel dat deze visitatie een geschikte basis vormt voor de evaluatie als bedoeld in artikel 17 van de Gemeenschappelijke Regeling. Met het voorliggende besluit stelt het algemeen bestuur het doel, de reikwijdte en de wijze van evaluatie van de regeling vast en worden de uitkomsten van de visitatie benut als evaluatie van het functioneren van de regeling.

Visitatie

Alle omgevingsdiensten nemen periodiek deel aan een visitatie. Een visitatie is een onafhankelijke beoordeling van het functioneren van de organisatie, de kwaliteit van de dienstverlening en de samenwerking met deelnemers en partners. Het instrument is ontwikkeld binnen het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH.

De visitatie van de ODMH is uitgevoerd door een onafhankelijke visitatiecommissie volgens een vastgestelde methodiek. Bestuurders, medewerkers en vertegenwoordigers van de deelnemende gemeenten en de provincie en van ketenpartners worden daarbij betrokken.

Doel van de evaluatie

Het doel van de evaluatie is:

1. inzicht verkrijgen in het functioneren van de ODMH en de gemeenschappelijke regeling;
2. inzicht verkrijgen in de kwaliteit van de dienstverlening, de samenwerking met deelnemers en de bestuurlijke aansturing;
3. signaleren van verbeterpunten en ontwikkelmogelijkheden voor de toekomst.

Reikwijdte van de evaluatie

De evaluatie omvat de volgende onderwerpen:

- de kwaliteit van de uitvoering van de wettelijke en opgedragen taken;
- de kwaliteit en effectiviteit van de dienstverlening;
- de cultuur en de samenwerking tussen ODMH en de deelnemende gemeenten en provincie;
- de bestuurlijke inrichting en governance van de omgevingsdienst;
- de organisatie, sturing, verantwoording en informatievoorziening;
- de toekomstbestendigheid van de organisatie en de regeling.

Wijze van evaluatie

De evaluatie wordt uitgevoerd door middel van de visitatie. De visitatie omvat onder meer:

- documentonderzoek;
- interviews met bestuurders, management en medewerkers;
- gesprekken met vertegenwoordigers van deelnemende gemeenten en de provincie;
- analyse van bevindingen en formulering van conclusies en aanbevelingen.

De bevindingen van de visitatie vormen de grondslag voor de evaluatie van het functioneren van de gemeenschappelijke regeling.

Argumenten

1. De visitatie voldoet inhoudelijk aan het doel van de evaluatie

De visitatie biedt een onafhankelijk en deskundig oordeel over het functioneren van de organisatie, de kwaliteit van de dienstverlening, de samenwerking met deelnemers en de bestuurlijke inrichting. De visitatiecommissie bestaat uit een onafhankelijke voorzitter en deskundigen uit andere omgevingsdiensten. Hierdoor ontstaat zowel een objectieve beoordeling van het functioneren van de ODMH als een waardevol perspectief op landelijke ontwikkelingen en best practices binnen het omgevingsdienstendomein. De onderwerpen die in de visitatie worden betrokken, komen in belangrijke mate overeen met de onderwerpen die relevant zijn voor de evaluatie van het functioneren van de gemeenschappelijke regeling.

2. De deelnemers zijn betrokken bij de beoordeling van het functioneren van de regeling

In het kader van de visitatie hebben gesprekken plaatsgevonden met vertegenwoordigers van de deelnemende gemeenten en de provincie. Daarnaast worden de deelnemers in de gelegenheid

gesteld hun reactie te geven op de uitkomsten van de visitatie en de toepassing daarvan als evaluatie. Daarmee wordt invulling gegeven aan het doel van de in artikel 17 opgenomen hoorplicht.

3. Doelmatige inzet van middelen en bestuurlijke capaciteit

Door de visitatie tevens als evaluatie aan te merken wordt voorkomen dat op korte termijn een afzonderlijk evaluatietraject moet worden uitgevoerd, terwijl de benodigde informatie reeds beschikbaar is.

Financiële consequenties

Geen aanvullende financiële consequenties. De kosten van de evaluatie worden gedekt binnen de middelen die voor de visitatie beschikbaar zijn.

Uitvoering

Het visitatierapport wordt toegezonden aan de deelnemende gemeenten en de provincie. Daarbij wordt een reactiemogelijkheid geboden. Het algemeen bestuur betreft eventuele reacties van de deelnemers bij de bespreking van het visitatierapport, de conclusies van de evaluatie en eventuele vervolgmaatregelen.

AB-vergadering: 15 oktober 2026		Agendapunt: 10
Onderwerp: Normenkader 2026		
Portefeuillehouder: vacant	Openbaar: ☒ ja / ☐ nee	Bijlage(n): 1
Samenvatting: In 2025 is het Controleprotocol van de ODMH vastgesteld door het algemeen bestuur. Het Normenkader is de bijlage bij dit controleprotocol. Voor de beoordeling van de financiële rechtmatigheid is een actueel Normenkader noodzakelijk. Het Normenkader bevat een overzicht van de voor de rechtmatigheidsverantwoording relevante externe wet- en regelgeving en interne regelgeving van de ODMH. Deze bijlage moet jaarlijks geactualiseerd worden en door het algemeen bestuur vastgesteld worden. Het Normenkader 2026 vervangt daarmee het Normenkader 2025.		
Financiële consequenties: N.v.t.		
Voorgestelde beslissing: Aan het algemeen bestuur wordt voorgesteld om; • Het Normenkader 2026 vast te stellen. • Het Normenkader van toepassing te verklaren op de rechtmatigheidsverantwoording behorende bij de jaarrekening 2026. • Te bepalen dat wijzigingen in wet- en regelgeving die gedurende het verslagjaar 2026 in werking treden en die van invloed zijn op de rechtmatigheidsverantwoording, van rechtswege onderdeel uitmaken van het Normenkader voor zover deze van toepassing zijn op de ODMH.		
Verdere procedure / Communicatie over besluit: N.v.t.		
Verplicht publiceren in GR blad: ☒ ja / ☐ nee:		

Normenkader voor de rechtmatigheidscontrole verslagjaar 2026 (oktober 2026)

Dit normenkader geldt als bijlage van het controleprotocol 2025. Het normenkader omvat de voor de rechtmatigheidscontrole relevante regelgeving van de ODMH.

Inventarisatie wet- en regelgeving in het kader van rechtmatigheidscontrole

Hierna volgt een inventarisatie van de in het kader van de rechtmatigheidscontrole bij de Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH) relevante regelgeving. Met de in dit normenkader gepresenteerde inventarisatie wordt een minimumkader geboden voor de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole.

Externe wetgeving:

Algemeen

- Gemeentewet
- Provinciewet
- Grondwet
- Algemene wet bestuursrecht
- Wet gemeenschappelijke regelingen
- Burgerlijk wetboek
- Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
- Wet open overheid
- Wetboek van Strafrecht en Strafvordering

Milieu- en bouwregelgeving

- Omgevingswet
- Wet kwaliteitsborging
- Wet milieubeheer
- Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)
- Wet bodembescherming
- Woningwet
- Wet geluidhinder
- Huisvestingswet
- Wet goed verhuurderschap

Financiën en bedrijfsvoering

- Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)
- Fiscale wetgeving
- Staatssteunregels
- Invorderingswet 1990

- Wet financiering decentrale overheden
- Regeling uitvoering derivaten decentrale overheden
- Ambtenarenwet 2017
- Pensioenwet
- Arbeidsomstandighedenwet
- Sociale verzekeringswetten
- CAO SGO
- EU-aanbestedingsregels (Aanbestedingswet en -besluit en Gids Proportionaliteit)
- Mededingingswet
- Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)
- Besluit accountantscontrole decentrale overheden
- Regeling Schatkistbankieren decentrale overheden
- Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï
- Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2022 (SiSa tussen medeoverheden)
- Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2023 (SiSa tussen medeoverheden)
- Tijdelijke regeling uitkering bodemopgaven 2024-2030 (SiSa tussen medeoverheden)
- Regeling specifieke uitkering regionale structuur Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie
- Extra ondersteuning toezicht en handhaving energiebesparingsplicht (THE)
- Regeling specifieke uitkering isolatieopgave Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie
- Algemene verordening gegevensbescherming

Interne regelgeving:

- Financiële verordening (2025)
- Controleverordening (2023)
- Organisatieverordening (2012)
- Treasurystatuut (2019)
- Begroting (2026)
- Nota Weerstandsvermogen (2026)
- Nota Reserves & Voorzieningen (2022) zolang nieuwe nota niet is vastgesteld.
- Nota Planning & Control 2024 – 2027 inclusief Frictiekostenregeling (2024)
- Mandaatbesluit rechtshandelingen, feitelijke handelingen en financiën Omgevingsdienst Midden-Holland (2012)
- Ondermandaatbesluit en bevoegdhedenlijst ODMH (2025)
- Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Midden-Holland (2024)

AB-vergadering: 15 oktober 2026		Agendapunt: 11
Onderwerp: Jaarprogramma NDE 2026-2027		
Portefeuillehouder: Jan Leendert van den Heuvel	Openbaar: ☒ ja / ☐ nee	Bijlagen: Jaarprogramma NDE 2026-2027 (link naar jaarprogramma boekje)
Samenvatting Bijgaand treft u het Jaarprogramma Primair Onderwijs Natuur- en Duurzaamheidseducatie voor het schooljaar 2026-2027 aan. Dit programma wordt door CNDE De Zwanebloem, onderdeel van de Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH), uitgevoerd voor alle basisscholen in de regio, met uitzondering van de basisscholen in Alphen aan den Rijn. De inhoud van het programma is eerder dit jaar ambtelijk afgestemd met de duurzaamheidscontactpersonen van de deelnemende gemeenten. Ons aanbod Het jaarprogramma bestaat uit twee onderdelen: aanbod passend bij het jaarthema Duurzame Energie en een regulier aanbod rond uiteenlopende natuur- en duurzaamheidsthema's. Een deel van de activiteiten binnen het jaarthema wordt kosteloos aan scholen aangeboden. Voor deelname aan het reguliere aanbod betalen scholen een beperkte eigen bijdrage. Het totale jaarprogramma omvat een combinatie van lessen op de locatie van CNDE De Zwanebloem, leskisten, gastlessen en buitenlessen op of nabij de school. De uren voor een groot deel van dit aanbod zijn opgenomen onder het regionale product DZ.07 'CNDE De Zwanebloem' in het productenboek. De gastlessen op scholen en lessen op een buiten locatie zijn opgenomen als kentalproduct DZ.08. Projecten zoals een kinderklimaatop zijn opgenomen als kentalproduct DZ.09. Jaarlijks worden per gemeente afspraken gemaakt over de inzet en omvang van dit aanbod. De verschillen tussen gemeenten vloeien voort uit lokale behoeftes en gemaakte afspraken. In Gouda wordt bijvoorbeeld samengewerkt vanuit het Natuur- en Milieupunt Gouda, waarin het aanbod van IVN en CNDE De Zwanebloem via de Brede School is gebundeld. Bereik Jaarlijks verzorgt CNDE De Zwanebloem natuur- en duurzaamheidseducatie voor meer dan 750 groepen binnen het primair onderwijs in de regio. Daarmee bereiken we ruim 14.000 basisschoolleerlingen. Ons streven is om jaarlijks ten minste 85% van de 102 basisscholen in het werkgebied te bedienen. Om dit doel te realiseren onderhouden we actief contact met scholen en denken we mee over de wijze waarop natuur- en duurzaamheidseducatie aansluit bij hun onderwijsprogramma. Daarbij voldoen we zo veel mogelijk aan de behoeften en mogelijkheden van de scholen. Om deelname aan het programma zo laagdrempelig mogelijk te maken, is gestart met het actualiseren van ons aanbod. Zo worden steeds meer activiteiten op of nabij de school aangeboden en zorgen wij voor de bezorging van leskisten. Hierdoor sluiten de activiteiten beter aan bij de hedendaagse schoolpraktijk en kunnen scholen eenvoudiger gebruikmaken van het aanbod.		

Speerpunten jaarprogramma 2026-2027

Het jaarprogramma 2026-2027 kent als speerpunt het jaarthema Duurzame Energie. Passend hierbij zijn vier nieuwe lesprogramma's ontwikkeld:

- Zaadjes vol Toekomstmuziek (groep 1-2);
- Groene Groeikracht (groep 3-4);
- Ontdek de Kracht van de Zon (groep 5-6);
- Toekomst van Duurzame Energie (groep 7-8).

Deze programma's zijn onderdeel van een bredere leerlijn rond natuur, water, duurzaamheid en science. Hiermee draagt CNDE De Zwanebloem bij aan de ontwikkeling van kennis, vaardigheden en bewustwording op het gebied van natuur en duurzaamheid. Door leerlingen gedurende hun basisschoolperiode jaarlijks deel te laten nemen aan een activiteit uit de wisselende jaarthema's, maken zij kennis met onderwerpen uit alle vier thema's. Daarmee ondersteunen wij scholen in hun opdracht om leerlingen voor te bereiden op actieve deelname aan de samenleving. Door hen kennis te laten maken met vraagstukken rondom natuur, milieu en duurzaamheid, ontwikkelen zij niet alleen kennis en vaardigheden, maar ook bewustwording, nieuwsgierigheid en betrokkenheid bij hun leefomgeving. Tegelijkertijd dragen we bij aan gemeentelijke ambities op het gebied van duurzaamheid, biodiversiteit, klimaatadaptatie, energietransitie en circulariteit.

Financiële consequenties:

Geen

Voorgestelde beslissing:

Ter kennisname

Verdere procedure / Communicatie over besluit:

Verplicht publiceren in GR blad: ☐ ja / ☒ nee:

De Zwanebloem

Natuur- en duurzaamheidseducatie

Jaarprogramma

Er valt dit jaar opnieuw veel te leren en te ontdekken bij De Zwanebloem

Al meer dan veertig jaar is De Zwanebloem het regionale lescentrum voor natuur- en duurzaamheidseducatie. Jaarlijks ontdekken ruim 20.000 kinderen van alles over de natuur en het belang van duurzaamheid. Door ons aanbod komen kinderen actief in contact met hun omgeving en wordt respect voor de natuur, elkaar en de wereld waarin zij opgroeien gestimuleerd.

Thema's

Ons educatieve programma is verdeeld in vier thema's: Natuur, Water, Duurzaamheid en Science. Ieder kind komt door ons aanbod meerdere keren met deze onderwerpen in aanraking tijdens de basisschoolperiode. Zie je in dit programmaboekje een gouden zegel bij een les of leskist? Dan is deze gratis beschikbaar.

Krachtige samenwerking

Onze medewerkers en vrijwilligers vormen het hart van De Zwanebloem. Samen met andere (educatieve)partners bundelen wij expertise en zorgen wij voor actuele lessen die passen bij de leefwereld van kinderen. Zo ondersteunen we leerkrachten in hun onderwijspraktijk en sluiten we aan bij verschillende kerndoelen.

Nieuwe kerndoelen

Vanaf komend schooljaar is in ons digitale aanbod (nmemiddenholland.nl) te zien hoe ons programma aansluit bij de nieuwe kerndoelen voor het basisonderwijs. Per les staat aangegeven aan welke leerdoelen deze bijdraagt. We koppelen daarbij vooral aan de kerndoelen voor Mens & Natuur, en bij een aantal ook aan rekenen, taal en burgerschap. Daarnaast is in ons digitale aanbod eenvoudig te filteren op de methode die binnen de school wordt gebruikt voor natuur- en techniekonderwijs. Op die manier sluit het aanbod altijd goed aan bij jouw lespraktijk.

Over dit jaarprogramma

We zijn ook dit jaar weer trots op het veelzijdige programma voor kinderen van groep 1 t/m 8 dat we samen met onze vrijwilligers en partners kunnen aanbieden.

In onze communicatie kiezen we bewust voor duurzaamheid. Daarom ontvang je per school twee gedrukte gidsen op gerecycled papier. Extra exemplaren zijn beschikbaar zolang de voorraad strekt.

Totaaloverzicht aanbod

pagina	naam les	type	groep	periode	kosten incl BTW	kerndoelen
14	Alles voor een pannenkoek	leskist	1-2	hele jaar	12,50	2;12;34;39;40;41
15	Architecten van het dierenrijk	les	7-8	april-juni	25,00	1;12;39;40;41
15	Beestenboerderij	les	1-2	zomer	gratis	1;12;40
16	Bezoek een appelboomgaard en maak appelmoes	les	1-2	september	25,00	1;12;34;40;44
17	Bijengeheimen	leskist	1-4	april-oktober	12,50	2;12;40;41
18	Bijenles	les	3-5	april-juli	25,00	1;12;39;40
19	Boerderijbezoek	les	3-8	april-november	35,00	1;12;40
20	Boomfeestdag	project	5-6	november	gratis	1;12;40;41
20	Champignonkweekset incl. digitaal lesmateriaal	materiaal	1-8	september	15,00	1;12;40;41
21	Dierenambulance	les	5-6	hele jaar	25,00	1;12;39;40
22	Egel in de spotlight	les	3-4	hele jaar	25,00	39;40
22	Eten en gegeten worden	les	7-8	september-oktober, april-juli	25,00	1;12;39;40;41
23	FBI (Fantastische Bomen Inspecteurs)	leskist	5-8	hele jaar	12,50	1;12;40;41
24	Groene groei kracht	les	3-4	maart-april	25,00	39;40;41
25	Hartje winter	les	1-2	december-februari	25,00	39;40;41;43
25	Kaas maken	leskist	5-8	hele jaar	12,50	1;12;40;44
26	Kriebelbeestjes	leskist	1-6	hele jaar	12,50	1;12;40;41
27	Schooltuinieren: M2 makkelijke moestuin	materiaal	1-8	april-juli	100,00	1;12;40;41
28	Slakken	leskist	1-6	april-oktober	12,50	1;12;40;41
28	Uilenballen pluizen	leskist	7-8	hele jaar	25,00	1;12;40
29	Vogels: Jop vindt een veer	leskist	1-3	hele jaar	12,50	1;12;40;41
30	Vogels: Prof. Wiegen ziet ze vliegen	leskist	4-6	hele jaar	12,50	1;12;40;41
31	Voorjaar	les	3-4	voorjaar	gratis	1;12;39;40;41;46
31	Vlinderkweekset	leskist	1-8	maart of juni	25,00	1;12;40;41
33	Zaadjes vol toekomstenergie	les	1-2	hele jaar	25,00	1;12;39;40;41
33	Zaaien- en kiemen met 'Kas in de klas'	leskist	1-6	hele jaar	12,50	1;12;40

De Zwanebloem: al meer dan 40 jaar dé locatie voor natuur- en duurzaamheidseducatie

Neem eens een kijkje op www.nmemiddenholland.nl voor het totale aanbod lessen en materialen.

WATER

pagina	naam les	type	groep	periode	kosten incl BTW	kerndoelen
34	Bezoek gemaal de Hooge Boezem	les	7-8	april-oktober	gratis	1;12;43;48
35	Kikkerpad	leskist	1-2	april-oktober	12,50	1;12;39;40;41;48
35	Klimaat en water	les	5-6	hele jaar	25,00	1;12;43
36	Regen en afvalwater	leskist	1-6	hele jaar	12,50	1;12;39;48
36	Slootonderzoek: water leeft!	leskist	3-8	april-oktober	12,50	1;12;40;48
37	Waterbeheer/droge voeten	dig. materiaal	7-8	hele jaar	gratis	1;12;39;48

DUURZAAMHEID

38	Aan de slag met afval	leskist	1-6	hele jaar	12,50	8;35;37;39;44;45
39	Afval bestaat niet	les	7-8	winter	gratis	1;12;39;48
39	Afval/circulair ontwerpen	leskist	7-8	hele jaar	12,50	5;8;32;39;40;41;44;45;54
40	Doe-het-zelf presentatie fair trade chocolade	dig. materiaal	5-8	hele jaar	gratis	1;12;35;39;44
40	Escapeles klimaat op school	les	5-6	hele jaar	gratis	1;12;39;45
41	Ga je mee naar de zee?	les	1-2	hele jaar	25,00	1;12;39
42	Ga op onderzoek met een energiecontroleur	les	7-8	september-januari	gratis	1;12;39;45
42	Kringlooppapier maken	leskist	5-8	hele jaar	12,50	1;12;39;45
43	Luchtvervuiling	leskist	7-8	hele jaar	gratis	1;12;39
44	KinderKlimaatTop	project	7-8	nmemiddenholland.nl	gratis	
46	Nieuwe energie	leskist	7-8	hele jaar	12,50	1;12;39
46	Ontdek de kracht van de zon	les	5-6	mei-juli	25,00	39;40;41
47	Repareren in de klas: van weggooien naar waarderen	les	7-8	hele jaar	150,00	1;12;37;45
49	Techniek van groene energie	les	7-8	hele jaar	25,00	1;12;45
50	Toekomst van duurzame energie	les	7-8	hele jaar	25,00	39;43;45;47
51	Warmetruiendag	project	1-8	5 februari	gratis	1;12;39;43

SCIENCE

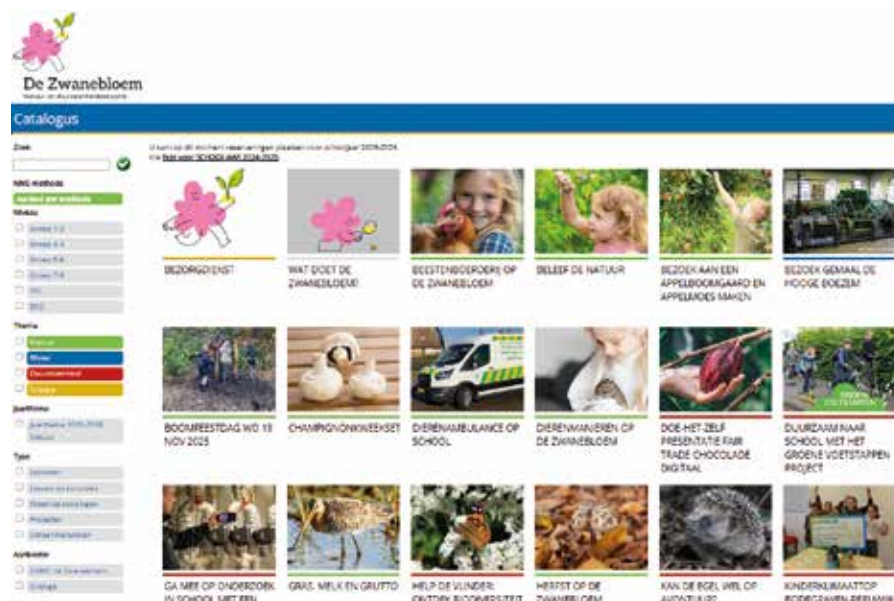
52	Eigen lijf	les	7-8	hele jaar	25,00	1;12;34;35
52	Fossielen	leskist	1-8	hele jaar	12,50	1;12;40;43
53	Ons lichaam	leskist	1-4	hele jaar	12,50	1;12;34;35
53	Slimme vogels en sterke planten	les	5-6	maart-april	25,00	1;12;39;40;41
54	Smaak	leskist	1-8	hele jaar	12,50	1;12;34
54	Sterren en planeten	leskist	3-8	hele jaar	12,50	1;12;42;46;47
55	Weeronderzoek	les	7-8	september-februari	25,00	1;12;43

Reserveren van lessen

Op www.nmemiddenholland.nl (of scan de qr-code) kun je eenvoudig lessen en materialen reserveren.

Je kunt bijvoorbeeld filteren op: leerniveau, thema, jaarthema, methode en lesmaterialen. Zo is het nog eenvoudiger om lessen en lesmaterialen te reserveren voor een specifieke groep of passend binnen een bepaald thema.

Uitleenmateriaal

Mocht je een bepaald onderwerp willen behandelen of een project doen op school of in de klas en heb je natuur- en duurzaamheidsmateriaal nodig? Ook daarvoor kun je terecht bij De Zwanebloem.

We hebben bijvoorbeeld:

- opgezette dieren;
- uilenballen;

- boeken;
- wateronderzoek materialen, zoals schepnetten;
- zoekkaarten;
- verrekijkers.

Neem gerust contact met ons op om een rugzakje samen te stellen. Je kunt bellen met 0182-572033. Mailen kan ook: zwanebloem@odmh.nl

Leskisten en materiaal laten bezorgen en ophalen

CNDE De Zwanebloem biedt de mogelijkheid gebruik te maken van een vervoersdienst voor de leskisten en materialen.

Alle voordelen op een rij

> Je hoeft het uitleenmateriaal **niet** zelf op te halen of een ouder, leerkracht of andere medewerker van jouw school op pad te sturen.

> Je betaalt voor deze service slechts **€ 16,-** (incl. btw) per rit (exclusief kosten voor leskisten) en per adres (ook als je meerdere leskisten of uitleenmateriaal leent). Verschillende adressen? Vraag om een gepaste offerte.

> Je bent een **heel schooljaar** ontzorgd, want eenmalig bezorgen en ophalen is niet mogelijk.

> Bezorging

is op maandag voor 16.00 uur (uitgaande van een reguliere uitleenperiode van 3 weken).

> **Ophalen** is op donderdag na 8.30 uur.

Als je gebruik wilt maken van deze **service**, vragen wij je om het 'aanmeldformulier bezorging leskisten' in te vullen. En deze getekend te mailen naar: zwanebloem@odmh.nl

> Scan de QR-code om direct naar het formulier te gaan.

>>
Voor slechts
€ 16,00 per rit
ontzorgd
<<

<< Vragen over natuur- en duurzaamheidseducatie? >>

Je kunt bellen met 0182-572033. Mailen kan ook: zwanebloem@odmh.nl

Toelichting op het jaarprogramma

De gids is ingedeeld in 4 thema's. Deze tabjes zie je links/rechts op de pagina's terug:

Bij elke 'les' vind je een handig overzicht met specificaties, zoals dit voorbeeld:

Locatie: rondom de school **Periode:** najaar **Prijs:** gratis **Kerdoelen:** 40 **Duur:** 2 uur **Begeleiding:** leerkracht

Zie je deze gouden 'zegel', dan is de les(kist) helemaal **gratis** te gebruiken.

Sommige lessen zijn vernieuwd of zelfs nieuw in het programma opgenomen.

NIEUW!

>> **VERNIEUWD!** <<

Het aanbod is verdeeld in 7 methoden. Deze pictogrammen vind je in de tabjes zoals links afgebeeld:

- Leskist
- Digitaal materiaal
- Materiaalpakket
- Project
- Les op school
- Les bij externe aanbieder
- Les op De Zwanebloem

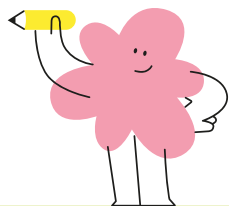
Sommige lessen zijn heel goed te combineren, of juist nog leuker, door het extra beschikbare lesmateriaal. Deze '**tipstip**' geeft aan om wat voor soort les het gaat en op welke pagina meer informatie te vinden is.

>>
Tip:
zelf kaas in de klas!
Leen de leskist kaas
maken. Deze les
wordt gefinancierd
door ZuivelNL

<<

>>
Mocht je tips hebben om deze gids
nog gebruiksvriendelijker
te maken? Stuur een mail naar:
zwanebloem@odmh.nl
<<

Onderstaande bijzondere dagen en weken zijn mooie momenten voor natuur- en duurzaamheidsthema's in de klas. Met bijvoorbeeld een van onze lessen haak je makkelijk aan.

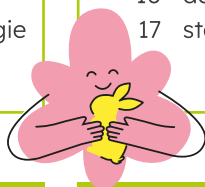
SEPTEMBER 2026

- 1 duurzame dinsdag
- 7-11 zero waste week
- 7-13 verspillingenvrije week
- 21 start herfst
- 26 dag van de schone energie
- 30 start: kinderboekenweek

OKTOBER 2026

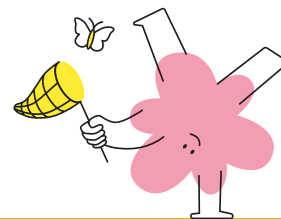
KOOP NIKS NIEUW MAAND

- 11 einde: kinderboekenweek
- 4 eet geen dierendag
- 10 dag van de duurzaamheid
- 17 start: week van ons water

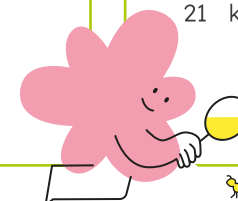
NOVEMBER 2026

- 6-7 natuurwerkdag
- 11 einde: week van ons water
- 28 green friday

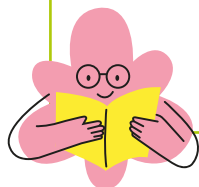
DECEMBER 2026

- 3 wereld anti-pesticiden dag
- 5 wereld bodemdag
- 21 kortste dag van het jaar

JANUARI 2027

- 16 dag van de opknapper
- 20-30 nationale voorleesdagen
- 29-31 nationale tuinvogeltelling

FEBRUARI 2027

- 5 warme truiendag
- 12 doneer een zaailing-dag

MAART 2027

- 1-7 week zonder vlees
- 3 wereld natuurdag
- 12 dag van de planetaria
- 17 nationale boomfeestdag
- 18 wereld recycling dag
- 20 wereld kikkerdag
- 20 wereld mussendag
- 22 wereld waterdag
- 27 landelijke opschoondag
- 27 landelijke compostdag
- 27 earth hour

APRIL 2027

MAAND VAN DE GROENE TUIN

- 3-4 kom in de kas
- 7 wereld gezondheidsdag
- 16-20 nationale bijentelling
- 22 dag van de aarde
- 22 nationale zaaidag

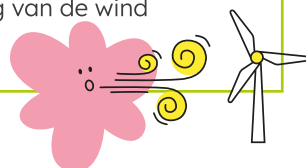
MEI 2027

MEI PLASTIC VRIJ

- 3-16 fairtrade weken
- 8 wereld trekvogeldag
- wereld fair trade dag
- 20 wereld bijendag
- 22 wereld biodiversiteitsdag

JUNI 2027

- 1 wereld melkdag
- 1-7 week zonder afval
- 5 wereld milieudag
- 8 wereld oecanendag
- 15 dag van de wind

JULI 2027

- 3 plastic tassen vrije dag
- 28 dag van de natuurbescherming

AUGUSTUS 2027

- 23-27 wereld water week

Alles voor een pannenkoek

Komt ons voedsel uit de winkel? Of gaat er nog iets aan vooraf? Wat is er nodig om pannenkoeken te maken en waar komen de ingrediënten vandaan? In de leskist zit alles wat nodig is om van dit onderwerp een onvergetelijk en leerzaam smulfeestje te maken. De leskist is vorig jaar vernieuwd en aangepast aan deze tijd. Na de leskist weten kinderen bijvoorbeeld:

- dat eieren door kippen gelegd worden;
- dat graankorrels gemalen moeten worden om er meel van te maken;
- welke weg de melk aflegt van boer tot supermarkt;
- en kunnen ze de herkomst van minimaal 3 pannenkoek-ingredienten in hun eigen woorden omschrijven.

Locatie: op school **Periode:** hele jaar **Prijs:** € 12,50 **Kerdoelen:** 2;12;34;39;40;41 **Duur:** de leerkracht bereidt de les zelf voor met hulp van een lesbrief in de leskist. Dit kost maximaal 1 uur **Begeleiding:** leerkracht

NIEUW!

Architecten van het dierenrijk

Wat biedt de natuur ons om mee te bouwen? Snelle wilgen of trage eiken, steen, klei of leemzand. Hoe gebruiken wij mensen het en is het duurzaam of vervalt het in een paar jaar? Dieren bouwen met natuurlijke materialen. Wat gebruiken zij en waar moeten hun huizen aan voldoen? Hoe blijven ze beschermd tegen roofdieren en het weer? De kinderen ontdekken welke natuurlijke materialen er door dieren gebruikt worden

om huizen te bouwen en welke technieken ze daarbij gebruiken. Hoe bouwen wespen een wespennest? Welke techniek gebruikt een ekster om vijanden uit zijn nest te houden? Waarom stort een mierenhoop niet in? De kinderen gaan aan de slag met de opgedane kennis en ontwerpen een onderdak voor dieren. Met als eindresultaat verschillende onderkomens voor kleine dieren op het schoolplein.

Locatie: op en rond het schoolplein **Periode:** april, mei, juni **Prijs:** € 25,00 **Kerdoelen:** 1;12;39;40;41 **Duur:** 1 uur **Begeleiding:** natuurdocent Ecokids + leerkracht

Beestenboerderij

In deze les maken de kinderen kennis met allerlei dieren zoals een konijn, een cavia en ratjes. Wat eten ze, hoe leven ze en hoe voelen ze? De les begint in de kring en daarna gaan de kinderen in groepjes op onderzoek. Na de pauze kunnen de kinderen de boerderijdieren ontmoeten in de stallen.

Locatie: CNDE De Zwanebloem **Periode:** zomer **Prijs:** gratis **Kerdoelen:** 1;12;40 **Duur:** 2:15 uur + voorbereiding in de klas **Begeleiding:** begeleider + leerkracht + 4 ouders

Bezoek een appelboomgaard en maak appelmoes

We bezoeken een appelboomgaard in de buurt van de school. De kinderen bekijken hoe een appel groeit, gaan appels plukken en de verschillende appels proeven. Ze leren ook wie de appels nog meer lekker vinden door de gevallen appels op de grond te bekijken.

Tijdens de vervolgles leren de kinderen hoe ze zelf appelmoes kunnen maken.

Deelnemende boomgaarden:

- De Lekbonger (Schoonhoven)
- Hortus Populus (Bodegraven)
- Boomgaard Kinderboerderij (Gouda)

Locatie: boomgaard in de omgeving van de school **Periode:** september **Prijs:** € 25,00 **Kerdoelen:** 1;12;34;40;44 **Duur:** 2 lessen van 45 minuten, eventueel aansluitend, in overleg met de leerkracht. Exclusief de reistijd naar de locatie **Begeleiding:** Ecokids gastdocent + leerkracht + ouders

Bijengeheimen

De leskist Bijengeheimen is een boeiende leskist over het leven van de bij. De kist bevat veel materialen zoals: mooi geïllustreerde verhaalplaten, onderzoeksmateriaal, 10 kleurige buitenpadbordjes, boeken, een map vol liedjes, versjes en kleurplaten... en nog veel meer. Door het verhaal 'Bijengeheimen' belanden de kinderen op een

speelse manier in de bijenwereld. Het verhaal vertelt de belevenissen van Jort die op de zolder van zijn opa een geheim bijenkistje vindt. Aan de hand van de spullen die daar in zitten, leren de kinderen de wereld van de bij kennen. Met behulp van het buitenpad en de bijbehorende activiteiten kunnen zij zich verder verplaatsen in een honingbij.

Locatie: op school **Periode:** april t/m oktober **Prijs:** € 12,50 **Kerdoelen:** 2;12;40;41 **Duur:** de leerkracht bereidt de les zelf voor met hulp van een lesbrief in de leskist. Dit kost maximaal 1 uur **Begeleiding:** leerkracht

Bijenles

Hoe ziet de bij eruit? Wat is zijn taak in de kast? En hoe maken ze nou eigenlijk honing?

Zomaar een paar vragen waar de kinderen antwoord op krijgen tijdens de bijenles. De imker ontvangt de kinderen bij het 'Bijenhuisje' in de tuin op de kinderboerderij. Hier vertelt hij de kinderen over zijn werkzaamheden als imker.

Uiteraard is er ook ruimte voor het stellen van vragen en het delen van ervaringen. Na deze informatie gaan de kinderen in groepjes aan de slag met opdrachten verspreid over het terrein van de kinderboerderij. Hiervoor is de hulp van ouders noodzakelijk. Afsluitend komt de groep weer bij elkaar en worden de opdrachten geëvalueerd en de les afgerond.

Locatie: Bijentuin bij CNDE De Zwanebloem **Periode:** zomer **Prijs:** € 25,00
Kerdoelen: 1;12;39;40 **Duur:** 2 uur **Begeleiding:** imker + leerkracht + 4 ouders

Boerderijbezoek

Bij deze les bezoeken de kinderen een melkveehouderij. Ze krijgen een rondleiding door de boerderij, maken kennis met de boerderijdieren en de boeren natuur. Er is veel ruimte voor de eigen beleving.

We werken samen met onderstaande boerinnen:

Kaasboerderij de Schep
 Zuidbroek 153, Bergambacht

Kaasboerderij de Twee Hoeven
 Steinsedijk 37, Haastrecht

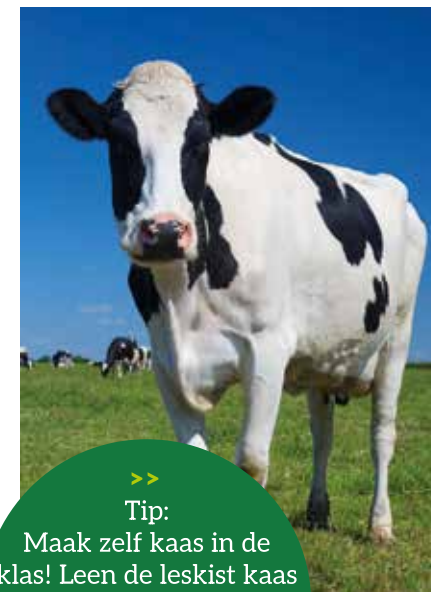
Melkveehouderij Aantjes-
 Blokhuis
 Provincialeweg oost 127,
 Haastrecht

Kaasboerderij Speksnijder
 Lekkerkerk, Tiendweg West 28b,
 Lekkerkerk

Ondersteuning

CNDE De Zwanebloem zorgt voor het contact met het boerenbedrijf en zorgt, in overleg met de school, voor de inroostering van het bezoek aan de boerderij.

Locatie: op een boerderij (Bergambacht, Haastrecht, Lekkerkerk) **Periode:** april t/m november **Prijs:** gratis **Kerdoelen:** 1;12;40 **Duur:** ruim 2 uur **Begeleiding:** boer(in) + leerkracht + ouders

>>
Tip:
 Maak zelf kaas in de klas! Leen de leskist kaas maken. Deze les wordt gefinancierd door ZuivelNL.
 Zie pagina 25
 <<

Nationale Boomfeestdag >> alleen in GOUDA <<

Al sinds 1957 wordt in Nederland jaarlijks de Nationale Boomfeestdag gevierd. Ruim 100.000 kinderen van basisscholen uit heel Nederland vieren deze dag op geheel eigen manier. Kinderen planten tijdens deze dag bomen en leren meer over het nut van bomen. Het streven van de boomfeestdag is om ieder kind tijdens zijn of haar basisschooltijd minimaal één boom te laten planten. CNDE de Zwanebloem organiseert de boomfeestdag

jaarlijks voor de gemeente Gouda in het najaar. Een mooi feestje dat samen met de wethouder wordt gevierd.

Locatie: Gouda **Periode:** november **Prijs:** gratis **Kerdoelen:** 1;12;40;41 **Duur:** 1 uur **Begeleiding:** Omgevingsdienst Midden-Holland + leerkracht + ouders

Champignonkweekset

Aan de hand van een eenvoudige instructie kweken de kinderen, in een periode van 3 weken, zelf champignons in de klas met deze kweekset. Ook een tweede en derde oogst volgen enige tijd later. De champignonkweekset wordt naar de school toegezonden in de 2e week van september. Afhankelijk van het niveau van de kinderen en de activiteiten die je kiest, kunnen kinderen na afloop vertellen: wat paddenstoelen zijn, uit welke delen paddenstoelen bestaan, hoe paddenstoelen groeien, hoe paddenstoelen zich vermeerderen en hoe eetbare paddenstoelen smaken.

>>
Inclusief:
uitgebreid digitaal
lesmateriaal over
paddenstoelen
<<

Locatie: op school **Periode:** september **Prijs:** € 15,- **Kerdoelen:** 1;12;40;41 **Duur:** Ongeveer een uur per week, gedurende 4 weken **Begeleiding:** leerkracht

Dierenambulance

De dierenambulance komt naar school en wordt als het mogelijk is op het schoolplein gezet. De les wordt gegeven in de eigen klas. Met behulp van een powerpoint-presentatie krijgen de kinderen uitleg over het werk

van de dierenambulance. Ze mogen vragen stellen en na de presentatie een kijkje nemen in de dierenambulance. Helaas kan de dierenambulance niet in de gemeente Bodegraven-Reeuwijk komen.

Locatie: op school **Periode:** hele jaar **Prijs:** € 25,- **Kerdoelen:** 1;12;39;40 **Duur:** 1 uur **Begeleiding:** gastdocent van dierenambulance + leerkracht

>> Wist je dat... <<

De Zwanebloem ook een schooldag op maat kan organiseren!

Bijvoorbeeld een projectdag of lessen over duurzaamheid waarbij het thema (zwerf)afval centraal staat. Met voor alle groepen een activiteit zoals: opening door wethouder, sorteeraanalyse van inhoud vuilniszakken of een opschoonactie in de wijk. Of een leuke workshop zoals: creatief met afval of Sea First Foundation over plastic soep in de oceanen. Voor meer informatie kun je bellen naar 0182 - 572 033. Mailen kan ook: zwanebloem@odmh.nl

Egel in de spotlight

Sinds 2024 staat de egel op de rode lijst, onder het kopje: bijna bedreigd. Waarom?

De egel is belangrijk voor de biodiversiteit. Samen met de klas gaan we op zoek naar antwoorden. In een actieve les leren we meer over de egel, die gewoon rondscharrelt in de wijk, op het schoolplein en in je achtertuin. De kinderen krijgen een opgezette egel te zien, want als het goed is spot je een egel niet overdag. Een wandeling door

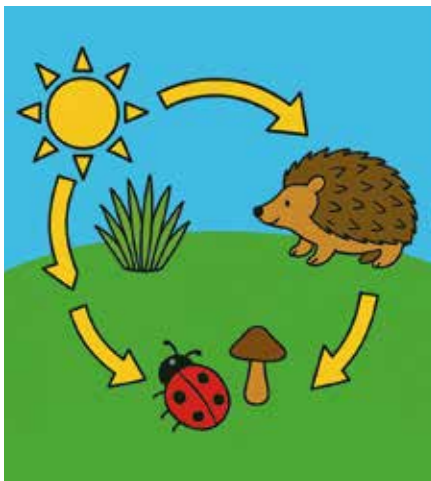
de schooltuin of de wijk mag niet ontbreken. Is de omgeving rond de school goed voor de egel? En hoe zorgen wij dat de egelstand niet verder achteruit gaat?

Locatie: op school **Periode:** hele jaar **Prijs:** € 25,- **Kerdoelen:** 39;40 **Duur:** 1.15 uur
Begeleiding: gastdocent + leerkracht

NIEUW!

Eten en gegeten worden

Overall is het een kwestie van eten of gegeten worden. Hoe komen planten en dieren aan hun voedsel en welke rol speelt de zon hierin? Wat is het verschil tussen herbivoren en carnivoren? Hoeveel energie halen ze uit hun voedsel en hoeveel energie kost het ze om hun voedsel te bemachtigen? De kinderen onderzoeken zelf welke dieren er op en rond het schoolplein aanwezig zijn. Samen maken we de voedselkringloop. Hoe wordt de kringloop weer rond?

Locatie: op en rond het schoolplein **Periode:** september, oktober, april, mei, juni, juli **Prijs:** € 25,00 **Kerdoelen:** 1;12;39;40;41 **Duur:** 1 uur **Begeleiding:** natuurdocent Eokids + leerkracht

FBI: Fantastische Bomen Inspecteurs

Maak van de kinderen boominspecteurs door middel van vijf spannende dossiers. Elk dossier begint met een boeiend filmpje en een uitdagende opdracht van de FBI-inspecteur. Door zowel binnen- als buitenproefjes uit te voeren, een kwartetspel (database) te maken en een echt advies aan de gemeente uit te brengen over een geschikte locatie voor een nieuwe boom, ontdekken kinderen het belang van bomen in de stad. Ook behandelen ze verschillende casussen rondom bomen waar de rijdende rechter aan te pas komt. Alle lessen worden ondersteund door de FBI-koffer website. Daar kun je de filmpjes, handleidingen en geluidsfragmenten vinden. Voor klassen die extra uitdaging willen, zijn er voor de eerste twee dossiers verdiepende opdrachten in de vorm van processen-verbaal.

Dossiers

Dossier 1: Onderzoek plaats delict
Leerlingen doen in de school-omgeving verschillende onderzoekjes met bomen.

Dossier 2. De boom op tafel
Het lokaal wordt een laboratorium om bomen nader te onderzoeken.

Dossier 3. Bomen met belangen

Leerlingen vormen een mening over een aantal indrukwekkende bomen casussen.

Dossier 4. Door de bomen het bos weer zien

Leerlingen leggen een database aan in de vorm van een kwartet en leren veel over bomen.

Dossier 5. Spot de beste locatie

Leerlingen gaan op zoek naar plekken voor nieuwe bomen. Ze worden Fantastische Boom Inspecteurs.

Locatie: rondom de school **Periode:** hele jaar **Prijs:** € 12,50 **Kerdoelen:** 1;12;40;41 **Duur:** de leerkracht bereidt de les zelf voor met hulp van een lesbrief in de leskist. Dit kost maximaal 1 uur **Begeleiding:** leerkracht

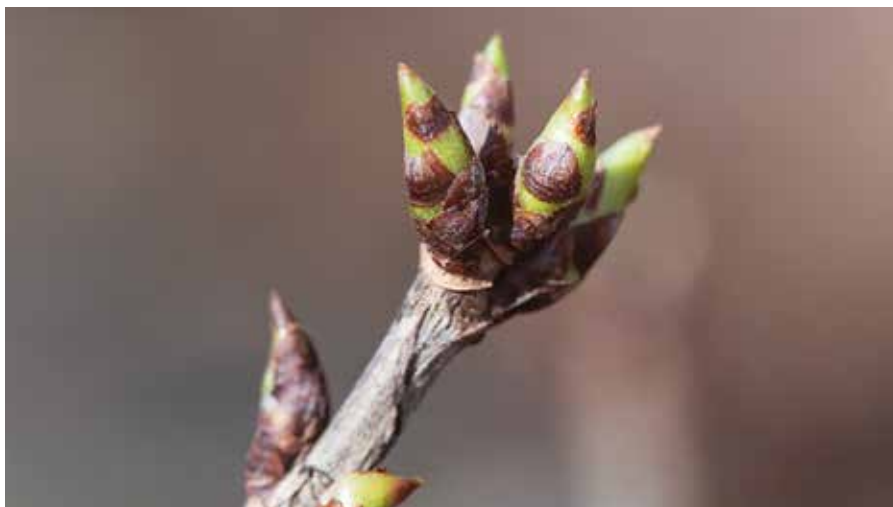

NIEUW!

Groene groeikracht

In de winter is de natuur in rust. Maar zodra het lente wordt, komt het groen met enorme groeikracht tevoorschijn! Met de kinderen ontdekken we hoe planten, bomen en struiken in het voorjaar weer gaan groeien. We

onderzoeken het verschil tussen bloemknoppen, bladknoppen en bollen. Wat hebben ze daarvoor nodig en waarom is de zon zo belangrijk? Hoe gebruiken ze hun energie en waar bewaren ze het in de winter?

Locatie: op en rond het schoolplein **Periode:** maart, april **Prijs:** € 25,00 **Kerdoelen:** 39;40;41 **Duur:** 1 uur **Begeleiding:** natuurdocent Ecokids + leerkracht + 2 ouders

>> Wist je dat... <<

Op www.nmemiddenholland.nl nog veel meer aanbieders van natuur- en duurzaamheidslessen staan?

Bij 'Overigen' vind je bijvoorbeeld een gastles van de dierenbescherming en reptielen in de klas. Maar ook een databank voor leuke buitenlessen.

NIEUW!

Hartje Winter

In de winter is het koud! Wij trekken dan warme kleding aan. Maar hoe doen dieren en planten dat in de winter? Van warme vachten en samenkruijen, tot kale bomen en een winterslaap. In de les Hartje Winter ontdekken de kinderen samen het seizoen en ontdekken ze spelenderwijs wat planten en dieren in de winter doen om warm te blijven.

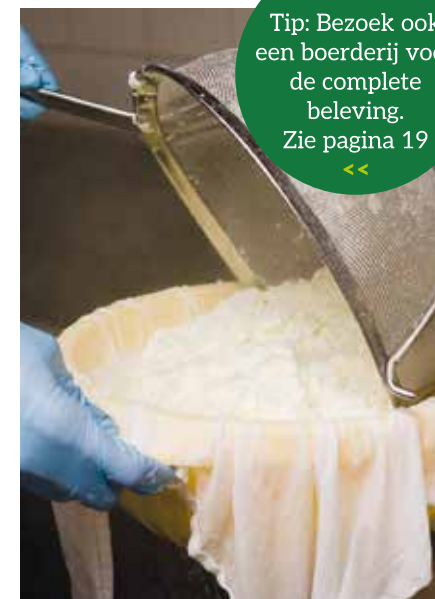

Locatie: op en rond het schoolplein **Periode:** december, januari, februari **Prijs:** € 25,00 **Kerdoelen:** 39;40;41;43 **Duur:** 1 uur **Begeleiding:** natuurdocent Ecokids + leerkracht + 2 ouders

Kaas maken >> VERNIEUWD! <<

Echte 'Goudse' kaas maken en enkele weken later opeten? Met deze leskist kan dat. Bovendien leren de kinderen allerlei zaken en termen rond dit oeroude ambacht. De leskist bevat de houdbare materialen en een overzichtelijk stappenplan. De niet-houdbare materialen zoals melk regelen jullie als school zelf.

Locatie: op school **Periode:** hele jaar **Prijs:** € 12,50 **Kerdoelen:** 1;12;40;44 **Duur:** maximaal 5 - 6 lessen **Begeleiding:** leerkracht

>>
Tip: Bezoek ook een boerderij voor de complete beleving.
Zie pagina 19
<<

Kriebelbeestjes

Kinderen zijn echte ontdekkers in de natuur. In de natuur vinden zij van alles en doen zij spelenderwijs ervaringen op. Kinderen zijn vaak verwonderd over de ontdekkingen die ze doen en genieten van de kleine details.

Met de leskist kriebelbeestjes kunnen de kinderen nog meer ontdekken in de natuur. Met verschillende materialen (tent, maskers, verkleedspullen) beleven ze zelf wat het is om een klein diertje onder de grond of in een holletje te zijn.

Locatie: op school **Periode:** hele jaar **Prijs:** € 12,50 **Kerdoelen:** 1;12;40;41 **Duur:** de leerkracht bereidt de les zelf voor met hulp van een lesbrief in de leskist. Dit kost maximaal 1 uur + maximaal 5 lessen **Begeleiding:** leerkracht

Schooltuinieren: m² Makkelijke Moestuin

Altijd al met de kinderen een eigen moestuin willen hebben? Dit kan eenvoudig met ons bouw pakket. Als je een m² tuintje bij de school wilt creëren, kun je het bouw pakket (planken, die eenvoudig in elkaar gezet kunnen worden) bestellen, samen met grond en zaden van de makkelijke moestuin. In de 16 vakjes kunnen de gewassen afzonderlijk geteeld worden.

Eerste aanvraag?

Dan ontvang je een boek met veel tips en beschrijvingen van de gewassen. Je tuiniert zelf met de kinderen, gemiddeld 1 x per week van april tot de zomervakantie.

Het idee is dat de gewassen voor de zomervakantie geoogst kunnen worden. Als je dit wilt, kun je ook in het najaar zaden of plantjes aanschaffen om in het najaar verder te tuinieren.

Heb je al een moestuinbak?

Voor het nieuwe tuinierseizoen kunt je opnieuw een set zaden bestellen. Ook is het mogelijk extra grond te bestellen. Neem hierover contact met ons op: zwanebloem@odmh.nl.

De materialen worden op school bezorgd.

www.makkelijkemoestuin.nl

>>
Ook leuk:
Zaaien en kiemen
met 'Kas in de klas'.
Zie pagina 33
<<

Locatie: op school **Periode:** april t/m juli **Prijs:** € 100,- **Kerdoelen:** 1;12;40;41 **Duur:** gemiddeld 1 keer per week. De eerste lessen zullen wat meer tijd vergen (ca. 1 uur). Daarna is de tijdsinvestering korter. Dit is afhankelijk van het weer. **Begeleiding:** leerkracht

Slakken

Slakken zijn vreemde, maar fascinerende beestjes. Ze hebben geen pootjes, maar komen toch vooruit. Ze dragen hun eigen huis met zich mee en lijken wel ruimtewezentjes met hun beweeglijke voelsprietten. Voor kinderen valt er heel wat te ontdekken aan deze slijmerige diertjes. In de leskist zitten terraria, zoekkaarten, slakkenhuisjes en vergrootglazen. De kinderen gaan zelf op pad om slakken te zoeken.

Locatie: op school **Periode:** april t/m oktober **Prijs:** € 12,50 **Duur:** de leerkracht bereidt de les zelf voor met hulp van een lesbrief in de leskist. Dit kost maximaal 1 uur **Kerdoelen:** 1;12;40;41 **Begeleiding:** leerkracht

Uilenballen pluizen

Met behulp van dit lespakket gaan de kinderen zelf uilenballen pluizen. In het pakket zit een handleiding met drie leuke en leerzame lessen waarin de kinderen in de kernles zelf aan de slag gaan met de uilenballen. Natuurlijk leren ze ook meer over de uil zelf. Dit lespakket is mede mogelijk gemaakt door Avifauna.

Locatie: op school **Periode:** hele jaar **Prijs:** € 25,- **Kerdoelen:** 1;12;40 **Duur:** de leerkracht bereidt de les zelf voor met hulp van een lesbrief in de leskist. Dit kost maximaal 1 uur + maximaal 2 uur uilenles **Begeleiding:** leerkracht

Vogels: Jop vindt een veer

Deze leskist gaat over vogels in de eigen omgeving. Dit thema wordt geïntroduceerd aan de hand van een verhaal over Jop die in de tuin van de buurvrouw een veertje vindt. In de leskist zitten allerlei materialen zoals:

een vogelnestje met eieren, 4 zandstempels om pootafdrukken te maken, een memoriespel, een voederhuisje, 3 boeken, vogelknuffels, 11 vogel doe-kaarten, 6 werkbladen, een CD met vogelgeluiden en nog veel meer...

Locatie: op school **Periode:** hele jaar **Prijs:** € 12,50 **Kerdoelen:** 1;12;40;41 **Duur:** de leerkracht bereidt de les zelf voor met hulp van een lesbrief in de leskist. Dit kost maximaal 1 uur + minimaal 2,5 uur leskist **Begeleiding:** leerkracht

Vogels: Professor Wiegen ziet ze vliegen

De kinderen krijgen van Professor van Wiegen een brief met daarin de vraag of ze hem willen helpen bij zijn vogelonderzoek. De professor klimt vaak in bomen om de vogels te observeren en te fotograferen. Ook deze week zat hij hoog in een boom om een vlaamse gaai goed te bekijken. Wat er precies gebeurde weet hij niet meer. Van Wiegen werd wakker in zijn bed met zijn hoofd in het verband. De wereld om hem heen draaide. Hij zag ze duidelijk vliegen! Van de dokter mag hij voorlopig niet meer werken aan

zijn onderzoek. Aan de kinderen stuurt hij een kist met daarin onder andere een opgezette vogel, verrekijkers, vergrootglazen en boeken. En misschien wel het allerbelangrijkste: een geheimzinnig aantekeningenboekje, vol met schetsjes en krabbels over de ontdekkingen die hij deed.

Kunnen de kinderen de geheimzinnigheden, die rondom de vogels bestaan, oplossen? Ze verwerken hun bevindingen tot een mooi vogelboek.

Locatie: op school **Periode:** hele jaar **Prijs:** € 12,50 **Kerdoelen:** 1;12;40;41 **Duur:** de leerkracht bereidt de les zelf voor met hulp van een lesbrief in de leskist. Dit kost maximaal 1 uur + voor uitvoering wordt 4 uur in een periode van 2 weken geadviseerd **Begeleiding:** leerkracht

Voorjaar op de Zwanebloem

In deze les ontdekken de kinderen veel leuke en interessante dingen aan jonge dieren en planten en hun ontwikkeling. Er zijn kuikentjes, jonge konijnen en kikkervisjes.

Locatie: leszolder CNME de Zwanebloem **Periode:** voorjaar **Prijs:** gratis **Kerdoelen:** 1;12;39;40;41;46 **Duur:** 2.15 uur **Begeleiding:** lesbegeleider + leerkracht + 4 ouders

Vlinderkweekset

Als je de ontwikkeling van ei tot vlinder in de klas wilt volgen, kun je een vlinderkweekset aanvragen. Deze vlinderkweekset (bestaande uit eitjes, rupsen en poppen van het Groot Koolwitje) komt van de Vlinderstichting. De set is inclusief vlinderkooi om de dieren in op te kweken. Deze kooi mag een maand lang op school blijven. Inclusief map met allerlei informatie, opdracht- en werkbladen, zoekkaarten en boeken.

Locatie: op school **Periode:** maart of juni **Prijs:** € 25,- **Kerdoelen:** 1;12;40;41 **Begeleiding:** leerkracht

>>
Wist je dat...
je online heel makkelijk lessen
en leskisten reserveert!
<<

Zaadjes vol toekomstenergie

NIEUW!

In deze les ontdekken kinderen spelenderwijs waar energie vandaag komt. Niet uit stopcontacten. Maar uit de zon, het water en de aarde. Via een prentenboekverhaal, een mini-moestuin en een buitenactiviteit ervaren kleuters dat sommige energie nooit opdraakt en dat zorgen voor de natuur belangrijk is voor later.

Locatie: op school **Periode:** hele jaar **Prijs:** € 25,00 **Kerdoelen:** 1;12;39;40;41
Duur: 1 uur **Begeleiding:** gastdocent Sandy Zwaan + leerkracht

Zaaien en kiemen met 'Kas in de klas'

In het project 'Kas in de klas' ontdekken de kinderen hoe zaden kiemen. Je ontvangt zaaibakjes, zweltabletten en zaden. Kinderen kunnen het groeiproces van dichtbij volgen. Voor de groepen 1 t/m 3 worden zonnebloemzaden meegeleverd. Als de plantjes te groot worden voor het kasje kunnen de kinderen de plantjes bij school in de grond zetten (als daar plek voor is) of mee naar huis nemen. Het is leuk de plantjes wekelijks te volgen en er eventueel een wedstrijd 'wie heeft de grootste zonnebloem?' aan te koppelen. Voor de groepen 4 t/m 6 wordt een mengsel van 6

zaden meegeleverd. De kinderen onderzoeken de zaden en determineren de kiemplantjes aan de hand van een zoekblad. U ontvangt behalve het zaaibakje, zweltabletten en zaden ook een handleiding en werkbladen. Het zaaibakje moet weer bij De Zwanebloem ingeleverd worden.

Locatie: op school **Periode:** voorjaar **Prijs:** € 12,50 **Kerdoelen:** 1;12;40 **Duur:** met deze les ben je circa 2,5 maand zo'n 5 uur per week bezig **Begeleiding:** leerkracht

>>
Ook leuk:
Schooltuinieren
met de Makkelijke
Moestuin
Zie pagina 27
<<

Bezoek gemaal de Hooge Boezem

Foto: Gemaal de Hooge Boezem

>>
Tip: Er is ook leuk digitaal lesmateriaal voor groep 7 en 8 over waterbeheer: Droge Voeten. Zie pagina 37
<<

De groep wordt buiten ontvangen en oriënteert zich op de omgeving (rivieren, dijken, waterhoogten en dergelijke). In het gemaal wordt met behulp van een 3D-kaart met water de ligging van onze omgeving t.o.v. NAP uitgelegd. De vloer van het leslokaal is de kaart van de Krimpenerwaard, Lopikerwaard en het gebied tussen Zoetermeer, Gouda en Utrecht. Leerlingen ontdekken er soms hun eigen straat of huis. Er wordt uitgelegd hoe het komt dat in onze omgeving de bodem maar blijft zakken.

We bekijken de grote pompen en de oude stoommachine en modellen van onder andere een wipwatermolen, de Waaiersluis bij Gouda en de stormvloedkering in de Hollandse IJssel. Het gehele afwateringssysteem wordt met behulp van een buitenmaquette van boerderijen, molens, gemalen en sloten nagebootst.

>>
Ter voorbereiding op het bezoek aan het gemaal ontvangt de school een interactieve lesbrief
<<

Locatie: Gemaal De Hooge Boezem, Hoogstraat 31, Haastrecht **Periode:** april t/m oktober **Prijs:** gratis **Kerdoelen:** 1;12;43;48 **Duur:** De les duurt 1,5 uur exclusief reistijd naar de locatie **Begeleiding:** medewerkers van Gemaal De Hooge Boezem + leerkracht + ouders

Kikkerpad

Met deze leskist kun je bij een sloot of vijver in de buurt van de school een circuit van opdrachten uitzetten. Zo kunnen de kinderen met opdrachten het leven in en om de sloot ontdekken. Als docent kun je zelf kiezen uit de ruime keus aan opdrachten. Ter voorbereiding van het bezoek aan 'de sloot van Dikkie Donderkop' kun je het prentenboek uit de leskist lezen en het digitale schoolbord gebruiken.

Locatie: om en in een sloot bij school **Periode:** april t/m oktober **Prijs:** € 12,50 **Kerdoelen:** 1;12;39;40;41;48 **Duur:** de leerkracht bereidt de les zelf voor met hulp van een lesbrief in de leskist. Dit kost maximaal 1 uur + les 1: 30 min - les 2: 60 min - les 3: variabel **Begeleiding:** leerkracht

Klimaat- en waterles

Hoe houden we ons hoofd koel bij een hittegolf? En onze voeten

droog als er weer een hoosbui is geweest? Het klimaat verandert en dat merken we.

We hebben steeds vaker hoosbuien en hittegolven. Deze les gaat over, hittestress, biodiversiteit en wateroverlast. Kinderen leren over de gevolgen van klimaatverandering. Ze ontdekken welke maatregelen het waterschap en de gemeente nemen. En wat zij zelf, hun school en hun omgeving kunnen doen tegen wateroverlast en hittestress door het veranderende klimaat.

Locatie: op school **Periode:** hele jaar **Prijs:** € 25,00 **Kerdoelen:** 1;12;43 **Duur:** 2,5 uur **Begeleiding:** leerkracht

Regen- en afvalwater

Tandenpoetsen, toilet doorspoelen, douchen, wassen en afwassen. We maken in huis veel gebruik van water. Dit wordt vies en we spoelen het weg door een putje. Ook het water dat buiten valt, zoals regen en sneeuw, verdwijnt. Deze leskist neemt de kinderen op een speelse manier mee naar de wereld achter het afvoerputje, de wc en de putten op straat. Een wereld van buizen, pompen, en putten. Waar gaat het water heen? Wat doen we ermee? En waarom is het belangrijk voor

volksgezondheid, droge voeten en het milieu?

Locatie: in en rond de school **Periode:** hele jaar **Prijs:** € 12,50 **Kerdoelen:** 1;12;39;48 **Duur:** de leerkracht bereidt de les zelf voor met hulp van een lesbrief in de leskist. Dit kost maximaal 1 uur **Begeleiding:** leerkracht

Slootonderzoek: water leeft!

Bij 'Water leeft!' gaat het om het beleven en ontdekken van het leven in en om de sloot. Met deze leskist willen we kinderen bereiken met hoofd, hart en handen. De kinderen leren het leven in de sloot waar te nemen en leren hoe verschillende diertjes in de sloot leven. De les begint met een introductie in de klas. Vervolgens gaan de kinderen naar buiten, naar

een sloot of vijver in de buurt. Met schepnetten worden diertjes gevangen en met een zoekkaart op naam gebracht. Op school kan met de digitale microscoop, die meegeleverd wordt, en het digitale schoolbord bijvoorbeeld de ademhaling van de waterdieren bekeken worden. Zo zien ze niet alleen het leven in de sloot, maar doen ze ook eenvoudige metingen.

Locatie: in en rond de school **Periode:** april t/m oktober **Prijs:** € 12,50 **Kerdoelen:** 1;12;40;48 **Duur:** 3 lessen **Begeleiding:** de leerkracht bereidt de les zelf voor met hulp van een lesbrief in de leskist. Dit kost maximaal 1 uur + 3 lessen

Waterbeheer/droge voeten: digitaal lesmateriaal

Het lespakket 'droge voeten' bestaat uit 2 onderdelen.

1, Waterbeheer en veiligheid

is bedoeld om de kinderen bewust te maken van het feit dat Nederland voor een groot gedeelte onder de zeespiegel ligt. De kinderen leren dat er binnen Zuid-Holland met de waterschappen verschillende oplossingen zijn bedacht om mogelijke wateroverlast tegen te gaan. Ook weten zij welke belangen een rol spelen bij deze

oplossingen en kunnen zij hun mening verwoorden rondom dit thema.

2. Het verharde oppervlak is

bedoeld om kinderen bewust te maken van de gevolgen van klimaatverandering. Verharding van het oppervlak, door onder andere wegenbouw, heeft gevolgen voor het afvoeren van het regenwater. De kinderen gaan inzien dat er verschillende oplossingen zijn om hiermee om te gaan.

>>
Tip: Gemaal de Hoge Boezem heeft ook een leuke les voor groep 7 en 8 over Waterbeheer. Zie pagina 34
<<

Locatie: op school **Periode:** hele jaar **Prijs:** gratis **Kerdoelen:** 1;12;39;48 **Duur:** beide lespakketten hebben 4 lessen van 45 minuten. 1 les is een excursie, deze les zal meer tijd in beslag nemen **Begeleiding:** leerkracht

Aan de slag met afval

Aan de slag met afval is een project over zwerfafval en verpakkingsafval. Met dit project leren de kinderen wat afvalscheiding is en waarom dit belangrijk is.

Ook leren de kinderen meer over zwerfafval: het afval dat op straat en in de natuur belandt. De kinderen ontdekken wat de gevolgen van zwerfafval zijn, hoe ze zwerfafval kunnen voorkomen en hoe ze zwerfafval kunnen opruimen. Aan het eind van dit project weten de kinderen hoe ze op een duurzame manier met hun afval kunnen omgaan. En

geven ze natuurlijk als recycle- en opruimambassadeurs het goede voorbeeld. De basis van het project bestaat uit de website: www.aandeslagmetafval.nl. Op deze site staan onder andere digitale opdrachten, doe-opdrachten, filmpjes en een afvalquiz. Daarnaast biedt de site toegang tot een uitgebreide database waarin je eenvoudig op zoek kunt naar aanvullende lesmaterialen over afval. Het lesmateriaal is flexibel opgezet zodat je zelf kunt bepalen hoeveel tijd en aandacht je aan dit onderwerp wilt besteden.

Locatie: op school **Periode:** hele jaar **Prijs:** € 12,50 **Kerdoelen:** 8;35;37;39;44;45 **Duur:** de leerkracht bereidt de les zelf voor met hulp van een lesbrief in de leskist. Dit kost maximaal 1 uur **Begeleiding:** leerkracht

Afval bestaat niet

De volgende thema's worden op speelse wijze behandeld volgens het Cradle to Cradle principe:

- zwerfafval
- verschillende soorten afval en scheiding en verwerking ervan
- plastic soep
- duurzaam winkelen

Kinderen worden bewust gemaakt van de gevolgen van hun keuzes en leren hoe ze zelf actief iets kunnen veranderen.

>>
Tip: Een leuke aanvulling op deze les is onze leskist: afval & circulair ontwerpen. Zie hieronder.
<<

Locatie: leszolder CNME de Zwanebloem **Periode:** winter **Prijs:** gratis **Kerdoelen:** 1;12;29;39 **Duur:** 2 tot 2,5 uur **Begeleiding:** Zwanebloem lesbegeleider + leerkracht + 5 ouders

Afval & circulair ontwerpen

Het apart inzamelen van afval is heel belangrijk. Daarnaast kunnen we iets doen wat nog veel meer effect heeft: bij het ontwerpen van een product nadenken over het voorkomen van afval en het hergebruiken van grondstoffen. Op den duur bestaat afval dan niet meer, want de grondstoffen van een circulair product kunnen steeds opnieuw worden gebruikt.

De leskist bestaat uit twee activiteiten. In de eerste activiteit 'Ontwerp je mee' ontwerpen kinderen oplossingen voor problemen uit de natuur. En ontdekken ze al doende wat circulair ontwerpen is. In de tweede activiteit 'Je eigen ontwerp' gaan kinderen zelf aan de slag met het circulair ontwerpen van een pen of stift.

Locatie: op school **Periode:** hele jaar **Prijs:** € 12,50 **Kerdoelen:** 5;8;32;39;40;41; 44;45;54 **Duur:** de leerkracht bereidt de les zelf voor met hulp van een lesbrief in de leskist. Dit kost maximaal 1 uur + 2 x 60 minuten **Begeleiding:** leerkracht

Doe-het-zelf presentatie fair trade chocolade

In een PowerPoint-presentatie wordt uitgelegd wat Fairtrade is en waarom het belangrijk is. Hiervoor gebruik je Klokhuus-filmpjes en een quiz. De rode draad is de productie van cacao en chocolade. De hele productieketen wordt uitgelegd aan de hand van een filmpje. Met het Handels-Ei van Columbus wordt uitgelegd wat een Nederlandse boer aan een ei verdient en hoe dat in vergelijking staat tot de prijs die een cacaoboer in Ghana of Ivoorkust

verdient. De les wordt afgesloten met het Grote Fairtrade Dobbelspel waarbij de cacaoboer eindelijk een heerlijke eerlijke prijs kan verdienen. Hiermee kunnen de kinderen chocolademuntjes winnen, die door de school worden aangeschaft (ca. € 8,-).

Locatie: op school **Periode:** hele jaar **Prijs:** gratis **Kerdoelen:** 1;12;35;39;44

Duur: ongeveer een half uur voorbereidingstijd + les 1-2 uur **Begeleiding:** leerkracht

Escapeles klimaat

In deze les maken de kinderen kennis met de oorzaken en gevolgen van klimaatverandering. In de vorm van een escape room ontdekken ze dat ze er zelf iets aan kunnen doen door de juiste keuzes te maken. Bij de introductie maken de kinderen kennis met de uitdagingen van klimaatverandering en horen ze hun missie: een vis (snoek) helpen

die hieronder te lijden heeft. Zal het de kinderen lukken om binnen een uur de vis weer blij en gelukkig te maken? Vervolgens doen ze vijf verschillende opdrachten op het gebied van energie, circulaire economie (afval) en biodiversiteit en zo vinden ze de code om de vis uit zijn benarde situatie te bevrijden. Als dat gelukt is, wordt dat natuurlijk gevierd.

Locatie: leszolder van CNDE de Zwanebloem **Periode:** hele jaar **Prijs:** gratis

Kerdoelen: 1;12;39;45 **Duur:** met introductie en nabespreking duurt deze activiteit circa 1,5 uur. Het spel wordt buiten gedaan. Voor de introductie is het digibord nodig **Begeleiding:** lesbegeleider + leerkracht + ouders

Ga je mee naar de zee? Een gastles over plastic soep

Samen met de kleuters zitten we aan het water... Wat ligt daar allemaal? Een plastic flesje, een pakje, een bakje, een zakje... Dat kan vast anders!

Kleuters krijgen op een speelse manier een inkijkje in het milieuprobleem plastic soep. We houden het klein: met een boterhamzakje en een broodtrommel, en een plastic flesje en een drinkbeker. Wie ziet het probleem en wat

kunnen we er samen aan doen? Na een interactief voorleesverhaal en een sorteerspel kunnen de kleuters verschillende oplossingen noemen voor het verminderen van het gebruik van plastic. In deze les gaan we ook naar buiten waar het probleem van zwerfafval vaak snel zichtbaar is.

Optioneel:
een kleine schoonmaakactie rondom de school.

Locatie: op school **Periode:** hele jaar **Prijs:** € 25,00 **Kerdoelen:** 1;12;39

Duur: 45 - 60 minuten **Begeleiding:** gastdocent + leerkracht

Ga op onderzoek met een energiecontroleur

Dit project gaat over energie-verbruik op school en thuis. Bij alle scholen doen energiecontroleurs van de ODMH om de paar jaar een energiecontrole. Dan kijken ze naar mogelijkheden voor de school om energie te besparen. Dit najaar doen zij ook weer controles en daar betrekken we graag kinderen bij. De energiecontroleur of energiecoach geeft les in de klas over energie. Na de les onderzoeken de kinderen in groepjes het energieverbruik op school met een junior energiescan. Ze kijken hoe zuinig

de school omgaat met energie. En denken na over hoe ze dat zelf thuis doen. Daarna bespreken ze hun resultaten met de energie-expert. Na afloop krijgen de kinderen een vragenlijst en tips voor thuis. Daarmee doen ze een battle over energieslurpers thuis.

Locatie: op school **Periode:** september t/m januari **Prijs:** gratis **Kerdoelen:** 1;12;39;45 **Duur:** de les en het onderzoek op school duren samen ongeveer 2 uur. Geen voorbereidingstijd **Begeleiding:** gastdocent + leerkracht

Kringlooppapier maken

Echt zelf papier maken! Dat kan met de materialen in deze leskist. Een wereld zonder papier is ondenkbaar. Met welke techniek wordt papier eigenlijk gemaakt? Hoe deden de Egyptenaren dat? En wat leerden wij van de oude Chinezen? Dat leren de kinderen

met deze leskist. Ook gaan ze zelf papier maken. Alle materialen zijn aanwezig in de kist. Met een circuit aan opdrachten en proefjes ontdekken de kinderen dat er verschillende soorten papier en karton zijn. En waar je ze het best voor kunt gebruiken.

Locatie: op school **Periode:** hele jaar **Prijs:** € 12,50 **Kerdoelen:** 1;12;39;45 **Duur:** de leerkracht bereidt de les zelf voor met hulp van een lesbrief in de leskist. Dit kost maximaal 1 uur + maximaal 5-6 lessen **Begeleiding:** leerkracht

Luchtvervuiling

Schone lucht is belangrijk, zeker voor de gezondheid van kinderen. Dit lespakket bevat 4 lessen waarmee kinderen alles leren over lucht, luchtvervuiling, gezondheid en wat je zelf kunt doen om de lucht schoner te maken. Het is een interactieve lessenserie, met veel proefjes, opdrachten en filmpjes.

Les 1 en 4 worden gegeven door de leerkracht. Les 2 wordt gegeven door een luchtspecialist van de

Omgevingsdienst Midden-Holland. En les 3 wordt gegeven door een gezondheidsspecialist van de GGD Hollands Midden.

De specialisten komen in overleg naar school om de lessen te geven. Het lesmateriaal voor les 1 en 4 wordt in een leskist aan jullie aangeboden. Deze kist bevat alle benodigheden, waardoor de leerkracht van tevoren alleen de lessen hoeft door te nemen.

Locatie: op school **Periode:** hele jaar **Prijs:** gratis **Kerdoelen:** 1;12;39 **Duur:** totaal 4 uur. De leerkracht bereidt de les zelf voor met hulp van een lesbrief in de leskist. Dit kost maximaal 1 uur **Begeleiding:** leerkracht + 2 gastdocenten

KinderKlimaatTop

Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard en Waddinxveen

De Kinder Klimaat Top voor groep 7 en 8, of de plusklas staat in het teken van een vraag vanuit jouw gemeente over duurzaamheid en natuur. De kinderen denken bijvoorbeeld mee over een duurzame speellocatie, de school van de toekomst, hoe we kunnen leven met minder afval, of hoe we meer energie kunnen besparen.

Een Top start met een les op school. Daarna gaan de kinderen aan de slag en doen ze mee aan een ontwerp- en ideeënwedstrijd. Tijdens de Top verdedigen leerlingen hun ideeën voor een jury met een wethouder van de gemeente. Ook doen ze leuke workshops over natuur en duurzaamheid. Voor het beste idee of ontwerp is er een mooie prijs. De Top plannen we na de

doorstroomtoetsen en is daarmee een mooie afsluiting voor de groepen 8!

Kijk voor meer informatie over de top in jouw gemeente op: www.nmemiddenholland.nl. Daar vind je ook voorbeelden en filmpjes van eerdere toppen. Meer weten? Bel of mail dan de Zwanebloem.

Onderzoeken & presenteren

De Top is niet alleen een inspirerende les over natuur en duurzaamheid. Kinderen ontwikkelen ook hun kritische denk- en onderzoeksvaardigheden. Ze ontdekken welke informatie nodig is om een vraagstuk te onderzoeken en leren een probleem van meerdere kanten te bekijken. Daarnaast oefenen ze met het schrijven van een goed verhaal en het geven van een overtuigende presentatie. Hoe breng je jouw idee krachtig over aan andere leerlingen en aan de jury? Welke argumenten spreken voor of tegen?

Nieuwe energie

Met deze leskist leren kinderen welke vormen van energie er zijn. Ook ontdekken ze gaandeweg dat we in een energietransitie zitten. De 'oude energievormen' verdwijnen. En nieuwe, groene energievormen worden steeds meer gebruikt. De leskist is ingedeeld in 3 thema's: energie in de natuur en in je lichaam, energie in apparaten en energie van alle tijden. De kinderen maken via opdrachten kennis met deze onderwerpen. Zo gaan ze touwtje

springen om te ontdekken hoe snel ze een handjevol rozijnen verbranden. En gaan ze op zoek naar elektrische apparaten die vervangen kunnen worden door iets met de hand te doen.

Locatie: op school **Periode:** hele jaar **Prijs:** € 12,50 **Kerdoelen:** 1;12;39

Begeleiding: de leerkracht bereidt de les zelf voor met hulp van een lesbrief in de leskist. Dit kost maximaal 1 uur

NIEUW!

Ontdek de kracht van de zon

Niet alleen mensen hebben de zon hard nodig, het dieren- en plantenrijk ook! De zon bepaalt het biologisch ritme en is nodig voor de aanmaak van vitamines. Zonnestrallen zijn noodzakelijk voor de groei van planten en zijn van levensbelang voor koudbloedige dieren. Maar wist je dat er ook dieren zijn die de zon gebruiken tegen parasieten? Dat er bloemkoppes zijn die meedraaien met de zon? Er vlinders zijn die

de zon gebruiken als kompas? In deze actieve les gaan de kinderen onderzoekend aan de slag met de kracht van de zon.

Locatie: op en rond het schoolplein **Periode:** hele jaar **Prijs:** € 25,- **Kerdoelen:** 39; 40;41 **Duur:** de leerkracht bereidt de les zelf voor met hulp van een lesbrief in de leskist. Dit kost maximaal 1 uur **Begeleiding:** gastleerkracht ecokids + leerkracht

Repareren in de klas: van weggooien naar waarderen

In deze les leren kinderen wat de positieve en negatieve effecten zijn van weggooien versus repareren, hoe ze eenvoudige reparaties kunnen uitvoeren om de levensduur van producten te verlengen, over veel voorkomende defecten en oplossingen, kritisch te kijken naar de huidige wegwerpcultuur en geplande veroudering. Ook ontwikkelen ze technisch inzicht en praktische

vaardigheden. Zo worden ze zich bewust van de gevolgen van hun keuzes. En leren ze hoe ze zelf kapotte spullen kunnen repareren in plaats van weggooien. Dit doen we met een circuit van opdrachten. Theoretisch en praktisch. De les wordt gegeven door een ervaren leerkracht. Met ondersteuning van handige vrijwilligers die door de school geworven mogen worden.

Locatie: op school **Periode:** hele jaar **Prijs:** zie www.nmemiddenholland.nl voor de actuele prijs **Kerdoelen:** 1;12;37;45 **Duur:** lessenreeks van 3 lessen van +/- 2 uur per les **Begeleiding:** gastleerkracht + leerkracht + aantal handige vrijwilligers geregeld door de leerkracht

Techniek van groene energie

Een les om te doen en ervaren! Welke apparaten gebruiken allemaal stroom? En hoe komen we aan stroom... Wat zijn fossiele brandstoffen? Wat is dan groene energie?

De kinderen gaan aan de slag met zonne-energie, windenergie en aardwarmte. Ze maken wieken voor een windmolen en laten daarmee lampen branden. Maar waar zet je die molens dan neer in Nederland? Een andere groep gaat aan de slag met aardwarmte, om zo een huisje te verwarmen. Maar is die energie helemaal gratis?

En dan de zonnecellen, hoe moeten we die plaatsen om het meeste energie te leveren het hele jaar door? Maar wat als je huis niet op het zuiden staat? Het is een echte doe les. De opdrachten worden begeleid door een strak stappenplan op papier. Tegelijkertijd krijgt de creativiteit wel ruimte. Met opdrachten voor de kinderen die eerst doen en dan pas denken. En opdrachten voor kinderen die richting het vwo gaan en abstract denken aankunnen.

Voor meer informatie:
www.belevenisonderwijs.nl

Locatie: op school **Periode:** hele jaar **Prijs:** € 25,00 **Kerdoelen:** 1;12;45 **Duur:** 1,5-2 uur **Begeleiding:** gastdocent + leerkracht

>>
 Wist je dat...

lessen en leskisten waarbij
 deze gouden zegel staat
 afgebeeld, **GRATIS**
 te gebruiken zijn?

<<

Toekomst van duurzame energie

NIEUW!

Nederland zit door de vele nieuwe ontwikkelingen en technologieën in een transitiefase van duurzame energieopwekking. Gastleerkracht Louis Bekker daagt de kinderen uit om in korte tijd 'expert' te worden op een energithema, bijvoorbeeld: zon, wind, water, biomassa of waterstof. De 'experts' gaan in een team aan de slag om, op basis van de door hen opgedane kennis, de mogelijkheden van opwekking, opslag en transport van toekomstige energie te ontwerpen en uit te werken.

Ze leren ook hoe de verschillende bronnen van energie-opwekking aan elkaar gekoppeld worden. Aan de hand van deze casus doen de kinderen ervaring op in de energiecomplexiteit van de (toekomstige) samenleving. Ze leren persoonlijke vaardigheden te versterken in teamverband en er is veel ruimte voor creativiteit en 'out of the box denken'. Tenslotte bouwen de kinderen gezamenlijk een microgrid (mini-elektriciteitsnet) en presenteren hun ontwerp van de 'Energie van de Toekomst'.

Locatie: op school **Periode:** hele jaar **Prijs:** € 25,- **Kerdoelen:** 39;43;45;47 **Duur:** het project bestaat uit 3 lessen (inhoud en duur van het project is in overleg aan te passen) **Begeleiding:** gastleerkracht + leerkracht

Warmetruiendag: 5 februari 2027

De Warmetruiendag wordt jaarlijks in februari gehouden en is een initiatief van Vereniging Klimaatverbond Nederland. Dit is de dag waarop in 2005 de Kyoto-overeenkomst in werking trad. Warmetruiendag herinnert iedereen aan de afspraken van het verdrag: het verminderen van broeikasgassen. Ook in Nederland moeten we de uitstoot van broeikasgassen verminderen. Door de verwarming 1° lager te zetten wordt al 7% minder brandstof verbruikt en is er 7% minder CO₂-uitstoot. Een simpele maatregel maar met een grote bijdrage! Waar het bij de Warmetruiendag vooral om gaat is: bewustzijn

creëren. Het is een mooie gelegenheid om eens na te denken over het eigen energieverbruik. Doen jullie ook een warme trui aan waardoor de verwarming een graad (of meer) lager kan op Warmetruiendag? Voor suggesties en meer informatie over wat u zou kunnen doen met uw klas, kijk eens op: www.warmetruiendag.nl

Wilt u met de school extra aandacht geven aan de Warmetruiendag met een activiteit (bijvoorbeeld een wethouder, die de school bezoekt)?

Neem dat contact met ons op via: zwanebloem@odmh.nl

Locatie: op school **Periode:** 5 februari 2027 **Prijs:** gratis **Kerdoelen:** 1;12;39;43

Eigen Lijf

Bij deze les ontdekken de kinderen hun eigen lichaam. Wat gebeurt er met het voedsel in ons lichaam? Hoe werkt je bloedsomloop? Wat past er binnen een gezonde leefstijl? De kinderen doen allerlei praktische opdrachten en oefenen in het waarnemen. Er zijn zes verschillende practicum-opstellingen waarbij ze actief bezig zijn met de onderwerpen: spijsvertering, bloedsomloop, botten en spieren, huid en haar, zintuigen en ademhaling.

Locatie: op school **Periode:** hele jaar **Prijs:** € 25,- **Kerdoelen:** 1;12;34;35
Duur: de les duurt ongeveer 2 uur. En als school heb je vooraf een half uur voorbereidingstijd. Dit is om de kinderen een kleine vragenlijst in te laten vullen over hun eigen lijf **Begeleiding:** lesbegeleider + leerkracht

Fossielen

Krijg jij ook altijd van die moeilijke vragen van kinderen over dino's en waarom die nu dan niet meer leven? En ook wat fossielen zijn en hoe die ontstaan?

Met deze leskist beantwoordt je samen met de kinderen al dit soort vragen. Fossielen, uitsterven, bedreigde diersoorten, natuurlijke selectie en zelfs de evolutietheorie komt aan bod.

Locatie: op school **Periode:** hele jaar **Prijs:** € 12,50 **Kerdoelen:** 1;12;40;43
Duur: de leerkracht bereidt de les zelf voor met hulp van een lesbrief in de leskist. Dit kost maximaal 1 uur **Begeleiding:** leerkracht

Ons lichaam

Met deze leskist ontdekken kinderen zelf hoe hun lichaam

eruit ziet en functioneert en hoe hun zintuigen werken. In de kist zitten allerlei materialen, boeken en lessuggesties over het menselijk lichaam.

In de klas worden 7 hoeken gemaakt over:

- uiterlijk, met een opdracht met spiegeltjes
- groeien, met een schoenmaatkaart
- voelen, met tast memory
- ruiken, met geurpotjes
- horen, met gehoorzoekers en een audio game
- huid, met vingerafdrukken maken
- skelet met een echt model van de botten van je arm!

Locatie: op school **Periode:** hele jaar **Prijs:** € 12,50 **Kerdoelen:** 1;12;34;35
Begeleiding: leerkracht

Slimme vogels en sterke planten

NIEUW!

Afkijken mag! In de natuur zijn verschillende natuurtalenten te vinden met bijzondere kenmerken. Slimme poten, functionele snavels, sterke schilden, klimmende planten en beschermende basten. We nemen

de kinderen mee in de wereld van biomimicry. De les zet kinderen aan om zelf te onderzoeken en ontwerpen. Ze kijken met andere ogen naar de natuur dichtbij en ontdekken wat wij al hebben afgekeken van de natuur.

Locatie: op en rond het schoolplein **Periode:** maart en april **Prijs:** € 25,-
Kerdoelen: 1;12;39;40;41 **Duur:** 1 uur **Begeleiding:** natuurdocent Ecokids + leerkracht + 2 ouders

Smaak

Deze leskist is prikkelend, speels en praktisch. Smaak staat voorop. Kinderen doen smaakproefjes, worden zich bewust van hun eigen smaak en factoren die daarop van invloed zijn.

Drie thema's komen aan bod:

1. Smaak: wat is smaak?

Welke zintuigen spelen een rol? Hoe wordt smaak beïnvloed door culturele, emotionele en psychologische factoren?

2. Eten en gezondheid

Kinderen kijken naar hun eigen eetpatroon en wat ze nodig hebben. Wat is gezond en wat niet? Hoe zijn eten en bewegen met elkaar verbonden?

3. Voedselkwaliteit

Waar komt ons voedsel vandaan en hoe wordt het geproduceerd? Wat zegt een verpakking? Hoe moet je voedsel bewaren? Hoe zit het met dierwelzijn?

Locatie: op school **Periode:** hele jaar **Prijs:** € 12,50 **Kerdoelen:** 1;12;34

Begeleiding: de leerkracht bereidt de les zelf voor met hulp van een lesbrief in de leskist. Dit kost maximaal 1 uur

Sterren en planeten

Onze grote zon is het middelpunt van ons zonnestelsel, maar een stipje in het universum. Met deze leskist leren kinderen sterrenbeelden herkennen. Dit doen we aan de hand van leuke werkbladen. Op de sterrenkaart staat de baan van de planeten aangegeven. Deze leskist sluit aan bij het educatief sterrenkundeproject van de Leidse Sterrewacht: Universe in a Box. Het lespakket is speciaal ontworpen om de moeilijke

en abstracte concepten van sterrenkunde uit te leggen aan kinderen van 4 tot 12 jaar. Met praktische en leuke activiteiten kunnen kinderen zelf aan de slag!

Locatie: op school **Periode:** hele jaar **Prijs:** € 12,50 **Kerdoelen:** 1;12;42;46;47

Begeleiding: leerkracht

Weeronderzoek

Tijdens de les 'Weeronderzoek' gaan de kinderen als echte wetenschappers onderzoek doen. Zo leren zij het weer begrijpen. In een demonstratiepracticum gaan ze dieper in op het begrip luchtdruk. Daarna krijgen de leerlingen uitleg over de meetinstrumenten van het binnen- en buitenweerstation. Ook mogen ze zelf waarnemingen doen over het weer op het terrein van de kinderboerderij. Een echte natuur en techniek les. Sinds vele jaren wordt het weer op de kinderboerderij op een

professionele manier gemeten. Windkracht, windrichting, windstoten, luchtdruk, relatieve vochtigheid, temperatuur, neerslag en dergelijke kunnen worden gemeten met goede apparatuur. Leden van de Weerclub Gouda verzamelen gegevens over het weer. Op het weergeplein naast de moestuin staat een echte weerhut met precisethermometers en andere apparatuur. Er is ook een grondweerstation waar de grondwaterstand en de bodemtemperatuur worden gemeten.

Locatie: Leszolder CNDE De Zwanebloem + terrein van de boerderij **Periode:** september t/m februari **Prijs:** € 25,00 **Kerdoelen:** 1;12;43 **Duur:** 2 uur, inclusief 15 minuten pauze **Begeleiding:** 2 Zwanebloemlesbegeleiders + leerkracht + 3 ouders

De Zwanebloem

Natuur- en duurzaamheidseducatie

AB-vergadering: 15 oktober 2026		Agendapunt: 12
Onderwerp: Vergaderschema 2027 DB, AB en adviescommissies		
Portefeuillehouder: Jan Leendert van den Heuvel	Openbaar: ☒ ja / ☐ nee	Bijlagen: 1
Samenvatting: Bijgaand treft u het vergaderschema voor 2027 aan voor de vergadering van het dagelijks bestuur, algemeen bestuur en de voorbereidende commissies. De vergaderingen zijn al gereserveerd in de agenda's van de leden van het DB, AB en commissies via de bestuursondersteuner van de ODMH. Note: Formeel moet er twaalf weken zitten tussen de verzending van de ontwerpbegroting aan de raden en PS en de verzending van de definitieve begroting stukken (inclusief de ingekomen zienswijzen) voor de laatste AB-vergadering voor het zomerreces. Omdat de ODMH eerder met de deelnemers heeft afgesproken dat we de begroting voor het zomerreces willen afronden bestaat het risico dat we de termijn van 12 weken niet zullen halen. In voorgaande jaren heeft dit niet tot problemen geleid.		
Financiële consequenties: N.v.t.		
Voorgestelde beslissing: Kennis te nemen van het vergaderschema.		
Verdere procedure / Communicatie over besluit: De bestuursondersteuner van de ODMH heeft de datums met de bestuurssecretariaten van de deelnemers afgestemd en via Outlook vergaderverzoeken verstuurd. Eventuele wijzigingen worden z.s.m. na besluitvorming doorgevoerd.		
Verplicht publiceren in GR blad: ☐ ja / ☒ nee:		

Vergaderschema 2027 DB, AB, adviescommissies Inhoud en Financiën

2027	AC Inhoud	AC Financiën	DB ODMH	DB informeel	AB ODMH
januari					
februari	maandag 1 februari 13.30 - 15.00 K186	dinsdag 2 februari 13.30 - 15.00 K184	donderdag 18 februari 10.30 - 12.00 K237		
maart				Informeel DB donderdag 4 maart 09.00 - 09.30 K237	donderdag 4 maart AB 09.30 - 11.00 K184/186
april		dinsdag 23 maart 13.30 15.00 K184	donderdag 1 april 13.30 - 15.00 K237		
mei	maandag 24 mei 13.30 - 15.00 K186	dinsdag 25 mei 13.30 15.00 K184			
juni			donderdag 10 juni 13.30 - 15.00 K237	Informeel DB donderdag 1 juli 13.30 - 14.00 K237	Donderdag 1 juli AB 14.00 - 15.30 K184/186
juli					
augustus					
september	maandag 20 september 13.30 15.00 K186	dinsdag 21 september 13.30 15.00 K184			
oktober			donderdag 7 oktober 10.30 - 12.00 K237	informeel DB donderdag 28 oktober 13.30 - 14.00 K237	donderdag 28 oktober AB 14.00 - 15.30 K184/186
november	maandag 8 november 13.30 - 15.00 K184/186	dinsdag 9 november 13.30 15.00 K184	donderdag 25 november 10.30 - 12.00 K237		
november	Maandag 8 november startoverleg Uitgangspuntennotiti e 2029 15.00 - 16.00 K 184/186	Maandag 8 november startoverleg Uitgangspuntennotit ie 2029 15.00 - 16.00 K184/186			
december				Informeel DB donderdag 9 december 13.30 - 14.00 K237	donderdag 9 december AB 14.00 - 15.30 K184/186

Uitgangspuntennotitie 2029
Jaarrekening 2026 voor vaststelling Programmabegroting 2028 (voor verkrijgen van zienswijzen) Tot 7 juni gelegenheid indienen zienswijzen (wettelijk staat er 12 wkn voor indienen zienswijzen; 12 wkn na verzending aan raden en PS is waarschijnlijk 25 juni)
Programmabegroting 2028 incl zienswijzen vaststellen
Productenboeken BWT en Milieu 2028 Jaarrekening 2026 goedkeuren
De begroting voor 15 september sturen naar BZK, zie artikel 58, lid 2 van de Wet. MARAP I * Productiecijfers en KPI's zijn naar verwachting half mei gereed voor verzending naar adviescommissie Financiën
MARAP II ** * Productiecijfers en KPI's zijn naar verwachting half september gereed voor verzending naar adviescommissie Financiën
Vergaderschema DB, AB en adviescommissies voor 2028
Indien nodig rechtmatigheidsbesluiten

|

|